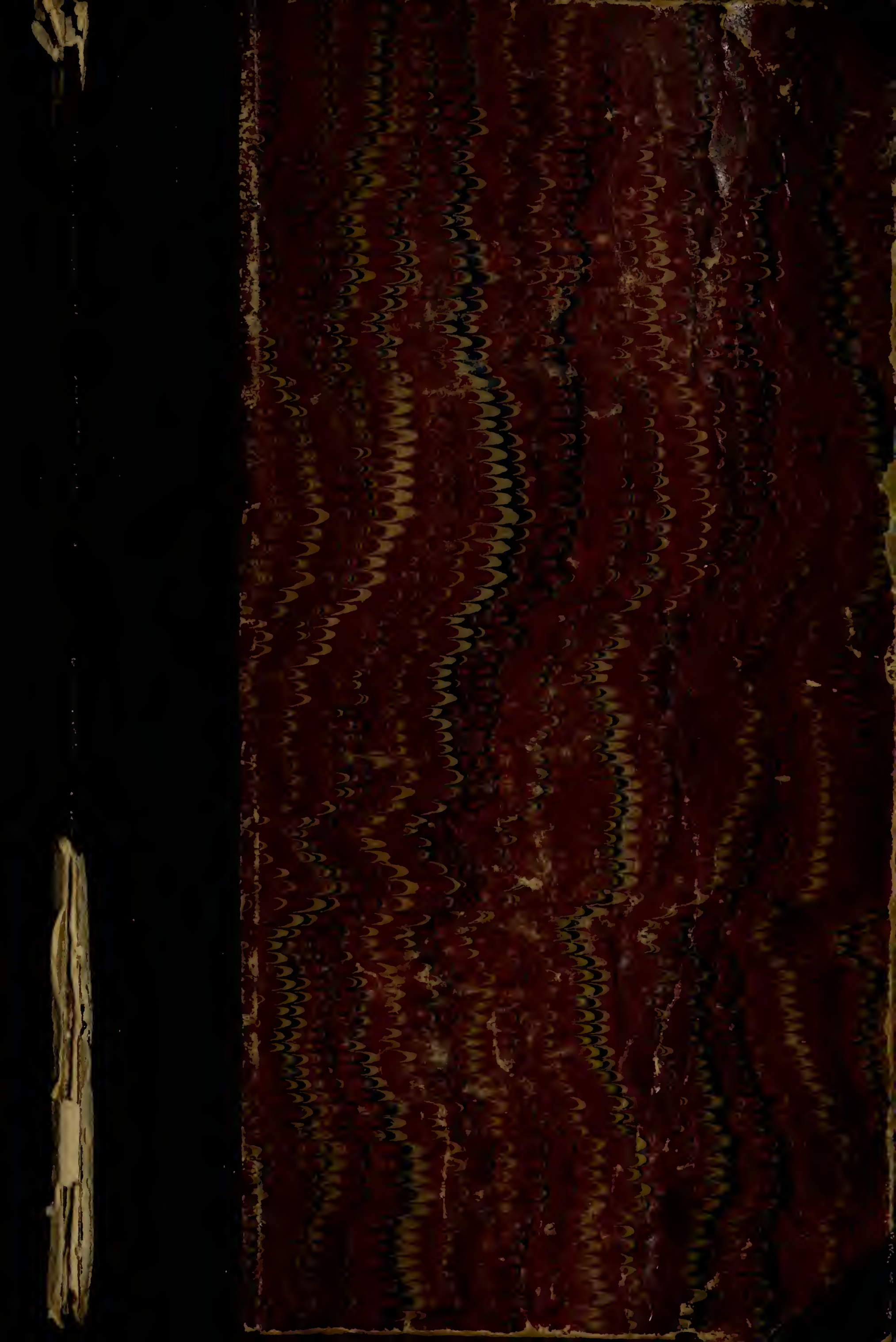

HET SLOT

LOEVESTEIN

in 1570.

Gedrukt bij N. W. VAN NIFTERICK.

Gewelt van wallen, dubble gragt,
Ontruste honden, wagt bij wagt,
Beslage poorten, ijsre Boomen,
Geknars van slotwerk, breede stroomen,
En d'onvermurwde Kastelein
Verzekerde *het Slot* Loevestein.

J. van Vondel.

HET SLOT LOEVESTEIN in 1570.

GESCHIEDKUNDIG VERHAAL

UIT DEN TACHTIGJARIGEN OORLOG;

DOOR

J. VAN DEN HAGE.

Is 't u bekend, hoe tachtig lange jaren
Ons klein gewest door Spanje werd bestreên?
't Betrouwde nooit op kracht van legerscharen;
Maar op zyn God en 't heilig recht alleen.
M^r. J. VAN LENNEP.

EERSTE DEEL.

J. Stein del. J. B. Tetar van Elven sculp.

„gij moet sterven, ik ben de Emisfario!"........ Bl. 188.

Te AMSTERDAM, bij
J. M. E. MEIJER.
MDCCCXXXIV.

VOORBERIGT.

Sedert eenen geruimen tijd was ik in het bezit van eenige oude handschriften, betrekkelijk tot de gebeurtenissen, welke den tachtigjarigen strijd met Spanje hebben vereeuwigd. Dikmaals had ik dezelve met belangstelling gelezen, en menigmaal had mij de lust bekropen, om dezelve door den druk gemeen te maken, dan, niet gewoon voor het publiek te schrijven, liet ik dit voornemen varen.

De afval van België, *waardoor de sedert* 1815 *vereenigde Gewesten op nieuw van elkander wer-*

den afgescheurd, ontvonkte in de Noordelijke Gewesten, minder door neiging en overtuiging, dan wel door de Europesche staatkunde van die dagen, aan hunne voormalige landgenooten verbonden, eene edele geestdrift, en spreidde den waren volksgeest en tevens de zedelijke kracht van dit kleine plekje gronds op de luisterrijkste wijze ten toon; van alle zijden snelden Vaderlandsche mannen en jongelingen, op de roepstem van hunnen Vorst, te wapen, om den heiligen geboortegrond, met gespierde vuist, tegen den afvalligen Belg *te verdedigen, en spoedden zich naar de bedreigde grenzen, welke zij een jaar later onder het donderend* VOORWAARTS!! *met zoo veel roem overschreden, en alwaar zij nog gereed staan, om, op de eerste roepstem de vijanden krachtdadig onder de oogen te zien.*

Veelvuldige kloekmoedige daden hebben dit rusteloze tijdperk van drie jaren gekenschetst, en Oud-Nederland, *door zijne bondgenooten verlaten, heeft door zijne voorbeeldelooze houding de bewondering der wereld tot zich getrokken. Onder de vele stoute daden onzer strijdbenden heeft de moedige zelfopoffering van den Luite-*

nant ter zee J. C. J. VAN SPEYK, *meer bepaald de bijzondere aandacht en belangstelling tot zich getrokken, en herinnerde dezelve ons tevens de roemrijke daden onzer voorouders; bij mij bragt het dan ook de herinnering te weeg van het vroeger door mij ter zijde gelegde handschrift, en moedigde mij aan, om hetzelve door den druk gemeen te maken.*

Het verhaal, hetwelk u, waarde Lezer! bij dezen wordt aangeboden, komt mij voor, zamengesteld te zijn door iemand, wel bekend met de gebeurtenissen van dien tijd, en, hoezeer ingekleed, werkelijk plaats gehad hebbende daadzaken ten grondslag te hebben; veel echter scheen er in den zamenhang te ontbreken, en ik heb mij genoodzaakt gezien, om deze gapingen, zoo veel mogelijk, aan te vullen, hetwelk mij veel moeite gekost heeft.

Oorspronkelijk schijnt het de levensbeschrijving geweest te zijn van een' jongeling, welke in den opstand tegen de Spaansche overheersching, even als thans zoo vele dappere Nederlanders gedaan hebben, de wapenen opgenomen had tot verja-

ging van den gehaten vreemdeling, en ofschoon hetzelve, zoo als het nu voor u ligt, niet volkomen aan dat doel beantwoordt, zoo levert het toch een geheel op van eene der stoutste daden, welke immer werden verrigt, en bijzonderheden nopens de daad van eenen hunner, welke den dood vrijwillig verkoos, liever dan zich gevangen te geven.

De papieren, van welke ik gebruik gemaakt heb, geen' titel voerende, heb ik mij geroepen gezien, om dit door velen voor zoo gewigtig gehouden wordend punt te bepalen; de lezer zal zelf oordeelen, of ik in dezen al of niet gelukkig geslaagd ben. De eenvoudigheid paste, dacht mij, aan het onderwerp; een hoogdravende titel zoude ook de verdiensten van een werk niet vermeerderen, en daar de schrijver met opzet schijnt vermeden te hebben, om den waren naam van den held of hoofdpersoon van dit verhaal ter neder te zetten, zoo heb ik hierin geene verandering willende maken, denzelven ook in het naschrift niet genoemd. Indien ik het noodzakelijk geoordeeld had, zoude het toch verraden hebben, dat ik den lezer of de lezeres verdacht hield van

weinig met de geschiedenis huns Vaderlands bekend te zijn.

Ik zoude mij, wat stijl, spelling en wijze van schrijven aangaat, kunnen beroepen op mijne geringe kunde, veelvuldige bezigheden enz. ik zoude kunnen aanvoeren, dat dit het eerste werk is, hetwelk ik voor de pers gereed maakte; doch ik weet, dat dit geene verontschuldigingen zijn, als men een geschrift aan het oordeel van het algemeen durft onderwerpen. Maar ik zal mij beroepen op de Vaderlandsliefde mijner lezers, op die, welke ik zelf koester, en dan vlei ik mij met de hoop, dat hun oordeel niet te gestreng zijn zal, en dat zij den wil voor de daad nemende, mij zullen vergeven, dat ik met eene ongeoefende hand de daden der vaderen heb getracht af te malen, en zij met toegeeflijkheid op mijn werk zullen nederzien.

Hij, die denken mogt, dat de verrigtingen der Oude Nederlanders met te sterke kleuren geteekend zijn, sla slechts de geschiedrol open, en voor elke daad, welke hem als onbegrijpelijk voorkomt, vindt hij er spoedig eene, die nog

veel edeler, grootscher, veel stouter is dan de betwijfelde, en tot zulke mijner lezers zal ik zeggen, indien ik de woorden van een geliefd Vaderlandsch dichter in dezen tot de mijne maken mag:

Is 't u bekend, getrouwe Burgerscharen
Die 't vaderland uw dienst hebt toegewijd!
Hoe onversaagd, in 't barnen der gevaren,
Ons voorgeslacht zich kweet ten allen tijd?
Herinnert ge u, hoe de oude landshistorie
Der vaadren deugd op ieder blad vertelt?
Dat ook mijn lied hun onvergankbre glorie,
Op luiden toon aan 't dankbaar nakroost meld'!

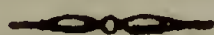
J. van den HAGE.

A . . . .
November, 1833.

HET SLOT LOEVESTEIN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Het was op een' der avonden van de maand Augustus des jaars 1570, dat een jongman, op een fraai zwart paard gezeten, stapvoets door *Heusden* reed.

De geheele dag was zeer warm geweest, en de koele avondlucht lokte de bewoners van dat aangename stadje buiten hunne woningen.

Velen van hen groetten den voorbijrijdende vriendelijk, hetgeen ook door dezen telkens werd beantwoord, hetzij door met de stem zijnen vrienden eenen goeden avond toe te wenschen, of hen met zijnen hoed te groeten. De meisjes vooral knikten

hem vriendelijk toe; zij zagen den schoonen ruiter nog lang achterna, en menigeen wenschte heimelijk, de gelukkige te zijn, aan welke de van elkeen geachte VAN DOORN zijne hand zoude aanbieden.

Zijn moedig ros bragt hem weldra aan de oud-Heusdensche Poort, en stampte snuivende, toen het zijnen berijder over de valbruggen heen droeg. Zoodra was de ruiter echter de stad niet uit, of hij dreef zijn paard een weinig meer aan.

Zijn mantel, welke in sierlijke plooijen langs zijne schouders afhing, belette zijne kleeding te zien; doch hetgeen men er van kon opmerken, kenschetste den welgegoeden burger of edelman. De scheede van eenen langen degen stak onder zijnen mantel uit; de holsters bevatteden pistolen, hetgeen in die dagen van burgeroorlog niets vreemds was; een groote vilten hoed rustte bevallig op zijn schoon zwart haar, dat op zijne schouders nederhing, en twee gitzwarte knevels gaven aan zijn edel gelaat een krijgshaftig voorkomen.

KAREL VAN DOORN, dus was hij geheeten, was van eene goede afkomst en onafhankelijk; want zijne ouders waren hem reeds in zijne jeugd ontrukt. Zich dus alleen bevindende, en meester zijnde van een groot vermogen, had hij geene gelegenheid laten voorbijgaan, om alle genoegens des levens te genieten, en hij had, niettegenstaande hij nog jong was, vooral voor dien tijd, veel gezien.

Zijn oponthoud in de verblijfplaats der Gouver-

nante, waarin hij, zoowel als in *Parijs*, eenigen tijd had doorgebragt, had hem in de gelegenheid gesteld, om zijne opvoeding te volmaken, zijnen geest te beschaven, en onderrigt te ontvangen in de wetenschappen van smaak, welke kennis voor eenen edelman vooral eene behoefte is. Het verblijf in de nabijheid van het hof had hem echter niet ongevoelig gemaakt voor de onheilen, welke zijn land bedreigden; neen, hij gevoelde zelf de zwaarte van het juk, dat op de *Nederlanden* drukte; doch, niet in de gelegenheid zijnde, om aan zijn vaderland nuttig te zijn, en geene kennis hebbende aan mannen, die hem in deze zaak voorlichten konden, had hij zich tot nog toe niet met Staatszaken bemoeid, noch getracht, zich bij de partij te voegen, die den Spanjaarden zocht den voet te ligten.

Te meer nog werd hij in deze zijne werkeloosheid versterkt, doordien hij sedert eenigen tijd eene hevige liefde opgevat had voor een Spaansch meisje; het was, voor ANNA DE MANILLA, welke bij haren voogd, den Kastelein van het slot *Loevestein*, woonde. De liefde, welke ANNA voor hem gevoelde, gevoegd bij het goede onthaal, hetwelk haar voogd ANTONIO D'AVILAR hem bewees, deed hem om niets anders denken, dan om het leven te genieten, en zijn hof bij de schoone Jonkvrouw te maken. Ja, de belofte van D'AVILAR, om hem, door voorspraak, bij den Hertog VAN ALVA voordeelig

bij de Spaansche ruiterij te plaatsen, had hem dikwijls in verzoeking gebragt, niettegenstaande den afkeer, welken hij voor den Hertog gevoelde, om bij de Spaanschen in dienst te treden.

Het eenige, hetwelk hem echter niet beviel, waren de menigvuldige bezoeken op *Loevestein* van LORENZO PEREA, een' vriend van den Slotvoogd, die door dezen met veel onderscheiding werd behandeld, en ook ANNA's gunst scheen te willen verwerven. Het was dus niet te verwonderen, dat de trotsche Spanjaard iedere gelegenheid te baat nam, om VAN DOORN van zijnen haat te overtuigen; terwijl deze, door ANNA's genegenheid gerust gesteld, dit met eene diepe verachting beantwoordde.

Reeds dikwerf had VAN DOORN aan D'AVILAR om hare hand verzocht, en hem gebeden, eenen tijd tot het voltrekken van zijn huwelijk te bepalen; doch telkens had deze dit onder het eene of andere voorwendsel van de hand gewezen; ja zelfs had hij hem eens op eenen zeer onvriendelijken toon verzocht, hem met zulke vragen en verzoeken vooreerst niet meer lastig te vallen. Het eene en andere schreef VAN DOORN aan zijn droefgeestig en oploopend gestel en aan geldgebrek toe. Dit laatste was hem bekend, dewijl D'AVILAR hem dikwijls geld te leen had gevraagd, en hem zelfs nu nog eene aanzienlijke som schuldig was, hetgeen niemand verwonderen zal, als men in het oog

houdt, dat de Italiaan, even als velen zijner landgenooten, zich met de *Alchymie* bezig hield.

Zoo stonden de zaken, toen VAN DOORN, omtrent eene maand geleden, op eene reis, welke hij naar *Utrecht* deed, alwaar een verre bloedverwant van hem woonde, eenen man had leeren kennen, die hem de grootste belangstelling had ingeboezemd, en eene belangrijke verandering in zijne wijze van denken had te weeg gebragt.

Deze man behoorde, zoo het scheen, tot den geringen burgerstand; doch zijne edele manier van denken verhief hem ver boven denzelven. Hij noemde zich HERMAN VAN DEN BOSCH, ofschoon hij naderhand zelf bekende, dat dit zijn ware naam niet was, en gaf voor, voor zijn beroep te reizen. Hij was groot van gestalte, en zijn haar en baard begonnen reeds eenigzins grijs te worden; in zijne graauwe oogen schitterde een helder vuur, en zijn geheel voorkomen en zijne handeling verrieden eene groote stoutheid, welke zelfs naar het woeste zweemde als hij over zijn vijanden sprak.

Zoodra hij VAN DOORN's naam gehoord had, was hij vertrouwelijker met hem gaan spreken, en had zich laten verluiden, dat hij diens vader zeer goed gekend had. Terwijl zij beiden te paard reden, en dus ongestoord over de tijdsomstandigheden konden spreken, liet hij geene gelegenheid voorbij gaan, om VAN DOORN tegen de Spanjaarden op te zetten. Hij verhaalde hem zoo menigen

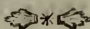
trek van hunne wreedheid, en scheen zoo bekend te zijn met al wat hem betrof, dat VAN DOORN niet kon nalaten, door zijn levendig verhaal getroffen te worden. Toen VAN DEN BOSCH dit zag, herinnerde hij hem het voornemen van ORANJE, om het land te redden, en zeide hem, zelf tot die mannen te behooren, welke besloten hadden, de schennis der oude voorregten niet langer te dulden. Met edele vaderlandsliefde verdedigde hij den opstand tegen den Koning, en alle tegenwerpingen, welke VAN DOORN tegen zijne reden bijbragt, werden door hem spoedig wederlegd, of geheel omvergeworpen. Ten laatste stelde hij VAN DOORN de schandelijkheid zijner werkeloosheid voor oogen, terwijl zoo vele jongelingen het zwaard reeds aangegord hadden, en hield hem voor, dat zijn nu zalige vader, welke zoo niet zoude gehandeld hebben, zeker van boven, met een oog van verontwaardiging, op hem nederzag, en verweet hem, een Nederlander te zijn, die het gemak en de schande verkoos, boven den roem om zijn vaderland te redden.

De woorden van VAN DEN BOSCH vielen in geenen onvruchtbaren grond. VAN DOORN, beschaamd over zijn gedrag, herinnerde zich de geweldenarijen, in het afgeloopen jaar door de Spanjaarden in zijne geboortestad bedreven, en, slechts naar het oogenblik gewacht hebbende, dat de gelegenheid, om tot hulp zijner landgenooten toe te snellen, zich zoude opdoen, riep hij, door een edel vuur gedreven, uit:

« HERMAN! gij dwaalt; stel mij slechts in de « gelegenheid, om mijnen arm te gebruiken; van « dit oogenblik af ben ik geheel de uwe. Vrijheid, « of de dood!"

VAN DEN BOSCH, voldaan over zijnen ijver, gaf zijne vreugd over VAN DOORN's voornemen te kennen, en beloofde, hem spoedig in de gelegenheid te stellen, om zich met de Eedgenooten te verbinden, door hem aan iemand voor te stellen, die door den Prins met het aanwerven van volk belast was.

De aanbieding zijner diensten moest in dezen nacht geschieden, en dit was de oorzaak, dat VAN DOORN tegen den avond uit *Heusden* gereden was.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van doorn reed door *Oud-Heusden*, en liet dit dorp spoedig achter zich, toen hem een man te paard, in eenen grooten mantel gedoken, spoorslags voorbijreed, welke het midden van den weg openlatende, hem bij zijnen naam noemde.

De duisternis, die begon te vallen, belette van doorn te zien wie het was; zijne stem kwam hem echter bekend voor; doch vergeefs trachtende te gissen, wie het zijn kon, vervolgde hij bedaard zijnen weg.

Nadat hij nog een groot vierendeel uurs gereden had, zag hij de torenspits der kapel van *Elshout* tusschen het geboomte uitsteken. Hij naderde dus de plaats van zijne bestemming; want even buiten dit dorp had van den bosch beloofd hem te wachten; en zijne pistolen een voor een te voorschijn halende, bragt hij de lonten in orde, en stak de-

zelve toen weder los in de holsters, gereed, om, zoo het noodig was, dadelijk te kunnen gebruikt worden; want ofschoon hij VAN DEN BOSCH voor iemand aanzag, die het goed met hem voorhad en alle vertrouwen verdiende, zoo was het hem nog niet gebleken, of deze waarlijk een Geus, dan wel een Geuzenvanger was, welke onder den naam van *Zevenstuiverlieden* bekend waren, en hunne landgenooten in handen van den Hertog overleverden.

Spoedig bereikte hij nu het dorp, en reed hetzelve achterom. Hier en daar brandde licht in de woningen; doch niemand vertoonde zich meer op de straat, en met zijn paard achter de kapel langs stappende, kwam hij weder op den weg naar *Nieuwkuik*, en bevond zich, door het geboomte heenkomende, in het open veld, hetwelk aan de *Kuiksche* heide grenst.

Bezijden dezen weg vertoonden zich drie eikenboomen, welke hunne kruinen hoog in de lucht verhieven; een weinig klein kreupelhout omringde den heuvel, waarop de boomen stonden, en deze dadelijk herkennende voor de plaats, waarheen VAN DEN BOSCH bescheiden had, steeg hij af.

Eene menschelijke gedaante, welke hij tusschen het geboomte zag bewegen, deed hem vooronderstellen, dat VAN DEN BOSCH reeds was aangekomen, en zijn paard bij den teugel nemende, beklom hij de hoogte.

Doch hetgeen hij voor VAN DEN BOSCH gehou-

had, was het ligchaam van eenen mensch, welke aan eenen der boomen was opgehangen, en door het heen en weder wiegen derzelve, bewogen werd. Hij deinsde verschrikt over dit gezigt terug, en zag naar alle kanten rond; doch zijn geleider was er nog niet.

Hij bond dus zijn paard aan een' der boomen, en, zijnen mantel om zich heenslaande, stapte hij, al fluitende, op den top des heuvels heen en weder; terwijl de beeldtenis van haar, welke zijn hart beheerschte, zich nu en dan als in eenen doek gehuld, met een droefgeestig gelaat aan hem vertoonde, en hem met den vinger scheen te wenken om haar te volgen.

Het duurde echter niet lang, of een geritsel in de struiken verried hem de aankomst van een levend wezen, en maakte een einde aan zijne gedachten.

VAN DOORN bragt zijne hand aan het gevest van zijnen degen, en bleef, zich tot eene dappere tegenweer bereidende, indien hij aangevallen werd, bij zijn paard staan. Het gezigt van den gehangene had hem niet zeer rustig gestemd; de geheimzinnige handelingen van VAN DEN BOSCH, welken hij in de vorige week, als een Huiberger monnik gekleed, had gezien, terwijl hij hem den anderen dag in de wapenrusting van eenen Spaanschen speerruiter had bezocht, hield hem in eene sterke spanning; doch hij rekende op de vlugheid van

zijn paard, en zag opmerkzaam naar de plaats van waar het geruisch kwam.

De stem van VAN DEN BOSCH, welke hem eenen goeden avond toeriep, en onverzeld uit het kreupelbosch trad, stelde hem echter gerust, en naar elkander toetredende, gaven zij elkander de hand.

« Gij zijt er op uwen tijd, jongman!" sprak deze hem aan, « en het verstrekt mij tot genoegen, u « hier zoo vrolijk, al is het dan ook in slecht ge- « zelschap, aan te treffen;" dit zeggende, wees hij op den gehangene. « Het minnelied," vervolgde hij, « dat gij daar zoo even bezig waart te fluiten, is u « zeker door de eene of andere Spaansche jonkvrouw « geleerd, van welke ik u aanraad de kleine voeten « en zwarte oogen ook als eene vijandin te beschouwen. « Maar ik zie gij hebt een paard bij u!"

« Niet wetende, of wij ver of digt bij de plaats « van onze bestemming zouden zijn, heb ik de « voorzorg genomen, mijn getrouw dier mede te « nemen," antwoordde VAN DOORN beschaamd over zijn wantrouwen.

« Het kan ook geen kwaad," hervatte VAN DEN BOSCH; « doch laat ons gaan. Ik geloof, dat deze « slungel daar aan den boom reeds begint te rui- « ken, en het uur nadert, waarin men u ver- « wacht; zet u in den zadel, en stap zacht voort, « zoodat ik u volgen kan."

Zij klommen nu den heuvel weder af, en vervolgden hunnen weg dwars door het land, hunne

rigting naar de *Maas* nemende. VAN DEN BOSCH verhaalde aan VAN DOORN, wie de ongelukkige was, welke zij zoo even ter prooi der vogels hadden achtergelaten, en deelde hem mede hoe het hem door eene list gelukt was, denzelfden morgen vroegtijdig aan zijne vijanden te ontsnappen, welke hem bij het *Kuiksche Bosch* hadden gedacht gevangen te nemen. Een groot vierendeel uurs hadden zij dus doorgestapt, terwijl hun weg hen dan door velden boekweit of haver, en dan weder langs kleine hakboschjes heenvoerde, toen zij aan hunne linkerhand in de verte eene klok hoorden slaan. Op de vraag van VAN DOORN, welke kerkklok het was? antwoordde VAN DEN BOSCH, dat het die van *Herpt* was, hetgeen VAN DOORN in zijn gevoelen, dat zij naar de rivier gingen, bevestigde.

Doch weldra gaf zijn wegwijzer aan hunnen togt eene andere wending, en sloeg regts af eenen weg in, die hen eindelijk, langs een smal drassig pad, aan eene oude vervallen boerderij bragt, welke aan den zoom van het water, daar de *Hediksche Maas* invalt, gelegen was.

Zoodra VAN DEN BOSCH aan het hek klopte, hetwelk de werf van den weg afscheidt, kwam er iemand aan de binnenzijde naar hen toe, en scheen het woord te vragen alvorens open te doen. VAN DEN BOSCH riep hem zacht toe: « *Groenendaal* « *en goede Hoop*," en het hek werd geopend en weder achter hen digt gedaan.

Van doorn steeg nu, op eenen wenk van zijnen geleider, af, en gaf zijn paard aan hem, die hen ingelaten had, echter de voorzorg nemende, om zijne pistolen bij zich te houden. In plaats van in het huis te treden, zoo als van doorn gedacht had, gingen zij om hetzelve naar het water, en vergeefs zocht hij te raden, waartoe dit dienen moest.

Zoodra hij, die het paard aangenomen had, hetzelve op stal had gebragt, kwam hij terug, voegde zich bij hen, en maakte met zijnen mond een geluid, als dat van eene wilde eend, hetwelk uit het water werd beantwoord, en een oogenblik daarna kwam een schuitje aanvaren en aan den kant liggen.

Zij stapten er beiden in, staken van wal, en hadden slechts een klein eind wegs voortgeroeid, of van den bosch greep van doorn bij den arm, en zijne hand over het water uitstrekkende, zeide hij: « daar moeten wij wezen!" Van doorn zag nu een stuk rietland, waarop eene vervallen schuur stond; eene kleine tjalk lag aan den wal; voor het overige was alles stil, en niets verried het daarzijn van menschen.

Aan land gekomen zijnde, tikte van den bosch driemaal aan de deur van de schuur; hij was genoodzaakt, om weder antwoord te geven, waarna de deur geopend werd. — Een groote Deensche hond, zijnen kop al knorrende naar buiten stekende, kwam hen te gemoet; doch van den

BOSCH herkennende, sprong hij vrolijk tegen hem op, en vergenoegde zich, met aan VAN DOORN, die hem vreemd was, zijne tanden te laten zien. Aldus traden zij binnen.

DERDE HOOFDSTUK.

De schuur, welke uit één vertrek bestond, werd flaauw verlicht door eene zware koperen lamp met drie bekkens, welke met koorden aan den zolder hing, doch in langen tijd niet door de hand eener, de zindelijkheid beminnende, Hollandsehe vrouw scheen geschuurd te zijn. De kleine vensters of openingen, welke zich in de schuur bevonden, waren met lappen zeildoek of oude kleedingstukken digt gehangen, opdat het licht niet naar buiten zoude doordringen, en in den hoek van de schuur stonden verscheidene musketten, haakbussen, halve pieken en ander geweer.

Een tiental lieden, naar hunne kleeding te oordeelen, van allerlei rang, zaten op houten banken om eene oude tafel, die, onder den last van glazen en kannen gebukt, heen en weder schudde, en dreigde in te storten, als een hunner er te sterk op leunde. Zij waren bezig met praten en drinken;

doch spraken echter zacht, waarschijnlijk, om twee andere mannen niet te hinderen, die in eenen hoek van de schuur aan eene tafel zaten. De eene was bezig met schrijven, hetgeen de andere hem voorzeide, de laatste was een man van een edel voorkomen; zijn fluweelen wambuis was met zilveren knoopen bezet, en zijn geplooide stijve Spaansche kraag rustte op zijnen blinkenden stalen ringkraag. Zijn haar, hetwelk hij zeer kort droeg, was achterwaarts opgestreken, en liet zijn voorhoofd geheel onbedekt; zijne oogen waren bruin, en boven het regter was een likteeken van eene wonde zigtbaar; zijn baard, welke niet zwaar was, en knevels waren zwart. Zijn geheel voorkomen duidde aan, dat hij gewoon was te bevelen, en de geuzenpenning, welke aan een blaauw lint op zijne borst hing, verried, dat hij een dier helden was, die voorgenomen hadden, hun land te bevrijden. Een lange degen stak achter zijnen stoel uit, en met zijne handen speelde hij, terwijl hij sprak, met twee fraai bewerkte pistolen, welke, benevens eene groote menigte papieren, voor hem lagen. Eene dikke kaars op een' ijzeren kandelaar, verspreidde in dit gedeelte der schuur meer licht.

De mannen, die om de tafel zaten, beantwoordden den groet der binnenkomenden, en zetteden toen het gesprek weder voort, terwijl hij, die hen had binnengelaten, weder ging zitten.

Van den Bosch, zijn hoofd ontblootende, trad

nu naar de twee personen, die aan het tafeltje zaten. Het schrijven was juist gedaan, en de man, welken wij beschreven, stond op, en VAN DEN BOSCH de hand gevende, zeide hij: « wees welkom, HER« MAN! wij hadden u reeds eerder hier gewacht, en « waren beducht, dat u iets was overgekomen.”

« Het is buiten mijne schuld, Hopman!” hernam deze; « de weg, welken ik had af te leggen, ver« hinderde mij, eerder hier te zijn; ook heb ik « moeite genoeg gehad, om aan de handen mijner « vervolgers te ontsnappen; gelukkig voor mij, dat « ik hen in de *Peel* heb kunnen achterlaten. Zie « hier de brieven van den Prins.” Dit zeggende, haalde hij een dun pakje papieren uit een’ verborgen zak in zijn overkleed, terwijl hij de kolf van een zinkroer of gevest van eenen langen degen weder met zijn wambuis bedekte. « De Jonker VAN DOORN, « van wien ik u gesproken heb,” vervolgde hij, « is hier; ik heb hem op uw verlof medegebragt.”

VAN DOORN trad nu een weinig nader, boog zich, en zeide: « mijnheer! ofschoon ik de eer « niet heb, u te kennen, noch het geluk, om bij « u bekend te zijn, neem ik deze gelegenheid waar, « om mijnen arm, eene zwakke hulp voorwaar! aan « het vaderland en den Prins aan te bieden, en « ik dank u, dat gij mij waardig gekeurd hebt, om « onder de redders van het vaderland te worden « toegelaten.”

« Mijnheer VAN DOORN!” sprak de andere, ter-

wijl hij zijne buiging beantwoordde, « ik versta van « u, dat uw vriend HERMAN, die ook mijn vriend « is, u niet gezegd heeft, wie ik ben; ik zal dus « het genoegen hebben, u dit zelf bekend te ma- « ken. Ik moet u echter vooraf zeggen, dat ik « verlangd heb, u te zien en te leeren kennen." Hier hield hij op, en nadat hij VAN DOORN opmerkzaam beschouwd had, knikte hij, over diens gestalte en houding voldaan, VAN DEN BOSCH vriendelijk toe, terwijl hij vervolgde: « HERMAN heeft « mij niet te veel van u gezegd; gij schijnt mij een « wakkere borst te zijn, en uwe nederigheid alleen « doet u zelven zoo weinig waarderen."

« De Prins van *Oranje*," dus voer hij voort, « Stedehouder des Konings van *Spanje*, onzen « Heer, heeft mij, NICOLAAS RUYKHAVER, belast « met de oprigting en bijeenbrenging van eene partij « moedige vaderlanders, en mij bevolen, met de- « zelve den Spanjaarden op zee afbreuk te doen. Hij « wanhoopt nog niet, den Koning te bewegen, om « het wreede monster, hetwelk de schoone *Neder-* « *landen* verwoest, terug te roepen, en hem over te « halen, om zelf herwaarts te komen, en de vrijheid « van godsdienst toe te staan. Het is echter noodig, « dat men zich wapene. Alleen door eene geduchte « houding aan te nemen, kunnen wij deze toege- « vendheid van het Spaansche Hof verwachten, en « de vrees zal ons toestaan, hetgeen hunne onre- « delijkheid ons weigert; het is daarom zaak en

« pligt voor ieder' regtschapen burger, zich bij ons
« te voegen. Doch ik behoef u niets meer te zeggen;
de dood van den dapperen VAN EGMOND,
« van den braven VAN HOORN, het lot, dat mijne
« vrienden, de BATENBURGERS, met zoo velen, de
« puik van 's lands Edelen, en duizend vrome burgers
« getroffen heeft, is u zeker maar al te wel bekend.

« De Koning, ofschoon hij dit alles heeft goedgekeurd,
is door Gods bestuur, onze heer, alleen
in den uitersten nood, en als alle andere
« middelen te vergeefs zullen beproefd zijn, zullen
« wij ons aan het gezag van den Koning van *Spanje*,
onzen wettigen meester, onttrekken. Onthoud
dit wel! Gij hebt nu de reden en het
« doel van onze verbindtenis verstaan; ik vraag u
« dus eerst af, mijnheer! of gij nu nog verkiest
« ons na te volgen?"

« Dit is mijn grootst verlangen," antwoordde VAN DOORN, welke zijnen hoed en zijne vuurwapenen op een' driestal had nedergelegd, waarna RUYKHAVER op een' deftigen toon voortvoer: « Gij
« zweert dus met ziel en ligchaam, en zoo veel als
« immer mogelijk is, het vaderland te dienen? gij
« besluit goed en bloed voor het welzijn uwer medeburgers
op te offeren, steeds de bevelen van
« ORANJE na te komen, en uwen opperhoofden te
« gehoorzamen; gij zweert zulks, niet waar?"

VAN DOORN, door RUYKHAVER'S woorden getroffen, sloeg nu de hand aan het gevest van zij-

nen degen, en riep vol geestdrift uit: « ik zweer « dit op mijn woord van eer, en ik beloof gehoor- « zaamheid aan den Prins en het wettig bestuur des « lands! Zoo waarlijk zij mij God en de heilige « Maagd genadig!"

« Gij zijt dus nog Katholijk," zeide RUYKHAVER, terwijl hij hem de hand toereikte, en hem verwonderd aanzag. « Dat ben ik," hernam de andere, eenigzins geraakt, « het geloof van mijnen vader is « ook mijn geloof. EGMOND is Roomsch gestorven, « de Prins zelf was het nog, toen hij het land « verliet; beiden beijverden zich toch voor 's lands « welvaart en behoud; ik weet niet, dat men een « ketter moet zijn, om zijn land te kunnen dienen."

« Het is niets," antwoordde RUYKHAVER bedaard, « het was slechts eene vraag; het doet ook « niets ter zaak, Roomsch of Onroomsch, wij zijn « nu een, en bevechten denzelfden vijand." Dit zeggende, nam hij den geuzenpenning, welken hij droeg, en hem VAN DOORN om den hals hangende, vervolgde hij: « Jongman! met dit herkennings- « teeken wijd ik u tot bondgenoot onder ons in. « Bewaar dezen penning als een gering blijk van mijne « toegenegenheid. Intusschen moet ik u nog zeg- « gen, dat uwe verbindtenis met ons niet alleen aan « ons, maar ook aan onze vijanden moet bekend « zijn. Wij hebben allen het zwaard getrokken, en « de scheede weggeworpen; het terugtreden moet « voor elk onmogelijk zijn, niets moet ons over-

« blijven dan de dood of de overwinning; tusschen
« deze twee zaken kan geen midden zijn. Het is
« daarom, dat u eene week tijds gelaten wordt, om
« uwe zaken te regelen, uwe goederen te verkoo-
« pen, en uwe gereede penningen in veiligheid te
« brengen. Dan wordt gij openlijk bekend gemaakt
« als onze bondgenoot; de grootheid van het getal
« en de naam van mannen van eer, als gij zijt,
« kunnen ons alleen nieuwe vrienden verschaffen.
« Uwe goederen zullen door den bloedraad worden
« in beslag genomen, uw persoon vogelvrij ver-
« klaard, gij zult ingedaagd worden; maar gij lacht
« daarmede, gij zijt voor ons, en ..." hier verhief
hij zijne stem, « wij zijn allen voor u, en door Gods
« hulp en ons goed regt, zullen wij de sterksten
« zijn. Voor het overige heb ik u niet meer te zeg-
« gen. Ga nu bij uwe vrienden daar ginds aan de
« tafel, en maak kennis met hen; ik moet een
« paar woorden met HERMAN spreken, daarna zal
« ik u aan uwe bondgenooten voorstellen." Dit
zeggende, wees hij hem met de hand naar de tafel,
waar VAN DOORN spoedig een paar edellieden her-
kende, welke hij eenige malen te *Brussel* gezien
had. Zij stelden hem aan zijne lotgenooten voor,
en hij werd door hen vriendschappelijk ontvangen.

RUYKHAVER onderhield zich intusschen met VAN
DEN BOSCH over onderscheidene gewigtige zaken,
waarna hij aan den schrijver nog een paar brieven
voorzeide, en dezelve met zijnen ring verzegelde.

VIERDE HOOFDSTUK.

Nadat RUYKHAVER dit verrigt had, trad hij met HERMAN naar de tafel, en vroeg om een glas wijn, hetwelk zijne onderhoorigen, die allen opgestaan waren, zich beijverden hem te geven. Zij stonden nu allen in een' ronden kring om de tafel; hij trad er in, en, zijnen beker in de hand houdende, zeide hij: « mannen, vaderlanders! ik heb het ge-« noegen, u den Heer KAREL VAN DOORN, ge-« boortig uit *Heusden*, voor te stellen. Ik heb « hem zijn verzoek, om onder ons aangenomen te « worden, toegestaan, en ben ten hoogste over « hem voldaan. Van dit oogenblik af behoort hij « onder ons; zijne vrienden zullen de uwe, onze « vijanden de zijne wezen; ledigen wij dezen beker « op zijne gezondheid!" Dit zeggende, zette hij zijn glas aan den mond, en dronk het uit; de anderen volgden zijn voorbeeld, en de glazen, bekers en kroezen rammelden, toen zij ledig werden neder-

gezet. « Voorts, mijne vrienden!" dus vervolgde hij, « moet ik u de orders, welke ik u dezen avond « gegeven heb, ten sterkste aanbevelen, en verzoek « u de grootste geheimhouding in acht te nemen. « Deze brief is mij door HERMAN medegebragt, hij « is van onzen edelen aanvoerder." Dit zeggende, haalde hij een stuk parkament uit zijnen zak, en las het volgende voor:

« Eerzame, goede vrienden! uwen laatsten hebben wij, Gode zij dank! goed ontvangen, en bevinden ons gezond.

« Ik heb met genoegen vernomen, dat DANIEL « VAN ZANTEN (1), de gelden en penningen in « *Koper* (2) en *Staal* (3) ontvangt; de tijden zijn « duur; de zaken gaan hier ook niet vooruit, en het « gaat moeijelijk, met een of ander gevestigd huis te « handelen. De inliggende moet aan HENDRIK FI- « LIPSZOON (4) gezonden worden; zijn krediet is « ons van groot nut; want PAULUS ALBLAS (5) « maakt het ons moeijelijk, en valt ons lastig. Op « onzen bodem *Saturnus* (6) zijn eenige gezellen « gestorven; gij zult zulks al hebben vernomen; « het deert mij zeer. Te *Brunswijk* (7) gaat alles « goed, gij kunt daarop gerust wachten; voor het

---

(1) DIEDERIK SONOI. (2) *Holland.* (3) *Gelderland.* (4) Koningin van *Engeland.* (5) ALVA. (6) *Amsterdam.* (7) *Emden.*

« overige zijn onze zaken in Godes hand en Hem « aanbevolen. Spoedige uitrustingen naar zee, en « eene voordeelige vaart, kunnen ons voor het « tegenwoordige alleen op de been houden. Zijt « gegroet, en leidt een lang en zalig leven!

« *Dantzig* (8), den 12 Augustus 1570.

MAARTEN WILLEMSZOON (9)."

« Wij zullen," dus vervolgde RUYKHAVER, nadat hij den brief weder had geborgen, « hier niet « meer bijeenkomen. ALVA is in *den Bosch* « geweest, en schijnt de lucht te hebben van onze « bijeenkomsten in dat oord. De tjalk, welke hier « ligt, vaart morgen op mijn bevel naar de *Maas*, « eer er te *Groenendaal* order is, om hem de « doorvaart te beletten. Over acht dagen noodig « ik hen, welke nog geene vaste bestemming beko- « men hebben, uit, om des avonds voor tien uren, « en dat voor het laatst, bijeen te komen in het « Monnikenhof, welks gelegenheid u allen bekend « is, en gelast u, ter voorkoming van alle gevaar, « hetzelve door de groote poort binnen te treden. « Het woord, dat aldaar afgevraagd zal worden..." Hier bedacht hij zich een oogenblik, waarna hij « voortvoer, « het woord is: *Grootmeester onthoud* « *dit wel!* Ik bedank u, bondgenooten! voor de « zorg, waarmede gij de u opgedragene orders hebt

(8) *Dillenburg*. (9) WILLEM, Prins van *Oranje*.

« volvoerd. Gij kunt nu vertrekken; doch vult eerst « den beker nog eens, en drinkt met mij op den « goeden uitslag van onze zaak en de vernietiging « van onze beulen. *Vivent les Gueux!*"

Een ieder herhaalde dezen uitroep, en zachtjes aan verlieten zij, de eene na den anderen, de schuur, na alvorens van RUYKHAVER, VAN DEN BOSCH en VAN DOORN afscheid genomen te hebben. RUYKHAVER gaf nu onderscheidene brieven aan VAN DEN BOSCH, reikte hem en VAN DOORN de hand, en gaf hun een teeken, dat zij vertrekken konden, en zeide, terwijl zij, na zich gebogen te hebben, wilden heengaan: « VAN DOORN! HERMAN zal u nog « wel het eene en andere zeggen, dat gij weten « moet. Vaarwel!"

Zoo als zij gekomen waren, gingen zij ook weder heen. VAN DOORN besteeg zijn paard, dat, benevens een ander voor VAN DEN BOSCH, reeds was opgetoomd, en nadat deze den man, die hun de paarden bragt, de hand gegeven had, zeide hij: « goeden nacht, snijder! groet den Uil van mij, als « gij hem ziet," en reed met VAN DOORN op een' vollen draf de werf af. De andere Eedgenooten waren reeds allen vertrokken.

« Indien mijn paard dezen morgen zoo goed was « geweest, als dat, hetwelk ik nu onder mij heb, « dan zoude ik u en den Hopman niet naar mij « hebben laten wachten. Doch, waar gaat gij heen?" vroeg VAN DEN BOSCH, nadat zij een eind wegs

gereden hadden, aan VAN DOORN, welke over het gebeurde nadenkende en stil voor zich heenziende, zijnen leidsman volgde.

« Naar den kant van *Woerkum*," was het antwoord. « Dan rijden wij een goed eind wegs za- « men," zeide VAN DEN BOSCH, zette het gesprek verder voort, en daar de breedte van den weg nu toeliet, naast elkander te rijden, liet VAN DOORN, welke nog over onderscheidene bijzonderheden wenschte onderrigt te worden, deze gelegenheid niet ongebruikt.

Het sloeg twee uren op de klok der oude kerk, welke midden in de schans lag, die de Spanjaarden onlangs te *Oeveren* hadden opgeworpen. VAN DEN BOSCH hield hier zijn paard staande, en zeide: « hier moeten wij scheiden; uw weg gaat naar het « noorden op naar *Garderen*. Goede reis! op « het Monnikenhof spreek ik u verder;" dit zeggende, gaf hij hem de hand. « Vaarwel VAN DEN « BOSCH!" hernam VAN DOORN, en oogde hem na, terwijl hij hem den weg, die langs de schans voert, naar *Drongeren* zag inrijden.

De schildwacht, welke de schans bewaakte, door het geluid, dat de hoeven van het paard maakten, opmerkzaam geworden, kwam uit zijne schuilplaats te voorschijn, en, voor eenen aanval op dit eenzame punt beducht, greep hij zijn musket. Het « wie « daar," hetwelk hij uitriep, klonk over het veld, en wekte de Spaansche bezetting, terwijl hetzelve

alleen door de echo herhaald werd. VAN DOORN, door dezen roep opmerkzaam gemaakt, gaf zijn paard de sporen, en zijnen mantel om zijnen hals digt slaande, om zich te beveiligen tegen den digten motregen, die begon te vallen, vervolgde hij zijnen weg, en zijn paard, dat goed scheen gevoederd te zijn, rende, als hadde het geenen last te dragen, in den regen pijlsnel voort.

VIJFDE HOOFDSTUK.

In den vroegen morgen van den anderen dag, kwam VAN DOORN te *Woudrichem* aan, en reed langs de kerk, welker toren toen nog niet van zijne spits beroofd was. Zijn blik op de wijzerplaat vestigende, trachtte hij te ontdekken hoe laat het was, hetgeen de duisternis, welke hem zelfs belette de afbeeldingen der oude Graven te onderscheiden, vrij moeijelijk maakte, waarom hij zijnen weg stapvoets naar het veer vervolgde, terwijl paard en ruiter van hunnen togt vermoeid schenen te zijn. Niettegenstaande het nog bijna duister was, waren de veerlieden reeds overgekomen, en de schuiten, welke tot de overvaart gebruikt werden, waren reeds losgemaakt van de keten, die haar des nachts, wanneer het overzetten verboden was, aan het veer gebonden hield.

VAN DOORN, zijn vermoeid paard niet te *Woudrichem* in vreemde handen willende achterlaten,

besloot zich de moeite te getroosten, hetzelve mede te nemen, en riep, terwijl hij bij het veerhuisje afsteeg: « een hengst naar *Loevestein* voor mij en « mijn paard."

« Ik zal dadelijk aan uw verlangen voldoen, mijn « meester!" zeide de veerman, uit zijn huisje tredende, terwijl hij beleefd de muts afnam. Den jongeling vervolgens opmerkzaam beschouwende, voer hij op eenen vragenden toon voort: « gij schijnt reeds « een' langen rid gemaakt te hebben, en indien het « u niet onbescheiden voorkwam, zoude ik u wel « willen vragen van waar gij komt?" Doch VAN DOORN zich met die praatjes niet willende ophouden, hernam gemelijk: « bemoei u met uwe eigene « zaken, mijn vriend! indien gij in uw beroep een « elk wilt uithooren, geloof ik, dat uwe ooren vroeg « of laat gevaar loopen, uw hoofd te verlaten. Ik « verlang dadelijk aan het slot te worden gebragt," en om alle verdere vragen voor te komen, zag hij kwanswijs naar het gebit van zijn paard.

Doch de veerman gaf het niet op, maar hernam, nadat hij VAN DOORN nog een oogenblik oplettend had gadegeslagen, op eenen spottenden toon: « God « beware mij, mijn meester! de nieuwsgierigheid is « een groot kwaad, waarvan men THYS, den veer- « man, nog nooit heeft verdacht gehouden; doch « wanneer men een' jong knap kavalier, zoo als gij « zijt, moet overvaren, weet men gaarne van waar « hij komt, en wien men de eer heeft in zijn vaar-

« tuig te hebben; maar indien gij er een geheim « van maakt, is het den ouden THYS ook wel. De « heer VAN DOORN uit *Heusden* is mij wel bekend, « zoowel als de schoone oogen, welke hem naar « *Loevestein* trekken, en het zal mogelijk goed zijn, « dat gij verwittigd wordt, dat uw vriend, de « Spaansche Sinjeur, u eene vlieg heeft afgevangen; « want ik heb hem, een half uur geleden, naar het « slot gebragt. Het eenigste, dat THYS uwe Edel- « heid nog zeggen wil, is, dat zoo gij niet gaarne « ondervraagd wordt, gij beter deedt, een penningje, « hetwelk uit uw wambuis hangt, er wat dieper in « te steken, en daardoor uw hoofd te bewaren, « dat anders waarachtig meer gevaar zoude loopen, « dan mijne ooren." Dit zeggende, wees hij naar VAN DOORN'S borst, en verwijderde zich snel.

Twee mannen, welke in dit oogenblik het veerhuisje naderden, wierpen met dobbelsteenen in eenen vierkanten houten bak, die naast de deur van het huisje was, en nadat het lot op deze wijze den schipper had aangewezen, welke met THYS den hengst besturen zoude, haastte deze zich, om den ouden veerman te gaan helpen in het in gereedheid brengen van het vaartuig.

VAN DOORN, over de vrijpostigheid van den veerman verwonderd, maakte echter van zijnen raad gebruik, en stak het geuzen-penningje, hetwelk door het rijden uit zijn wambuis was te voorschijn gekomen, weder naar binnen.

« Indien gij klaar zijt, zullen wij afvaren, mijn-
« heer!" zeide de schippersgast, het paard bij den teugel nemende, en hetzelve in den hengst leidende, terwijl VAN DOORN, in gedachten verzonken, zonder iets te antwoorden, zijn paard volgde, en bij den ouden THYS, die aan het roer stond, ging zitten. Nu maakte de schipper het zeil los, en stiet het vaartuig van land af, dat, zoodra de wind het zeil deed zwellen, zich zacht, maar statig van den oever verwijderde, en, eenen fraaijen boog beschrijvende, de *Merwede* doorkliefde.

De regen, welke tot nog toe onafgebroken gevallen was, hield nu op; de donkere wolken verdeelden zich hoe langer hoe meer, en alles beloofde eenen schoonen dag.

Te *Gorinchem* en *Woudrichem* was alles nog stil, en beide steden waren nog als in den slaap gedompeld, terwijl de natuur van alle kanten begon te ontwaken. De opkomende zon verspreidde nu eenen goudachtigen gloed over de rivier, en deed de glasvensters in de steden gelijk edelgesteenten glinsteren, terwijl de sombere kleur der huizen, in welke zij geplaatst waren, even als een donker omzetsel om eenen juweel, den glans er nog van verhoogde.

Een gezang, hetwelk VAN DOORN nu in de ooren klonk, deed hem omzien, en om niet geheel, als het ware, met den mond vol tanden te staan, zeide hij tot den veerman, terwijl hij met de hand

naar *Gorinchem* wees: « met welk werk houden die « lieden, daar aan den *Galgenwaard*, zich bezig?" « Gij schijnt dus ook nieuwsgierig te zijn, jonge « heer!" zeide de oude man lagchende.

« Dat ben ik ook, vriend!" hernam VAN DOORN. « Ik dank u intusschen voor den goeden raad, « welken gij mij zoo even gegeven hebt, en ben nu « bereid, u te zeggen van waar ik kom; ik houd u « voor eenen braven man, welke eenen vriend zijns « lands niet verraden zal."

« Daarvoor beware mij God, jongman!" hernam de oude, « doch behoud uw geheim! mogelijk dat « ik het ook reeds weet. Wij veerlieden zien veel, « weten gaarne alles, wat er zoo omgaat, maar « kunnen alles zwijgen. Reeds zoo menigeen' uwer « vrienden heb ik overgezet en met hen gespro- « ken; maar niemand heeft het nog ooit berouwd, « den ouden THYS zijn vertrouwen te hebben ge- « schonken. Wat aangaat het werk, dat daar ver- « rigt wordt, mijnheer! dat volkje is daar bezig met « palen in de *Merwe* te heijen, om de groote « Rijnschepen er aan vast te leggen; zij zijn regt « vrolijk onder den arbeid, niet waar?"

« Dat zijn zij wel," antwoordde VAN DOORN, « te meer, daar hun werk, zoo het mij voorkomt, « voor niets is; want die palen zullen op den duur « tegen den stroom, welke de vaartuigen voort- « stuwt, niet bestand zijn."

« Ei, ei, meester!" hernam de veerman lagchende.

terwijl hij zijne muts vaster op zijn hoofd drukte. « Gij oordeelt niet kwaad; doch in deze zaak hebt « gij het mis. Hij, die deze palen uitgevonden « heeft, weet er meer van dan gij. Het heeten *Duc* « *d'Alven*, mijn vriend! en, jongman! geloof het- « geen ik u zeg, indien de Hertog zoo vast staat als « die palen, zullen de heertjes, die de u bekende « penningjes dragen, niet veel uitrigten."

De schipper, die tot hiertoe vooraan in het vaartuig gestaan had, kwam nu wat meer naar achteren, waardoor VAN DOORN belet werd het gesprek verder voort te zetten. Het Slot, het doel van zijnen togt, lag nu reeds veel naderbij, en stak gelijk een zwarte doode steenklomp tegen de heldere lucht af. De zon achter hetzelve opgaande, was hetzelve aan hunne zijde nog geheel in het duister gehuld, en vertoonde zich daardoor meer in zijn geheel en grooter. De twee zware vierkante torens, waaruit hetzelve, benevens een achtergebouw, aan hetwelk naderhand een uithoek was gebouwd, bestond, waren met acht kunstige leijen kappen gedekt, boven welke groote ijzeren weerhanen en hooge schoorsteenpijpen uitstaken; de vensters waren klein en zeer onregelmatig geplaatst, terwijl het geheele gebouw van groote roode moppen uit het water was opgetrokken. Eene vrij lange brug met eene wip leidde naar het voorhof, hetwelk mede bemuurd en met eene smalle gracht van de strook lands was afgescheiden, waarop het Slot

aan het einde van den *Bommelerwaard* gebouwd was; terwijl een lage ronde toren aan de regterzijde de nadering van den voorburg verhinderde. En even als een kwade en nijdige geest, welke, zelfs geen deel kunnende hebben aan den glans van het zonnelicht, ook een' ander er van zoekt te berooven, zoo ving het Slot de zonnestralen op, en wierp eene lange donkere schaduw over den stroom, welke zich echter scheen te spoeden, om aan dezen dwang te ontsnappen, ten einde zich verderop meer te koesteren in den warmen gloed van het hemelligchaam, of door deszelfs glans verfraaid, de steden voorbij te snellen, en langs *Hollands* vruchtbare streken de zee op te zoeken.

Een oogenblik daarna kwam de hengst aan het voorland van *Loevestein* aan; het paard werd er uitgeleid, terwijl VAN DOORN, als het ware een voorgevoel hebbende, dat hij het Slot niet als vriend zoude verlaten, en als wilde hij zich den aftogt vrij houden, tot den veerman zeide: « THIJS! ik kom « naar alle gedachten spoedig wederom; blijf hier « wachten op mijne terugkomst, ik zal het met u « en uwen maat goed maken.”

« Dat is goed, mijn meester!” zeide deze, « heb geene vrees, ik wacht hier tot gij komt, « tenzij ik gedwongen wierd om te varen, en dit « wil ik niet hopen.”

VAN DOORN wipte in den zadel, en reed het voorplein van *Loevestein* op. Hij gaf zijn paard

en zijnen mantel aan MEIJER, een' knecht van D'AVILAR, over, en trad over de brug, welke over de slotgracht lag, en over de binnenplaats het hoofdgebouw binnen. Vernomen hebbende, dat ANNA en haar voogd reeds aan het ontbijt waren, trad hij, daar hij met de huisgenooten goed bekend was, zonder zich te laten aandienen, het vertrek binnen, waar hij ANNA hoopte te vinden.

Hetzelve was groot en voor dien tijd zeer prachtig; vlak tegenover de deur was een groote schoorsteen met marmeren mantel, boven welken eene schilderij hing, waarop het Slot was afgemaald. Ter wederzijde van de stookplaats waren twee hooge kruiskozijnen met ruitjes in het lood gezet, terwijl de beelden en krullen, waarmede de glazen boven in het raam beschilderd waren, het vertrek veel verduisterden. De zijmuren waren elk in twee groote vakken afgedeeld, en prijkten met vier kunstige tapijtwerken, door den vermaarden Leidschen tapijtwerker WILLEM ANDRIESZ. DE RAET vervaardigd, welke even zoo vele voorname gebeurtenissen uit de Kruistogten naar het Heilige land voorstelden. Ter wederzijde der groote eikenhouten, met veel lof- en beeldwerk besnedene deur waren insgelijks twee tapijtwerken; het eene stelde GODFRIED VAN BOUILLON, aanvoerder der Kruisvaarders, in volle wapenrusting en meer dan levensgrootte voor, terwijl PETRUS *de Kluizenaar*, in zijne grove monnikspij gedoken, op het andere was afgebeeld. In de hoeken van het

vertrek hingen fraaije wapenrustingen, en de prachtige meubelen, welke langs den wand geplaatst waren, zouden getuigen geweest zijn van de gegoedheid des slotvoogds, indien VAN DOORN niet maar al te zeker van het tegendeel ware onderrigt geweest.

ZESDE HOOFDSTUK.

Anna manilla was in den volsten zin des woords eene schoone vrouw, en hield zich juist met het eene of andere vrouwelijk handwerk onledig; doch zoodra zag zij van doorn niet, of met den uitroep van: « Mijn karel! zijt welkom!" wierp zij het weg, en vloog in zijne armen. Hij drukte haar teederlijk aan zijn hart en een' vurigen kus op hare purperen lippen; en terwijl zij hare heldere blaauwe oogen, welke door eenen fluweelachtigen rand van zwarte oogharen werden overschaduwd, naar hem opsloeg, vroeg zij hem zeer zacht:

« Waar zijt gij zoo lang geweest? in geene vier « dagen zijt gij eens naar uwe anna komen « omzien!"

« Mijne anna!" hernam van doorn, terwijl hij haar nog naauwer aan zich drukte, « ik werd hier« in door drukke bezigheden belet; maar geloof « mij, ofschoon ik u niet gezien heb, zoo heb ik

« des te meer aan u gedacht; ja, nu ik bij u ben, « bevind ik mij wel eens zoo opgeruimd, dan anders." Dit zeggende, wilde hij haar nog eens kussen; maar zij ontwond zich lagchende aan zijne armen, en riep verwonderd uit: « Maar van waar komt « gij? uw wambuis en het gevest van uwen degen « zijn nat. O! gij zijt zeker van nacht herwaarts « gereden, om mij te zien."

VAN DOORN schikte zijne kleeding wat in orde, veegde zijnen degen af, en nam plaats op den stoel, welken ANNA voor hem had nedergezet, en na haar, welke hem vragend aanzag, eenige oogenblikken opmerkzaam beschouwd te hebben, antwoordde hij:

« Maar gij, die mij beknort, lieve ANNA! zeg « mij toch, hoe komt het, dat gij reeds zoo vroeg « zoo prachtig gekleed zijt, terwijl het u bekend « is, dat ik u het liefst in het eenvoudige kleed « der Hollandsche dochters zie? Maar" voer hij op eens met drift voort: « ik zie, gij hebt geweend. « Zeg mij, wat is hier voorgevallen? want indien « PEREA u beleedigd heeft, zal ik of hij, zoo « waarlijk helpe mij God! het Slot niet levend « verlaten."

Zij schudde zwijgend het hoofd, sloeg hare schoone oogen ten hemel, wenkte hem, om naderbij te schikken, en zeide: « De reden, dat gij mij « reeds zoo tijdig vindt aangekleed, is, dat ik dezen « morgen naar *Gorkum* moet, om eenige bezoeken

« af te leggen. Ach! konde ik op uwe tweede vraag « ook zoo volmondig antwoorden; want ofschoon « PEREA mij niets onaangenaams, wat mij zelve « betreft, gezegd heeft, zoo is er daarentegen voor « u niet veel goeds gebeurd. D'AVILAR's vriend, « of laat mij liever zijn meester zeggen, is dezen « morgen met het krieken van den dag aangeko- « men. Zijn verblijf belooft zelden iets goeds, maar « van daag vooral was het onheilspellend; hij heeft « u gisteren bij *Oud-Heusden* gezien; hij sprak « van geheime bijeenkomsten der muitelingen; hij « noemde u een' der zaamgezworenen, God weet « wat hij er mede bedoelde. Gij zult u toch, hoop « ik, niet tegen uwen Koning en uw geloof met « andere onrustige menschen verbinden, en uwe « ANNA moedwillig bedroeven? Neen," vervolgde zij, hem smeekend met hare schoone oogen aanziende, « neen, VAN DOORN! gij zult dit niet doen."

VAN DOORN antwoordde niet, maar zag strak voor zich neder, haalde het geuzenpenningje te voorschijn, en hield het haar voor.

« Gij bekreunt u dus om mijne liefde niet meer," vervolgde ANNA: « Het is dan maar al te waar, « gij hebt u onder die boozen begeven, gij hebt « mij vergeten! Helaas!" zeide zij, bedroefd de hand aan hare oogen brengende: « indien ik uwe « liefde missen moet, blijft mij niets overig, dan « het koude graf." Doch toen VAN DOORN nog niet antwoordde, vervolgde zij op eenen geraakten

toon: « Gij hebt uw geloof verzaakt, mijnheer! « en hij, die met de muitelingen verkeert, en hun- « ne schandteekenen draagt, zal nooit de hand van « MANILLA's dochter ontvangen. Van dit oogen- « blik af aan zijt gij mij vreemd." Dit zeggende, stond zij op, schoof haren stoel weg, en keerde zich met de waardigheid eener beleedigde Spaansche vrouw van hem af.

Doch VAN DOORN, die door het eerste gedeelte harer rede getroffen was, trok, bij het uitspreken harer laatste woorden, zijne wenkbraauwen te zamen; eene donkere wolk zweefde over zijn gelaat, en, met drift van zijnen stoel opstaande, zag hij haar met vlammende oogen aan. Maar het schoone gelaat en de fraaije gestalte van het fiere meisje, dat hem nog schooner, dan anders voorkwam, beschouwende, hernam hij op eenen meer bedaarden toon, dan men zoude verwacht hebben:

« Bij God, ANNA! gij dwaalt! Het geloof mijner « vaderen is mij heilig, als mijne eer; het zijn geene « muiters, die zich tegen het monster verzetten, « dat mijn land verdelgen zal. Ja! dewijl gij het « weten wilt, in dezen nacht ben ik hun broeder « geworden! Dat ALVA voor ons beve! Maar gij, « ANNA! maar gij, die steeds alles, wat groot of « edel was, hoogachttet; gij, die in *Holland* het « levenslicht ontvingt, en in wier aderen dat bloed, « door uwe moeder, vloeit, hoe komt het, dat gij « u niet ontziet, mij dus aan te spreken? of denkt

« gij mogelijk, dat ik mij door eene vrouw zou laten
« leiden? Neen," vervolgde hij met verheffing van
stem: « neen, dat zal nimmer gebeuren! Mijn
« besluit staat pal, het Vaderland bovenal! zie daar
« onze spreuk, en ook den eersten pligt van een'
« man van eer, en noch uw smeeken, noch uw
« dreigen zal mij doen terug treden. Ik gaf u
« het regt op mijn hart; mijn arm behoorde toen
« reeds aan het Vaderland. — Één hard woord
« nog van u, en wij zien elkander nooit weder,"
vervolgde hij op eenen bitter, verwijtenden toon.
« Verkiest gij mij mogelijk in de handen van uwen
« voogd, den Italiaan, over te leveren, ga vrij uwen
« gang, en werp u dan in de armen van den ge-
« trouwen en laaghartigen steunpilaar der Dwinge-
« landij. Hier is mijn zwaard!" dit zeggende, trok
hij zijnen degen met scheede en al uit zijnen draag-
band, en wierp denzelven voor hare voeten.

Alleen de vrees voor VAN DOORN's leven, wanneer hij zich met den opstand tegen den Koning bemoeide, had ANNA dus doen spreken; zijne woorden waren even zoo vele dolksteken, welke haar teeder hart doorboorden. Hare fierheid zwichtte voor zijnen vasten wil, welken hij haar deed kennen, en de liefde nam spoedig het overwigt in haar hart. Zij raapte zijnen degen op, en hem met langzame schreden en met neêrgeslagen oogen naderende, zeide zij, terwijl zij den degen weder in zijnen draagband stak, en vreesachtig naar hem op-

blikte: « Wie zou waardiger zijn, dan gij, om dit « staal te voeren? gebruik het daar, waar gij denkt, « het te moeten gebruiken; maar vergeef mij, en « ontneem mij uwe liefde niet!" Nu haren schoonen blanken arm, welke bevallig uit de mouw van haar zwart fluweelen kleed te voorschijn kwam, om zijnen hals slaande, liet zij haar hoofd op zijne borst vallen, om de tranen, welke aan hare oogen ontvloeiden, te verbergen.

VAN DOORN bleef eerst eenige oogenblikken stil staan; want bij den man, ofschoon hij zich in lang zoo spoedig niet geraakt gevoelt, als de vrouw, is de eens ontstoken toorn niet zoo gemakkelijk tot bedaren te brengen; doch het berouw van het schoone en teederbeminde meisje, welks bevallige blonde lokken golvend op zijne borst nederhingen, kon hij niet verduren. Een traan van aandoening welde in zijn mannelijk oog op, en de schoone boetvaardige aan zijne borst drukkende, riep hij uit: « alles is vergeven en vergeten, en « gij blijft den muiter steeds beminnen; niet waar, « geliefde ANNA?

« Ja," antwoordde ANNA zacht, terwijl zij hem vriendelijk toelagchende en hare oogen afvegende, ging zitten: « Gij zijt mijn geliefde KAREL! Maar « zullen die menschen — want anders kan ik hen « nog niet noemen — u niet vermoorden, of in « het verderf storten, als het hun voordeel kan « aanbrengen? Ach! gedenk slechts, hoe zij met

« mijnen ongelukkigen vader gehandeld hebben! In-
« dien zij toch zoo edel dachten, als gij voorgeeft, hoe
« zouden zij dan een' weerloos reiziger, welke hun
« nooit eenig leed had aangedaan, hebben omgebragt?

« Waarde ANNA!" antwoordde VAN DOORN,
« het geval, waarvan gij spreekt, en hetgeen mij
« telkens, als ik er aan denk, met afgrijzen en
« woede vervult, is mij nog zeer duister; wie zegt
« u toch, dat de Geuzen dit feit verrigt hebben?
« En al ware dit zoo, kan men de toomelooze horde
« van moordenaars en heiligschenders, welke beeld-
« stormers genoemd worden, wel vergelijken met
« die dapperen, tot welke ik thans behoor?"

ANNA wilde juist antwoorden, toen de deur openging, en D'AVILAR, gevolgd van PEREA, in de kamer trad. VAN DOORN stond dadelijk op, en gaf D'AVILAR, die hem welkom heette, de hand, doch groette PEREA slechts koel, welken groet deze flaauw beantwoordde.

« Neem plaats, *Senores!*" zeide D'AVILAR, terwijl hij een paar stoelen bij de tafel liet zetten.

ANTONIO D'AVILAR, Kastelein van *Loevestein*, was bijzonder lang van gestalte, doch zeer mager. Zijn grijs haar stond regtop, en zijne grijze knevels en zijn baard gaven aan zijn bleek en ingevallen gelaat een doodsch en woest voorkomen. Zijne oogen, waarmede hij meest altijd in de rondte zag, sloeg hij neder, als zij die van een' ander ontmoetten, en zijne geheele houding verried, dat

hij bevreesd was, een' ander in zijn binnenste te doen lezen. PEREA, daarentegen, welke men een schoon man noemen kon, was niet groot, maar gezet, zeer netjes, ja zelfs eenigzins prachtig gekleed, en op zijn bruin gelaat was de trotschheid van eenen Spaanschen hoofdman te lezen; zijn valkenoog kenschetste zijn oploopend karakter. Als hij VAN DOORN aanblikte, nam zijn gelaat altijd eene zekere woestheid aan, en wanneer zijn donkere blik van onder zijne dikke wenkbraauwen op VAN DOORN viel, kromp ANNA's hart van angst zamen, terwijl VAN DOORN zelf het niet bemerkte, of niet wilde bemerken.

Het kon niet anders, of de vergelijking van deze twee mannen moest tot VAN DOORN's voordeel uitvallen. Zijn groen lakensch wambuis, hetwelk om zijne slanke gestalte sloot, vertoonde zijne fraaije leest in al haar voordeel; terwijl eene broek met zijden veters en wijde gele laarzen met zilveren sporen zijne kleeding volmaakten.

Nadat zij gezeten waren, en terwijl zij bezig waren het eene en andere te gebruiken, sprak D'AVILAR VAN DOORN op eenen vriendschappelijken toon aldus aan:

« Ik heb zoo even van *Don* LORENZO vernomen, dat de Hertog besloten heeft, daar het « land van alle kanten met oorlog wordt bedreigd, « terwijl de ingezetenen en verscheidene Edelen, den « naam van Edellieden onwaardig, oproer zoeken

« te verwekken, en 's Konings soldaten uit de steden « trachten te verdrijven," dit zeggende, zag hij VAN DOORN scherp aan, terwijl PEREA zijn gelaat in een' nog vreesselijker plooi, dan gewoonlijk trok, « het leger te vermeerderen, en vooral « tracht, zijn paardenvolk met inlandsche Edelen « en burgers......"

« Misschien ten onregte," viel PEREA hem in de rede, welk gezegde VAN DOORN met eenen verachtelijken blik beantwoordde, waarna D'AVILAR vervolgde: « zoekt voltallig te maken, en daardoor het uitge-« strooide gerucht, dat de Koning zijne onderdanen « niet vertrouwde, en hen alleen door vreemd krijgs-« volk wilde in bedwang houden, omver te werpen.

« Daar het mij nu bekend is," voer hij, valsch lagchende, voort, « dat gij den Koning, onzen « meester, bijzonder hoogacht, en eenen afkeer « hebt van alle muiterij of opstand tegen den Her-« tog, 's Konings Stedehouder, kwam het mij voor, « dat het nu een geschikt oogenblik was, om uw « voornemen van dienst te nemen onder zijn Maje-« steits krijgsvolk, te volvoeren. Er is juist eene « plaats open onder het Kornet Speerruiters, het-« welk thans in *den Bosch* in bezetting ligt; *Senor* « PEREA is zoo goed geweest, mij dit te berigten, « en heeft mij tevens toegezegd, dat hij door voor-« spraak bij zijne Excellentie, welke hem steeds « bijzonder genadig is, zich in staat bevindt, om u « op zijn woord van eer te verzekeren, dat gij

« spoedig zult opklimmen, en dat gij hierdoor,
« gevoegd bij uwe ons bekende geschiktheid voor
« de dienst, niet lang in dien lagen militairen graad
« zult behoeven door te brengen, welken gij ge-
« noodzaakt zijt te doorloopen, naar aanleiding
« van een onlangs door den Hertog genomen be-
« sluit, waarbij bepaald wordt, dat voortaan geene
« bevelhebbers zullen gekozen worden, dan uit de
« korpsen zelven."

VAN DOORN, welke zich vast had voorgenomen, zijne bedaardheid niet te verliezen, en geene aanleiding tot zijne verbanning van *Loevestein*, welke hij reeds lang te gemoet zag, te geven, had echter moeite, om gedurende deze lange redenering, zijne bedaardheid niet te verliezen; en daar hij over D'AVILAR'S veinzerij, die hem deze aanbieding alleen gedaan had op PEREA'S bevel en om van hem voor altijd ontslagen te worden, verontwaardigd was, is het moeijelijk te bepalen, wat hij zoude geantwoord hebben, indien niet PEREA hem uit zijne verlegenheid gered had door opstaande te zeggen:

« *Senor* VAN DOORN en de *Senora* zullen het
« mij niet kwalijk nemen, dat ik thans vertrek. Het
« besluit, dat de Heer VAN DOORN nemen zal, zal
« ik wel nader vernemen; men wacht mij in *den*
« *Bosch*, waar ik tijding hoop te vinden van het
« gevangen nemen van den beruchten *Emissario*; en
« 's Hertogs dienst vereischt nog dezen morgen mijne
« tegenwoordigheid op onderscheidene plaatsen. — Ik

« hoop intusschen, dat de *Señor* VAN DOORN mijne « dienstaanbieding niet zal van de hand slaan," zeide hij op eenen trotschen toon.

VAN DOORN zijne woede over deze woorden bedwingende, antwoordde:

« Indien gij, die in deze oorden des Hertogs « regterhand zijt, iets te verrigten hebt, kan ik wel « gissen, wat het zijn zal, en dat de bevelen, aan « u gegeven, geene vertraging dulden. Wat den « Boodschapper aangaat, ik twijfel niet, of gij zult « in *den Bosch* wel iets van hem hooren.

« Het spijt mij echter, uw aangenaam bijzijn zoo « spoedig te moeten missen, hetwelk ons zou vrijlaten, « om onze gedachten nader te verklaren; doch wees « verzekerd," dit zeggende verhief VAN DOORN zijne stem, en bragt onwillekeurig de hand aan de greep van zijnen degen « dat ik u dezelfde vriendschap « toedraag, als gij aan mij, en dat ik eerlang het « onuitsprekelijk genoegen hoop te hebben, u op eene « plaats te ontmoeten, welke ons zal vrijlaten om « onze gedachten nader te verklaren."

Hier boog hij zich. ANNA, die den zin dezer woorden even als de beide anderen zeer goed had begrepen, beefde voor het leven van haren geliefde. Doch de Spanjaard antwoordde, terwijl hij ANNA op eene galante wijze de hand kuste:

« Jonker VAN DOORN! wij voeden dan denzelf- « den wensch; hoe eerder en in hoe grooter ge- « zelschap deze ontmoeting zijn zal, des te liever

« zal het PEREA zijn.” Hierop zijnen gevederden hoed op zijn hoofd drukkende, groette hij ANNA beleefd, en met de vriendschap op het gelaat en de hel in het hart, gevolgd door den slotvoogd, verliet hij het vertrek met forsche stappen, terwijl hij de deur achter zich digt wierp.

« Ach, KAREL! wat hebt gij gedaan!” riep ANNA uit, zoodra zij alleen waren, « gij hebt des « Hertogs besten en bloeddorstigsten speurhond ge- « sard. Is uwe ANNA u dan niets meer waard, dat « gij zoo met uw leven speelt?

« ANNA! lieve ANNA! hernam VAN DOORN, « ik « bid u, voed geene vrees, hij zal mij niet deren, « mijne broeders zijn talrijk, en hun moed is groot; « wij lagchen met PEREA's woede en met ALVA's « beulen. Eerlang toch zal hij met zijn vreemd « gespuis moeten wijken — en dan,” vervolgde hij op eenen opgeruimden toon « wordt gij mijne « vrouw; niet waar, mijne teedergeliefde?”

Nu zijnen regterarm om haar midden slaande, streek hij hare blonde lokken van haar voorhoofd weg, en drukte een' kus op hetzelve. ANNA bloosde, en sloeg hare oogleden neder; doch zij onttrok zich niet aan VAN DOORN's omhelzing, maar rustte, vol vertrouwen op zijnen moed, aan zijne borst, en poogde in zijne tegenwoordigheid ten minste niet te laten blijken, dat zij bevreesd was, dat deze oogenblikken mogelijk de laatste gelukkige haars levens zouden zijn. « Maar wanneer gaat gij mij ver-

« ten?" vroeg zij na eenige oogenblikken; « want
« als gij eens de Spaansche zijde verlaten hebt, zal
« *Loevestein* voor u gesloten worden, en ofschoon
« ik heimelijk geloof, dat mijn voogd mij liever aan
« u, dan aan PEREA zoude afstaan, zoo zal hij dit
« evenwel niet durven doen; PEREA beveelt hem
« aan als ik BRIGITTA, onze dienstmaagd, doe,
« ja hun gedrag is dikwijls zoo raadselachtig, dat
« men niet weet, wat men er van denken moet, en
« het wordt mij hoe langer hoe meer zeker, dat
« D'AVILAR mijne hand aan PEREA beloofd, en
« daarvoor iets genoten heeft, dat gij hun in den
« weg zijt, en hen verhindert, om hun plan te
« volvoeren."

« Heb geene vrees!" antwoordde VAN DOORN,
« in weerwil van al de PEREA'S der wereld zult gij
« de mijne zijn, dat zweer ik u op mijne eer. Ver-
« wacht mij aanstaanden vrijdag avond in den hof
« bij het tuiniersschuurtje, daar zult gij mij vinden,
« dan zeg ik u voor het laatst vaarwel. Verschuiven
« wij dus de droefheid over ons afscheid tot dien
« dag, en laat ons nu alleen de genoegens smaken
« van elkander te zien en ongestoord te kunnen
« spreken. Uw aandenken zal mij steeds in den
« strijd vergezellen, en deze arm, welke u thans
« omvat, zal, met het getrouwe staal gewapend,
« onverwinnelijk zijn. Zaturdag avond spreek ik mijne
« vrienden, de muiters, zoo als gij hen noemt, weder;
« na dien tijd zal er zeker een lange tijd verloopen,

« eer wij elkander kunnen wederzien; maar MEIJER, « de oude huisknecht, is een opregte kerel, hij is « mij zeer genegen, en gij kunt u aan hem volko- « men vertrouwen."

Naderende voetstappen verkondigden de aankomst van een' onwelkomen persoon, en terwijl zij beiden gingen zitten, vervolgde VAN DOORN zacht: « en ik « hoop u nog voor mijn vertrek in de hoede van ie- « mand aan te bevelen, die, als hij degene is, voor « wien ik hem aanzie, in staat is om u zelfs na mij- « nen dood, welken God verhoede! te ondersteunen, « en uit de magt uwer vijanden te verlossen." Hier hield hij op, en de D'AVILAR trad binnen.

« *Don* LORENZO is zoo even vertrokken," zeide hij, « ik wenschte u, *Senor* VAN DOORN! wel eens « in het bijzonder te spreken, en ik zal dus de « *Senora* moeten verzoeken zich te verwijderen."

ANNA stond, zonder iets te zeggen, op, en na VAN DOORN met haar hoofd vriendelijk toegeknikt te hebben, wilde zij het vertrek verlaten; doch VAN DOORN trad haar te gemoet, en hare kleine, poezelige hand aan zijne lippen drukkende, zeide hij, terwijl ANNA zijnen handdruk beantwoordde: « Vaarwel, *Senora!* tot we- « derziens! ik blijf uw nederige dienaar, vaarwel!" en hiermede leidde hij haar naar de deur.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

D'AVILAR wandelde intusschen het vertrek met groote schreden op en neder. Toen ANNA het vertrek verlaten had, sloot hij de deur, en VAN DOORN wenkende, om bij hem plaats te nemen, begon hij op eenen gemelijken toon: « *Senor!* « het is mij onaangenaam u over iets te moeten « onderhouden, te meer daar ik u reeds meermalen « met hetzelfde verzoek heb moeten lastig vallen; « ik moet u, ofschoon ik u nog veel geld schuldig « ben, om duizend rijksdaalders te leen verzoeken; « het leger en de oorlog, die de landskassen uit- « putten, terwijl het oproer de middelen ontneemt, « om dezelve te stijven, maakt, dat de Hertog zich « buiten staat bevindt, om de soldij geheel te vol- « doen, en daar er aan het leger te velde het eerst « wordt gedacht, is dit oorzaak, dat ik sinds een « jaar geene inkomsten genoten heb, daarenbo- « ven is er een schip door die verdoemde Geuzen

« genomen, met hetwelk ik eene aanzienlijke som « uit *Brugge* ontvangen moest." Hier hield D'AVILAR op, en scheen te verwachten, dat VAN DOORN hem zoude antwoorden.

Deze bedacht zich eerst een oogenblik, gaf toen ten antwoord: « Mijn heer! het is u bekend, dat « ik anders steeds aan uw verzoek gereedelijk heb « voldaan; maar voor het tegenwoordige bevind ik « mij in de onmogelijkheid, om over zulk eene « som te beschikken. De tijden zijn slecht en « de belastingen worden hoe langer hoe drukkender; « de huislieden zijn uitgeput, de landman ziet zijnen « oogst vergaan, zijne woningen worden door « stroopbenden verbrand, en hetgeen hij in zijne « voorraadschuren heeft, is hij gedwongen, om on- « der de waarde en met groot verlies te verkoopen, « ten einde de beden, welke de eene na de andere « worden uitgeschreven, te betalen, bij verzuim van « hetwelk, hij zijn goed terstond ziet aangeslagen, « met inlegering wordt gestraft, en bij gevolg geheel « in armoede wordt gedompeld. Het is u bekend, « dat het gebrek groot is, het moet u dus niet « verwonderen, dat ik in deze u niet behulpzaam « kan zijn."

D'AVILAR had hem zwijgend aangehoord; doch zijne wenkbraauwen trokken zich hoe langer hoe meer te zamen, zijn voorhoofd fronsde zich, tot hij eindelijk over VAN DOORN'S weigering verwoed, en alle hoop om voortaan meer geld van den ge-

dienstigen jongeling te verkrijgen, nu opgevende, op eenen schijnbaar bedaarden toon hernam:

« Het spijt mij, *Senor!* dat dit zoo is; maar « mogelijk zal het u gemakkelijker vallen uw gedrag « te verklaren, ik heb toch zoo even gezien, dat « gij nog altijd de hand van de *Senora* zoekt te « verwerven."

« Dat is mijn grootste wensch," antwoordde VAN DOORN. « Maar indien dit zoo is,'' voer D'AVILAR op eenen hevigen toon voort, « hoe komt het « dan, dat gij weigert om den Koning te dienen, « iets waartoe gij van regtswege gehouden zijt, en « des noods gedwongen zoudt kunnen worden? « Of gelooft gij, dat ik, dienaar des Konings, de « hand van *Senora* DE MANILLA zoude geven aan « iemand, die Zijner Majesteits dienst verzaakt. « Ja!" voer hij op eenen scherpen toon voort, « aan iemand, die verdacht gehouden wordt, van « tot de godvergeten muitelingen te behooren, voor « wie niets heilig is, en die den afgeloopen nacht « zeker met den vervloekten *Emisario* en andere « zamengezworenen heeft doorgebragt."

« Mijnheer! gij beleedigt mij," hernam VAN DOORN driftig opstaande, « het verwondert mij, « dat gij iemand, die u niets dan vriendschap « heeft bewezen, dus aanvalt, na hem vooraf « geld te leen gevraagd te hebben, en daar gij de « regten der gastvrijheid niet schijnt te kennen, is « het goed, dat ik er van onderrigt ben, en dat

« uw ouderdom en de betrekking als voogd van
« ANNA MANILLA u beschermen voor mijne geregte
« drift. Wie zegt u toch, dat ik tot de muitelingen
« behoor? en indien het alzoo ware, zoo zoude ik
« grootsch zijn, om aan de zijde van eenen Prins
« van *Oranje* of eenen ALDEGONDE te staan; zij
« hebben het beter voor met het land en den Ko-
« ning, onzen meester, dan gij, de Hertog en ander
« vreemd gebroed, dat het land verwoest, hetzelve
« in rouw dompelt, het hart van elken regtschapen
« burger langzaam aan vervreemt van zijnen Vorst,
« en hem noodzaakt, om in het oproer zijn be-
« houd te zoeken. Dit is geene muiterij, Mijn heer!
« ofschoon gij en andere lage loontrekkers het daar-
« voor uitkrijt; neen! het is regtmatige tegenstand,
« volgens privilegiën door des Konings voorouders
« den lande gegeven, en door hem zelven plegtig
« bezworen; zoo is het, en ik ben des noods bereid,
« om zulks met mijnen degen te bewijzen of EG-
« MONDS stappen op het moordschavot te drukken."

« Jongeling!" hernam D'AVILAR, welke tijd ge-
had had om zich te bedwingen, bedaard, « gij ver-
« geet tegen wien gij spreekt, en waar gij zijt. Mijn
« rang als Kastelein van dit Slot, hetwelk ik voor
« den Hertog bewaar, zoude mij verpligten, om u
« dadelijk gevangen te nemen. Gij moogt dan geen
« muiter zijn, hetgeen ik ook niet gezegd hebt, uwe
« woorden zouden het mij echter bevestigen. —
« Doch" vervolgde hij valsch lagchende, « gij maakt u

« driftig, de jongman weet dan niet, wat hij zegt;
« maar kunt gij verwonderd zijn, dat ik, die in uw
« geluk veel belang stel, vreemd opzie over uw ge-
« drag; de poort des geluks is voor u geopend, en
« gij treedt haar niet binnen; de eer en de roem
« wachten u in het leger, en gij verkiest om wer-
« keloos te blijven, daar elk ander van uwe jaren
« handelt, gij maakt u daardoor alleen reeds ver-
« dacht. Bovendien hebt gij de vriendelijke aan-
« bieding van *Senor* PEREA niet alleen verworpen,
« maar met hem gespot, met PEREA! Of wist gij
« niet, dwaas! dat in zijne hand ons beider geluk
« is, dat uw leven van een enkel woord van hem
« afhangt. Gij hebt hem den handschoen toege-
« worpen; doch gij weet nog niet op welk eene
« manier hij die gewoon is op te nemen.

« Dat verschilt mij ook weinig," hervatte VAN DOORN op eenen verachtelijken toon, « laat lage
« zielen voor hem kruipen en hem vreezen, ik
« doe zulks niet; zijne vriendschap veracht ik, en
« ik lach met zijnen haat.

« Gij kent PEREA niet, ik meen het goed met u," vervolgde D'AVILAR, welke nog altijd hoop had, om hem over te halen, om dienst te nemen, « dien hij
« genegen is, kan hij van veel dienst zijn; dien hij
« haat, is verloren; daar gij dus volhardt in uw
« besluit, zoo brengt gij mij tot de onaangename
« noodzakelijkheid, om u den toegang tot *Loeve-*
« *stein* voor altijd te ontzeggen."

Daar VAN DOORN hem slechts met eenen verachtelijken blik aanzag, en niet genegen scheen, zich zelven in den val te brengen, vervolgde hij op eenen doffen toon: « Nu kunt gij nog gaan; « maar indien gij u weder mogt verstouten, om hier « te komen, zoo wacht u niets dan een donkere « kerker; want waarom zoude ik mij in de bres « stellen, of toegevendheid hebben met iemand, « die mijne eigene veiligheid in de waagschaal heeft « gesteld door PEREA te beschimpen."

« En zal ik, terwijl gij mij dan hier niet langer « meer wilt dulden, het geluk nog niet mogen heb- « ben de *Senora* voor het laatst te zien?" vraagde VAN DOORN, terwijl van het antwoord het besluit, dat hij nader nemen zou, scheen af te hangen.

« Neen," antwoordde D'AVILAR koel, « neen, « *Senor!* gij ziet haar nooit weder, ANNA is voor u « dood. — En" vervolgde hij spottend lagchende, « de gelukkige PEREA zal haar weldra naar het al- « taar leiden, en gij zult dan, helaas! te laat ge- « waarworden, dat gij uw eigen geluk verwoest « hebt.

« Zoo spreekt de duivel; want hij spreekt door « uwen mond," riep VAN DOORN uit, terwijl hij zijnen hoed op zijn hoofd drukte. « Ik veracht u, « terwijl ik PEREA niet vrees; dit staal zal mij en « ANNA beschermen tegen des Spanjaards lagen." Hier sloeg hij met de hand op het gevest van zijnen degen. « PEREA is zoo ver nog niet, en er zal nog

« veel bloeds moeten stroomen, voordat zijn helsch « ontwerp gelukt. En die muitelingen, die Geuzen" voer hij met woede voort, « die gij niet acht, en « wier magt gij niet telt, zullen den Spaanschen « hoogmoed fnuiken, en u uit het nest rukken, « waaruit gij mij nu verbant, maar niet verdrijft. « Neen, bij God! ik ga, omdat ik wil, en alleen de « diepste verachting voor uwen persoon, behoedt « u voor mijne wraak." Dit zeggende, maakte hij de deur open, en verliet met rasse schreden het vertrek, terwijl het geluid zijner voetstappen en sporen door het gewelf werden terug gekaatst.

D'AVILAR stond een oogenblik versuft; doch de wraakzucht rees spoedig in de borst des Italiaans op, en een rapier van den muur grijpende, wierp hij de scheede weg, en liep VAN DOORN na, terwijl hij, bijna niet kunnende spreken van woede, uitriep: « Houdt hem tegen, hij is mijn gevangene « in naam des Konings, hij is schuldig aan hoog « verraad. Soldaten! houdt hem vast."

ANNA, die van hetgeen D'AVILAR te zeggen had, met regt niet veel goeds verwachtte, had MEIJER bevolen, om VAN DOORN's paard te zadelen, ten einde hij er niet naar zoude behoeven te wachten. Met smart had zij bemerkt, dat PEREA den veerman met geweld gedwongen had, hem over te zetten, en het luidruchtig gesprek met angst hoorende, stond zij in hare kamer voor het glasvenster, om te zien wanneer VAN DOORN zoude vertrekken.

Zij zag hem met haastige stappen op het voorhof treden. Hij riep luid: « Mijn paard! mijn paard!" De getrouwe MEIJER had het reeds sedert lang gezadeld, de pistolen afgeveegd, en de lonten aangestoken, en bragt het hem terstond.

Hij wierp zich dadelijk in het zadel, groette ANNA, die hij aan het venster zag, met de hand, en gaf zijn ros de sporen. Op ditzelfde oogenblik kwam D'AVILAR op de binnenplaats, en trad, gevolgd van eenige soldaten, over de brug. Op hun geroep kwamen er nog andere uit de gebouwen op het voorhof, en op des slotvoogds bevel liepen zij den vlugtende na.

ANNA zich naar het achtergedeelte van het Slot begeven hebbende, zag hoe deze aan de rivier gekomen zijnde, wachtte tot de hengst weder overkwam. Zij zag hoe de soldaten met hunne vuurroeren schielijk, doch omzigtig, even als slangen langs den grond schuivende, hem zochten te bekruipen, en onder het bereik hunner wapenen te krijgen. Toen zij zag, dat een hunner aanlegde en de hand aan de lont bragt, gaf zij eenen gil van angst, en riep, hare handen smeekende ten hemel heffende, uit: « Heilige moeder Gods! wees hem genadig!" En even alsof VAN DOORN hare stem gehoord hadde, of door eene hoogere magt onderrigt werd van het gevaar, dat hem bedreigde, zoo zag hij om, en eenen snellen blik op de rivier en zijne vervolgers werpende, zag hij het gevaarlijke van zijne standplaats in. Daar

het vaartuig nog ver van den wal was, gaf hij alle hoop om over te varen op, terwijl hij zijn paard de sporen gaf. Het schot viel, doch het miste. Nu zag zij VAN DOORN den teugel latende vallen, zijnen degen trekken, eene pistool grijpen en zijn getrouw paard met de knie aanzetten. Twee andere musketiers legden nu aan, en zochten hem in zijne vaart op te houden; doch de beide schoten schenen, niettegenstaande zij van zeer nabij op hem gelost werden, even vruchteloos te zijn als het vorige; want VAN DOORN bleef, ofschoon midden in den rook gehuld, in het zadel zitten. Zijn degen kloofde het hoofd van den eenen soldaat, terwijl de andere, door een pistoolschot in de borst getroffen, over zijn hoofd buitelende, ter neder stortte. De kring, welken de soldaten om hem gesloten hadden, was nu gebroken, en VAN DOORN langs het slot heen rijdende, was nu weder buiten hun bereik; doch zij maakten zich gereed om hem te volgen, en het was ANNA maar al te goed bekend, dat VAN DOORN niet kon ontvlugten, daar het land, waarop *Loevestein* gebouwd is, rondom in het water ligt.

Vreezende voor het leven van den haar zoo dierbaren jongeling, stond zij eene wijl roerloos; doch de onzekerheid nopens zijn lot kon zij niet wederstaan, en de angst dreef haar naar hare kamer, waar zij hem met het oog kon volgen, en zien hoe het met hem zoude afloopen.

Toen zij daar, bleek van schrik, aankwam,

was zij genoodzaakt, om zich aan de vensterbank vast te houden, en staarde met verwilderde blikken door het glasraam. Zij zag hoe VAN DOORN, welke met zijn paard in het water was gesprongen, pogingen deed, om met hetzelve aan de overzijde tegen den kant op te klimmen. Een paar geloste schoten waren vruchteloos; door den kant gedekt, vlogen de kogels over zijn hoofd, zonder hem te treffen, en eer zijne vervolgers hem nabij waren, en hem ter neder konden schieten, gelukte het hem den vasten wal te bereiken. Nu bemerkten zij hoe hij het Monnikenland afrende, en om de hoogte, welke midden op hetzelve ligt, heen reed, ook de *Lorssegracht* gelukkig doorzwom, den *Waaldijk* beklom, en denzelven naar *Brakel* langs reed, terwijl hij, zoo als het haar voorkwam, met zijnen hoed wuifde, als wilde hij haar nog een laatst vaarwel toeroepen. De soldaten hadden hem te vergeefs eenige schoten nagezonden; hij was spoedig buiten hun bereik, en zijn vervolger met zijne trawanten over hunne mislukte poging en den dood hunner makkers verwoed, keerden beschaamd weder naar het Slot terug; terwijl D'AVILAR, woedend over den hoon, hem ongestraft aangedaan, zich in zijn vertrek opsloot, en zich den geheelen dag niet meer zien liet.

Dankbaar voor VAN DOORN's redding, sloeg de schoone maagd hare oogen, waarin tranen van

vreugde glinsterden, ten hemel, en knielde voor het Maria-beeld, dat boven haar bidgestoelte hing, neder. Lang lag zij daar, en zond hare dankgebeden op tot haar, aan wie zij de redding van den door haar zoo vurig beminden jongman toeschreef.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

In den avond, in welken NICOLAAS RUYKHAVER den bondgenooten gelast had, bij elkander te komen, stapte VAN DOORN te voet op het dorp *Wijk* aan. In eenen grooten bruinen mantel gewikkeld, volgde hij den hem goed bekenden weg; want in zijne jeugd had hij deze oorden dikwijls bezocht en er geheele dagen doorgebragt.

De maan scheen niet, zoodat het omliggende land in eene diepe duisternis gehuld was. Half tien uren sloeg het op den hoogen kerktoren van *Wijk*, toen hij door de eenzame straten ging, welke dit schoone dorp al het aanzien van eene stad geven, en hij den grooten weg verlatende, links af zijnen weg door het geboomte en kreupelhout vervolgde, dat zich tot aan de plaats zijner bestemming uitstrekte.

De duisternis, welke hem omringde, was slechts geschikt om de droefgeestige stemming, waarin hij

was, nog te vermeerderen. Hij had den vorigen avond ANNA voor het laatst vaarwel gezegd, en de tranen, welke het teederbeminde meisje gestort had, toen hij haar verliet, doorboorde nog zijn hart; ja, indien hij niet door eenen eed aan zijne tegenwoordige vrienden ware verbonden geweest, zoude hij mogelijk, nadat hij de smart eener scheiding ondervonden had, den moed niet gehad hebben, om haar, die hij meer dan zich zelven beminde, te bedroeven; de gedachte alleen, dat PEREA hem toch vroeg of laat van *Loevestein* zoude verdreven hebben, matigde het berouw, hetwelk hij somtijds gevoelde, van oorzaak te zijn van hun beider droefheid.

Terwijl hij dus voortstapte op den smallen weg, welken hij, daar dezelve door vele voetpaden doorkruist wordt, werk had om niet te verliezen, kwam hem hetgeen ANNA hem verhaald had nopens PEREA'S woede, toen hij VAN DOORN'S stellige weigering, om in dienst te treden, vernomen had, weder voor den geest, en het kwam hem maar al te zeker voor, dat ANNA gelijk had, toen zij vermoedde, dat zijne vijanden eene reden moesten hebben, om hierop zoo te staan, en het plan van PEREA, om hem, zoodra hij dienst genomen zoude hebben, naar *Spanje* te doen zenden, hetgeen zij bij toeval afgeluisterd had, bevestigde dit.

De verwijtingen van D'AVILAR, de gezegden van PEREA, gevoegd bij het raadselachtige gedrag van VAN DEN BOSCH, versterkten hem in zijn gevoelen,

dat deze niemand anders was dan de beruchte Boodschapper, door de Spanjaarden *Emisario* genoemd, die door ORANJE gebruikt werd, om zijne bevelen over te brengen, diens volle vertrouwen genoot, en door de Spanjaarden even zeer gevreesd en gehaat werd om zijne listigheid, als om zijnen moed. Het verhaal, dat VAN DEN BOSCH hem gedaan had, om zijne ontsnapping uit de lagen, hem aan de Duitsche grenzen door DE VARGAS gelegd, stemde ten volle met des Boodschappers manier van handelen overeen; de onderscheidene vermommingen, waarin hij hem gezien had, het veranderen van zijnen naam en de onderscheiding, met welke RUYKHAVER en de overige bondgenooten hem behandelden, lieten hem bijna geenen twijfel meer over, en hij besloot, indien het mogelijk was, nog dienzelfden nacht den sluijer, welke VAN DEN BOSCH's handelingen omhulde, op te ligten.

Terwijl hij aldus in gedachten verzonken, haastig voortging, bereikte hij bijna het einde van het geboomte, toen hij bemerkte, dat er iemand, die hetzelfde pad volgde, voor hem uitstapte. Hij vermoedde, dat het een der zaamgezworenen was, en zich niet gestemd gevoelende, om een gesprek aan te knoopen, hetwelk ook gevaarlijk kon zijn, bleef hij in het kreupelhout aan den zoom van het geboomte staan; terwijl de nachtvogels, door de stappen van zijnen voorganger gewekt, de lucht vervulden met hun geschreeuw.

De geheele omvang van het puingevaarte des Monnikenhofs vertoonde zich juist voor hem; doch de duisternis verwde alles met eene graauwe kleur. Al hetgeen zijn goede vader hem dikwijls van dit klooster verhaald had, kwam hem nu voor den geest; ook hij had zich gelijk de Tempelheeren verbonden, om het gezag des Konings te wederstaan. Zij vonden echter allen den dood; het zwaard en de folteringen hadden die helden der middeleeuwen vernietigd, ook hem hing dit lot boven het hoofd, en hetgeen die Ridders, welke door de geheele Christenheid verspreid waren, en overal sterkten en geheime vrienden hadden, met hunnen ijzeren wil en bovenmenschelijken moed, ruim twee en eene halve eeuw geleden, niet hadden kunnen ten uitvoer brengen, dat zoude hij nu met eene handvol Nederlanders trachten te verrigten.

Hoe zeer getuigde al wat hij hier zag, van de nietigheid van der menschen arbeid; van alle zijden waren de muren, niettegenstaande hunne dikte, ingevallen, zelfs de pogingen van de ijverigste oudheidkenners, zouden niet in staat geweest zijn, om eene juiste grondteekening van het gebouw te maken, en hij zoude zijne hersenen vergeefs gepijnigd hebben, om te gissen, waartoe elk der vele vertrekken, holen en gangen in der tijd gediend hadden. Sommige vensterbogen waren nog overig en bijna in hun geheel, en de sierlijke, doch tevens zonderlinge krullen en versierselen,

tusschen welke voorheen de beschilderde glasschijven hadden gezeten, getuigden van de kunde der bouwmeesters en van de schoonheid en rijkheid der Gottische bouworde. Zonderlinge gedrochten van duifsteen, van welke er geen een aan een ander gelijk was, staken boven aan de muren meer dan half weg het lijf naar buiten uit, en hadden zeker voor uitlooppijpen der goten moeten dienen. Eenige ranke pijlers, welke veel van de Moorsche manier hadden, duidden de plaats aan, waar de kerk gestaan had, welker toren, ofschoon hij ingevallen was, zijnen ouden luister niet kunnende vergeten, nog hoog boven alle andere muurbrokken uitstak.

Twee zware ronde torens, van welke de eene geheel was ingestort, daar de andere nog vrij goed in wezen was, gaven te kennen, dat de stichter ook op de verdediging was bedacht geweest; in één woord het geheel had veel meer van de bouwvallen van een versterkt vorstelijk slot, dan van de overblijfsels der nederige woonplaats der armen van de Heilige stad.

Hier en daar vertoonden zich in de ruïne kleine lichtvonken, welke dan eens achter een stuk muur verdwenen, en dan weder zigtbaar werden. Te verstandig zijnde, om het voor dwaallichten te houden, dacht hij in het eerst, dat het St. Janswormen waren; doch hunne snelle beweging, welke hij met de kleinheid dier diertjes niet kon overeenbren-

gen, deden hem vooronderstellen, dat het de lonten waren van de uitgezette schildwachten, hetgeen zich bevestigde door het zich nu en dan verheffen van de vlammetjes, als de soldaten, het vuur hunner lonten onderhoudende, er op bliezen.

De gedachte, dat er mogelijk op hem gewacht werd, deed VAN DOORN zijne opmerkingen staken, en hij trad uit het hout te voorschijn.

Hij had zich naauwelijks op de vlakte vertoond, welke het klooster omringde, of het afschuwelijk gekrijsch van eenen steenuil, die boven op den kerktoren scheen te zitten, deed hem stil staan, en jaagde hem eene onwillekeurige huivering aan. Naauwelijks was deze solo geëindigd, of de ongeluksvogels, welke bij honderden in de muren huisvestten, hieven een koor aan, dat de haren van elk ander zoude hebben doen te bergen rijzen, en vervulde de lucht met hunne helsche toonen.

De plaats aandachtig beschouwende, van waar het eerste geluid gekomen was, zag hij boven op den toren iets bewegen, en ofschoon de duisternis hem belette, om hetzelve goed te kunnen onderscheiden, scheen het hem echter toe, dat het eene menschelijke gedaante was, welke als een kwade geest over den bouwval zwevende, op de dikke muren van den ingevallen toren heen en weder stapte, en dus met zijn oog den geheelen puinhoop kon overzien.

Gedachtig aan het bevel van RUYKHAVER, rigtte

hij nu, beschaamd over zijne vrees, zijne schreden naar de plaats, waar de ingang tot het gebouw geweest was, en spoedig stond hij, over de steenbrokken, welke in de drooge gracht lagen, heen klauterende, voor de hooge Gottische poort, die nog bijna geheel in wezen was. Aan wederzijde derzelve waren de muren met schietgaten, welke in de zoogenaamde holen uitkwamen, doorboord, en maakten, indien zij met voetboogschutters bezet waren, de nadering, zoo niet geheel onmogelijk, ten minste hoogst gevaarlijk. Aan wederzijde van den ingang boven de poort, vertoonden zich diepe nissen; doch de beelden der Heiligen of der oude vrome Ridders, welke er in mogten gestaan hebben, waren er reeds sedert lang uit weggehaald en verbroken, terwijl van de kloosterdeuren, die de poort gesloten hielden, niets meer overig waren, dan eenige verroeste ijzeren duimen en ringen, welke in het arduin vastgeklonken, alle pogingen der plunderaars en heiligschenders vruchteloos gemaakt hadden. Hoe dikwijls hadden deze muren het *Beau séant*, de leus der Tempeliers hooren uitroepen; hoe menige Commandeur was hier, gevolgd door zijne getrouwe Ridders en eene schaar van knechten, op zijnen met ijzer bedekten strijdhengst binnen gereden, weinig denkende, dat een gebouw, dat voor de eeuwigheid scheen gebouwd te zijn, zoo spoedig door den haat en de afgunst zoude worden ter neder geworpen, en de gevreesde orde der

Tempeliers zoude worden vernietigd, hunne goederen aan anderen zouden geschonken worden, en bovendien hun naam, bezoedeld met de grootste misdaden, aan het nageslacht zoude overgebragt worden.

NEGENDE HOOFDSTUK.

VAN DOORN was naauwelijks de poort behoedzaam binnen getreden, of de punt van eenen degen werd op zijne borst gezet, en belette hem verder voort te gaan. « Het woord, mijn heer!" zeide iemand, welken hij door de duisterheid onder het gewelf niet zien kon, zacht tot hem: « Grootmeester!" antwoordde VAN DOORN. De degen bedreigde zijne borst niet langer, en hij hoorde het wapen weder in de scheede glijden, terwijl men hem bij de hand nemende, verzocht te volgen, hem tevens waarschuwende, om naar zijne voeten te zien, ten einde niet te struikelen.

Zich dus in de magt van zijnen geleider bevindende, lette hij toch op hetgeen deze verrigtte en hetgeen er om hem voorviel, en toen zij de poort doorgaande, in het gebouw kwamen, bezag hij hem opmerkzaam of hij hem ook reeds eens gezien had; doch de krijgsman was hem geheel onbekend, terwijl diens kleeding hem echter gerust

stelde, en de vrees verdreef, welke hij had, om in de handen der Spanjaarden te vervallen; want hoe ligt toch konden deze van de bijeenkomst iets bemerkt hebbende, het gebouw bezet hebben, en den eenen der bondgenooten voor en den anderen na gevangen genomen hebben.

Terwijl VAN DOORN's hart met smart werd vervuld bij de gedachten, dat zij, die voorgenomen hadden hun land te bevrijden, op hunnen eigen geboortegrond genoodzaakt waren, om zich even als moordenaars en struikroovers, in het holst van den nacht te verzamelen, en voor het oog hunner medeburgers en hunnen vorst te verbergen, streelde hij zich met de hoop, dat dit de laatste maal zoude wezen, dat hij dit zoude behoeven te doen, en dat hij voortaan openlijk en voor de geheele wereld zoude kunnen handelen, en als bevrijder van zijn land, en als verdediger der voorregten zijner landgenooten kunnen optreden. Zijn geleider nam zijnen weg door de gewezene kerk; de zerken waren met het puin van het ingestorte dak bedekt, hetgeen het gaan zeer moeijelijk maakte. De ingestorte gewelven vormden groote steenhoopen, en die, welke nog overeind stonden, hingen over hunne hoofden heen, dreigden elk oogenblik neder te storten, en hem, die zich vermeette om het gebouw binnen te treden, en door zijn nachtelijk bezoek de vrome Ridders in het stille graf te verontrusten, met hem levend te begraven of te verpletteren.

Aan den ronden toren gekomen, welke nog gedeeltelijk in wezen was, trok zijn geleider aan een touw, hetwelk uit een der venstergaten hing, en verwijderde zich, tegen VAN DOORN zeggende: « Hier moet gij wezen, mijn heer!"

Eene ladder, welke uit het venster naar beneden gestoken werd, wees VAN DOORN, welke reeds vergeefs naar eenen ingang tot den toren omgezien had, den weg aan, welken hij volgen moest. Hij wierp zijnen mantel dus achterwaarts, en beklom de ladder. Op hetzelfde oogenblik echter, dat hij, zich aan den ouden muur en aan de planten, welke tusschen de steenen groeiden, vasthoudende, zich gereed maakte, om in het raam te stappen, en terwijl hij nog met den eenen voet op de laatste sport stond, legde iemand eene forsch gespierde hand op zijnen schouder, en vroeg hem het woord, hetwelk hij genoodzaakt was te geven, alvorens de schildwacht zijne pistool weder in zijnen gordel stak en hem toestond in het venstergat te stappen.

Hij bevond zich nu in den toren; doch niets wees hem de plaats aan, waar de bijeenkomst zoude kunnen plaats hebben. De kale muren vertoonden hier en daar de plaats, waarlangs de trap had geloopen, en de overblijfselen van de verdiepingen, welke er in gelegen hadden. Van boven was de toren, welke van zijn dak beroofd was, geheel open, zoodat hij de donkere wolken, die door den wind werden voortgejaagd, er onbelemmerd over-

heen kon zien drijven; alleen kwam het hem voor, alsof hij nu en dan eene ligte rookwolk van tusschen de kanteelen zag opstijgen.

De schildwacht, die de ladder weder naar boven had getrokken, ligtte nu een luik of deksel op, hetwelk op den grond lag; iets hetgeen VAN DOORN nog niet had opgemerkt, en wees hem met de hand naar beneden te gaan. Hij naderde dus, en zag tot zijne niet geringe verwondering een ruim en verlicht gewelf onder zich, waarin hij langs eene ladder nederdaalde, terwijl zijn wegwijzer de opening weder zorgvuldig bedekte.

Zoodra hij beneden kwam, werd hij door de eedgenooten, van welke er reeds eenigen waren aangekomen, gegroet; zij schuddeden hem hartelijk de hand, en noodigden hem, om met hen te drinken, hetgeen hij niet afsloeg. Na dit gedaan te hebben, vervolgden zij hun gesprek, en daar hetzelve liep over iets, dat hem geheel vreemd was, nam hij deze gelegenheid te baat, om zijnen mantel aan een der lofwerken aan den muur op te hangen, en het gewelf nader in oogenschouw te nemen.

Het was rond en grooter, dan hij eerst gedacht had, uit zware steenen gemetseld, en kon wel vijftig menschen bevatten. De muur van het gewelf scheen in der tijd aangepleisterd te zijn geweest; doch door de vochtigheid of andere oorzaken was het bekleedsel meerendeels van den muur afgevallen; dat er nog van bestond, was beschilderd, maar de

kleuren, ofschoon zij zeer levendig schenen geweest te zijn, waren meest uitgewischt of verdoofd. Hier en daar vertoonden zich echter nog beelden van gewapende mannen, die grijnzend uit hunne geopende helmen zagen, en het roode kruis op den witten mantel droegen. Een hunner hield een standaard in de hand, op welken een rood kruis op een half wit en half zwart veld was afgebeeld; van de Latijnsche spreuk, welke er opgestaan had, was alleen het woord *Domine* nog leesbaar. Naar hij kon oordeelen, stelde het de eene of andere geheime plegtigheid of den optogt der Tempelheeren voor, en in andere meer bedaarde tijden, zoude hij gaarne eenen geruimen tijd zoek gebragt hebben met het schilderwerk op zijn gemak en in zijn verband te beschouwen. De grond was met blaauwe zerken belegd, een weinig van den muur af, en zoo als hij uit de ligging van het gebouw kon oordeelen, stond naar het oosten gekeerd een groote arduinsteenen zetel uit een stuk gehouwen, aan weerszijde van welken zeven vierkante zitbanken van denzelfden steen geplaatst waren. Deze waren echter zonder rugstukken, en vormden met den grooten zetel een half rond. Op elk der steenen waren eenige vreemde karakters ingehouwen, en duidden zeker den naam of rang aan van hen, welke eertijds geregtigd waren er plaats op te nemen. Juist daar tegenover was eene soort van haardstede, ten minste in den muur een weinig van den grond was ook een

rond gat met eenen ijzeren rooster, waarin vuur brandde, en hetwelk ook te dien einde en welligt om het gewelf te verwarmen, of tot een of ander gebruik scheen gemaakt te zijn. Boven hetzelve was oudtijds een half hoog uit steen gehouwen geweest, doch hetzelve was geheel stuk geslagen; men kon echter nog zien, dat het zeer goed uitgevoerd, vol met beeldwerk en gedeeltelijk verguld was geweest. In het midden van het gewelf en tusschen de haardstede en den grooten zetel, lag een langwerpig steenblok op den grond; op onderscheidene plaatsen waren ijzeren ringen in den steen bevestigd. Het scheen tot een werktuig van pijniging gediend te hebben, doch werd nu voor tafel gebruikt, en was met drinkbekers en glazen bedekt, terwijl twee groote aarden kruiken er naast stonden. De ongelukkige, die op deze pijnbank was vastgeklonken geweest, had hier juist het gezigt op zijne strenge regters, en op eenen uitgehouwen steen boven dezelve, waren vreemde karakters, die VAN DOORN, ofschoon hij nog al in de gelegenheid was geweest, om van de oude talen en letterschriften wat te leeren kennen, vergeefs trachtte te ontcijferen. Naar alle gedachten hadden de broeders van den Tempel, indien zij dit vertrek al hadden mogen binnentreden, als niet geregtigd zijnde om zich neder te zetten, achter de zitbanken, waar nog eene geschikte ruimte overbleef, geschaard gestaan. De gang, welke toegang tot het gewelf gaf, was ingestort,

een eind wegs echter kon men denzelven nog ingaan, terwijl groote ijzeren scharnieren, in de steenen kolommen geklonken, die aan den ingang stonden, aanduidden, dat er voorheen eene deur of een hek aan was geweest, welke tijdens de vernieling van het Monnikenhof was weggevoerd. Boven elk der kleine zitbanken, alsmede ter wederzijde van het gebeeldhouwde tafereel, waren op de plaats, waar de muur en het gewelf zich scheidden, eene soort van steenen armblakers geweest, in de gedaante van zonderlinge monsters of dieren, doch de meeste waren gebroken; zij schenen alle bijzonder geweest te zijn, en in drie derzelve brandde licht, terwijl de groote pitten, die even als vurige tongen tusschen de tanden der monsters uitstaken, een flaauw en onzeker licht in het gewelf verspreidden. Het gat, waardoor men nu in het gewelf kwam, scheen eerst onlangs gemaakt te zijn, ten minste de grond was nog hier en daar met de puin bedekt.

Hij had zijne opneming even voleindigd, of een herhaald uilengeschreeuw verkondigde hun de aankomst van nieuwe bezoekers, en spoedig daarna daalde VAN DEN BOSCH, gevolgd van drie andere mannen neder, en werd met groote vreugde ontvangen. Zij vroegen hem dadelijk waar of RUYKHAVER bleef, en of hij ook iets van hem vernomen had? Doch VAN DEN BOSCH antwoordde, dat hij den Hopman sinds den vorigen dag niet had gezien, en naar VAN DOORN toetredende, heette hij hem welkom.

Toen zijne oogen een weinig aan het licht gewend waren, beschouwde hij VAN DOORN nader, en den zwarten doek in het oog krijgende, welke om diens hoofd gebonden was, zeide hij zacht tot hem:

« Hoe is het, jonge vriend! gij zijt, naar het mij « voorkomt, zoo vrolijk niet als de vorige maal, toen « ik u fluitende aantrof, wat kwelt u? Hebt gij « misschien berouw over den stap, welken gij op « mijn aanraden gedaan hebt? Maar ik zie gij zijt « gekwetst, met wien zijt gij slaags geweest?"

« Ofschoon ik voor een oogenblik in groot gevaar « ben geweest," antwoordde VAN DOORN, « om door « de Spanjaarden gevangen genomen te worden, en « ik genoodzaakt ben geweest, om voor mijne ver- « dediging het zwaard te trekken, zoo had de « schermutseling niet veel te beduiden, de wonde « aan mijn hoofd is van geen belang en zal spoedig « weder genezen zijn. Wat mijne droefheid aangaat, « dezelve is zeer natuurlijk, mijn vriend! Ik heb « gisteren afscheid genomen van een meisje, met « hetwelk ik mij dacht in het huwelijk te begeven."

« En wat kan u verhinderen," hernam VAN « DEN BOSCH, « om dit nog te doen, is het nu « niet, dan is het in het vervolg?"

« Alles," hernam VAN DOORN, « ik laat haar al- « leen achter, onder hare en mijne ergste vijanden."

Hier werden zij gestoord door het luidruchtig gedrag der bondgenooten, die door den wijn vrolijk geworden zijnde, eenen hunner trachtten over te

halen, om iets te zingen, waartoe hij, ofschoon hij er zich in het begin niet toe scheen te zullen laten overhalen, eindelijk overging, en na een paar maal gehoest te hebben, met eene fraaije tenorstem, het volgende couplet van een te dien tijde zeer veel opgang makend geuzenliedje, genaamd *De Getrouwe Geus*, aldus aanhief:

Den Koningh van Spagniën, is Graaf van uns land
  Zyn macht blyven wij maintineren.
Soo lanck hy aan de Privilegiën houd de hant,
  Soo lanck blyven wy hem eeren.

Lanck leeve die koningh, dat wille wy drinken
Lanck leve die geuzen, dat wille wy klinken.

Deze twee laatste regels werden gezamenlijk en met aanstooting der bekers en luider stemme gezongen.

« Laat dat zoo zijn," hervatte VAN DEN BOSCH, terwijl hij hem wenkte, om met hem in den gang plaats te nemen. « Hier op deze steenen gezeten," ging hij voort, « kunnen uwe medgezellen, die, zoo « als gij ziet, den beker lustig laten rondgaan, u « niet hooren; zij zouden u somtijds minder achten « om uwe gevoeligheid voor een meisje, iets, hetgeen « sommigen onder hen bespottelijk zouden vinden. « Maar verhaal mij, indien gij mij uw vertrouwen « waardig keurt, hetgeen er met u gebeurd is, en « zeg mij den naam van uwe jonkvrouw; terwijl « gij met RUYKHAVER vertrekt, blijf ik in deze

« oorden, en ben dus in de gelegenheid, om u en « haar van dienst te zijn.”

VAN DOORN bedacht zich eerst eenige oogenblikken, en zijne armen over elkander slaande, terwijl hij tegen den muur leunende, stijf vóor hem zag, begon hij zijn verhaal, hetwelk ons reeds bekend is. Hierop vervolgde hij: « mijne goederen « en kostbaarheden, heb ik, zoo als ook het ge- « trouwe paard, dat mij bij *Loevestein* gered heeft, « zoo veel als in mijn vermogen was, geborgen; « mijne vaste goederen daarentegen moet ik ach- « terlaten; want PEREA heeft mij niet veel respijt « gegund, maar zijne vervolging reeds begonnen, « zoodat ik genoodzaakt ben geweest uit *Heusden* « de wijk te nemen, en mij de beide laatste dagen « bij eenen mijner huislieden op het land te ber- « gen. Dit verschilt mij echter weinig, indien de « goede zaak zegeviert, vind ik mijn land toch weder; « indien wij echter het onderspit moeten delven, « is jonkvrouw DE MANILLA voor mij verloren. « Aan mijnen eed getrouw, zoude ik, al ware ik nog « alleen maar overig, mij nog verzetten tegen het « Spaansch geweld, en mijne vrienden niet willende « overleven, ten minste voor mijn dierbaar vaderland « willen sterven, dat ik niet had kunnen bevrijden. « — En,” vervolgde hij op eenen droefgeestigen toon, « de laatste mijns geslachts zijnde, sterft de naam « van VAN DOORN met mij uit, terwijl mijne vijan- « den, die, zoo ik hoop, dan nog na mijnen dood

« met schrik aan mij zullen gedenken, zich niet « als vreedzame bezitters zullen durven aanmerken, « dan na mijnen ondergang."

« Heer VAN DOORN!" hernam VAN DEN BOSCH, « haar, welke gij bemint, is mij niet geheel onbe- « kend, ten minste ik heb haren vader wel gezien, « En" — vervolgde hij langzaam, als schroomde hij te vervolgen, « ik heb hem zien sterven."

« Hoe," hervatte VAN DOORN met drift, terwijl hij opsprong, « gij waart daarbij en hebt hem niet « bijgestaan? — Maar", vervolgde hij bitterlijk, « waarom zoude ik verwonderd zijn? gij waart « misschien een der Geuzen, die het schelmstuk « uitvoerden."

« Jongeling!" antwoordde VAN DEN BOSCH bedaard, terwijl hij hem bij den arm vasthield en hem noodzaakte, om weder naast hem te gaan zitten, « spreek zoo hard niet, DIRK DUYVEL, die « bezig is met zingen, houdt juist nu op. Aller « oogen zijn reeds op u gerigt, hoor mij eerst be- « daard aan, eer gij een oud man beschuldigt. Een « Geus ben ik en wil ik sterven; maar daarom zijn « mijne handen en die mijner vrienden, zoo niet « van ander, ten minste van MANILLA's bloed « onbevlekt. Luister aandachtig naar hetgeen ik « u zal verhalen.

Terwijl hief de zanger, door de toejuichingen zijner makkers aangemoedigd, met luider stemme een nieuw couplet aan, en zong:

MARGRIET die had uns goed geregiert,
Soo GRANVELLE haar niet hat bestiert,
Duc DALF heeft 't lant in Perycel gebragt,
En word door vrome luiden veracht.

Lanck leve de Koningh dat wille wij drinken!
Lanck leve die Geuzen dat wille wij klinken!

TIENDE HOOFDSTUK.

« Het is nu ruim drie jaren geleden" dus begon VAN DEN BOSCH, toen hij in zijne reden gestoord werd door de aankomst van RUYKHAVER, die gevolgd van eenen anderen man, juist terwijl de zanger bezig was met het zingen der twee laatste regels langs de ladder afklom.

« Ik verzoek u, mijne heeren!" dus begon RUYKHAVER, nadat hij eene wijl verstoord in het rond gezien had « niet zoo veel gerucht te maken; « ik kon het gezang buiten den toren hooren. Waar- « toe dienen deze gevaarlijke spotternijen, welke « beter plaats zouden vinden in de eene of andere « kroeg of bordeel, dan in het oord, waar men « bijeenkomt, om zijne verdrukte landgenooten te « redden; uwe slemperijen maken u ongeschikt tot « het groote werk, dat wij voorgenomen hebben; « eene ongebondene levenswijs moet ons in de oogen « onzer medeburgers vernederen. Gedenkt slechts,

« dat het de oorzaak, of ten minste het voor-
« wendsel voor de vernietiging van die mannen is
« geweest, welke misschien in ditzelfde gewelf
« voornamen, om zich tegen eenen anderen FILIPS
« te verzetten." Hier eindigde RUYKHAVER, en hij wilde naar VAN DÈN BOSCH gaan, toen een lang en mager jongman uit het midden der Eedgenooten naar hem toetrad. Hij hâd een bleek en ingevallen gelaat, en de verlepte kleeding, welke hier en daar met strikken en veters bezet was, getuigde van de vroegere welvaart haars dragers. In zijne houding ontdekte men duidelijk een' dergenen, van welke er vele onder de bevrijders en de teekenaars van het Verbond der Edelèn waren, die na hun erfgoed verbrand te hebben, in dezen opstand, waarbij zij weinig konden verliezen en alles bij winnen, een nieuw middel zochten, om hunne losse levenswijze aan den gang te houden, en voorloopig aan hunne schuldeischers ontsnappende, zich nieuwe bronnen van bestaan te openen, en die, terwijl het ijs tusschen hen en den Koning eenmaal was gebroken, zich blindelings in den opstand wierpen, en door hunnen naam en rang met regt hopende in den nieuwen staat, wiens stichting de verstandige lieden reeds vooruitzagen, eene groote rol te spelen, en een gedeelte der kloostergoederen te bemagtigen. Na RUYKHAVER strak onder de oogen gezien te hebben, zette hij zijne hand in de regterzijde, en sprak hem aldus aan:

« Mijn heer! de tijd, waarop gij hier hadt moe-
« ten zijn, is reeds lang verstreken, gij kunt het
« ons dus niet ten kwade duiden, dat wij u wach-
« tende, onze verveling hebben gezocht te verdrij-
« ven door, gelijk het eenen krijgsman betaamt,
« eenen teug te drinken. En wat het zingen aan-
« gaat, dat gij gehoord hebt, dat heb ik gedaan,
« op verzoek mijner vrienden, en zal het voor
« niemand laten en doen, ter plaatse waar het mij
« goed dunkt, begrijpt gij, mijn heer? Ook is
« uwe vrees, dat het ons zoude kunnen verraden,
« geheel ongegrond; onze vijanden zijn ver te zoe-
« ken, en wij hebben in dit eenzaam gelegen ge-
« bouw niets van hen te vreezen."

Ruykhaver stond een oogenblik onbewegelijk, waarschijnlijk over de stoutheid van deze aanspraak verwonderd, en zijnen toorn zoekende te overmeesteren, welke zigtbaar op zijn gelaat te lezen stond, begon hij, zich tot de Eedgenooten wendende, op eenen langzamen en bedaarden toon:

« Wat mijn lang uitblijven betreft, mijne heeren!
« zoo zal ik de eer hebben u te zeggen, dat ik
« met den heer van den nyenburg over *Gende-*
« *ren* mij dacht herwaarts te begeven, maar dat
« wij gelukkig nog in tijds, eer wij daaraan kwa-
« men, vernamen, dat de handlangers van alva,
« de u bekende perea met den hopman cherini
« en vijftig speerruiters, daar tegen den avond waren
« aangekomen, met voornemen, zoo als men zeide,

« om deze oorden te doorsnuffelen, en de Geuzen-« bijeenkomst, van welke hij de lucht heeft, uit « elkander te drijven. Dit noodzaakte mij, om eene « andere rigting te volgen, zoodat ik langs den « veerweg, welke veel meer om is, hier gelukkig « ben aangekomen; gij begrijpt dus ligtelijk, dat « het mij niet aangenaam was, u zoo luid-« ruchtig bij elkander te vinden, en ik vertrouw, « dat gij nu allen de stilte even noodig zult achten « als ik."

De Eedgenooten, die zijne reden oplettend aangehoord hadden, bogen zich zwijgend. Doch DIRK DUYVEL, ofschoon hij zelf overtuigd was, dat RUYKHAVER gelijk had, wenschte zich te verschoonen, en zeide:

« Dit was mij onbekend, mijn heer! ik dacht, « dat PEREA gerust in *den Bosch* was, en," vervolgde hij lagchende, « het is voor het overige « niet vreemd, dat iemand, die de vrees niet « kent, op zijne eigene krachten steunende, zingt « en vrolijk is, daar, waar een ander van vrees « in elkander kruipt."

« Mijne reden zijn niet tot u gerigt, jongeling!" antwoordde RUYKHAVER koel, « indien ik tot u « spreek, zal het zijn, om u te bevelen, en niet « om u rekenschap te geven van mijn gedrag, en « hiermede afgedaan," vervolgde hij op een' hoogen toon, terwijl hij zijn bruin oog, hetwelk van gramschap schitterde, op hem liet vallen. « Ik wil niets

« meer hooren, de tijd is te kostbaar, om denzel-
« ven met twisten door te brengen."

Hij trad nu naar de overigen toe, en gaf hun, even als ware er niets voorgevallen, een' voor een' de hand, gelijk ook aan VAN DOORN, terwijl hij hem welkom heette, en zich een weinig verwijderende, ving hij met VAN DEN BOSCH een gesprek aan, gedurende hetwelk DIRK DUYVEL al mompelende een paar bekers ledigde, en den beker daarna tegen den grond verbrijzelde.

Een oogenblik daarna zette RUYKHAVER zich op den grooten steenen zetel neder, en na aan zijne medgezellen verzocht te hebben, om zulks ook te doen, begon hij, nadat zij allen, zoo goed als mogelijk was, gezeten waren:

« Mijne heeren! het is met zeer veel genoegen, « dat ik de tolk ben van 's Prinsen tevredenheid « over uw gedrag en de belangeloosheid, welke gij « aan den dag legt bij het trotseren der menigvul- « dige gevaren, welke ons boven het hoofd han- « gen. Door de berigten, welke ik van alle zijden « ingewonnen heb, ben ik in staat, om u de ver « zekering te geven, dat onze zaak in het vaderland « hoe langer hoe meer veld wint; de meeste Hol- « landsche steden zien slechts naar eene gelegenheid « om, om zich van onder het Spaansche juk weg « te scheuren, en de hatelijke huurlingen van ALVA « ter poorten uit te werpen. Al onze medeburgers « hebben het oog op ons gerigt, van ons zal het

« dus afhangen, om hen door onze magt, dap-
« perheid en overwinningen gerust te stellen, en
« de vrees, welke zij voor de geoefende Spaansche
« krijgsbenden hebben, te verdrijven. De gegoede
« burgers en kooplieden wagen niets, zonder hoop
« te hebben op eenen goeden uitslag; wij moeten
« hen dus waarborgen kunnen tegen ALVA's woede,
« eer zij zich voor ons zullen verklaren; wij moe-
« ten de magt hebben, om hen te beschermen,
« eer zij de Spaansche zijde verlaten, anders staan
« zij bloot voor de weerwraak des Konings, en de
« onderstand, welken wij uit de opbrengsten en
« giften der burgers kunnen trekken, gaan dan
« voor ons zonder vrucht te loor. Het lot, dat
« het ongelukkige *Deventer* getroffen heeft, schrikt
« de andere steden af; de inwoners van die stad
« hebben hunne vaderlandsliefde duur moeten be-
« talen, en nog siddert er elk, bij het herdenken
« aan de pijningen, welke PACIËCO, aan vele vrome
« burgers heeft doen ondergaan. *Enkhuizen*, *Me-
« demblik*, *Hoorn*, *Dordrecht*, *Rotterdam* en
« vele andere steden, zijn gereed tot den afval;
« in één woord, het geheele land is rijp voor den
« opstand, en elk zal zich binnen kort als een
« eenig man aan onze zijde scharen. »

« De vergiffenis, welke ALVA heeft doen afkon-
« digen, boezemt weinig gerustheid in, en slechts
« eenige geringe lieden durven er gebruik van
« maken. De bekende dubbelhartigheid van den

« Hertog is niet geschikt, om lieden van onzen « rang, na hetgeen wij reeds voor ons land gedaan « hebben, over te halen om ons te onderwerpen, « en het zoude ook eene dwaze roekeloosheid zijn « er geloof aan te hechten, zoo lang als ALVA zich « hier bevindt.

« In *Duitschland* vordert ORANJE, zoo als hij « mij schrijft, niet veel; de Keizer is niet gezind, « om ons te helpen, gelijk hij zelf op den Rijksdag « te *Spiers* aan twee Hollandsche edelen verklaard « heeft; hij raadt ons om van de vergiffenis gebruik « te maken, en belooft ons bij den Koning van « *Spanje* tot voorspraak te dienen; hij weet echter « niet, wat het is, om zich aan FILIPS te on- « derwerpen, hij, die zijn eigen bloed niet ver- « schoond heeft, zal eenen hoop kettersche muite- « lingen, zoo als men ons in *Spanje* noemt, geene « genade schenken.

« Het huwelijk van ANNA van *Oostenrijk* kon « nooit ongelukkiger komen, dan nu; het haalt « den band van vriendschap tusschen den Keizer « en *Spanje's* Koning naauwer toe; wij zijn dus « genoodzaakt om ons zelven te helpen, en ons « alleen op onze krachten verlatende, zullen wij, « de spreuk indachtig: *dat God helpt, die zich* « *zelven helpen*, niet behoeven af te hangen van « vreemdelingen, noch ons behoeven bloot te stel- « len aan hunne belangzuchtige oogmerken."

Tot zoo ver was RUYKHAVER gevorderd, en hij

wilde juist zijne aanspraak vervolgen, toen een vreesselijk uilengekras, dat door de gewelven heen klonk, en door de overgeblevene holen en gangen van het oude gebouw honderdvoudig herhaald werd, elkeen eene onwillekeurige vrees aanjoeg, en allen zwijgend deed luisteren.

« Wij verwachten niemand meer" zeide RUYKHAVER zacht « wat kan dat zijn, HERMAN?"

« Het is mij onbekend, Hopman!" antwoordde deze, « het is het teeken van UILENBURG, welken « ik als wachter op den toren geplaatst heb, hij moet « zeker iets vreemds gezien hebben; want ik heb « hem dezen avond nog niet zoo hard hooren roepen."

« Hij doet zijnen naam eer aan"" zeide RUYKHAVER grimlagchende, « indien het PEREA maar « niet in het hoofd gekomen is, om het Monniker-« hof te doorzoeken."

Het geluid van voetstappen boven hun hoofd, belette hem te vervolgen, en weldra daalden acht mannen, met musketten en haakbussen gewapend, langs de ladder af.

RUYKHAVER, die opgestaan was, vroeg aan den voorsten, welke het hoofd scheen te zijn, en in wien VAN DOORN dengenen herkende, die hem door den bouwval geleid had, wat of er gaande was? waarop deze zijne hand aan den rand van zijnen hoed brengende, terwijl hij het musket bij den linkervoet nederzette, zeide:

« Niets goeds, Heer Hopman! een troep Spaan-

« sche ruiters nadert het klooster. Om geenen « argwaan te geven, heb ik de posten ingetrokken, « en kom hier om uwe bevelen te ontvangen. « De uil is op den toren gebleven, dien zullen zij « ook niet vinden; de nachtvogels, tot welke hij « dezen nacht behoort, zullen hem wel eene plaats « in het eene of andere gat inruimen.”

« Het is genoeg, wapensmid!” hernam RUYKHAVER, en zich tot den edelman keerende, welke met hem gekomen was, vervolgde hij: « Mijn heer « VAN DEN NYENBURG! begeef u naar boven; doch « bedek den ingang zorgvuldig, en let op hetgeen « de Spanjaarden verrigten; maar houd u echter « verborgen, zoodat zij u niet in het oog krijgen, « als zij in den bouwval rondsnuffelen. Zoodra « gij echter oordeelt, dat wij ontdekt zullen wor- « den, geeft gij er ons berigt van; hebt gij mij « begrepen?

« Volkomen, mijn heer!” antwoordde de andere, terwijl hij de ladder opklom, waarna hij de opening ontdekkende, er zijnen mantel over heen wierp, om het licht, dat flaauw door de reten van het luik scheen, hun verblijf niet verraden zoude.

« Het is goed, dat het vuur is uitgegaan,” « vervolgde RUYKHAVER, « de opstijgende rook « zoude onze tegenwoordigheid aan onze vijanden « kunnen doen kennen.”

Een pistoolschot in de ruïne deed een elk nu met vernieuwde aandacht luisteren; doch alles bleef

stil. In de verte hoorde men echter het gedruisch van de paarden en het elkander toeroepen der ruiters.

Ruykhaver keerde zich nu tot den krijgsman, die met hem gesproken had, en zeide: « Wapen-« smid! doe uwe mannen hunne lonten vernieuwen. « Zie toe, dat hunne wapens met zorg geladen zijn, « en houd u gereed, om op het eerste bevel te « handelen. Wat u aanbetreft, mijne heeren!" vervolgde hij, zich naar de bondgenooten wendende, « zijt zoo goed, om even als ik, uwe mantels weg « te werpen, indien wij onze wapens, welke ik u « verzoek na te zien, gebruiken moeten, kunnen zij « ons slechts hinderen. Gij ziet nu, dat mijne be-« zorgheid voor perea niet zoo ontijdig was, als « een uwer wel gedacht had."

Het gevaar, waarin zij waren, deed hen dadelijk allen aan zijn verzoek, dat zoo goed als een bevel was, voldoen, terwijl van doorn, hopende nu in de gelegenheid te zullen zijn, om zich met perea te meten, en zich voor altijd van hem te ontdoen, werk had om zijn ongeduld te bedwingen. Doch dirk duyvel, welke de laatste zinsnede als op hem toepasselijk beschouwde, trok zich dit aan, en wilde de ladder opklimmen, om zelf te gaan zien, wat of er buiten gebeurde.

Ruykhaver echter zijn voornemen gissende, zeide op eenen vasten toon: « Mijn heer! blijf hier, « van de nyenburg is best alleen in staat de ver-

« rigtingen van de vijanden gade te slaan; hij heeft « uwe hulp niet noodig, ik beveel u hier te blijven.”

« Ik tel uwe bevelen niet” zeide de andere, « en « zal gaan, waar het mij welgevallig is, ik ben een « vrij edelman.” Intusschen begon hij de ladder op te klimmen; doch RUYKHAVER niet gezind om toe te geven, rukte hem er met eenen krachtigen arm af, zoodat hij zijn evenwigt verliezende, zeer onzacht achterover op den grond viel. « Ik ver-« kies toch te gaan, al waart gij en mijn gevader « den Satan er,” hernam DIRK DUYVEL, woedend over zijnen val, nadat hij was opgestaan en van leer had getrokken, en, door zijne drift vervoerd, gereed stond, om zich met geweld eenen doortogt te banen. Doch RUYKHAVER op den steen springende, welke voor tafel diende, schopte er met zijne laarzen de glazen en kroezen af, en insgelijks zijn rapier ontblootende, hernam hij: « gij zult « niet gaan. Gehoorzaam!”

De overige Eedgenooten zagen hunnen twist bedaard aan, zonder den eenen of anderen met woorden of daden bij te springen. VAN DOORN echter sloeg de hand aan zijnen degen, en plaatste zich bij RUYKHAVER, ten einde hem te helpen, indien het soms den eenen of anderen mogt in den zin komen, om den weerspannige te ondersteunen. VAN DEN BOSCH scheen aan den twist geen deel te nemen, noch er zelfs naar te luisteren, ofschoon eene aandachtiger beschouwing al

dadelijk zoude verraden hebben, dat hij met bezorgdheid naar de tijding van de Spanjaarden wachtte, en de pistool, welke hij in de hand hield, en waarvan hij de pan geopend had, bewees, dat hij niet altijd een bloot opmerker van hetgeen er voorviel, dacht te blijven.

« Ik veracht uwe bevelen," schreeuwde DIRK DUYVEL, « gij zijt niets meer dan ik, en gij noch « ORANJE hebt regt om gehoorzaamheid van mij te « vorderen. Of denkt gij, dat wij den eenen Dwin- « geland wegjagen, om ons onder het juk van eenen « anderen te buigen; ik volg alleen mijn' eigen « wil; want een vrije Nederlander is zijn eigen « meester, met niets kunt gij het gezag, dat gij « hier uitoefent, bewijzen.

« Dat kan ik wel," hernam RUYKHAVER, moeite hebbende om zijne gramschap te bedwingen, terwijl hij hem zijnen degen voorhield; « met dit staal zal « ik mijne bevelen staven. Gij zult niet naar boven « gaan, knaap! dan over mijn lijk." Toen hij zag, dat DIRK DUYVEL nog draalde, om zijn ontwerp te voltooijen, daar deze gehoopt had onder zijne medgezellen meer bijval te vinden, vervolgde RUYKHAVER op eenen vasten toon: « waar wacht gij nu « naar, gij, die niets vreest; waarom vertoeft gij « om onze vijanden door uwe onbezonnenheid her- « waarts te lokken; of zijt gij misschien bang voor uw « leven, en dacht gij het door de vlugt te redden."

« Den dood vrees ik even min als gij of iemand,"

hernam DIRK DUYVEL, welke met zich zelven verlegen was, en zijnen degen naar den grond rigtende, met de punt eenige figuren op de zerken kraste, daar zijne ongehoorzaamheid meer veroorzaakt werd, door zijn los en ligtgeraakt gemoed, dan door minachting voor de bevelen van RUYKHAVER, wien hij innerlijk hoogachtte. « Maar de « de schande vrees ik," voer hij voort, « indien « onze vijanden den ingang boven ons hoofd be« zetten, zijn wij allen gelijk muizen in eenen val « gevangen; ik voor mij wil liever al vechtende « sterven, dan mij in dit hol zonder wederstand « te moeten gevangen geven, om naderhand dood« gemarteld te worden, ten einde bekentenis te « doen van zaken en geheimen, welke onze opper« hoofden, die ons zoo gaarne bevelen, ons niet « waardig gekeurd hebben te vernemen. Indien « het echter uwe verkiezing is," vervolgde hij, zich tot de overigen rigtende, « om u lafhartig over te « geven en de genade onzer vijanden af te wach« ten, mijne heeren! zoo wil ik het vaderland het « grootste offer brengen, dat is mijne eer, en bij « u blijvende, de schande met u deelen."

De overigen schenen zich een oogenblik te bedenken. De woorden van DIRK DUYVEL hadden indruk gemaakt; een zacht gefluister had onder hen plaats, en ook bekroop hun de lust, om hunne vijanden onder de oogen te zien, waarna een der Eedgenooten vooruit trad, en tot RUYKHAVER het

woord rigtende, zeide: « Heer Hopman! hoezeer « wij allen het gedrag van DIRK DUYVEL ten hoog- « ste laken, zoo verdient echter hetgeen hij het « laatst gezegd heeft, eenige opmerkzaamheid. Wij « hebben allen ons leven veil voor ons land, maar « onze eer niet; indien wij te lang wachten, kun- « nen wij ons niet meer doorslaan, maar moeten « ons allen overgeven."

« En indien ik u nu met mijn leven borg ware « voor het behoud van uwe eer," riep RUYKHA- VER, « en u aantoonde, dat het, terwijl het onze « pligt is, om ons niet roekeloos te wagen, in « mijne magt staat, om ons allen met onze vijanden « te vernietigen, als wij ontdekt worden.

« Dan ben ik voldaan," zeide DIRK DUYVEL, zijn zwaard opstekende, terwijl RUYKHAVER met de punt van zijnen degen op eene zerk wijzende, welke kortelings scheen opgenomen geweest te zijn, voortvoer: « Hier onder, gezellen! is ons aller « behoud; wee hem, die ons hier ontdekt! hij « zoude te laat gewaar worden, dat de Geuzen den « dood verkiezen boven de schande van gevangen « genomen te worden."

Eene zekere soort van gerustheid en gevoel van eigen magt, vertoonde zich nu op het gelaat van de verbondenen, en ofschoon zij niet genoodzaakt werden, om tot geweldige middelen hunne toevlugt te nemen, zoo zoude het echter noch de eerste, noch de laatste maal geweest zijn, dat 's lands

historiebladen van zulk een feit gewaagde, dat de Nederlander liever eenen roemrijken en vrijwilligen dood verkoos, dan zich in de handen zijner vijanden over te leveren.

De soldaten begonnen echter onder elkander te morren; doch RUYKHAVER omziende, vroeg op eenen barschen toon: « Wie waagt het daar te « spreken?" Beschaamd over de vrees voor hun leven, zagen zij voor zich neder, waarna RUYKHAVER, den degen opstekende, van den steen stapte, toen DIRK DUYVEL voor hem trad, zeggende:

« Mijn heer! daar gij mijne ongerustheid verdre- « ven hebt, blijf ik beneden; doch gij hebt de « hand aan mij geslagen, dien hoon ben ik verpligt « af te wisschen. RUYKHAVER! ik verlang genoeg- « doening voor mijne eer."

« Die kunt gij nog dezen nacht van mij erlan- « gen," antwoordde RUYKHAVER bedaard, « voor « het oogenblik ben ik geen meester van mijn le- « ven, anders zoude ik dadelijk aan uwe weerspan- « nigheid en zeer kwalijk passend eergevoel een « einde maken."

Op ditzelfde oogenblik klonken de toonen van eene trompet door de gewelven van het klooster. De aanvoerder van het krijgsvolk scheen de zijnen terug te roepen, daarop volgde het gerucht, hetwelk een troep zwaar gewapend paardenvolk maakt, wanneer het zich in beweging stelt. De grond dreunde

onder de hoeven der moedige rossen, en toen men van het zich verwijderende krijgsvolk niet meer kon hooren, drong echter de fraai geblazen wordende Spaansche marsch nog uit de verte van tusschen het geboomte tot hen door, en gaf aan elk de verzekering, dat het gevaar voor dezen keer geweken was.

VAN DE NYENBURG vertoefde niet lang, maar bevestigde hun gevoelen. De bevelhebber had een twintigtal zijner ruiters laten afzitten, om het gebouw te doorzoeken, hetgeen deze schoorvoetende verrigt hadden, daar diezelfde mannen, welke voor eene tienmaal sterkere magt niet bevreesd geweest zouden zijn, schroomden om des nachts in die bouwvallen binnen te treden. De kelders en holen van het gebouw, waaruit de uilen en vledermuizen hen om de ooren vlogen, hadden zij ondoorzocht gelaten, en zich vergenoegd met de ruïne in onderscheidene rigtingen te doorkruisen. De listige uil op den toren, had gestadig zijne broeders aangemoedigd, om hun gezang aan te heffen, en had de Spanjaarden daardoor belet, om het gerucht in den toren te bemerken. Een der ruiters had zijn zinkroer naar den kerktoren afgeschoten; doch het was VAN DEN NYENBURG onbekend, of zulks was veroorzaakt doordien hij UILENBURG gezien had, dan of het slechts geschiedde, om de nachtvogels te verdrijven.

Nadat RUYKHAVER dit vernomen had, gelastte hij den soldaten om weder naar hunne posten

terug te keeren, aan welk bevel deze dadelijk gehoorzaamden, waarna hij zich tot de Eedgenooten rigtende, hen andermaal aldus aansprak:

« Het doet mij genoegen, gezellen! dat het « gevaar, waarin wij geweest zijn, voorbij is, niet « omdat u of mij de dood zoude verschrikken, o « neen! de gevaren, welke wij vrijwillig te gemoet « gaan, beloven aan de meesten van ons geen « gemakkelijk einde, en een geheim en somber « voorgevoel zegt mij zelfs, dat de voorspelling van « doctor GEMMA vervuld zal worden, dat het mijn « lot zal zijn om vermoord te worden, en niet om « in eenen edelen strijd te vallen; maar op dit « oogenblik zoude mij het sterven, terwijl wij nog « zoo veel voor ons arm vaderland moeten doen, « zeer onwelkom zijn geweest. Ik zal dan voortgaan « mijne heeren! om u mede te deelen hetgeen gij « weten moet. Ik zal mij niet bezig houden met « het geopperde gevoelen te wederleggen, name- « lijk, dat ORANJE geen regt heeft, om van ons « gehoorzaamheid te vorderen; maar slechts aanmer- « ken, dat wij, die hem steeds nog als des Konings « Stedehouder in deze oorden blijven aanmerken, « alleen door hem het regt verkrijgen, om ons « gewapenderhand tegen onze onderdrukkers te « verzetten. De Prins heeft goedgevonden, om den « Onder-Admiraal VAN DOLHAIN, wien hij in het « verleden jaar had aangesteld, om hem bekende « redenen af te zetten en te doen vervangen door

« GILAIN VAN FIENNES, heer van *Lumbres*, welken
« hij tot Overste en Kapitein-Generaal der geheele
« vloot benoemd heeft; wij zullen dus in het ver-
« volg alleen van hem onze orders ontvangen, en
« hem in dien rang gehoorzamen. ORANJE verkiest
« voorts, dat voortaan geene andere schepen, dan
« Spaansche genomen of beschadigd worden; het
« misbruik, dat sommige scheepsvoogden van hunne
« lastbrieven gemaakt hebben, heeft vele klagten
« tegen ons doen ontstaan, en is oorzaak geweest,
« dat de Engelsche en Fransche havens bijna voor
« ons zijn gesloten geworden. Uwe lastbrieven zul-
« len u elk eerstdaags op de plaats uwer bestemming
« worden ter hand gesteld; gij zult dan vernemen,
« hoe of de Prins den buit wil verdeeld hebben,
« en al hetgeen hij goedgevonden en noodig geoor-
« deeld heeft te bevelen. Meester BASIUS heeft mij
« tevens onderrigt, dat het des Prinsen vaste wil
« en uitdrukkelijk bevel is, dat 's Keizers dochter,
« onze Koningin, op hare reis naar *Spanje*, met
« al dien eerbied worde behandeld, welken wij aan
« de gemalin van den Koning, onzen meester, ver-
« schuldigd zijn, en dat zich niemand vermete het
« schip, waarop zij zich bevindt, noch een van de
« vloot, welke haar vergezelt, aan te randen, of
« onder wat voorgeven het ook zij, op te houden,
« zullende de lastbrief van hem, die zich aan deze
« daad mogt schuldig maken, dadelijk worden inge-
« trokken."

« Voor het overige, mijne heeren! hebt gij hier « elk uwen bijzonderen voorloopigen lastbrief." Dit zeggende, gaf hij hun elk een der verzegelde papieren over, welke VAN DE NYENBURG hem had aangegeven, waarna hij vervolgde: « Ik verzoek u. om er « u stipt naar te gedragen, u den naam van Wa- « tergeuzen, dat is van regtschapen Vaderlanders « waardig te maken, en de Prinsen-Geus, welke « ORANJE u geschonken heeft, nimmer door on- « waardige wreedheid te bezoedelen. Voor HER- « MAN en den heer VAN DE NYENBURG heb ik geene « brieven; de eerste blijft hier, om ons van dienst « te zijn, de andere zal mij volgen. Wat den heer « VAN DOORN betreft, zoo moet ik hem eerst vra- « gen, of hij gereed is deze oorden te verlaten, en « even als wij allen, zich voortaan alleen aan het « Vaderland te wijden." « Dat ben ik," antwoordde deze, terwijl hij zich boog, « ik heb van den tijd, « welken gij mij gelaten hebt, gebruik gemaakt, om « mijne zaken zoo goed mogelijk in orde te bren- « gen; niets noopt mij meer om hier te blijven, en « ik ben gereed om dadelijk te vertrekken, naar « welk oord of welke bestemming het ook zij." Dit zeggende dacht hij aan ANNA, en een traan van droefheid ontrolde bijna zijn oog.

« Zoo mag ik het gaarne hooren, jongman!" zeide RUYKHAVER, welke zijne aandoening opgemerkt had, terwijl hij hem de hand gaf; « het is een stout be- « sluit, om zich bij ons te voegen, vooral als men

« zoo als gij, een gemakkelijk en ongestoord leven « leidt. Tot nader order gaat gij met mij, en ik « zal dan getuige zijn van uwe wapenfeiten, ten « minste zoo gij dit goedvindt."

« Dit was juist mijn verlangen, mijn heer!" antwoordde VAN DOORN. « Dan blijft dit zoo bepaald," hernam RUYKHAVER, en zich voorts tot de overigen wendende, vervolgde hij:

« Mannen! ons verblijf in deze oorden spoedt « nu ten einde, het werk, waartoe wij ons plegtig « verbonden hebben, zal nu aanvangen, en terwijl « ik mij zelven geluk wensch met achttien zulke brave « en moedige Nederlanders aangeworven te hebben « voor de goede zaak, bedank ik u voor de gehoor- « zaamheid, welke gij bijna allen voor mij gehad « hebt, en het vertrouwen, dat gij wel in mij hebt « willen stellen. Mijn last is nu voldaan; het ge- « zag, hetwelk ik over u had, houd van nu af aan « op, ik ben nu uw broeder, en treed in uw mid- « den, om met u de orders te volgen, welke ons « tot heil des lands zullen gegeven worden. Een « ding wil ik u echter niet afstaan, het is mij zeer « veel waard, uwe vriendschap namelijk, welke « ik u verzoek mij te schenken, gelijk de mijne door « u reeds sinds lang verworven is." Hier hield hij, door zijne aandoeningen overmeesterd, op.

« Leve RUYKHAVER! leve onze vriend!" riepen de Bondgenooten bijna gelijktijdig uit, terwijl zij hem de hand hartelijk schuddeden. « Dat hij slechts

« spreke, en alles wat wij hebben is tot zijne « dienst."

« Ik dank u, vrienden! voor de eer, welke gij « mij aandoet," zeide RUYKHAVER, « voor het te- « genwoordige heb ik alleen uwe verzekering noodig, « zij is mij genoeg.

Hij maakte zich nu gereed om heen te gaan, wierp zijnen mantel om, en gaf hun nog eens de hand; doch toen hij aan DIRK DUYVEL kwam, welke zich verlegen achter zijne makkers verscholen hield, zeide hij koel: « Gij gaat met mij, mijn heer! wij « hebben nog iets af te doen eer de dag aanbreekt; « slechts een van ons zal morgen het zonnelicht « aanschouwen, ik ben nu tot uwe dienst."

« RUYKHAVER!" antwoordde deze op eenen neer- slagtigen toon, « ik ga niet met u, vergeef mij mijne « onbezonnenheid."

« Gij houdt uw woord dus niet gestand," riep RUYKHAVER driftig, « of houdt gij mij voor speel- « bal van uwe luimen? Ga met mij naar buiten," riep hij, zijne stem verheffende, « ik vraag u nu « rekenschap van de beleedigingen, welke gij mij « dezen avond hebt aangedaan, of ik verklaar hier « u te houden voor eenen onrustmaker en lagen « lafaard."

« Dat is te veel," zeide DIRK DUYVEL, als uit den slaap ontwakende, en de hand aan de ladder slaande, wilde hij naar boven klimmen; doch hij bedacht zich, en na eenige oogenblikken stil gestaan

te hebben, hield hij zijne hand voor zijne oogen, waarna hij zijne armen over zijne borst kruisende, vervolgde:

« Ik zeg u nogmaals, mijn heer! dat het mijn vast « voornemen is, om niet met u te vechten; ik « beken schuld, meer kan een edelman niet doen, « zij, die mij kennen, zullen oordeelen of ik een « lafaard ben; maar gij hebt gelijk, ik heb u be- « leedigd. Stoot toe; want ik ga niet met u naar « buiten." Dit zeggende, wierp hij zijnen degen uit zijnen draagband, en rukte zijn wambuis open.

« Wij allen," zeide VAN DEN BOSCH, terwijl hij naar RUYKHAVER toetrad, « weten, dat gij reden « hebt om over DUYVEL's gedrag voorstoord te « zijn; maar waarom zoudt gij hem zijne dwaze « oploopendheid niet vergeven, hij is u genegen, « daarvan ben ik overtuigd, waarom zoude hij dan « uwe vriendschap ook niet waardig zijn? Wij « bezweren u allen, Hopman! om zijn gedrag over « het hoofd te zien."

Een oogenblik scheen RUYHAVER besluiteloos te zijn, wat hij zoude zeggen; doch zeker zelf vergenoegd, dat hij een voorwendsel had, om den twist bij te leggen, en hij dus met eenen van zijne eigene partij niet zoude behoeven te schermutselen, zoo antwoordde hij: « Het zij dan zoo, daar hij, die « mij beleedigd heeft, zijn vergrijp zelf erkent, en « indien mijne vrienden er geene noodzakelijkheid « in zien, dat ik de regtvaardigheid mijner zaak

« bewijze, zoo is het mij wel, en alles zij vergeven « en vergeten. Hij, tegen wien ik den degen dacht « te trekken, kan ik echter nu de hand niet ge- « ven; maar als wij elkander te midden van het « gevaar ontmoeten, en van onze vijanden omringd, te « zamen hebben gestreden, dan zal ook hij de vriend « van NICOLAAS RUYKHAVER worden.

« Mijne plaats zal daar steeds aan uwe zijde zijn," antwoordde DIRK DUYVEL: « uwe toegevendheid « nooit vergetende, zal de les, welke ik dezen avond « ontvangen heb, zoo ik hoop, mij leeren om mijne « driftigheid te matigen, en wanneer dan het oogen- « blik daar zal zijn, dat gij mij waardig keurt, om « uw vriend te worden, zoo zult gij zeggen: DIRK « DUYVEL's hoofd is slecht; maar zijn hart en zijn « arm zijn daarentegen des te beter.

Een ieder maakte zich nu gereed om te vertrek- ken, terwijl RUYKHAVER, na met VAN DEN BOSCH gesproken te hebben, zeide:

« VAN DOORN! HERMAN heeft, zoo als hij mij « zegt, nog met u over iets te spreken, gij behoeft « dus nu niet met mij mede te gaan; maar draag « zorg, om zoo tijdig mogelijk, aan de kaag te zijn, « welke, eer gij aan *Veen* komt, tegenover den « *Konijnswaard* tegen den dijk ligt.

« Ik zal zorgen, dat ik er ben," antwoordde deze, terwijl RUYKHAVER vervolgde: « Ik moet u « ook in het algemeen tot voorkoming van alle on- « gelukken verzoeken, mijne heeren! om dit ver-

« blijf, wanneer gij bij toeval in deze oorden som-
« tijds terug kwaamt, niet meer te bezoeken zonder
« HERMAN er van te onderrigten; het is mij niet
« geoorloofd u te ontdekken wie of deze brave Ne-
« derlander is, die met zoo veel trouw en moed
« de grootste gevaren en ongemakken tart, zonder
« iets anders voor oogen te hebben, dan eenen sma-
« delijken dood, als hij door de Spanjaarden ontdekt
« wordt. Indien gij echter zijne hulp mogt noodig
« hebben, zoo behoeft gij slechts te *Gorkum* in de
« herberg *den Paradijsvogel* te vragen naar HER-
« MAN HERMANSZOON, als wanneer de brave waard,
« wien gij volkomen kunt vertrouwen, u wel teregt
« zal wijzen; en daarmede wensch ik u allen eene
« goede reis en veel geluk op zee."

Dit zeggende, klom hij de ladder op, gevolgd door VAN DEN NYENBURG, en riep hun, boven gekomen zijnde, nog zijn vaarwel toe, hetgeen zij, die hem volgden, beantwoordden, en na alvorens VAN DEN BOSCH en VAN DOORN hartelijk gegroet te hebben, het gewelf verlieten.

Toen de laatste boven was gekomen, werd het luik weder digt gedaan, en spoedig verloor zich het geluid hunner voetstappen in de verte, en maakte voor de stilte des nachts plaats.

ELFDE HOOFDSTUK.

« Wij zijn nu alleen," zeide VAN DEN BOSCH, de pitten in de lampen een weinig ophalende, en VAN DOORN uitnoodigende, om naast hem op den steen, welke tot tafel gediend had, plaats te nemen.

« Gij zult zeker wel verwonderd geweest zijn, « Jonker! over hetgeen gij dezen avond gehoord en « gezien hebt. Voor mij zijn deze twisten niets on- « gewoons, als men lang onder hen verkeert, raakt « men er aan gewoon, en wanneer men ook in « aanmerking neemt, dat het meest mannen zijn, « welke steeds hun eigen meester zijn geweest, en « zelden aan een of ander gezag onderworpen wa- « ren, zoo zal het u niet bevreemden, dat zij, nu « zij de wapens voor de vrijheid hebben opgeno- « men, niet genegen zijn, om zich aan den minsten « band te leggen, even alsof de vrijheid bestond « in regeringloosheid of derving van alle wetten en « bevelen. Maar nu ter zake; want ik stel te veel

« belang in uwe vriendschap en achting, dan dat « ik mij niet zoude zuiveren van de verdenking, « den vader van uwe jonkvrouw vermoord te hebben.

« Ruim twee jaren geleden was het, dat ik voor « mijne zaken reizende, toevallig ooggetuige was van « zijnen dood. Het was namelijk tegen den middag, « dat ik na in *Kuik* bij eenen vertrouwden vriend « een paar uren vertoefd te hebben, naar *den Bosch* « wilde gaan, ten einde er bij den nacht langs « eenen mij bekenden weg heimelijk binnen te gera- « ken, en het geboomte, waarin dat dorp verscho- « len ligt, uittrad, toen ik drie mannen, te paard « gezeten, stapvoets zag komen aangereden, en niet « zeer gesteld zijnde, om door deze, welke mij on- « bekend waren, en welke ik voor Spanjaarden hield, « ontdekt te worden, verborg ik mij behoedzaam, « eer zij mij opgemerkt hadden, in het kreupelhout, « ten einde, nadat zij voorbij gereden zouden zijn, « mijnen weg te vervolgen. Doch aan het boschje « gekomen zijnde, noodigden de twee ruiters, welke « aan de zijde reden, den middelsten, die een « bejaard man was, in de Spaansche taal om van « het paard te stijgen, ten einde een weinig onder « de lommer van het geboomte uit te rusten, waar- « aan deze dadelijk gehoor gaf, waarna zij hunne « paarden vastbonden, en zich een eind weegs van « mij af op het gras nederzetteden. Dit viel geheel « buiten mijne gissing; de vrees echter van ontdekt « te worden, deed mij stil blijven zitten, en ik luis-

« terde uit nieuwsgierigheid en verveling naar hetgeen
« zij spraken, weinig denkende, dat dit de voor-
« bereiding was tot een godvergeten schelmstuk.
« Naar hetgeen ik verstond, waren deze twee man-
« nen den oudsten op de terugkomst van eene
« verre en gevaarlijke reis te gemoet gereden, over
« welk bewijs van vriendschap hij zich zeer ver-
« heugd toonde, terwijl hij aan den eenen dikwerf
« het eene of andere vroeg, nopens zijne dochter,
« die hij in langen tijd niet gezien had, en wel-
« ken hij door zijne spoedige komst hoopte te ver-
« rassen. Zoodra zij echter daarover spraken,
« veranderde het gezigt van den anderen Spanjaard
« merkbaar, en trok zich in eene donkere plooi,
« en eindelijk zeide hij hetgeen ik nog zeer wel
« onthouden heb:

« *Senor!* het heeft mij bijzonder veel genoegen
« gedaan, u van uwe Spaansche reis gezond terug
« te zien keeren, te meer, daar, zoo als gij ons ge-
« zegd heb, alles naar uw verlangen is afgeloopen,
« en ik hoop, dat gij in dien tijd terug zijt geko-
« men van de gedachten, dat een huwelijk met mij
« *Senora* ANNA niet gelukkig zoude maken. Mijne
« liefde, mijne afkomst en mijne vooruitzigten zijn u
« bekend, en hem, aan wien door den Hertog het bevel
« opgedragen is over de speerruiters, en wien hij
« met zijn vertrouwen vereert, is, dunkt mij, wel
« waardig, dat men zijn aanbod niet verwerpe.

« Het is zeker veel eer voor u," hernam de an-

dere, welke zoo het scheen met tegenzin het woord opvatte, « dat ALVA u met onderscheiding behan- « delt; het doet mij veel genoegen, daar gij het « in alle opzigten waardig zijt; want ofschoon des « Hertogs bestuur zelfs in *Spanje* wordt berispt, « en ik niettegenstaande ik zelf in dat land ben « geboren, niet kan goedkeuren, hetgeen hier ge- « durende mijne afwezigheid op zijn bevel geschied « is, zoo beschouw ik echter zijn verblijf in deze « gewesten als een noodzakelijk kwaad. Doch wat « uw huwelijk met mijne dochter aangaat, waarom « deze snaar weder aangeroerd; want ofschoon ik « uw vriend ben, en uw aanbod haar zeer vereert, « zoo heb ik u reeds mannelijk gezegd, dat zij u « niet genegen is; zij is voor u te jong, en vergeef « het mij, maar uwe grondbeginselen zijn niet die, « welke ik in den man van mijn eenig kind zoude « wenschen aan te treffen."

« Ik had u verstandiger aangezien, *Senor!*" hernam hij, die het eerst gesproken had, « en niet ge- « dacht, dat gij u aan de zotte grillen van een kind « zoudet gestoord hebben. En wat mijn gedrag aan- « gaat," vervolgde hij met drift, « het is altijd dat « eens edelmans waardig geweest, en bij God! het « verveelt mij hetzelve door uwe kleingeestige manier « van denken te hooren laken; maar dit is niets, « ook zonder uwe toestemming wordt uwe dochter « de mijne, en spoedig zal een bevel van Zijne Ex- « cellentie u noodzaken, om mij als uwen schoon-

« zoon aan te nemen en te erkennen, dit zweer ik!"

« Dit geschiedt nimmer," antwoordde de oude Spanjaard, « zulk een gezag heeft de Koning zelf « niet; nimmer zoude ik zulk een bevel van uwen « meester gehoorzamen. Gij vloekt en zweert ver« geefs, uw voornemen maakt u den naam van edel« man en ridder onwaardig, en de verachting van « alle weldenkenden zal het loon zijn voor uwe « laagheid."

« Gij beleedigt mij," hernam de andere opstaande, « mijne eer is onbevlekt, hij, die daaraan maar « het minst twijfelt, moet ophouden te leven." Hij trok zijnen degen, en viel den ouden MANILLA aan, welke, verwonderd over deze plotselinge woede, bijna den tijd niet had, om zich ter verdediging gereed te maken. Het scheen echter, of het vuur der jeugd in hem herleefde; want eene poos tijd dekte hij zich voor de hevige stooten, welke zijn vijand hem toebragt, en riep, als edelman de hulp van eenen anderen niet willende inroepen, om zijn eigen leven en zijne eer te verdedigen, slechts tegen den anderen Spanjaard, welke angstig den uitslag van het gevecht afwachtte en naar alle zijden uitzag, of hier of daar ook ooggetuigen waren van hetgeen er voorviel: « Indien ik val, ANTONIO! « wreek dan mijnen dood." Zijn arm door den ouderdom van zijne kracht beroofd, ontzeide hem eindelijk zijne dienst, het staal ontviel zijne hand, en zijn moordenaar lafhartig gebruik makende van

dit oogenblik, bragt hem eenen hevigen stoot in de borst toe, zoodat hij onder den uitroep: « ô God! « wees mijn arm kind genadig!" nederviel.

Dit alles was zoo spoedig voorgevallen, dat ik den tijd niet gehad had, om te bedenken, wat ik zoude doen, en toen ik zag, dat zij het op zijn leven toegelegd hadden, was hij reeds gevallen, en het kon dus niets anders zijn dan mij zelven op te offeren, om ongewapend, zoo als ik was, te voorschijn te treden.

Hij, die den ongelukkige neder gestoken had, veegde bedaard zijnen degen af aan den mantel van den gevallene; doch in dit oogenblik kwam deze weder bij, en zijne krachten verzamelende, rigtte hij zich, op zijnen arm rustende, een weinig op, hetgeen de andere, die waarschijnlijk nog te veel bewustzijn van eer had, om iemand in koelen bloede te vermoorden, zoodra niet gezien had, of hij wees met den vinger op den verslagene, terwijl hij zeide:

« Kom aan, *Senor!* nu is het uwe beurt, gij moet « ook in de moeite deelen, daar gij het grootste ge- « deelte van den buit ontvangt." Doch daar deze niet vlug scheen te zijn, om aan zijn verzoek te voldoen, haalde hij zijnen degen weder een eind uit de scheede, terwijl hij, verstoord uitriep: « maak « den ouden zondaar af, of houd u gereed om hem « te volgen."

De andere naderde nu schoorvoetende, terwijl hij zijnen dolk uit de scheede trok, en stak, nadat

hij nog een paar maal angstig in het rond had gezien, of iemand zijne handelingen ook gadesloeg, den gewonde denzelven tot drie keer toe, van achteren op onderscheidene plaatsen tusschen de ribben; terwijl deze in zijnen doodsangst en door de smart gedrongen, zich omkeerende, met strakke oogen hem aanziende, hem zacht toeriep: « en gij « ook, ANTONIO!" waarna hij nederviel. Eenige krampachtige trekkingen, welke hierop volgden, kondigden zijnen nabijzijnden dood aan, en eindelijk verroerde hij zich niet meer; want zijne ziel had zijn ligchaam verlaten.

« Dood," riep VAN DOORN uit, die dit verhaal aandachtig luisterende en met tranen van woede en medelijden in de oogen, had aangehoord, « dood « dus en vermoord door zijnen vriend, door den « verachtelijken Italiaan, welke hem op bevel van « eenen anderen, gelijk een gehuurde *bravo*, van « achteren doorstak; o! waarom ware ik niet daar-« bij, om den vader van mijne ANNA te bescher-« men — maar," vervolgde hij met vuur, terwijl hij opsprong en zijn hoofd ontblootende, zijne regterhand vooruit stak, « bij al wat mij dierbaar is en « bij de Heilige Moeder Gods, zweer ik uwen dood « te wreken, en geen teedere band zal mij met « uwe dochter verbinden, voordat uwe moordenaars « zijn gestraft. MANILLA! vader mijner geliefdste! « gij hoort mijne gelofte."

Hier zweeg hij, en na eene poos in gedachten

gestaan te hebben, zeide hij, zich tot VAN DEN BOSCH keerende: « maar zeg mij ook wie of de eerste aanvaller « was, opdat ook hij zijne geregte straf niet ontga, « ofschoon ik reeds gissen kan, wie het geweest is."

« Wees bedaard, jongman!" hernam deze, « ik « moet u nog meer verhalen. Toen dit gebeurde, « waren zij, noch de vermoorde mij bekend; maar « door het gesprek, hetwelk zij vervolgens hielden, « en door de berigten, welke ik sedert dien tijd « ingewonnen heb, ben ik het eene en andere te we- « ten gekomen. Zij, die den ouden MANILLA ver- « moordden, waren D'AVILAR en PEREA."

« Ik heb mij dus niet bedrogen," riep VAN DOORN, « het was dan PEREA DE HENARÈS, die hem ver- « moordde." « Juist," hernam VAN DEN BOSCH, « dezelfde Spanjaard, welke dezen nacht hier was. « Maar laat ons voortgaan."

« Nadat de moord verrigt was, en die, naar ik « uit hun gesprek kon gissen, met voorbedachtzaam- « heid gepleegd was, gaf PEREA order aan D'AVILAR, « om het slagtoffer van zijn geld, zijne papieren « en kostbaarheden te berooven, ten einde, zoo als « hij zeide, te doen gelooven, dat hij door de op- « roerlingen vermoord was, en hij maakte met zijne « eigen hand en zijnen dolk een kruis op des doo- « den voorhoofd, gelijk de Geuzen uit spotternij « gewoon waren te doen; zoodat door hunne voor- « zorg deze moord altijd is geweten geworden aan « eenen hoop slecht volk, hetwelk tot de Wilde of

« Boschgeuzen behoorde, en juist in dien tijd in « deze omstreken veel kwaad en rooverijen verrigt- « te, en hier en daar de kerken beroofde en de « beelden stormde.

« D'AVILAR vroeg nu aan PEREA of hij ook iets « van de kostbaarheden voor zijn deel wilde heb- « ben; doch deze wees zulks met verachting van « de hand, zeggende: Een Spaansch edelman « wreekt zich, wanneer men hem beleedigt of zijne « voornemens dwarsboomt, maar berooft niemand « van het leven, om zijn goed; dit mag in *Italië* « zoo zijn, maar hier zullen wij zoo niet hande- « len. Dit zeggende, nam hij de kostbaarheden, « bezag met oplettendheid een medaljon, hetwelk « aan eenen fraaijen gouden ketting hing, en zeide: « Indien ik niet zeker wist, dat dit het afbeeldsel « harer moeder was, zoo zoude ik gelooven, dat « het de gelijkenis van uwe aanstaande echtgenoote « was. Hierna begroef hij hetzelve met de punt van « zijnen dolk in het zand, digt bij de plaats, waar « ik verborgen was, zoodat ik elk oogenblik in ge- « vaar was om ontdekt te worden, terwijl hij nog « eenige dingen aan D'AVILAR voorprevelde over « de pligten van eenen edelman. De papieren, « welke men bij den vermoorde gevonden had, gaf « hij, na dezelve achteloos te hebben doorgezien, « aan D'AVILAR; het paard van MANILLA maakte « hij los, en gaf het eenen stoot met zijnen dolk, « zoodat het steigerend over de heide wegrende.

« Hierna stegen zij te paard, terwijl PEREA heen-
« reed, of er niets was voorgevallen; doch D'AVI-
« LAR was bleek en stil, waarover zijn medgezel hem
« bespotte. Nadat de booswichten uit mijn oog ver-
« dwenen waren, ging ik naar den vermoorde, om
« te zien, of ik ook nog eenige teekenen van leven
« in hem kon bespeuren; doch het leven was maar
« al te zeker uit hem geweken. Ik groef nu het
« geld en de kleinooden op, en stak dezelve bij
« mij, en verwijderde mij snel, om niet door den
« eenen of anderen gezien te worden."

« Maar," zeide VAN DOORN, « hoe is het moge-
« lijk, dat gij niet dadelijk bij het geregt aangifte
« deedt van hetgeen gij gezien hadt, ten einde hen
« naar verdiensten te straffen.

« Bij het geregt, jongeling!" antwoordde VAN
DEN BOSCH bitterlijk, « er bestond toen geen ge-
« regt meer, dan om onschuldigen te vervolgen.
« Eene aanklagt, welke ik in dien tijd op schrift
« in het geheim deed, bleef zonder gevolg, ik zelf
« was toen reeds, even als nu, niet zeker van mijn
« leven, en kon mij niet openlijk vertoonen." Dit
zeggende sloeg hij zijne hand aan het hoofd.

« Zal ik dan nooit het genoegen mogen hebben,
« vriend!" zeide VAN DOORN, terwijl hij zijne hand
op HERMANS schouder legde, « om ook uwen
« naam en uwe lotgevallen te vernemen; u, aan
« wien ik zoo veel te danken heb, en aan wien ik
« de bescherming van mijne geliefde moet opdragen,

« als ik vertrok? O! zeg mij of gij, dien ik zoo on-
« bezonnen van medepligtigheid aan den moord van
« MANILLA beschuldigde, het niet zijt, welke onder
« den naam van den Boodschapper, de Spanjaarden
« met schrik vervult?"

« Mijn naam," antwoordde VAN DEN BOSCH, terwijl hij om zich heen zag, « ik heb geenen naam « meer; die, onder welken ik eertijds bekend was, « is vogelvrij verklaard, en ofschoon ik u volkomen « vertrouw, zoo kan ik u denzelven noch dien, « welken mijne vijanden mij geven, niet zeggen; de « voorzigtigheid verbiedt mij zulks, zelfs hier in dit « gewelf; want dikwerf hebben de muren de woorden « opgevangen tot verderf van den spreker. Ik ben « slechts een eenvoudig burger, mijn naam heeft « niets bijzonders, en zal zeker voor het nageslacht « niet worden opgeteekend, tenzij het God behaagde « mij in staat te stellen, om denzelven door de eene of « andere roemruchtige daad te vereeuwigen, of met « het bloed van 's lands onderdrukkers in de ge- « schiedenis te schrijven. Dat mijn gedrag steeds « den Nederlander waardig was, getuigt de vriend- « schap, waarmede WILLEM VAN ORANJE mij ver- « eert, en dit ordeteeken, waarmede zijne hand « mij beschonk." Dit zeggende, haalde hij een verguld bedelnapje, dat aan eenen zilveren ketting hing, te voorschijn, en liet het VAN DOORN bezigtigen, waarna hij vervolgde: « verkiest gij echter « iets van mijne lotgevallen te hooren, zoo luister:

« Mijn beroep noodzaakte mij om van de eene « stad naar de andere te reizen; ik had hierdoor « het genoegen, uwen vader te *Heusden* te leeren « kennen; hij behandelde mij altijd als zijns gelijke, « ofschoon ik tot eenen lageren stand behoorde dan « hij. Ik zag u dikwijls in uwe jeugd; van daar de « reden, dat ik u zocht over te halen, om u bij de « bondgenooten te voegen; want ik wenschte den « zoon van uwen vader gaarne onder mijne vrien- « den te zien. Ik had mijne woonplaats in 's *Her-* « *togenbosch*, en leefde aldaar gerust en in eenen « gezegenden overvloed, en nam in het jaar 1566 « de nieuwe godsdienst aan met mijne vrouw en « mijnen zoon. Het volgende jaar vertoonde zich de « Graaf VAN MEGEN met tien vaandels voetknechten « voor de stad; in dezen nood werd ik door de « burgerij naar den Graaf VAN BREDERODE gezon- « den, welke toen te *Antwerpen* was, en nam met « mijnen zoon dienst onder de vrijwilligers, die « onder den heer VAN BOMBERGEN de stad hielpen « beschermen. Dit was ons ongeluk. Het jaar daarna « verbraken de Spanjaarden hunne belofte, om de « burgers van ons geloof ongemoeid te laten. Op « de terugkomst van *Utrecht* trof mij het grootste « ongeluk, dat mij overkomen kon; ik vond mijn « eigen kind in den kerker; hij werd beschuldigd van « ketterij, en werd, omdat hij zich weigerde te « bekeeren, met den strop gestraft. Ofschoon zelfs « nog Roomsch zijnde, jongman! behoef ik u niet

« te zeggen, wat een vader gevoelt, als hij den laat-
« sten zijns geslachts, in wien zijne eenige vreugde
« bestaat, naar het schavot ziet slepen. Ik ken
« uwe manier van denken te wel, dan dat gij niet,
« even als ik, de vrijheid van God naar zijne ver-
« kiezing te dienen, aan elk mensch zoudet toeken-
« nen. Mijne vrouw bezweek uit droefheid, en ik
« was genoodzaakt om, ten einde mijn leven te red-
« den en mijnen zoon niet ongewroken te laten, de
« stad te verlaten. Ik werd ingedaagd, mijn goed
« werd verbeurd verklaard, en op mijnen ouden dag
« alleen zijnde, werd ik aan alle kanten gejaagd,
« even als een wild dier, dat geene schuilplaats meer
« heeft, om zich te verbergen. De dood van mij-
« nen zoon had den laatsten band, welke mij aan
« FILIPS verbond, verbroken. Ik raakte nu be-
« leid met den Graaf VAN DEN BERG, en maakte
« mij nuttig voor de verbondenen; ik onderhoud
« de gemeenschap tusschen *Braband* en *Holland*,
« en met den Prins in *Duitschland*, zoodat ik de
« zaak van mijn land dienende, mijne eigene wraak
« bevorder. Voor het tegenwoordige bevind ik mij
« weder in *den Bosch*, waar ik mijne vaste woon-
« plaats heb; mijn armoedige staat maakt, dat nie-
« mand op mij let, en mijne vervolgers schijnen,
« na mijne bezittingen bemagtigd te hebben, zich
« niet om mijnen romp te bekreunen; het is DE
« VARGAS meer te doen om het geld, dan om zijn
« geloof, en hij en ALVA denken zeker niet, dat

« ik nu en dan met hen dezelfde stad bewoon.
« Juist dit, en omdat ik niet schroom, om mij voor
« hun oog te vertoonen, en somtijds met den Her-
« tog over zaken, mijn beroep betreffende, spreek,
« maakt, dat zij mij niet verdacht houden, en ik
« in staat ben hunne plannen te ontdekken en
« dikwerf te verijdelen; van hen, die dezen avond
« hier waren, kent alleen RUYKHAVER mijnen naam.
« Zie daar al hetgeen ik u voor het tegenwoordige
« mag en kan zeggen.

« Indien gij het goedvindt, ben ik voornemens
« aan D'AVILAR, welke vreesachtig van gemoed
« is, eenen brief te schrijven, waarin ik hem
« berigt, dat ik kennis draag van hun schelmstuk,
« en dat, zoo hij jonkvrouw ANNA niet aan u af-
« staat, wij hem aan den regter zullen overleveren,
« en hem aan ALVA, welke zelfs voor zijne eigene
« landgenooten, ik moet de waarheid hulde doen,
« geen gemakkelijk meester is, als den moordenaar
« van *Senor* MANILLA zullen bekend maken."

« Dat is zeer goed," antwoordde VAN DOORN,
« ik neem uw aanbod in dank aan, het zal moge-
« lijk oorzaak wezen, dat hij haar ten minste nog
« niet dadelijk aan PEREA overgeeft; indien dit
« echter het geval werd, reken ik op uwe hulp.

« Gij kunt daarop vast staat maken," hernam
VAN DEN BOSCH, terwijl hij opstond, « ik ben de
« oorzaak, dat gij deze streken verlaat, ik reken mij
« dus ook verpligt, om in uwe afwezendheid voor

« haar te zorgen. Doch wij zullen gaan, er is nog « iemand, welke mij in de ruïne wacht, en gij hebt « ook nog een eind wegs af te leggen, eer gij zijt, « waar gij wezen moet."

Dit zeggende, ging hij naar de plaats, waar het vuur gebrand had, en stak zijne hand in de houtskolen en de asch, welke in hetzelve lagen, om te zien, of alles uit was. Vervolgens nam hij een paar handen vol van iets, dat hij in eenen lederen zak aan zijnen gordel droeg, en wierp het in de haardstede, waarna hij nog eene handvol uit het zakje halende, iets tusschen de naden van de zerken strooide, tot aan den steen, welke midden in het gewulf stond.

VAN DOORN kon, doordien de olie bijna geheel was verbrand, en het in het gewelf zeer donker was geworden, niet zien, wat zijn vriend verrigtte, en stond met de armen over elkander geslagen, tegen de ladder rustende, in gedachten verzonken over hetgeen hij dezen nacht gehoord had.

« Laat ons gaan," zeide VAN DEN BOSCH, toen hij gedaan had, terwijl hij VAN DOORN zijnen mantel aangevende, wenkte om de ladder te bestijgen, « die « zich hier voortaan willen warmen, moeten voor« zigtig zijn, om zich niet te branden."

Toen zij boven gekomen waren, dekte VAN DEN BOSCH het luik wederom digt, en bedekte het met stukken puin, welke van den toren waren afgevallen, zoodat men het niet zien kon, waarna zij naar

buiten afklimmende in de ruïne kwamen. Zij droegen de ladder een eind wegs voort, en verborgen dezelve achter een oud stuk muur. Zij gingen nu door en over de steenen en struiken naar dat gedeelte, waar de kerk gestaan had, en wel naar de plaats, waar VAN DOORN oordeelde, dat het koor geweest was. Hier waren nog onderscheidene overblijfselen van de graftomben der vrome Ridders. VAN DEN BOSCH rigtte nu zijne schreden naar eene derzelve, welke nog het beste in wezen was, en ook het fraaist scheen geweest te zijn, namelijk die van HUGO VAN ARRAS, welke aan de regterzijde van het Hoogaltaar opgerigt was.

De schoone toetssteen, waarvan de tombe gemaakt was, zou door de tanden des tijds niet vergaan zijn, indien niet de vernielende hand der menschen medegewerkt had, om dit gedenkstuk te beschadigen.

De stichter van het klooster lag hier begraven; hij zelf was er levensgroot op uitgebeiteld; hij lag daar in het grootmeesterskleed der orde, terwijl hij met het hoofd op zijne wapenrusting rustte, en ofschoon het in vele opzigten door den moedwil der menschen en door het vallen van de gewelven van de kerk veel geleden had, zoo was het toch nog een fraai overblijfsel van de beeldhouwkunde der middeleeuwen.

VAN DEN BOSCH bleef nu met VAN DOORN staan, terwijl hij zeide: « Hij, die hier begraven lag, had « zeker niet gedacht, dat zijn graf zoo zoude ont-

« heiligd worden.” Dit zeggende wees hij op een gat, hetwelk onder in de tombe gebroken was, « zijn « gebeente zelfs heeft men niet met rust kunnen « laten, en zeker naar goud gezocht, terwijl deze « Heeren alleen gedurende hun leven eer en roem « zochten te vergaderen.

VAN DOORN wilde nu weder voortgaan; doch VAN DEN BOSCH hield hem bij den arm vast, zeggende: « wij hebben hier nog wat te verrigten.” Nu knielde hij naast de tombe neder, en stak zijnen arm tot aan den schouder toe in het gat, dat er in gebroken was, en haalde er een klein pakje uit te voorschijn, hetwelk hij aan VAN DOORN gaf. « Hier hebt gij,” vervolgde hij op eenen deftigen toon, terwijl hij opstond, « de goederen, welke D'AVI-« LAR van MANILLA ontroofde; het geld echter is « er niet meer bij, door den nood gedwongen, heb « ik het gebruikt.

« Daaraan hebt gij wel gedaan, HERMAN!” antwoordde VAN DOORN, het pakje aannemende, terwijl hij hem de hand schuddende, vervolgde: « Ik « dank u, vriend! gij doet mij daar een groot ge-« schenk; het geld kon niet beter gebruikt worden, « dan het te bezigen tot schade van onze onder-« drukkers.” « Daar valt mij iets in,” zeide nu VAN DEN BOSCH: « bij de goederen, die ik u gaf, is de « dolk van den vermoorde, geef mij hem als een « bewijs uwer vriendschap, en opdat het staal van « den vader de dochter bescherme.”

VAN DOORN voldeed dadelijk aan zijn verzoek; VAN DEN BOSCH verborg het wapentuig in zijn wambuis, en VAN DOORN wilde hem juist aanspreken, toen zijne gedachten in eens door iets anders werden afgeleid. Zijne hand aan het gevest van zijnen degen brengende, riep hij zacht uit: « VAN « DEN BOSCH! houd u gereed ik hoor iemand loo-« pen in de cellen, welke naast de kerk zijn.

« Wees niet bevreesd, Jonker!" antwoordde deze, ofschoon hij zijn zwaard, hetwelk aan eenen draagband hing, een weinig naar voren schoof, zoodat het onder het bereik van zijne hand kwam, « het zal mijn vriend de Uil zijn, die mij « wacht."

Een oogenblik daarna trad UILENBURG ook werkelijk naar hen toe, en zeide lagchende tot VAN DEN BOSCH, terwijl hij VAN DOORN met de hand groette:

« Hebt gij mij kunnen hooren, toen de Span-« jaarden aankwamen; een mooije gil niet waar? « geen steen- of nachtuil in de geheele wereld zal « mij zulks verbeteren, daar verwed ik tien kannen « wijn onder.

« Wij wedden niet," hernam VAN DEN BOSCH, terwijl hij hem lagchende de hand gaf, « de Heer « VAN DOORN en ik houden u volgaarne voor den « grootsten uil, die er tien uren in de rondte is, « en RUYKHAVER zelfs was over uw gezang vol-« daan en verbaasd.

« Ik dank u wel; doch elk heeft zijne bijzondere « manier van zingen, en menigmaal heb ik fraaijer « gezang gehoord, dat evenwel zoo veel nut niet « deed," hervatte UILENBURG, terwijl zij voortgingen en eenen uitgang uit de puinhoopen zochten, « maar als wij eenmaal, dat God geve! zoo « ver komen, om met de Spagnolen in het open « veld te slaan, dan zal ik hun doen zien, dat de « oude Uil het daglicht niet vreest, en men hem « met den rook van het buskruid niet verdrijven « kan. En deze Heer," dit zeggende wees hij op VAN DOORN, en bragt zijne regterhand toeknijpende, voor den mond, even als ware het een blaasinstrument geweest, « zal zoo ik vertrouw over het « geblaas van den ouden trompetter VAN BREDEROO'S « ruiters voldaan zijn."

Door een sluippoortje uitgaande, verlieten zij het Monnikkenhof, en klommen door de uitgedroogde gracht, welke met steenen en muurbrokken gevuld was. UILENBURG bleef nu even staan, terwijl HERMAN met VAN DOORN voortgaande, tot hem zeide:

« Hier verlaat ik u, vriend! gij kunt gerust naar « boord gaan, ANNA blijft onder mijne bescherming « hier, ik zal zorgen, dat haar niets kwaads we« dervaart. Vaarwel dus, Jongman! ga waar de eer « en het lieve Vaderland u roept, indien God het « zoo wil, zie ik u spoedig weder." Dit zeggende drukte hij VAN DOORN aan zijn hart; terwijl VAN DOORN hem nogmaals de zorg voor ANNA aanbe-

velende, hem vaarwel zeide, de hand drukte en haastig van daar snelde.

Terwijl VAN DEN BOSCH naar UILENBURG toegaande, met dezen den weg naar *Dalburg* insloeg, en zeide: « Nog duizend zulke jongelingen en *Span-* « *jes* Koning is geen Graaf van *Holland* meer," stapte VAN DOORN, nadat hij den Maasdijk beklommen had, haastig voort naar de plaats van zijne bestemming, terwijl hij over den dood van MANILLA nadacht, en bij zich zelven voornam, denzelven bloedig te wreken. Spoedig daarna ontdekte hij het doel van zijnen togt; vlak over den *Konijnswaard* lag eene kaag tegen den dijk aan, en mogelijk zoude hij het vaartuig door de duisternis niet gezien hebben, indien niet de mast en het touwwerk, dat zich sterk tegen de lucht teekende, hem de plaats aangewezen had, waar het lag. Hij klom behoedzaam van den dijk langs de glooijing naar beneden, en naderde het vaartuig, waar alles in de rust gedompeld was. De *Maas* stroomde hier door het eiland, dat midden in de rivier lag, beperkt snel voorbij, en maakte zeker, dat men zijne aankomst niet hoorde. Toen VAN DOORN echter aan den kant van de rivier kwam, en gereed stond om te roepen, begon een hond, welke op het dek was, te knorren, en iemand, die tegen den mast aanzat, en waarschijnlijk geslapen had; want hij wreef den slaap uit zijne oogen, rigtte zich op en vroeg: « Wat « begeert gij?" Doch toen VAN DOORN zijnen naam

genoemd had, haastte hij zich om eene lange plank van het vaartuig naar den wal te schuiven, en borg dezelve wederom weg, toen VAN DOORN aan boord getreden was. Terwijl de hond hem van alle zijden berook en zijne handen lekte, opende de man, die hem gewacht had, een der luiken, en wees hem onder het dek eene plaats aan, om zich neder te leggen, waarna hij zich weder naar zijnen post begaf, waarschijnlijk niet om de wacht te houden, maar om wederom te gaan slapen. Het gerucht, dat dit eene en andere gemaakt had, was oorzaak, dat van de mannen, welke reeds in slaap waren, een paar waren wakker geworden, en zich oprigtende, trachtten te zien, wie het was, die hen in hunne rust gestoord had; doch het flaauwe schijnsel van de lantaarn met hoornen omkleedsel, belette hun zulks, en zij waren genoodzaakt, om zich al brommende tegen den nieuwen gast, weder neder te leggen. VAN DOORN zich hieraan niet storende, wikkelde zich in zijnen mantel, en leide zich uit vrees van ook zijne buren wakker te maken, behoedzaam op het stroo neder. Hetgeen dezen nacht gebeurd was, hield hem nog eenigen tijd wakker; doch de vermoeidheid wikkelde hem weldra in eenen diepen en verkwikkenden slaap.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Gedurende dat VAN DOORN dus zijne nieuwe loopbaan intrad, en dezelve vervolgde met die stoutheid en ervarenheid, welke men van zijnen moed en zijne kunde met regt konde verwachten, leefde ANNA op *Loevestein* in stille afgetrokkenheid, en hield de dagen, dat PEREA niet door zijn bijzijn haar het leven tot eenen last maakte, zich onledig met het eene of andere handwerk, of begaf zich, onder het geleide van haren voogd, naar de stad, om deze of gene zijner weinige kennissen te bezoeken. Het waarnemen harer Godsdienst verschafte haar veel troost, en dikwerf gaf zij haar leed te kennen aan den braven geestelijke, die haar nu en dan bezocht; doch deze vermogt haar niet te helpen, zijne magt kon niet opwegen tegen die van den Spanjaard en haren voogd, echter had hij beloofd zich tegen eene gedwongen vereeniging met PEREA te verzetten.

Slechts tweemaal had zij het geluk gehad door

middel van MEIJER, den knecht van D'AVILAR, een paar regels van VAN DOORN te ontvangen, in welke hij haar nevens de verzekering van zijne vurige liefde berigtte, dat hij gezond was, dat RUYKHAVER hem steeds met onderscheiding behandelde, en dat hij zich reeds door zijne daden bij zijne broeders had doen hoogachten; doch wat zijn tweemaal tijding voor een meisje, dat iemand bemint, welke zich in het midden van eenen burgeroorlog, en wel eenen oorlog van verdelging tegen het magtige *Spanje* bevindt; iemand, welke nu reeds bijna vier maanden van haar verwijderd was, en in wiens liefde zij dus geenen troost had kunnen zoeken tegen de lastige en herhaalde aanzoeken en bedreigingen van hare vervolgers.

D'AVILAR had den brief van VAN DEN BOSCH ontvangen; bevreesd voor de bedreigingen daarin vervat, had hij sedert dien tijd ANNA met meer toegevendheid behandeld, en het huwelijk tusschen haar en PEREA van tijd tot tijd onder onderscheidene voorwendsels verschoven, hetgeen hem dikwerf de hevigste uitvallen van PEREA had doen ondergaan.

Het was in December; de najaarsstormen, welke voor den winter plaats gemaakt en de boomen van hunne bladeren beroofd hadden, na op Allerheiligendag duizende menschen door eenen verschrikkelijken watervloed in het ongeluk te hebben gestort, hadden gelukkig een einde genomen; de

geheele natuur scheen dood te zijn, om zich naderhand met des te meer luister weder te ontwikkelen, en de koude, welke sinds eenige dagen begon te nijpen, was oorzaak, dat een helder vuur onder den wijden schoorsteen in het vertrek op *Loevestein* brandde, waarin ANNA, in gedachten verzonken, aan een der vensters zat. Hare oogen weidden over den stroom, welke als door de koude ineengekrompen, minder snel daar henen vlood, dan anders, en rustte op den stompen toren van *Woudrichem* of op de donkere gebouwen en muren van het slot van *Arkel*. Nu en dan echter werden hare gedachten afgeleid door het heen en weder varen der schuiten aan het veer te *Gorinchem*, terwijl zij steeds droefgeestig gestemd werd, als haar de geregtsplaats op het eiland voor *Gorinchem* in het oog viel, op welke in dit oogenblik onderscheidene ongelukkigen nog na hunnen dood in weer en wind heen en weder hingen te schommelen; terwijl groote hoopen roofvogels er van daan vlogen, als het gerammel der kettingen of der geraamten hen deed verschrikken, zich er weder naar toe begaven, of den buit, hun door de vervolgzucht der menschen toegedacht, betwistten.

De deur, welke nu geopend werd, deed haar het hoofd omwenden, en vertoonde haar den getrouwen MEIJER, welke behoedzaam om zich heenziende, of er ook iemand meer in het vertrek was, de deur voorzigtig achter zich toedeed, en zijn

hoofd ontblootende, haar eenen goeden morgen wenschte, en naar den staat van hare gezondheid vroeg.

« Ik dank u, goede MEIJER!" antwoordde ANNA, « voor uwe belangstelling in mij; ik ben wel, al- « leen het verlangen naar tijding van hem, dien gij « kent, maakt mij dikwerf droefgeestig; maar gij « zijt te *Gorkum* ter markt geweest, hebt gij ook « iets nieuws vernomen van de Watergeuzen?"

« Zeer veel, jonkvrouw!" hervatte MEIJER, « en « ook wat goeds; doch hij, die mij hetzelve mede- « deelde, wenschte u gaarne zelf te spreken."

« Mij," zeide ANNA, terwijl zij bij zich zelve nadacht, « wie kan dat zijn? VAN DOORN toch kan « het niet wezen, helaas! mijn vriend!" vervolgde zij, « hij is te ver van mij verwijderd."

« Niet zoo ver als gij wel denkt," antwoordde MEIJER, terwijl hij, na nogmaals rondgezien te hebben, nader naar haar toetrad, en haar met een gelaat aanziende, waarop men de vreugde kon le- zen van brenger eener goede boodschap te zijn, vervolgde: « Hij zelf is het, jonkvrouw! ik heb « hem in de herberg *den Paradijsvogel* gezien; « hij hoopt u nog dezen avond te zien, op dezelfde « plaats, waar hij u de vorige maal gesproken heeft; « hij heeft u veel te verhalen, en vertrouwt dus, « dat gij zijne bede niet zult afslaan, en u door « het koude weder laten terug houden; hij heeft mij « echter belast, u aan te raden om u dik te klee-

« den, opdat de avondlucht en de koude uwe ge-
« zondheid, welke hem zoo dierbaar is, niet zouden
« benadeelen. Om vijf uur komt hij met een schuitje
« hiernaar toe, en wacht u aan het tuiniersschuurtje."

« Ik zal komen," zeide ANNA, verheugd over hetgeen zij gehoord had, « hoe kan KAREL daaraan
« twijfelen? Ontvang intusschen mijnen dank, ge-
« trouwe vriend!" Dit zeggende, reikte zij hem hare zachte kleine hand toe, welke MEIJER voorzigtig en dankbaar in de zijne drukte. « En daar
« de brenger van eene goede tijding altijd een ge-
« schenk moet ontvangen, en ook verpligt is aan te
« nemen, zoo neem dit kleine bewijs van mijne er-
« kentelijkheid aan." Dit zeggende, nam zij twee gouden geldstukken uit de lade van een klein ebbenhouten kastje, dat voor haar stond, en waarin zij onderscheidene vrouwelijke benoodigdheden had, en reikte hem dezelve toe.

MEIJER drukte de hand van de schoone geefster aan zijne lippen, en het geld zorgvuldig in den zak van zijn grof wambuis verbergende, zeide hij: « ik dank u, braaf meisje! God vergelde u het
« goede, dat gij mij doet; tegen vijf uur zal ik
« zorgen aan de voorpoort te zijn, ten einde u uit
« te laten?" Dit zeggende, maakte hij eene diepe buiging en verliet, even stil als hij was binnengekomen, het vertrek.

Daar ANNA, door vreugde opgetogen, werk had om dezelve te matigen, begaf zij zich naar hare

kamer, ten einde in stilte over het geluk, hetwelk haar dezen avond te wachten stond, na te denken, en door hare in het oog vallende opgeruimdheid den loozen D'AVILAR geenen argwaan in te boezemen.

Een oogenblik nadat zij vertrokken was, trad PEREA, gevolgd van den slotvoogd, het vertrek binnen. De eerste wierp zich in eenen armstoel bij het vuur neder, en verwarmde zijne handen, nadat hij zijnen hoed en zijne handschoenen op de tafel had geworpen, en MEIJER, welke op D'AVILARS bevel wijn en glazen bragt, wierp twee groote brokken hout op het vuur, en verwijderde zich, waarna D'AVILAR zich tegenover PEREA nederzettende, de glazen inschonk, PEREA toedronk en hem welkom op *Loevestein* heette.

Deze beantwoordde zijne beleefdheid door met het hoofd te buigen, en zeide: « Indien het u geene « stoornis veroorzaakt, *Castellano Senor*! zal ik « dezen dag hier blijven, en op het Slot vernach- « ten. De Hertog is in *den Bosch*, en heeft mij « met eene zending naar *Brussel* belast, waarmede « eenige dagen zullen verloopen, het is daarom, « dat ik vooraf hier nog eens wenschte te zijn, « ten einde alles tot mijne huwelijksvoltrekking voor « te bereiden; want na mijne terugkomst heb ik « voorgenomen om geen langer uitstel te gedoogen. « Ik ben eindelijk eens wars van den verliefde te « spelen bij een meisje, dat mij toch nooit zal be- « minnen; indien wij getrouwd zijn, zal ik haar wel

« gedwee maken, en als het mij maar eens gelukt, « om dien jongen gek, op wien zij zoo verzot is, « naar de andere wereld te zenden, zoo zal zich « dat alles wel schikken. Jammer maar, dat gij « den Geus niet hebt nedergestoken, toen hij uit « het Slot ontvlugt is; want hij was toen in uwe « magt, en het zoude hem niet gelukt zijn te ont- « komen, als ik er bij geweest ware."

D'AVILAR, die dit laatste als eene beschuldiging tegen zijnen moed beschouwde, antwoordde: « uwe « tegenwoordigheid, *Senor!* zoude zeker veel ge- « holpen hebben; doch of wij hem daarom meester « zoude geworden zijn, weet ik niet, en het is mij « onbekend, wie van u in een gevecht van man « tegen man de sterkste zoude zijn."

« Mij niet," antwoordde PEREA met drift, « neen, « bij alle Heiligen! ik moest dan voor niets in *Italië* « den degen hebben leeren voeren, en de beste « kling van al de Edellieden, welke den Hertog « omringen, zoude door de hand van eenen Hol- « landschen knaap overwonnen worden? neen, dat « geloof ik niet. Maar," vervolgde hij bedaard, « laat ons den ketter daarlaten, en over mijn hu- « welijk met ANNA spreken."

« Zij is nog zeer jong," hernam D'AVILAR, « waarom wacht gij nog niet wat; de vrouwen wil- « len nooit gedwongen worden."

« Ik wil niet wachten," zeide PEREA, terwijl hij den beker, welken hij opgenomen had, hard op

de tafel nederzette, « of hebt gij ook gewacht om « u jaarlijks van haar inkomen meester te maken; « heb ik niet getrouw alle punten van onze over- « eenkomst volbragt, terwijl gij dezelve geschonden « hebt? Gij zijt de oorzaak, dat zij van mij af- « keerig is, doordien gij VAN DOORN op *Loeve-* « *stein* hebt toegelaten, in plaats van hem de poort « voor den neus digt te werpen. En waarom?" vervolgde hij verwoed, « alleen om zijn geld, al- « leen om nu en dan uit zijne beurs te putten, « om uw laag zelfbelang, om uwe ijdele plannen « te vervolgen, hebt gij mijn belang, mijn geluk « en het bezit van ANNA, dat mij meer waard is « dan het leven, opgeofferd, mijn belang, dat zoo « na aan het uwe verbonden is. Of denkt gij « dwaasselijk, dat VAN DOORN u in het gerust be- « zit zoude laten van hare goederen, gelijk ik u « beloofd had; geloof dat niet. Gij weet ik ver- « acht het goed, de eer is het eenigste, hetwelk ik « op deze wereld zoek, en door den Hertog met « lijf en ziel te dienen, gewordt mij dezelve in « ruime mate; mijne inkomsten zijn ruim genoeg- « zaam, om mijne behoefte te voldoen, gij kent « mijn verlangen, gij weet, dat alleen mijne voor- « spraak u het bevel over dit Slot in handen laat, « hoe kunt gij zoo verblind zijn, om mij door uwen « tegenstand te tergen?"

« Indien gij even als ik alles wist," antwoordde D'AVILAR, welke tegen zijne reden niet veel wist

te zeggen, « zoo zoudt gij anders spreken.” Dit zeggende, ging hij, eenen sleutel te voorschijn halende, naar eene kast, welke in de kamer stond, en tusschen eenige papieren eenen brief uithalende, sloot hij de lade weder digt, en gaf het papier aan PEREA over, terwijl hij zwijgend weder ging zitten.

« Al wederom een trek van den verdoemden « *Emissario*,” riep PEREA uit, na het papier aandachtig gelezen te hebben, terwijl hij het voor D'AVILAR op tafel wierp, en met zijne geslotene vuist op dezelve sloeg, dat de glazen in de hoogte sprongen, « die kerel vervolgt mij dan overal, en « niets kan er gebeuren, zonder dat hij er kennis « van draagt; God weet wanneer het mij gelukken « zal, hem in handen te krijgen. De bedreigingen « tegen ons in dezen brief vervat, doen mij echter « van mijn ontwerp niet afzien; hij, die eene mis- « daad begaat, ten minste zoo noemt hij onze daad, « moet ook den moed hebben, om het gevaar te « trotseren en het uiterste tot behoud van zijne « eer te wagen; onze standplaats is juist niet zon- « der gevaar, maar wij hebben te veel gedaan om « terug te treden. Voor mij, ik vrees den *Emissario* « niet, zoodra als hij zich durft vertoonen, is hij « verloren, en bedekte aanklagten van hem tegen « ons, baten hem niets, zelfs, zoo ik hoop, niet bij « den Hertog. Het moet voorwaar een heele kerel « zijn, om PEREA DE HENARES, gunsteling van « ALVA, aan te klagen of voor het geregt te roe-

« pen. Men kan u niets doen, zonder mij tevens
« aan te randen; wees gerust, geene regtbank zal
« het hart hebben, om mij op grond van eene duis-
« tere, ongestaafde beschuldiging voor zich te doen
« komen. DE VARGAS, ofschoon in het geheim
« mijn vijand zijnde, is te verstandig om niet te
« gevoelen, dat ik hem met één woord het vertrou-
« wen van ALVA kan ontnemen, te lafhartig om
« mij openlijk te benadeelen, doet hij zich als mijn
« vriend voor; hij weet, dat hij mij noodig heeft,
« en hij zal PEREA niet durven verlaten, als deze
« zijne bemiddeling inroept. Ik heb nu zekere be-
« rigten ingewonnen," vervolgde PEREA, « dat VAN
« DOORN onder RUYKHAVER dient, en dat zij het
« zijn, welke met nog eenige andere schuimers het
« marktschip van '*s Hertogenbosch* op *Antwerpen*
« hebben bemagtigd, en den rijken buit verdeeld
« hebben. Het schip van RUYKHAVER is onlangs
« slaags geweest met eene groote Spaansche galei en
« is deerlijk gehavend, zoodat men denkt, dat het
« vooral met het tegenwoordige stormachtige weder,
« geene zee meer zal kunnen bouwen; ik heb dus
« hoop den eenen of anderen van dat rooverschip
« aan den wal aan te treffen, en mijne orders zijn
« reeds gegeven, om hen op te sporen en gevan-
« gen te nemen. In dit gevecht moet VAN DOORN,
« welke als een bezetene gevochten heeft, en reeds
« op de galei is overgesprongen geweest, gekwetst
« geworden zijn. God geve! dat het erg zij, en wij

« dus van hem verlost worden, ofschoon het mij
« aangenamer zoude zijn, mij door mijne eigene
« handen van dien gehaten medeminnaar te ont-
« slaan.

« Wat zijnen vriend aangaat, ik ben hem op
« het spoor geweest, en indien ik mij niet door
« mijns onderbevelhebbers redenen had laten af-
« halen van mijn voornemen, had ik hem, RUYK-
« HAVER, VAN DOORN en het geheele muiterrot
« vernield. Luister," vervolgde hij, nadat hij ge-
dronken had, « ik heb u, zoo ik geloof, verhaald,
« dat mijn onderzoek naar de plaats, waar RUYK-
« HAVER, nu drie maanden geleden, zijne bijeen-
« komsten hield, te vergeefs is geweest, en dat ik
« ook toen had vermoed of zij ook soms in het
« Monnikenhof bijeenkwamen."

« Gij hebt mij zulks, eenigen tijd geleden, ver-
« haald," zeide D'AVILAR, welke aandachtig toe-
luisterde.

« Nu," voer PEREA driftig voort, « zij zijn daar
« geweest, en ik ben door de bekentenis van een'
« gevangen genomen oproerling, welke eergisteren
« in *den Bosch* geregt is, te weten gekomen, dat
« juist in denzelfden nacht, dat ik er geweest ben,
« RUYKHAVER, de *Emissario*, en eene menigte
« andere van de Geuzen daar verzameld waren;
« ik heb het dus in mijne magt gehad, om hen te
« vatten, en hetzelfde nachtvogelgeschreeuw, dat
« mijnen onderhebbenden voorkwam als een bewijs,

« dat er geene menschen in het gebouw waren, « was een sein voor hen, om zich voor mij te « wachten. Alles loopt mij dus tegen, en al mijne « pogingen, om hen te vatten, zijn te vergeefsch « geweest."

« Gij moet aan de bekentenis van dien muiter « zoo veel gewigt niet hechten," zeide D'AVILAR, terwijl hij de glazen wederom vol schonk, en het vuur wat oprakelde, « de smart der pijniging en « de hoop op genade, hebben hem zeker eene leu- « gen doen uitdenken, om zijn leven te rekken; « uwe lieden hebben immers de steenbrokken door- « zocht, men had hen dus zeker gevonden, indien « zij er geweest waren, hun getal was te groot, « om zich te kunnen verbergen."

« Gij vergist u," hervatte PEREA, « ik weet maar « al te zeker, dat zij er geweest zijn; ik heb he- « den morgen vroeg het hof zelf doorzocht, en ben « in het gewelf geweest, waar zij bijeen geweest « zijn. Hetzelve vertoonde nog al de sporen van « hun verblijf; de grond was bedekt met glazen « en brokken van wijnkannen, zij hebben lustig « huis gehouden, de pitten zaten nog in de stee- « nen armblakers, welke aan de muren zijn; in « één woord men kon geene geheimere plaats vin- « den, om ongestraft tegen onzen meester zamen « te spannen, en zij zijn bij elkander gekomen in « een gewelf, dat zeker door de kettersche Tempe- « liers is gebruikt geworden tot het houden van

« hunne geheime bijeenkomsten en regtspraken, of « wel om er hunne godslasterende gezangen en af« godische plegtigheden te verrigten.

« Ik heb aan mijn paardenvolk bevolen er te « blijven, en alle sluiphoeken van dat oude nest te « doorzoeken, ten einde te zien of men niets na« ders nopens de muiters er in vinden kan, en « heb aan CHERINI, welke hen aanvoert, gelast « om mij morgen in *Wijk* te wachten.

« Doch hiervan genoeg, gij weet dus mijn ver« langen, en dat ik mijn huwelijk, onder welk voor« wendsel ook, niet langer verkies uit te stellen; « het zoude mij nu veel genoegen geven, de fiere « schoonheid te zien, welke mij herwaarts heeft « doen komen. Wees zoo goed uwe pleegdochter « te roepen."

D'AVILAR voldeed dadelijk aan zijn verlangen, dat voor hem zoo goed was als een bevel, en haastte zich om het vertrek te verlaten; doch toen PEREA's oog hem niet meer in bedwang hield, spoedde hij zich zoo hard niet meer. De vrees voor straf had, sedert den brief, welken hij ontvangen had, zich van hem meester gemaakt, en vervulde de plaats van het waar berouw over zijne misdaad.

Even slecht als PEREA, bezat hij diens sterkte van karakter, noch diens moed, en al wat deze gezegd had, om hem eenen riem onder het hart te steken, was niet in staat, om zijnen angst te overwinnen, en aan den *Emissario* eene onbe-

grensde magt toekennende, was hij bij zich zelven overtuigd, dat deze, al ware hij dan niet in staat, om hem openlijk aan te vallen, echter vermogend was, om zijne bedreigingen gestand te doen. Terwijl PEREA dus alleen bezorgd was voor het behoud van zijne eer, in zich zelven de krachten gevoelende, om zijn' eigen persoon te beschermen, pijnigde D'AVILAR nog daarenboven de vrees voor zijn leven, omdat hij overtuigd was van zijne eigene lafhartigheid, en diezelfde man, welke geloofde berouw te gevoelen over zijne misdaad, en schoorvoetende ging om MANILLA's dochter te halen, ten einde haar weder op nieuw aan PEREA's herhaalde aanzoeken bloot te stellen, zou toch in staat geweest zijn, om in ditzelfde oogenblik het hem toevertrouwde meisje op te offeren, ja zelfs eenen tweeden moord te helpen verrigten, indien hij slechts daardoor de zekerheid had verworven, dat zijne misdaad niet zoude ontdekt worden.

PEREA maakte van dat oogenblik gebruik, om zijne kleeding wat in orde te brengen; hij trad voor eenen Venetiaanschen spiegel, welke in het vertrek hing, en schikte zijnen mantel en Spaanschen kraag, welke door het paardrijden verschoven waren, teregt, en haalde de Ridderorde van *Calatrava*, die hij droeg, uit zijn wambuis te voorschijn; zijne zware zwarte knevels rolde hij om zijne vingers, en streek dezelve vervolgens fier in de hoogte, en hoopte, dat ANNA ten minste voor ditmaal zoude toegeven aan zijn vurig verlangen, of buigen zou voor zijnen vasten wil.

D'AVILAR trad nu, gevolgd van ANNA, binnen, terwijl hij tot haar zeide: « *Senor* PEREA heeft zijn « verlangen te kennen geven u te zien, alvorens hij « zich voor de dienst des Hertogs eenen dag of wat « van hier verwijdert."

PEREA beantwoordde haren koelen groet beleefdelijk, en trad naar haar toe, waarna hij ANNA de hand kussende, dezelve vasthield, en haar naar hare gewone zitplaats leidde met eene hoofsche deftigheid, welke hem zeer goed afging, terwijl hij zeide: « Dit « was mijn verzoek, *Senora!* uw nederige dienaar « wenschte u voor zijn vertrek te zien, en u van « zijne liefde en achting te verzekeren, daar hij « hoopt, dat gij in zijn verlangen deelt, en LO- « RENZO u niet geheel onverschillig is."

ANNA, die steeds met angst in zijne tegenwoordigheid verscheen, was zeer bleek; van hare vorige opgeruimdheid, was geen spoor meer te vinden, en hare oogen voor de vurige blikken van PEREA nederslaande, zag zij voor zich neder; doch als het ware door de nabijheid van VAN DOORN gesterkt, gevoelde zij den moed, om haren vijanden het hoofd te bieden, en haar hoofd oprigtende, antwoordde zij fier: « Sinds eenigen tijd op « dit Slot behandeld wordende, als iemand, die « geenen wil meer heeft, zoo ben ik hier ge- « komen op uw bevel, maar niet uit eigene ver- « zing, uwe liefde en achting begeer ik niet." Doch door PEREA's donkeren blik gewaarschuwd,

dat zij te ver ging, vervolgde zij wat vriendelijker: « doch het is mij geenszins hetzelfde, Mijn heer! of « gij hier blijft, of voor eenigen tijd vertrekt.

De droefheid of het gekwetste eergevoel, dat de blos van ANNA's wangen had doen verdwijnen, deed haar in PEREA's oogen nog schooner zijn, dan anders, en gaf haar meer overeenkomst met de vrouwen uit zijn geboorteland. Verrukt over hare laatste woorden, van welke hij, door zijne liefde tot haar verblind, de regte bedoeling niet begrepen had, zeide hij, terwijl hij hare hand weder opnam: « dan zal het u ook niet verwonderen, beminnelijk « meisje! dat ik in dit oogenblik het aanzoek om « uwe hand herhaal."

Doch ANNA trok hare hand terug, en terwijl haar gelaat eene zekere droefgeestigheid aannam, antwoordde zij: « Gij valt mij altijd lastig, *Senor* « PEREA! in plaats van het geschenk van mijne « hand aan mij zelve over te laten, ik ben nog te « jong, om aan het huwelijk te denken."

« Dit antwoord geven de meisjes zelden," zeide PEREA spottend, terwijl zijn argwaan weder boven kwam, « wanneer de bruidegom naar hare « keuze is; maar dit is hier het geval niet; moge« lijk, dat de eerzame jonkvrouw zich nog vleit « met een huwelijk met dien Watergeus, dien ik « hier wel eens heb aangetroffen."

« Ik vlei mij met niets," antwoordde ANNA. « Mijn goede vader," vervolgde zij treurig, « die

« thans bij God is, heeft u immers reeds dikwerf « gezegd, dat hij mij niet voor u bestemde.”

« Dat was voor zijn ongelukkig vertrek,” hervatte PEREA, die door het noemen van zijns slagtoffers naam in het geheel niet ontsteld was, terwijl D’AVILAR, welke werk had om zijnen angst te beteugelen, zich naar het venster wendde, en er gedachteloos uitzag, toen hij PEREA koel hoorde vervolgen: « en ik vertrouw, ANNA! dat, indien gij zoo « gelukkig geweest waart, om zijne laatste woorden « te hooren, hij u nog stervende zoude bevolen « hebben, om mij te trouwen, en mij belast hebben « met de zorg over uw geluk. Hoe kunt gij ie- « mand, die tot de muiters behoort, welke den braven « MANILLA vermoord hebben, verkiezen boven mij, « die steeds zijn vriend was, en even zulk een ge- « trouw echtgenoot als gehoorzaam onderdaan zijn « zal?”

« Indien gij den tijd niet wilt afwachten, dat het « mij goed zal dunken mijne hand te schenken,” zeide ANNA, terwijl zij de tranen uit hare oogen wischte, welke de naam haars vaders daarin hadden doen opwellen, « zoo gaat dit mij niet aan; voor « het tegenwoordige verklaar ik stellig, dat ik u niet « tot man begeer.” Dit zeggende, stond zij op, met voornemen om zich te verwijderen.

« Uw voogd,” antwoordde PEREA, « de *Senor* « D’AVILAR, welke met het gezag over u door « uwen vader bedeeld is, en thans diens gezag in

« handen heeft, heeft mij echter uwe hand toege-
« zegd, schoone wederspannige! en ik hoop nog
« in deze maand uw gelukkige echtgenoot te wor-
« den."

« Gij bedriegt u," hernam ANNA, terwijl zij op eenen trotschen toon aan D'AVILAR vroeg: « wie « heeft u de magt gegeven om mij te dwingen? ik « zeg u, dat ik niet voornemens ben om mijne « vrijheid op te offeren aan het belang van twee « menschen, welke ik veracht." Dit zeggende, wilde zij het vertrek verlaten; doch PEREA, door den tegenstand verwoed, hield haar tegen, en noodzaakte haar om weder te gaan zitten.

In dit oogenblik deed zich eene trompet aan de overzijde van de *Maas* hooren; de toonen waren zwak, doch zuiver, en de laatste bijna niet hoorbaar over het water rollende, klonk droevig en even als de laatste woorden eens stervenden. D'AVILAR over dit vreemd geval verwonderd, nam deze gelegenheid waar, om zich te verwijderen, en verliet het vertrek, terwijl PEREA, welke met aandacht geluisterd had, hem nariep: « Deze toonen « komen mij bekend voor, maar PEDRILLO is het « niet; want die blaast met meer kracht."

PEREA zette zich nu op eenen stoel tegenover ANNA neder, zoodat zij niet weg kon, en zeide op eenen koelen, schijnbaar bedaarden toon:

« Jonkvrouw! PEREA, dien gij hier voor u ziet, « heeft vast voorgenomen u te bezitten; niets kan

« u dus aan zijne magt onttrekken, de dood alleen « kan hem verhinderen, om zijn doel te bereiken. « Alleen de hevige liefde, welke ik voor u gevoel, « maakte, dat ik u de eer aandeed, om uwe hand te « verzoeken; wees echter bedacht, dat de tijd mo- « gelijk niet veraf is, dat ik, na u uit mijne armen « te hebben verstooten, u aan mijne voeten zie « smeeken om datgene, wat gij nu dwaasselijk ver- « werpt; want even zoo onverbiddelijk als gij nu « zijt, zal ik dan zijn. Te vergeefs zult gij mij dan « zoeken over te halen, om u met mijne hand uwe « eer weder te geven, en is het te verwonderen? « gij, de eerste vrouw, welke ik tot mij heb willen « verheffen, gij verstoot mij, omdat gij eenen knaap « bemint, dien gij juist door uwe liefde opoffert; « want ik zweer op mijne eer en bij al wat heilig « is, hem te vernielen, ja, in het punt, waarin « zich uwe liefde en al uwe gedachten vereenigen, « zal ik u treffen, en voordat ik dezen eed vol- « bragt heb, zal ik mij niet zuiveren van mijne « zonden."

Anna hevig verschrikt over zijne woorden, en den man kennende, die tot haar sprak, beefde, dat nog mogelijk dienzelfden dag de wreedaard zijn voornemen zoude volvoeren, en even zoo zeer wenschende, dat VAN DOORN ver van *Loevestein* mogt verwijderd zijn, als zij te voren verheugd geweest was over zijne nabijheid, verborg zij haar

hoofd in hare handen, en gaf aan hare tranen den vrijen loop.

D'AVILAR trad nu binnen, gevolgd van eenen Spaanschen krijgsknecht, welken men aan zijne kleeding en aan de over zijnen schouder hangende zilveren trompet, waaraan 's konings wapen met kleuren op zijde gestikt hing, voor eenen trompetter herkende. Hij scheen hard gereden te hebben, zijne sporen waren bebloed door het aansporen van zijn paard, en zijne haren hingen, door het zweet doortrokken, glad langs zijn hoofd neder.

« Wat voert u herwaarts, PEDRILLO ?" vroeg PEREA barsch, zoodra hij dezen in het oog kreeg; doch nadat hij hem een weinig oplettender had gadegeslagen, vervolgde hij, « bij mijne eer, gij « brengt weder eene Jobstijding; toen gij uit *den* « *Peel* kwaamt, vertoondet gij u ook zoo voor mij."

De Spanjaard nam dadelijk, niettegenstaande zijne vermoeidheid, eene krijgshaftige houding aan, toen hij de stem van zijnen bevelvoerder hoorde, en bragt de hand aan den rand van zijnen helm.

« Uwe getrouwe soldaten zijn allen dood, *Senor* « *Capitano !*" antwoordde hij, « ik ben de eenigste, « die nog overig is van hen, die u dezen morgen « vergezelden."

« Wat is er dan gebeurd ?" vroeg PEREA driftig, terwijl hij opsprong, « ik hoop, dat zij met « roem gebleven zijn."

« Ook dat niet," hernam de andere, terwijl hij met zijne hand het zweet en stof van zijn aangezigt vegende, ook tegelijk eenen traan afwischte, welke hem het lot van zijne spitsbroeders afperste. « Gij waart naauwelijks vertrokken, of CHERINI « doorzocht op uwen last een gedeelte des kloos- « ters; doch vruchteloos, wij vonden niets, en « daar hij oordeelde, dat men den geheelen dag « nog tijd had, om het overige oplettend te door- « zoeken, besloot hij om zijne manschappen eerst « te laten eten, daar zij, zoo als u bekend is, des « morgens waren opgezeten zonder iets te nut- « tigen."

« Ter zake," zeide PEREA, die onstuimig heen en weder stapte.

« Het was noodzakelijk u dit te zeggen, *Senor!*" zeide de andere, terwijl hij voortvoer, « hij ge- « lastte dus, om de paarden in een gewelf te bren- « gen, waar zij voor den wind beschut waren, en « deelde op zijn bevel een gedeelte van het me- « degenomen voeder aan hen uit. Daarna begaven « wij ons allen in het gewelf, dat wij ontdekt had- « den, toen gij nog bij ons waart, en terwijl hij mij « naar *Wijk* zond, om brood, bier en wijn te la- « ten brengen, liet ik hen achter, zich onledig hou- « dende om hout bij elkander te sprokkelen, ten « einde het vochtige vertrek te verwarmen, en zich « door een goed vuur tegen de koude te beveiligen. « Ik was echter pas te *Wijk* gekomen, of eene uit-

« barsting als van eene mijn deed den grond daveren, en vervulde mij met schrik. Ik haastte mij « dus, om, daar ik reeds voor het eene of andere « ongeluk beducht was, gevolgd van eenige inwoners « van het dorp, naar het klooster terug te gaan.

« Maar wie beschrijft u mijnen angst, toen ik uit « het hout te voorschijn kwam, den grooten ronden toren, waarin ik mijne spitsbroeders verlaten « had, niet meer vond; alleen een hoop steenen « muurbrokken was er van over. De geheele ruïne « had veel geleden, op onderscheidene plaatsen waren de gewelven ingestort, ook eenige paarden « waren omgekomen; maar van mijne makkers vond « ik niemand in het leven. Een, die op schildwacht « had gestaan, was door het vallen van eenen pilaar omgekomen; hij was op zijnen post met de « wapenen in den arm gestorven, en van de overigen vond ik niets dan verspreide, bebloede en « van elkander gescheurde ledematen en eenige wapenen. Zij waren allen dood, en alleen de rook, « welke tusschen de steenen opsteeg, duidde de « plaats aan, waar zij het vuur aangemaakt hadden; de oorzaak van het ongeluk bleef mij onbekend. Ik deed de paarden dadelijk naar *Wijk* « brengen, en na bevel gegeven te hebben, om « den toren op te graven, om te zien of men ook « nog iemand zou kunnen redden, wierp ik mij « in den zadel, om u dit ongeluk te berigten; mijn « arm ros is echter, toen ik door *Giessen* heen

« was, onder mij bezweken; ik ben te voet hier « aangekomen, en wacht uwe bevelen."

« Het is genoeg," zeide PEREA somber, terwijl hij PEDRILLO te kennen gaf, dat hij vertrekken kon om uit te rusten. Deze boog, en verwijderde zich; toen vervolgde PEREA: « Het is jammer van mijne ruiters; de Koning en de Hertog « verliezen in hen eenige dappere ruiters, zij wa- « ren eenen beteren dood waardig. De eene helft « van mijnen standaard verloor ik in *den Peel*, de « andere helft rust met het veldteeken onder de « puinhoopen van het Monnikenhof, en van hon- « derd goedgekleede, gewapende en welbereden « soldaten, blijft alleen PEDRILLO en nog weinig « anderen overig, alles loopt mij tegen, zelfs als ik « hunne sluiphoeken ontdek, zijn zij nog gevaar- « lijk. Verdoemenis over hem, die mij dit onge- « luk heeft toegebragt! Ver behoeven wij echter « niet te zoeken wie hij is," vervolgde hij woedend lagchende, « het is zeker de verdoemde *Emissario*, « die spion, die dan onder dezen, dan onder ge- « nen naam rondzwerft, en zich in alle kleedingen « vermomt; in één woord, de vriend van den « minnaar dezer Jonkvrouw, mijne aanstaande ge- « malin." Dit zeggende, bleef hij voor ANNA staan, en zag haar met dreigende blikken aan.

« Het verstrekt mij tot genoegen," antwoordde ANNA koel, « dat gij zelf verklaart, dat VAN

« DOORN's vrienden u in loosheid overtreffen, het « is dus te bezien, of gij op den duur de sterkste « zijn zult."

« Verblijd u niet met eene ijdele hoop, schoone « vrouw!" hervatte PEREA, schamper lagchende, « zij mogen voor een oogenblik mijne geregte wraak « ontgaan, maar op het eind zal ik hen het mas- « ker afrukken, en zij zullen voor ALVA's magt « moeten bukken; voor het tegenwoordige spijt het « mij, dat ik niet langer van uw beminnelijk gezel- « schap kan gebruik maken, ik moet zelf naar « *Wijk*, om alles in oogenschouw te nemen. Om « u echter te toonen, dat ik u het gedrag jegens « mij vergeef, zoo zie hier eenen ring, welken ik u « had toegedacht, en dien ik voor u heb laten « maken; gij zijt de eenigste, welke mij straffeloos « kan beleedigen; maar, ik bid u om in het ver- « volg van dit voorregt geen misbruik meer te ma- « ken." Dit zeggende, haalde hij eenen kostbaren ring te voorschijn, en wilde denzelven aan haren vinger steken; doch zij haalde hare hand, welke hij opgenomen had, schielijk terug, en zeide:

« Mijn heer! ik verlang uw geschenk niet, uw « haat of uwe vriendschap is mij onverschillig."

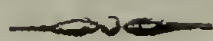
« Ook wanneer ik u zeide," hernam PEREA met vuur, en als hoopte hij haar door zijne beweegredenen over te halen, « dat ik met dezen ring u op « mijne eer de eerste bede toesta, welke gij mij

« doen zult. uitgezonderd het afzien van uwe hand, « ja al ware het zelfs het leven en de vrijheid van « VAN DOORN,"

« Ook dan niet," antwoordde ANNA, zonder zich te bedenken, « want hij zoude het leven niet « begeeren tot dien prijs."

« ANNA!" riep PEREA, « VAN DOORN mag u « het offer van zijn leven brengen; maar ik, ik « heb meer gedaan, de hoop op uw bezit, heeft « mij mijne eer doen in de waagschaal stellen, en « alleen mijn dood kan u uit mijne magt redden. « Gij, die mij dierbaarder waart, dan ooit eenige an- « dere vrouw, verstoot mij, na hetgeen ik gedaan « heb om u te verkrijgen; doch uw wederstand « baat u niets, ik geef den ring aan uwen voogd." Dit zeggende, gaf hij het kleinood aan D'AVILAR, welke het dadelijk bij zich stak, en PEREA zijnen hoed en zijne handschoenen opnemende, vervolgde: « Of gij hem neemt of uw voogd, is mij hetzelfde; « van dit oogenblik af aan, reken ik u aan mij ver- « bonden, en verwacht van hem, dat ik bij mijne « terugkomst alles gereed vinde tot mijn huwelijk; « want mijne liefde duldt geen uitstel meer." Dit zeggende, boog hij zich, en verliet met D'AVILAR, welke verheugd was den gast te zien vertrekken, die als heer op *Loevestein* beval, het vertrek, terwijl hij ANNA, in droefheid gedompeld, achterliet.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Het was vijf ure, en ANNA door PEREA'S vertrek nopens VAN DOORN'S komst gerust gesteld, trad in een zwart zijden regenkleed gewikkeld, voorzigtig over de brug van *Loevestein*, terwijl de gure wind, welke over de rivier woei, haar niet afschrikte, om haren geliefde te gemoet te treden. De getrouwe MEIJER wachtte haar reeds in het voorhof, waar alles stil was, terwijl de weinige soldaten, welke de bezetting van het Slot uitmaakten, door de koude bij hunne haardstede gezeten waren, en ten minste den tijd niet vervroegde, op welken eenigen hunner op hunne beurt de muren, gedurende den nacht, moesten bewaken.

Dit uur was echter nog veraf, daar het Slot door zijne sterke ligging in dubbele grachten, zelfs bij den avond, niets te vreezen had van hen, die het in den zin mogten krijgen, om dit gewigtige punt te bemagtigen.

Op MEIJER's vraag of hij haar zoude vergezellen, antwoordde zij ontkennend, daar zij liever alleen verkoos te gaan, dan een ander in het gevaar te brengen, en zij zelfs besloten had, om indien het zijn kon, nog dezen avond *Loevestein* voor altijd te verlaten.

Nadat MEIJER haar gebeden had, om niet te lang weg te blijven, en haar beloofd had, om haar, zoodra zij aan het kleine poortje klopte, weder in te laten, verwijderde zij zich, en spoedde zich haastig naar de plaats van hare bestemming, terwijl MEIJER het poortje voorzigtig toesluitende, zich van daar begaf, en uit het raampje van zijn klein verblijf, dat naast den ingang was, naar buiten zag, en het oogenblik afwachtte, dat zij zoude terug komen.

Terwijl ANNA dus met VAN DOORN eenige oogenblikken gerust dacht te spreken, en van hem, volgens hetgeen hij haar in zijne brieven beloofd had, iets naders betrekkelijk den dood van haren geliefden vader dacht te vernemen, had de looze BRIGITTA, welke ANNA niet genegen, en door PEREA's goud omgekocht was, hare gangen bespied. De vrees echter van ontdekt te worden, had haar terug gehouden, om hare meesteres verder dan de binnenplaats te volgen, en belet om te zien, hoe of deze het voorhof verlaten had. Het oude looze wijf weldra gissende, dat iemand, die in zulk een weder naar buiten ging, zeker de eene

of andere gewigtige reden moest hebben, spoedde zich om D'AVILAR, die in zijn vertrek zat na te denken over hetgeen dezen morgen was voorgevallen, van hare opmerking kennis te geven.

Deze was verwonderd over hetgeen hij hoorde; de reden van ANNA's uitgang kon hij echter niet gissen, van VAN DOORN's komst te *Gorinchem* wist hij niets; hij begaf zich dus dadelijk naar ANNA's kamer, maar hij vond haar niet, en de oude konde dus wel gelijk hebben. Beducht voor PEREA's woede, indien hij hem bij zijne terugkomst zijn offer niet konde overleveren, begaf hij zich dadelijk naar de wachtkamer in het voorhof, en gaf bevel aan zes onderhoorigen, om hunne zwaarden aan te gorden, terwijl hij hun gelastte, om hunne musketten achter te laten, om door het vuur hunner lonten niet verraden te worden. De *Anspessado*, die over de soldaten het bevel voerde, ofschoon hij onder D'AVILAR stond, scheen niet genegen, om mede te gaan, en de slotvoogd, ofschoon hij hem, uit hoofde van zijne beproefde dapperheid, gaarne zoude medegenomen hebben, durfde, uit vrees voor eene weigering, hem zulks niet verzoeken.

Gelijk een tijger, welke vreest door zijne voetstappen het onschuldige hert, dat hij denkt te bespringen, te verschrikken, zoo beval hij aan de zijnen, om voorzigtig op den harden grond te loopen, en geen onnoodig geraas te maken. « Solda-

« ten!" vervolgde hij, « hij, die in dit oogenblik « dezen grond met zijne tegenwoordigheid bezoe- « delt, is naar alle gedachten dezelfde Geus, welke « eenige maanden geleden, twee uwer makkers ver- « moordde, de wraak wacht u, wees dus voorzig- « tig, dat hij ook dezen keer niet ontsnappe." Dit zeggende, trok hij zijn rapier, voelde of zijn dolk los in de scheede stak, en trad, gevolgd van de zijnen uit de groote poort, terwijl de overige soldaten hem voorzigtig uitlieten.

Toen MEIJER hen in de duisternis gewaarwerd, waren zij reeds een goed eind wegs gevorderd, terwijl hij hen voorzigtig zag voortsluipen. Hoe gaarne hij ook zijne jonge gebiederes wilde helpen, hij kon het niet, een ongeladen zinkroer zoude hem hebben kunnen dienen, om haar te waarschuwen; doch kruid kon hij in zijne ontroering niet vinden.

Dit middel om haar van het gevaar te verwittigen, dat haar bedreigde, was dus onuitvoerbaar; hij beproefde echter nog al, wat in zijne magt stond, met door het geopende venstertje herhaalde keeren schel te fluiten; doch de wind maakte ook dit middel krachteloos, en de jonge lieden, door het geluk van elkander te zien vermeesterd, hoorde de zwakke toonen van hunnen wachter niet. De soldaten in het voorhof hoorden dit echter maar al te goed, en MEIJER hen vloekende naar de oorzaak van het gerucht hoorende onderzoeken, sloot het ven-

ster digt, en wierp zich, bedroefd over zijne vergeefsche pogingen op zijne kreb neder.

Een oogenblik daarna verkondigde een luid gejuich buiten den muur naar den kant van *den Waal*, dat D'AVILAR zijn voornemen gelukkig had volvoerd, terwijl de in het slot achtergeblevenen hunne degens wederom opstaken, vloekende, dat zij op D'AVILAR'S bevel geen deel hadden kunnen nemen aan de overwinning hunner makkers. De stem van den slotvoogd, welke op eenen hoogen toon bevel gaf, om hem de poort te openen, maakte hier een einde aan, en terwijl men op zijn bevel een paar fakkels ontstak, zagen zij hem binnenkomen, MANILLA'S dochter bij den arm vasthoudende. Ofschoon deze op eenen anderen tijd beschaamd zoude geweest zijn, om aldus door eenige soldaten betrapt te worden in het gezelschap van eenen jongman, zag zij onbevreesd om zich heen, zoodat D'AVILAR zelf haren blik niet verdragen kon. Eene hevige aandoening was op haar bleek gelaat te lezen, wanneer zij naar VAN DOORN omzag, welke achter haar aanging, ondersteund wordende door twee soldaten. Een der krijgsknechten, welke geen teeken van leven meer gaf, werd door de overigen gedragen, en door zijne spitsbroeders met droefheid ontvangen.

« Dat men terstond den kerker onder aan de « gracht opene," riep D'AVILAR, « om er den « Geus in te werpen," waarop zich dadelijk twee

soldaten verwijderden, om zijne bevelen ten uitvoer te brengen.

De twee Spanjaarden, welke VAN DOORN ondersteund hadden, zetteden hem op eenen steen tegen den muur neder, vertrouwende, dat zijne zwakte hem zoude verhinderen op te staan; doch op de gedachte, dat hij gevangen was, voelde hij zijne krachten herleven en wilde opstaan, ten einde D'AVILAR op nieuw aan te vallen, terwijl hij iets zocht in het oog te krijgen, waarmede hij zijnen vijand zoude kunnen verslaan. Maar deze zijn voornemen gissende, schreeuwde: « Bind den wederspannige op den Leeuwensteen vast." Dit zeggende, wees hij met zijne hand op eene groote blaauwe zerk, welke midden in het voorhof tegenover de brug lag, op welke een Leeuw was ingehouwen, waaronder men duidelijk met Gotthische letters het woord *den Lowensteyne* lezen kon, en in welken een groote ijzeren ring was vastgegoten. Ondanks zijne tegensparteling werd VAN DOORN er naar toegesleept en vastgebonden. De steen werd weldra met zijn bloed bedekt; want behalve de nieuwe wonden, welke hij ontvangen had, waren de oude weder opengegaan, anders zouden zijne bespringers hem zijne ANNA mogelijk niet ontroofd hebben.

Toen ANNA hem op die plaats der verachting zag vastgebonden, kon zij hare aandoening niet meer bedwingen; want op dezen steen, welke door velen gehouden werd als zijnen naam aan het

Slot gegeven te hebben, was de ongelukkige GOOSEWIJN DE WILDE onthalsd, en hij werd sinds onheugelijke jaren gebruikt voor de plaats, om er de teregtstellingen op te verrigten, welke in deze oude grensvesting, die dikwerf als staatsgevangenis gebruikt werd, geschied waren. Zich van D'AVILAR losrukkende, wierp zij zich nevens VAN DOORN neder; terwijl deze, als hadde hij naar hare komst slechts gewacht, om het leven vaarwel te zeggen, zacht « mijne ANNA!" stamelde, het hoofd liet zakken, en in zijn bloed zou nedergevallen zijn, indien zij hem niet in hare armen opgevangen had.

Midden in het voorhof lag VAN DOORN als dood in de armen van ANNA, welke men eerder voor een marmeren beeld, de droefheid voorstellende, zoude gehouden hebben, dan voor het opgeruimde meisje, dat vroeger elk door hare vrolijkheid bekoorde. Een ronde kring van soldaten stond om hen heen; doch aan het gezigt van het bloed gewend, waren zulke tooneelen van jammer voor hen niet vreemd, en hunne blikken verrieden geene bijzondere aandoening; het voorwerp hunner woede was hun door zijne magteloosheid onverschillig geworden. Alleen hun aanvoerder, welke, ofschoon een Spanjaard zijnde, den koenen, openhartigen jongeling, met wien hij dikwerf gesproken had, niet ongenegen was, zag onvergenoegd om zich heen. D'AVILAR daarentegen was verblijd VAN DOORN in zijne magt te hebben; de helsche vreug-

de, van zich nu over de beleedigingen, welke deze hem aangedaan had, te kunnen wreken, deed hem een oogenblik vergeten, dat de Boodschapper nog bestond.

De fakkels verlichtten dit tooneel, en lieten het overige van het voorhof in het duister; alleen de gevel van het Slot werd flaauw verlicht, en als de wind de fakkels sneller deed branden, wierpen de gestalten der krijgsknechten lange donkere schaduwen tegen denzelven. Nog twee personen, ofschoon men hunne tegenwoordigheid niet gewaarwerd, stelden, in hetgeen voorviel, groot belang, en waren er onopgemerkt de aanschouwers van. BRIGITTA zag door een der glasramen van het Slot, zich reeds verheugende met de belooning, welke PEREA haar voor hare ontdekking zeker zoude ter hand stellen, terwijl MEIJER door een klein venstertje naar zijne vrienden omzag, en voornam alles tot hunne redding te beproeven.

De soldaten kwamen nu berigten, dat de gevangenis gereed was, om zijnen gast te ontvangen, waarop D'AVILAR hun beval, om VAN DOORN er voorzigtig in te brengen, en zijne wonden zoo goed mogelijk te verbinden; doch ANNA wilde VAN DOORN niet in hunne handen overlaten, en hield hem in hare armen gekneld, en de Spanjaarden, met de smart van het meisje begaan, staakten hunne vruchtelooze poging.

Maar D'AVILAR, welke minder medelijden bezat,

dan die ruwe krijgslieden, rukte haar met geweld van hem af, aan de zijnen eenen wenk gevende, om den gekwetste nu spoedig weg te voeren, dat deze zich haastten te verrigten. Terwijl ANNA met strakke blikken haren beminde naoogde, viel het licht van eenen fakkel op eene gouden keten met een afbeeldsel er aan, welke om haren hals hing, en door het openrukken van haar regenkleed zigtbaar was geworden.

D'AVILAR zag met strakke oogen op dit kleinood, en ofschoon zijn geweten hem reeds van de zaak onderrigtte, vroeg hij haar, als hoopte hij nog, dat hij zich bedroog, op eenen doffen toon, terwijl hij den ketting aangreep, doch denzelven dadelijk, als hadde hij zijne hand gebrand, weder vallen liet: « Van wien hebt gij dit; wien stelt dit « voor?" Dit zeggende, schudde hij haar hevig heen en weder.

ANNA, welke door zijne daad en vraag een weinig tot zich zelve was gekomen, zag hem, door aandoening overmand, wezenloos aan, en zeide: « Moordenaar van mijnen vader! het is mijne moe-« der;" waarop D'AVILAR, als ware hij door eene venijnige slang gebeten, haar met zich mede over de brug sleurde, en haar in hare kamer opsloot.

Daarna keerde hij naar het voorhof terug, gaf order om den dooden Spanjaard in den stal op stroo te leggen, en zocht, van zijne schuld bewust, angstig op het gelaat zijner soldaten te le-

zen, of zij ANNA's antwoord ook gehoord hadden. Doch zijne vrees was ijdel; van die zijde had hij niets te vreezen, en vergeefs zocht hij te ontdekken, of te raden, wie of in het Slot met VAN DOORN gemeenschap hield.

Den anderen morgen vroegtijdig zond hij naar *Gorinchem*, en deed den stadsheelmeester halen, om VAN DOORN's wonden te verbinden, schreef eenen brief aan PEREA, om hem van zijne vangst berigt te geven, en zond hem met eenen zijner soldaten naar *'s Hertogenbosch*; doch hij, wien hij dezen last had opgedragen, had den brief niet kunnen overhandigen, maar hem voor PEREA in vertrouwde handen achtergelaten, dewijl deze reeds dienzelfden nacht op uitdrukkelijk bevel des Hertogs naar *Brussel* was vertrokken.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Reeds eenige dagen waren er sedert VAN DOORN's gevangenneming verloopen, in welken tusschentijd zijne wonden door den kundigen heelmeester van *Gorinchem* behoorlijk verbonden zijnde, hem de vrijheid zoude gegeven hebben, om te gaan, waar het hem goeddacht, indien niet de kleine ruimte van het gevangenhol, waarin men hem geworpen had, hem belet had, om zijne krachten te beproeven. Te vergeefs had hij naar een middel tot ontvlugting omgezien; het naauwe venster of luchtgat, dat aan de slotgracht uitkwam, en met zwaar ijzeren traliewerk voorzien was, benam hem aan deze zijde, zoowel als de dikke eikenhouten deur met breedkoppige ijzeren spijkers beslagen, aan de andere zijde, alle hoop op redding. Zijne wachters te vermurwen, of hen door eene som gelds te bewegen, om hem te laten ontsnappen, was hem niet doenlijk, daar D'AVILAR

uit vrees, dat hem zijne prooi mogt ontgaan, zelf de sleutels van het gevangenhol bewaarde, en altijd tegenwoordig was, als men hem eten bragt, of als de wondheeler hem kwam bezoeken.

VAN DOORN had echter de gelegenheid aangegrepen, welke zich eens toevallig had opgedaan, om dezen laatsten in zijn belang over te halen; doch meester HELLEBORIUS, door den slotvoogd verwittigd, dat zijn lijder tot de Watergeuzen behoorde, had zijn verzoek glad af geweigerd, ofschoon hij anders zich naar alle gedachten door diens aanbiedingen of uit medelijden voor den jongen man, wel zoude hebben laten overhalen, om hem in zijne bescherming te nemen, en iets tot zijne redding aan te wenden; want een ijverig katholijk zijnde, keurde hij zijne gevangenneming goed, en ofschoon hij alle zorg voor den gekwetste nam, was het verre van hem, dan dat hij iemand, die zich met de ketters ophield, uit de handen van den regter zoude hebben willen helpen verlossen.

Dus van alle middelen tot ontsnapping beroofd, en geene hoop hebbende, om zijn noodlot te ontgaan, had hij voorgenomen, om zich niet door een wankelmoedig gedrag door zijne vijanden zelven te doen verachten; maar met mannelijke vastheid zijn lot te ondergaan. Niets anders voor oogen hebbende dan het schavot, was hij gereed om, hetzelve betredende, den Spanjaarden op nieuw te bewijzen,

dat de Nederlander weet te sterven, ja hij zoude zich met het denkbeeld van eenen geweldigen dood te ondergaan, als het ware verzoend hebben, indien niet de gedachte aan zijne geliefde en de vrees voor haar toekomstig lot hem in diepen rouw gedompeld had.

Hoe scherp de Cerberus echter het hol bewaakte, waarin zijn gevangene zuchtte, was het MEIJER toch in het einde gelukt, om, door middel van eenen dubbelen sleutel, tot aan de gevangenis door te dringen. Juist was VAN DOORN bezig, om uit verveling en tot tijdverdrijf de muren te bezien, op welke, hetzij met eenen spijker of een ander puntig werktuig en met houtskool, onderscheidene dingen gegriffeld waren, door de gevangenen, welke vóór hem hier hadden gezucht. Hij zocht met aandoening naar de namen der zonen van den Heer VAN HEEREWYNEN en van den ongelukkigen voorzitter van *Holland*, die alleen dit hol had verlaten, om eenen smadelijken dood te ondergaan, toen een zacht getik aan de deur, dat hoe langer hoe sterker werd, hem uit zijne mijmering tot zich zelven terug riep. Zich naar de plaats te begeven, van waar het geluid kwam, en te vragen wat men van hem verlangde, was het werk van een oogenblik. Zijn hart zeide hem, dat het mogelijk ANNA zoude zijn, welke het eindelijk gelukt konde zijn, om bij hem te komen. Doch de stem van MEIJER, die onder de deur zacht tot hem

sprak, en hem vroeg, of hij ook iets voor hem kon doen, deed zijne hoop in rook vergaan. De komst van den eenigen vriend, welke hem van dienst kon zijn, deed hem echter genoegen, en zich regtuit op den grond uitstrekkende, was zijne eerste vraag naar zijne geliefde, waarop MEIJER antwoordde, dat zij al dien tijd niet van hare kamer had moge komen, dat D'AVILAR dezelve gesloten hield, en tegenwoordig was als BRIGITTA haar het eene of andere bragt, en dat de geestelijke, die van *Gorkum* gekomen was, door den slotvoogd was terug gezonden, zonder bij haar toegelaten te zijn. Hij berigtte hem tevens de afzending van eenen bode aan PEREA, en bezwoer hem een middel tot zijne ontvlugting te bedenken, eer deze op *Loevestein* kwam, terwijl hij er vergeefs naar een, dat uitvoerbaar was, had omgezien.

VAN DOORN hem voor zijne getrouwheid dankzeggende, bedacht zich eenigen tijd. Op eens kwam hem de vriendschap van VAN DEN BOSCH in de gedachte, die, dacht hij, moest en kon hem helpen. De sluijer, welke over diens gedrag en handelingen lag, maakte, dat hij hem grooter magt toekende, dan hij werkelijk bezat. Zijne bekende stoutmoedigheid, zijne naauwe verwantschap met alles en ieder, welke de Spanjaarden haatte, de vriendschap van RUYKHAVER en het vertrouwen van ORANJE, waarmede hij vereerd was, maakten, dat VAN DOORN het voor VAN DEN BOSCH niet

onuitvoerbaar hield, om hem op zijne overbrengst naar *Heusden* of elders, hetzij door list of met geweld te ontzetten, of hem op de eene of andere wijze te redden; indien hij toch wezenlijk de Boodschapper was, voor welken hij hem steeds bleef houden, was dit niet boven zijnen moed of zijne krachten verheven.

« Indien gij mij in staat kunt stellen om te schrij-
« ven, en eenen brief van mij naar *Gorkum* kunt
« brengen, dan ben ik gered," zeide VAN DOORN.

MEIJER beloofde zijn best te zullen doen, en verwijderde zich, om door zijn lang wegblijven geenen argwaan te veroorzaken.

Denzelfden middag, toen men VAN DOORN het eten bragt, vond hij onder op den bodem van de kan met water, welke men hem gaf, om bij zijnen wijn te gebruiken, een toegestopt fleschje met slechten inkt of eene of andere soort van mengsel, dat zeer bruikbaar was om te schrijven. Een oogenblik daarna stak MEIJER eene pen en een stuk papier onder de deur door, hetwelk hij in D'AVILAR's kamer voor uit een boek gescheurd had, terwijl hij beloofde als het donker was, den brief te komen halen.

VAN DOORN haastte zich, om van het weinige licht, dat vooral nu de dagen zoo kort waren, op dit oogenblik nog tot in zijn verblijf doordrong, gebruik te maken, en legde het papier op den muur voor zijn venstertje. Hij schreef aan VAN DEN

BOSCH, berigtte hem zijne ongelukkige gevangenneming, en bezwoer hem, indien hij het doen kon, zonder zijn eigen welzijn op te offeren, of het vaderland daardoor te benadeelen, hem te redden, waarna hij vervolgde: « Indien echter uwe « vriendschap niet vermag mij te verlossen, en het « schavot mij wachte, of mijne vijanden in stilte de « handen aan mij slaan, vaarwel, HERMAN! wij zien « elkander dan niet meer. Haar echter, welke na « mijnen dood verlaten overblijft, beveel ik u aan; « indien het u gelukt haar te redden, en MANIL-« LA's schim te bevredigen, ben ik voldaan; want « niet ongewroken zullen zij mij dan het leven heb-« ben doen verlaten."

MEIJER hield woord, en kwam toen het donker was, om het geschrift te halen, hetwelk VAN DOORN hem met een stuk of drie goudstukken onder door de deur toestak, hem verzoekende, om het eene en andere den volgenden morgen, als hij naar *Gorinchem* ging, aan den waard in den *Paradijsvogel* af te geven, met last om het dadelijk aan HERMAN HERMANSZOON te doen toekomen, en hem te zeggen, dat het leven of de dood van eenen van HERMANS vrienden van de spoedige bezorging afhing.

MEIJER beloofde zulks en vertrok, terwijl VAN DOORN zich aan deze flaauwe schemering van hoop vasthield, en het oogenblik zijner redding met verlangen te gemoet ziende, zich op zijne onzachte

legerstede nederwierp. Den anderen morgen bezorgde MEIJER den brief, en ofschoon hij van de hulp van dien HERMANSZOON, dien hij nimmer onder de hoofden der bondgenooten had hooren noemen, niet veel goeds verwachtte, troostte hij zich met de hoop op eenen goeden uitslag en met de zelfvoldoening van zijnen pligt gedaan te hebben.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Zoo brak de achtste December aan, terwijl het weder, hetwelk bijzonder guur was, zich tot vriezen scheen te zetten, en D'AVILAR, na de wachten voor den nacht verdeeld, en zijnen gevangene verzorgd te hebben, haastte zich, om bij een groot vuur, hetwelk onder den schoorsteenmantel brandde, plaats te nemen. Het kamertje, waarin hij anders geheele dagen en nachten wakend had doorgebragt, in de hoop van zijne ijdele plannen in het eind te zien beloonen, had hij, ontmoedigd, digt gesloten, en kroes, fornuis, helm en metalen latende rusten, had hij, wanhopende het groote werk ten einde te brengen, VAN DOORN verwenscht, welke zijne beurs voor hem sluitende, hem voor altijd de hoop benomen had, om het edelste der metalen voort te brengen. Doch hier wachtte hem de rust ook niet; zijn geweten, dat hem overal vervolgde, was ook hier, nu hij zich alleen bevond, niet stil, maar herinnerde hem zijne misdaad.

De sombere kleur, welke het eikenhout, waarmede het groote vertrek beschoten was, door verloop van tijd gekregen had, was niet geschikt, om hem te vervrolijken, terwijl de valwinden, welke door den wijden schoorsteen naar beneden kwamen, zijne lamp dreigden uit te blusschen, en telkens het geheele vertrek met rookwolken vervulden.

Hij zocht dus zijnen troost bij den beker, en sloeg den eenen na den anderen naar binnen; doch het hielp hem niet, de vrome mensch alleen is berekend, om alleen te zijn; de booswicht daarentegen moet zich altijd bij vrolijke drinkgelagen ophouden, en door het gedruisch zich zelven zoeken te vergeten, hetgeen hem echter niet eens altijd gelukt.

Zijn knorrig humeur was niet geschikt, om lieden, welke hem niet behoefden te ontzien, tot zich te lokken, en niemand zijner bekenden te *Gorinchem* of *Woudrichem* kwam het in de gedachten, om hem in dit barre jaargetijde, en vooral des avonds, te bezoeken.

Het vrolijke meisje, hetwelk hem anders steeds gezelschap hield, en voorheen door haar gesnap dikwijls slaagde, om zijne sombere gedachten te verdrijven, was nu van hem verwijderd, en zoo als hij te voren op haar bijzijn was gesteld geweest, zoo vreesde hij het thans, nu zij van zijn schelmstuk bewust was.

Geen twijfel bleef hem meer over, of VAN DOORN

had haar met de geheele toedragt der zaak bekend gemaakt; haar antwoord tijdens zijne gevangenneming, de verachtelijke blik, met welken zij hem steeds aanzag, als hij in hare kamer trad, terwijl zij zich niet eens verwaardigde, om hem te antwoorden, of zelfs niet over hare opsluiting te klagen, deden hem alle hoop opgeven, dat zij er niet van onderrigt was, en vervulde hem met angst en woede.

Hoe gaarne had hij haar voor dezen avond uit hare gevangenschap ontslagen, of haar in hare kamer bezocht; maar dit genoegen was hem ontzegd, en ofschoon zij hem nooit bemind had, zoo was hem haar haat onverdragelijk, en verzwaarde als het ware zijne schuld.

Door zijne aandoening overmeesterd, wierp hij zich achterover in zijnen stoel, en zag angstig om zich heen. De wind, welke door het oude gebouw blies, en door de gangen en langs de trappen heen snoof, maakte een naar gehuil; de sneeuw en hagel, welke tegen de glazen aankletterden; en de gordijnen, welke door den togt gestadig van de ramen afwaaiden, terwijl de deur van het vertrek in haren post heen en weder waggelde, dit alles deed hem telkens opzien, en scheen hem de komst van het eene of andere onheil berokkenend gezelschap aan te kondigen.

Op eens vestigde zich echter zijn oog op een vast punt, hetwelk hij bijna half zinneloos en met verwilderde blikken aanstaarde.

Het tapijtwerk, hetwelk vlak tegenover hem een der muurvakken bedekte, en den slag van *Ascalon* voorstelde, viel hem in het oog. De grôote beelden, welke zeer natuurlijk waren nagebootst, hadden een somber aanzien, en waren door den ouderdom met eene graauwe tint overschaduwd. De rook, welke het vertrek vervulde, belette alles duidelijk te zien, en gaf aan het geheel eene natuurlijker gedaante, en als de wind achter het tapijtwerk waaide, scheen het, alsof de dreigende figuren zich bewogen en naar hem toe wilden komen. De ijzeren gedaanten der kruisvaarders, welke met gesloten vizieren hem aangrijnsden, zag hij met schrik aan. GODFRIED VAN BOUILLON, welke in eene zwarte stalen rusting, als een dolleman onder de ligtgewapende Sarracenen in het rond hieuw, scheen hem PEREA te zijn, terwijl hij in de schoone kleeding en het fraaije paard van den Hertog van *Normandye* zich zelven meende te herkennen; hunne reusachtige gestalten maakten, dat zij veel van booze geesten hadden. De Sultan van *Egypte*, welke met een opgeheven slagzwaard en met eenen blik, waarin de wraakzucht te lezen stond, op den Hertog aanviel, kwam hem voor VAN DOORN te zijn; doch nu viel hem de standaarddrager in het oog, welke den Hertog van *Normandye* had nedergesabeld, en wiens dood de Sultan wilde wreken. Stervend lag de grijze Muzelman daar, en toen D'AVILAR zijn oog op het bebloede

ligchaam en op het bleeke pijnlijke gelaat van den stervende rigtte, dacht hij, door het gebruik van den wijn niet wel bij zijn hoofd zijnde, dat het ANNA's vader was, welke hem zijnen moord kwam verwijten. « MANILLA!" riep hij, half zinneloos van zijnen stoel opstaande, terwijl zijne haren te bergen rezen, en hij zich spoedde, om door de deur zijnen vijand te ontvlugten. Aldaar gekomen, deed hem het sombere gelaat van PETRUS *den Heremiet* weder terug deinzen, en door de beweging en de versche lucht tot zich zelven gekomen, bleef hij beschaamd over zijne vrees staan, en naar de tafel tredende, schoof hij den wijn en zijnen beker weg. Toevallig raakte nu zijne hand aan den dolk, welke in zijnen gordel stak. Nog nooit had het gezigt of het gevoel van dit moordtuig, waarmede hij ANNA's vader had afgemaakt, hem zoo aangedaan als nu. Op eens bekroop hem de lust, om zich van dit wapen, dat tegen hem getuigde, te ontdoen, en naar een der vensters tredende, rukte hij het open, en wierp het getrouwe staal, dat hij sinds jaren bij zich droeg, in de gracht, niet denkende, dat hij het nooit zoo noodig gehad had als dezen nacht, en voorts zijnen stoel aan de andere zijde van de tafel plaatsende, om het gehate schilderstuk niet meer te zien, ging hij zitten, en boog zich voorover, bevreesd om op het tapijtstuk, waarvoor hij nu zat, en dat de prediking der kruisvaart door PETRUS *den Heremiet* voorstelde, weder een nieuw schrikbeeld te ontdekken.

PEREA's gezelschap, ofschoon het hem anders niet zeer aangenaam was, zoude hij nu wel gaarne gehad hebben; want al kon deze zijne vrees niet geheel en al verdrijven, zoo was hij toch altijd in diens bijzijn geruster, en het was hem dan, of deze de magt had, om hem voor alle wraak der menschen te beschermen, en met zijnen gevangene verlegen, wenschte hij tusschenbeide, dat PEREA spoedig mogt terug komen.

In andere oogenblikken echter speet het hem, dat hij PEREA van VAN DOORN's gevangenneming had kennis gegeven; want daardoor was het hem onmogelijk, om een plan te volvoeren, hetwelk hij ontworpen had, namelijk, om VAN DOORN op vrije voeten te stellen, hem ANNA te geven, en hem een gedeelte van haar nog overig vermogen, of hetzelve des noods geheel af te staan, en daarmede vergiffenis van haar voor zijne misdaad te ontvangen dat is: dat zij hem zoude beloven en zweren, om hem nooit wegens MANILLA's dood te verontrusten.

Deze belofte, welke hij zeker was, dat zij zouden houden, als zij hem eens gedaan hadden, stelde hem wel aan die zijde gerust, maar kon hem niet beveiligen voor PEREA's toorn; want VAN DOORN's loslating en het wegschenken van ANNA aan zijnen begunstigden medeminnaar, zoude de woeste Spanjaard, welke haar, het eenige voorwerp, dat hij op aarde liefhad, met eene onbeschrijfelijke drift

beminde, nooit vergeven; dit gevoelde hij, helaas! maar al te zeker.

De innerlijke haat, welken hij PEREA toedroeg, die uit de vrees zijnen oorsprong had, en het belang van zelfbehoud, had den wraakzuchtigen Italiaan reeds dikwerf doen nadenken, op welke wijze hij zich het best aan PEREA'S voogdij zoude kunnen onttrekken; doch zijne lafheid belette hem, om hem zelf van kant te helpen, ofschoon hij anders, om zich gerust te stellen, niet zoude opgezien hebben, om eenen tweeden moord te begaan. Alleen in PEREA'S tegenwoordigheid en op diens bevel had hij moeds genoeg gehad, om den dolk te zwaaijen; vergift te gebruiken was gevaarlijk; iemand daartoe door geld te bewegen, was het nog meer, en hij beklaagde zich dus zeer, dat hij hier niet in zijn vaderland was, waar men zich voor eenige goudstukken door eenen *bravo* van zijnen vijand kon ontdoen.

Terwijl hij over dit alles nadacht, en alle mogelijke middelen zat te bedenken, om zich te redden, viel hem in, dat als hij VAN DOORN kon bewegen, om PEREA af te maken en zijn voorstel aan te nemen, hij op eens van al zijne vrees verlost was, zonder in de noodzakelijkheid te zijn, om zelf met PEREA te kampen.

Tot het begaan van eenen moord, dit begreep hij wel, zoude VAN DOORN zich niet laten bewegen, maar dit kon bij wijze van tweegevecht gaan; VAN

DOORN's jeugd, sterkte, behendigheid en moed deden hem alles goeds daarvan hopen; de wijze, waarop PEREA viel, kon hem weinig verschelen, indien hij slechts van hem verlost was. Om VAN DOORN echter op eene natuurlijke en ongezochte wijze met PEREA in aanraking te brengen, was niet gemakkelijk; doch dit was dan eerst noodzakelijk te overleggen, als hij wist, of VAN DOORN en ANNA zijn voorstel aannamen. Hij stond op, en maakte zich gereed, om aan zijne besluiteloosheid een einde te maken, door VAN DOORN nog dadelijk zijn voorstel te doen; doch uit vrees, om door zijn nachtelijk bezoek bij zijne onderhoorigen, indien zij het gewaarwerden, achterdocht te verwekken, besloot hij het tot den anderen morgen uit te stellen. Hij zette zich dus weder neder, en zou met zijne gedachten voortgegaan zijn, toen het geluid van den bengel aan de voorpoort, dat hij niettegenstaande den wind flaauw kon hooren, zijne aandacht op iets anders gevestigd had.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Eenige oogenblikken wachtte hij met ongeduld, om te vernemen wie met zulk een weer des avonds verlangde binnengelaten te worden, en door ongeduld gedreven, zoude hij juist zelf hebben gaan zien, wie het was, toen MEIJER binnentrad.

« Wie komt nog zoo laat in den avond aan het « Slot?" vroeg D'AVILAR barsch aan MEIJER, die bij de deur staan bleef.

« Het zijn vier minnebroeders, mijn heer!" antwoordde deze, « welke op het Monnikenland ver« dwaald zijn, en om huisvesting voor den nacht « verzoeken; wij hebben de vaders voorloopig hun« ne bede toegestaan, en ik kom uw goedvinden « vernemen."

« Ik houd niet van die nachtelijke bezoeken," antwoordde de slotvoogd driftig, « gij weet, dat ik « ten strengste en eens vooral verboden heb, om

« buiten mijne toestemming iemand op het Slot 'te « laten, vooral als er gevangenen zijn; het is lastig « om zelfs des nachts door het land afloopende be- « delmonniken geplaagd te worden, welke misschien « hier komen, om de gelegenheid van *Loevestein* « op te nemen. Zeg hun, dat zij kunnen terug « keeren naar de plaats, van waar zij komen, en « dat men op dit Slot geene herberg houdt."

« De broeders, welke wij binnengelaten hebben," antwoordde MEIJER, « zullen toch niet komen, « om dit huis te bespieden, ook zoude het zeer « hard zijn de heilige vaders in zulk eenen nacht « als deze, buiten de deur te stooten; de koude is « buiten bijna niet om te verduren, zij kunnen ook « bij den nacht ligt in de rivier geraken. Gedenk « mijn heer! dat op dezen dag de Heilige moeder « Gods onzen Heer ontvangen heeft, en dat hunne « gebeden ons niet dan goed kunnen doen."

D'AVILAR bedacht zich een oogenblik; het bezoek van de monniken kwam hem nu niet meer zoo ongepast voor, en hun gezelschap, dacht hem, was zeer geschikt, om de sombere denkbeelden, welke hem in dezen avond gekweld hadden, te verdrijven. Zich tot MEIJER keerende, belastte hij dezen op een' vriendelijker toon, dan hij tot nog toe tot hem gesproken had, om de vaders bij hem te brengen, te zorgen, dat er wijn, vleesch en brood werd binnengebragt, en in eene kamer, welke hij hem aanduidde, vier nachtlegers gereed te maken.

MEIJER met de arme reizigers begaan, haastte zich om dit bevel ten uitvoer te brengen.

Een oogenblik daarna traden de vier Minnebroeders, door MEIJER voorafgegaan, het vertrek binnen. Hunne zwarte monnikspijen met hoornen gespen digtgehaald, en waarom zij de koord van den H. FRANCISCUS droegen, gaven hun een somber aanzien, terwijl de kappen, welke zij over hunne hoofden getrokken hadden, eene donkere schaduw op hun aangezigt wierp, zoodat het D'AVILAR onmogelijk was, om hunne gelaatstrekken te onderscheiden. Zij waren allen bijzonder lang van gestalte, bijna even groot en breed geschouderd, in één woord, het kwam den slotvoogd voor, dat zij meer hadden van soldaten, dan van vreedzame kloosterlingen, welke doorgaans klein en zwak waren, en meestentijds bestonden uit lieden, die door hunne zwakke gezondheid belet werden, om een moeijelijker en meer werkzaam leven bij de hand te nemen.

Deze opmerking deed D'AVILAR met eenen oogopslag; zijne gasten beloofden hem geen aangenaam onderhoud, en indien hij hen te voren gezien had, zoude hij hen zeker niet tot hem hebben toegelaten.

« Den vrome breng ik den vrede," zeide de eerst binnengetreden monnik, terwijl D'AVILAR opstond, en naar hen toetredende, hen welkom heette op *Loevestein*, hen verzocht bij het vuur plaats te nemen, om hunne kleederen te droogen, en

door MEIJER's bijzijn, welke het eten opbragt, een weinig gerust gesteld, zijne vrees en zijn ongenoegen zocht te verbergen, en voornam, om al dadelijk naar de reden van hunne komst op *Loevestein* te onderzoeken.

« Het zal u niet vreemd voorkomen, mijn va-« der!" dus begon hij, het woord rigtende tot den grootsten der broeders, welke vlak tegenover hem had plaats genomen, en door de overigen met eenige onderscheiding scheen behandeld te worden, « dat ik benieuwd ben, om te vernemen, hoe « het komt, dat gij nog zoo laat aan dit Slot zijt « aangekomen, en waaraan ik het bezoek van u en « de andere broeders verschuldigd ben?" Dit zeggende, stookte hij met eene ijzeren vuurstaaf het vuur wat aan, en luisterde aandachtig naar hetgeen de andere zoude antwoorden.

« Ik ben tuchtmeester van het Minnebroeders-« klooster te *Utrecht*," dus begon deze op eenen deftigen toon, terwijl hij zijne kap achterwaarts wierp, « de beeldstormerij, welke ons huis, nu vier jaren geleden, in Augustus onderging, en « waarbij al hetgeen sinds onheugelijke jaren door « onze voorgangers van vrome Christenen was in-« gezameld, is verbroken of geroofd, veroorzaakte « groote kosten aan ons klooster. Gij kent, mijn « zoon! de woede der Ketters, wanneer het op « vernielen aankomt, ik behoef u dus niet meer te « zeggen; te naauwer nood gelukte het ons om

« weinige zaken van waarde en eenige reliquiën in « veiligheid te brengen. De eer van onze gods- « dienst en van onze orde gedoogt echter niet, dat « onze kerk beroofd blijve van datgeen, hetwelk « noodig is, om de plegtigheden van onze leer te « verrigten, en om indruk te maken op de ge- « dachten der geloovigen. Onze eigene middelen « waren echter daartoe te gering, en uit de giften « van vrome Christenen, welke door het ongeloof, « dat hand over hand toeneemt, hoe langer hoe « minder worden, was dit onmogelijk; het is dus « aan ons klooster toegestaan geworden, om jaar- « lijks eene inzameling van giften bij de vromen « daartoe te gaan verrigten; door deze vergunning « is het ons geoorloofd buiten het Sticht van « *Utrecht* de hulp onzer broeders in JEZUS in te « roepen."

MEIJER verliet nu het vertrek, en D'AVILAR, door hetgeen hij gehoord had, gerust gesteld, noodigde hen, om wat te nuttigen, en schonk de bekers in.

Doch zijne gasten schenen niet genegen te zijn, om iets te gebruiken, en hij, die reeds gesproken had, zeide:

»Vergeef mij, mijn zoon! dat wij geen gebruik « maken van uwe aanbieding; de opperste van het « klooster heeft ons ten sterkste verboden, gedu- « rende onzen bedeltogt, wijn te drinken, uit vrees, « dat wij ons, aan dezen drank niet gewoon, aan

« onmatigheid zouden schuldig maken, en daardoor « tot schande van onze orde verstrekken, en aan « de Ketters reden geven, om onze godsdienst te « bespotten; en wat het eten aangaat, eene gelofte « dezen avond afgelegd, verbiedt ons, om ook in « deze aan uw verzoek te voldoen."

« Op uwe gezondheid dan!" hernam D'AVILAR, terwijl hij dronk, en nog gaarne, nopens zijne gasten, meer wenschende te vernemen, wier soberheid en stilzwijgendheid hem niet zeer aanstonden, vervolgde hij:

« Gij hebt mij de reden gezegd, waarom gij uw « klooster verlaten hebt, maar nog niet hoe het « komt, dat gij met dit slechte weder en tegen den « nacht hier aan het einde van den *Bommeler-* « *waard* zijt gekomen."

« Dit zal mij niet moeijelijk vallen," antwoordde de tuchtmeester. « Wij hebben eerst de *Veluwe* « afgeloopen en de steden en kloosters van *Zut-* « *phen* bezocht, daarna zijn wij door den *Tieler-* « *waard* naar *Bommel* gegaan, waar wij eenen dag « of drie hebben uitgerust, en tevens de omlig- « gende dorpen hebben bezocht. Den vorigen « nacht hebben wij nog in het klooster te *Bommel* « doorgebragt, en zijn reeds vroeg in den morgen « van daar vertrokken; de wegen waren slecht en « ons lang verblijf te *Brakel* is oorzaak, dat wij « door de duisternis zijn overvallen, en dus ons plan, « om den nacht te *Workum*, bij de Kruishaven

« of in het klooster onzer orde te *Gorkum*, door
« te brengen, niet hebben kunnen volvoeren. Den
« weg niet kundig, wisten wij spoedig niet in wel-
« ke rigting wij moesten voortgaan. De duisternis
« belette ons om *Loevestein* te zien; gelukkig, dat
« de grond door de vorst hard was, anders ware
« zeker reeds een van ons in den moerassigen grond
« ingezakt; ook hebben wij moeite gehad, om niet
« van elkander te geraken, en de rivier te vermij-
« den. In dezen nood deden wij de gelofte, om
« dezen avond, indien wij onder huisdak kwamen,
« te vasten. Eindelijk vonden wij een brugje, het-
« welk ons spoedig aan het Slot bragt, waar wij
« door uwe goedheid binnengelaten en bevrijd zijn
« voor het slechte weêr, dat, zoo ik hoor, nog
« niet bedaard is, maar daarentegen nog heviger
« woedt."

D'AVILAR, die aandachtig geluisterd had, scheen maar ten halve voldaan; het kwam hem onbegrijpelijk voor, dat zij of zoo laat van *Brakel* gegaan waren, of er niet gebleven waren, toen de tuchtmeester, welke naar het gehuil des winds scheen te luisteren, uitriep:

« St. AUGUSTINUS! zij allen zondaars genadig!" waarop D'AVILAR door deze woorden verschrikt, ijlings vroeg: « wat meent gij daarmede, vader?"

« Ik wil zeggen, mijn zoon!" antwoordde deze somber, « dat zulk een nacht als deze, ijsselijk
« lang moet vallen voor eenen zondaar, welke door

« het bewustzijn van zijne schuld gedrukt wordt; « gij denkt zeker even zoo?"

Doch D'AVILAR antwoordde niet; hetgeen hij gedurende dezen avond had uitgestaan, kwam hem weder voor den geest, en hij verzonk in diep gepeins, waarin zijne gasten hem niet stoorden.

Doch gerust gesteld door de gedachte, dat hij in zijn eigen huis was, en door het getal zijner soldaten ruim gewaarborgd werd voor hetgeen de monniken des nachts zouden willen ondernemen, besloot hij hen, als zij slapen zouden, door eenigen der zijnen te doen bewaken, en om door zijn stilzwijgen geene achterdocht te geven, over onverschillige zaken te spreken.

Hij zag dus op, en wilde hen aanspreken; doch de woorden bestierven hem op de lippen. De monniken, die nu allen hunne kappen hadden op den rug geworpen, hadden allen het oog op hem gerigt. De woestheid, welke op hun gelaat te lezen stond, de dreigende opslag hunner oogen, gevoegd bij den verachtelijk spottenden grimlach, welke op hunne gebaarde lippen zweefde, terwijl zij zijne aandoening schenen op te merken, vertoonden hem geenszins dat open, vrolijk gelaat, hetwelk den lustigen bedelmonnik anders meest altijd kenschetste. Neen, zij schenen meer te hebben van Dominikanen, welke met het verhoor van eenen beschuldigde bezig waren, vooral het gelaat van den monnik, die gesproken had, herinnerde hem het afbeeldsel

van den kluizenaar en een geheim gevoel, dat hij te vergeefs zocht te verdrijven, zeide hem, dat het de *Emissario* was.

De stem van den tuchtmeester, die hem spottende vroeg, wat hij zoo even zeggen wilde, deed hem tot zich zelven komen, en de noodzakelijkheid gevoelende, om zijne vrees niet te laten blijken, zeide hij:

« Ik wilde u vragen, eerwaarde vader! of gij « te *Bommel* ook iets nieuws gehoord hebt? door « het slechte weder heb ik in lang geenen keer naar « *Gorkum* gedaan, en ben dus met den loop der « zaken onbekend."

« Ik ben ook niet in staat, om u iets daaromtrent « mede te deelen," antwoordde de andere, waarna hij op eenen ernstigen toon vervolgde: « doch tij- « dens mijn verblijf te *Bommel* heb ik gelegenheid « gehad, om eenen ellendeling, dien ik te voren « gekend had, te zien, welke nu door het geregt « was gevat, en zich aan grove misdaden had « schuldig gemaakt."

« Zeker een ketter en beeldstormer, dat begrijp « ik al," zeide D'AVILAR, wien dit verhaal niet beviel.

« Neen, geen ketter," antwoordde de tuchtmeester, « neen, het was een zeer goed Katholijk, « indien een booswicht dit zijn kan. Luister!" Dit zeggende schikte hij met zijnen stoel wat naar D'AVILAR toe, alsof hij bevreesd ware, dat deze hem niet zoude hooren, en vervolgde: « De man, « van wien ik u sprak, had zijnen vriend afgemaakt,

« ten einde diens goederen met eenen anderen te « deelen. Dit was mij bekend, en daar vroeg of « laat de straf over deze daad moest volgen, schreef « ik hem, en onderrigtte hem wat hij te doen had, « om de ontdekking voor te komen; doch hij sloeg « mijnen raad in den wind, en toch had hij mijnen « brief ontvangen, eenen brief van mij, die thans « tot u spreekt; gij verstaat wat dit zeggen wil, « kastelein van *Loevestein!*"

« Maar kon hij hetgeen in dien brief bevolen werd, « wel uitvoeren?" vroeg D'AVILAR, welke door de overeenkomst van dit verhaal met zijne misdaad getroffen, verwilderd in het rond zag.

« Het was in zijne magt," antwoordde de andere koeltjes, « maar hij verkoos zulks niet."

« Zijn medepligtige, welke aan alles misschien het « meeste schuld had, zal hem mogelijk verhinderd « hebben zulks te doen," zeide D'AVILAR, die toch iets wilde antwoorden, ofschoon het angstzweet van zijn voorhoofd afdruppelde, en hij werk had, om deze woorden uit te brengen.

« Wie zegt u, dat zijn medepligtige slechter is « dan hij?" hernam de andere, « ik ten minste « niet, er is ook een oogenblik geweest, dat hij mijn « bevel had kunnen ten uitvoer brengen."

« En indien hij zich nog genegen had getoond, « om aan uw verlangen te voldoen?" vroeg D'AVILAR, terwijl hij zijn verwilderd oog op den tuchtmeester liet vallen.

« Dan was het toch te laat, zeide deze koel; « want het oogenblik der straf voor zijne misdaad « was reeds daar; maar waarom valt gij mij telkens « in de rede, gij verhindert mij om te vervolgen. « Ik heb lang met den zondaar gesproken; doch « het is mij niet gelukt, om hem tot berouw van « zijne misdaad te bewegen, dan toen het te laat « was. Op dezen dag zou zijn vonnis uitgesproken « en voltrokken worden; maar mijn tijd was te kort, « om nog eenen dag in *Bommel* door te brengen, « ik ben dus nieuwsgierig om te weten hoe het « met hem zal afloopen. En gij, Heer slotvoogd! « zoudt mij mogelijk, daar gij met de wetten niet « onbekend kunt zijn, wel zeggen kunnen wat of « zijn vonnis wezen zal."

Doch D'AVILAR antwoordde niet, hij scheen slechts naar een gunstig oogenblik te wachten om te ontsnappen, of zijnen degen, welke aan den muur hing, te bemagtigen; doch de inwendige wroeging en zijne vrees maakten, dat hij roerloos zitten bleef.

« Gij hoort mij niet, Heer slotvoogd!" zeide de monnik op eenen scherp spottenden toon « antwoord « mij op mijne vraag; verbeeld u slechts, dat gij zelf « het vonnis vellen moest.

« Hij zal wel genade erlangen," antwoordde deze op eenen doffen toon, « zijn berouw zal hem dit « doen verwerven.

« Gij zijt een slecht regter," zeide de tuchtmeester barsch, « een ander zal dus het vonnis

« moeten slaan, er bestaat geene genade voor ie-
« mand, die zijnen vriend gedood heeft.”

« Dan is hij verloren,” riep D'AVILAR wild, « want hij is onder zijne vijanden.” Dit zeggende deed hij zich geweld aan, en stond op; doch zijne beenen weigerden hem te dragen, en hij viel droevig zuchtende neder.

De tuchtmeester stond nu op, en ontwikkelde zijne bijna reusachtige gestalte, stak de hand onder zijne pij, en riep op eenen strengen en indrukmakenden toon, terwijl hij eenen langen dolk, wiens lemmer door het schijnsel van de lamp den verschrikten misdadiger in de oogen viel, te voorschijn haalde:

« ANTONIO D'AVILAR, moordenaar van uwen
« vriend! de maat uwer zonden is vol, op dit
« oogenblik slaat het uur der wraak, gij moet
« sterven, ik ben de *Emissario!*”

« Genade!” riep D'AVILAR, terwijl hij al zijne krachten verzamelende, opstond, om te ontvlugten; doch op het gezigt van twee der monniken, welke met opgeheven messen naar hem toekwamen, terwijl een dezer reeds zijne hand naar hem uitstak, om hem te vatten, viel hij weder voor de voeten van den tuchtmeester neder.

« Terug!” riep VAN DEN BOSCH; want deze was het, die nog met drie andere wakkere mannen in *Loevestein* was gekomen, « terug! een van ons
« is genoegzaam, om dezen Italiaanschen hond ter
« neder te stooten.”

Een oogenblik stond de *Emissario* stil, bij zich zelven overdenkende, of D'AVILAR in staat zoude zijn, om zijnen degen te voeren; doch hij rekende hem daartoe onbekwaam, en vervolgde: « Bid, « lafaard!" terwijl hij den ongelukkigen, van zijn bewustzijn beroofden slotvoogd in den kraag vatte, en heen en weder slingerde, « bid, uw laatste « uur is gekomen."

Deze meer dood dan levend, riep: « Mensch of « duivel! wat gij zijt, ik kan niet bidden, *Emissa-* « *rio!* genade!" terwijl zijne bevende hand vruchteloos naar het staal zocht, dat hij zelf had weggeworpen.

« Zoo sterf dan, zoo als gij geleefd heb," vervolgde de *Emissario*, terwijl hij hem weder aangreep. MANILLA's staal in de gesloten vuist gevat, verhief zich driemaal in de hoogte, en even zoo veel keeren ontving de schuldige eenen forschen en doodelijken stoot, zonder dat hij een woord uitbragt. Toen liet de wreker van ANNA's vader hem los, en hij viel onder het stamelen « Soldaten!....... « PEREA!.... help mij!" weder neder.

Nog eenmaal deed hij de oogen open, en zocht weder op te staan, terwijl hij zijne handen voor zijne borst hield. Zijn oog scheen iets te zoeken, met half gebrokene oogen staarde hij naar het tapijtwerk aan den muur; doch toen hij het schrikbeeld in het oog kreeg, dat hem den geheelen avond verontrust had, kneep hij zijne oogen digt, en riep met

eene flaauwe stem: « Ik kom, MANILLA! ik kom, « genade!" en viel zijwaarts om, zoodat zijn hoofd aan het vuur raakte.

UILENBURG trok hem een weinig terug, en zijnen mantel van den muur krijgende en over hem heen werpende, om het bloed te bedekken, zeide hij: « Hij is dood, HERMAN! het is met hem gedaan."

« Dat is een moeijelijke post geweest, vriend!" antwoordde deze bedaard, terwijl hij zijnen dolk op de tafel leide, « kom laat ons eens drinken!"

« Het was ook een wonderlijke inval van u," zeide UILENBURG, terwijl hij zijnen beker tot den bodem toe ledigde, « om zulk een streng vasten uit te « schrijven, en" vervolgde hij lagchend, « ik ver- « beeldde mij soms degelijk monnik geworden te zijn."

« Iemand te dooden, welke ons in zijn huis ont- « vangt, is reeds erg genoeg," antwoordde deze; « maar hem te vermoorden, met wien ik gegeten of « gedronken had, zoude ik niet kunnen, al had hij « tien moorden gedaan; de gastvrijheid te schenden, « is een groot kwaad. Indien niet VAN DOORN's « redding aan D'AVILARS dood ware verbonden ge- « weest, dan leefde de Italiaan nog, of was op eene « andere wijze gevallen. Doch nu ter zake," vervolgde hij, en zich tot den man wendende, die tijdens dat hij den slotvoogd had nedergestooten den grendel op de deur had geschoven en dezelve bewaakt had, vroeg hij: « Hebt gij niets bijzonders « gehoord, Snijder?" Deze werd aldus genoemd,

omdat hij van zijn ambacht een kleermaker was geweest, voordat hij om zijn geloof uit *'s Hertogenbosch* gebannen was geworden.

« Niets," antwoordde deze, « alles is stil gebleven, zij hebben er in het Slot niets van gehoord, « daarvoor blijf ik u borg."

« Zoo veel te beter," hernam de Boodschapper, « plaatst u achter de deur, en maak u gereed, om « zoodra de knecht de kamer binnen is getreden, « dezelve digt te doen; de Wapensmid met UI- « LENBURG zullen met mij aan de tafel gaan zitten, « alsof er niets gebeurd is." Dit zeggende schelde hij, en deed zoo als hij gezegd had.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Een oogenblik daarna verkondigde het geluid van voetstappen in den gang, de komst van iemand. De deur werd geopend, en MEIJER trad binnen. Hij was juist bezig om de deur toe te doen, toen hem de lange zwarte gestalte van den monnik in het oog viel. Hij verschrikte, en D'AVILAR niet ziende, wilde hij terug treden; doch de Snijder drukte met al zijne magt tegen de deur, zoodat hem het ontkomen onmogelijk gemaakt werd.

« Hoe is uw naam, mijn vriend?" vroeg VAN DEN BOSCH, terwijl hij hem met de hand wenkte om naderbij te komen.

« MEIJER is mijn naam, om u te believen, Heili-
« ge vader!" antwoordde deze, terwijl hij nogmaals vergeefs naar zijnen meester rondzag, wiens lijk hij door de tafel niet zien kon.

« Goed," hernam VAN DEN BOSCH, « dan hebt
« gij van ons niets te vreezen; wij zijn echter geene

« monniken, wij hebben deze vermomming slechts « aangenomen, om binnen het Slot te geraken. Mijn « naam is HERMANSZOON, ik kom hier op VAN « DOORN's verzoek en om hem te redden. Wat « den slotvoogd aangaat.... hij is reeds dood!"

« Dan zij God zijne arme ziel genadig, en verge- « ve het hun, die hem gedood hebben," zeide MEIJER, terwijl hij zich kruiste.

Amen!" hernam VAN DEN BOSCH, « maar zeg « mij waar VAN DOORN is, en hoe of wij hem « helpen kunnen."

« Jonker VAN DOORN" antwoordde MEIJER « zit « in den slotkerker, welke vooraan in het Slot is, « opgesloten, den sleutel daarvan heb ik niet, *Senor* « D'AVILAR droeg dien meest altijd bij zich, of be- « waarde hem zelf.

« Zoo ziet of gij den sleutel vinden kunt," hernam VAN DEN BOSCH, terwijl hij achter de tafel wijzende voortvoer: « daar ligt het lijk van den « Italiaan."

« Vergeef een' oud man zijne zwakheid," zeide MEIJER, eenen traan uit zijne oogen vegende, « ik « heb nog nooit eenen doode beroofd, en wensch « zulks niet op mijne jaren aan te vangen, en of- « schoon hij een hard meester voor mij was, zoo « heb ik toch eenige jaren zijn brood gegeten.

« Het is goed," antwoordde VAN DEN BOSCH, terwijl zijn gelaat eene strakke en droefgeestige plooi aannam, « de tijd heugt mij ook nog zeer goed,

« oude! en het is ook nog zoo lang niet geleden, « dat mijne handen vrij waren van bloedvergieten; « doch," vervolgde hij bitterlijk, « de Spanjaarden « hebben mij zulks geleerd, en uw meester verstond « zich zeer goed op het uitplunderen van iemand, « dien hij vermoord had. UILENBURG! zoek gij den « sleutel, welken hij nog na zijnen dood bewaart. »

Deze knielde achter de tafel neder, en wierp weldra een stuk of drie sleutels op de tafel, waarvan de grootste, volgens het zeggen van MEIJER, die der gevangenisdeur was.

« Hoe veel soldaten zijn er op het slot?" vroeg VAN DEN BOSCH aan MEIJER.

« De bezetting bestaat uit twaalf man en den *An-* « *spessado*, hunnen bevelhebber," antwoordde deze, « een van hen betrekt op dit oogenblik de wacht, « de anderen slapen, of zitten in de wachtkamer.

« Daar wij te zwak zijn om openlijk te handelen, « moeten wij de list te baat nemen, gij brengt hen « dus in D'AVILARS naam bevel, om zich allen her- « waarts te begeven; maar zorg, dat zij hunne « vuurwapens niet medenemen; om de verdenking « voor te komen, laat gij de schildwacht staan. « Deze kamer is echter niet geschikt, om hen te « ontvangen, een minder groot vertrek, met eene « sterke deur en vensters met ijzeren staven, zoude « ons beter dienen.

« Aan de regterhand van den gang, zoo als men « de poort inkomt," zeide MEIJER « is de oude

« wachtkamer, van welke men alleen gebruik maakt « als de bezetting van het slot voltallig is; meermalen heeft D'AVILAR hun daar het eene of andere « gelast, als hij ziekelijk was, of des avonds niet « verkoos naar buiten over de valbrug te gaan.

« Dat is juist hetgeen ik verlangde," hernam VAN DEN BOSCH, « ga nu heen; doch wees bedaard « en voorzigtig ons aller leven hangt er van af; wij « moeten den vijand in het huis laten, om hem te « vangen, indien hij iets van den toeleg merkt, « dan zijn wij mogelijk, en gij zeker verloren. Vergeet niet, om de deur, als zij er in zijn, goed « te grendelen, en het mij dadelijk te berigten."

MEIJER verwijderde zich daarop, ten einde het stuk te ondernemen, van welks uitslag het geluk van ANNA, zijn eigen en VAN DOORN's leven afhing.

VAN DEN BOSCH bevestigde de deur, terwijl zij elk een paar zinkroeren onder hunne pijen van daan halende, dezelve op de tafel legden, en hunne monniksgewaden wegwierpen. De dolken of jagtmessen, welke zij bij zich hadden en te kort waren om te gebruiken, veroorzaakten, dat zij ieder eenen langen stootdegen van den muur namen, en denzelven tegen den grond drukkende, er met welgevallen de kracht van opmerkten. D'AVILAR's wapenen dienden dus, om hen te beschermen, daar VAN DEN BOSCH en UILENBURG elk eenen stormhoed van de wapentrofeeën van den muur afnamen, en dezelve op hun hoofd drukten.

Zich dus tot het ergste voorbereidende, dronken zij ieder nog eenen beker wijn, zonder dat het eenen hunner, ofschoon zij anders geene vijanden van het edele druivennat waren, in de gedachten kwam, om er een te overvloedig gebruik van te maken, en wachtten toen bedaard, op hunnen moed steunende, het gevolg af van hunne list, terwijl VAN DEN BOSCH een der ramen opende, zijn hoofd naar buiten stak, en zoo goed hem zulks doenlijk was, den afstand tusschen de ramen en het water opnam, en de breedte der slotgracht berekende.

Het geraas, hetwelk de Spaansche krijgsknechten maakten, deed hen aandachtig luisteren; doch de stilte, welke daarop volgde, verkondigde hun het gelukken van hunne list, en de stem van MEIJER, die begeerde binnengelaten te worden, deed hen de deur openen.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

« Zij zijn allen in de kamer bijeen, en zijn niet « verdacht op hetgeen hun boven het hoofd hangt, « en in uwe magt" zeide MEIJER binnentredende, « hun aanvoerder is echter schoorvoetende gekomen, « hij vroeg mij: of ik ook wist, wat of de slotvoogd te « zeggen had, en waarom hij niet alleen, maar zij « met hun allen moesten komen? Ik antwoordde: « dat de monniken, zoo ik geloofde, de tijding van « eene overwinning, op de muiters behaald, hadden « medegebragt, en dat D'AVILAR dit aan hen wil- « de mededeelen.

« Volg mij dan" zeide VAN DEN BOSCH, terwijl hij de sleutels, welke op de tafel lagen, bij zich stak, en gevolgd van zijne medehelpers, het vertrek verliet.

Het eerste, dat zij nu deden, was om de oude BRIGITTA in de keuken op te zoeken, en haar te binden. Het oude wijf wilde zich te weer stellen, en om hulp roepen; doch op het gezigt van het

rapier, dat UILENBURG haar voorhield, werd zij stil, en liet hen gerust begaan. Daarna begaven zij zich in alle stilte naar de binnenplaats.

« Ga met den Snijder naar de schildwacht, en « maak u van hem meester," zeide VAN DEN BOSCH tot UILENBURG, « wij zullen u hier wachten; doch « loop zachtjes op de brug."

Zij gingen, ieder een zinkroer in de linkerhand houdende, zonder iets te antwoorden heen; doch VAN DEN BOSCH riep hen terug, hun zeggende: « Alleen als het niet anders kan, schiet of steekt gij « hem neder, verstaat gij, er is reeds dezen nacht « bloeds genoeg vergoten. Ga nu in Gods naam!

De duisternis belette aan de schildwacht, welke van binnen geen onheil verwachtte, daar al zijne makkers op de been waren, om zijne bespringers te zien, en nadenkende wat of de slotvoogd toch wel mogt te zeggen hebben, beklaagde hij zich, dat hij alleen genoodzaakt was als een betooverde op zijnen post te blijven, zonder dat het hem vrijstond, even als de overige soldaten, om zich vrij te bewegen, niet denkende, dat hij de eenigste was, die nog op vrije voeten was, en dat hij zoo spoedig zoude afgelost worden. Hij stapte boven op den muur, welke bezijden de poort was, heen en weder. Zijne vijanden beklommen zachtjes den muurtrap, en terwijl hij hun den rug toekeerde, volgden zij hem snel op de hielen, haalden hem in, en vatteden hem tegelijk bij den schouder aan, en riepen: « Geef u

« over, of wij schieten u onder den voet.” Zich aangegrepen voelende, schreeuwde hij zoo hard hij kon: « Verraad, soldaten! in het geweer!” en zocht zich los te wringen; doch toen hij zag, dat het te vergeefsch was, en hij de trompen der pistolen voelde, welke hem in den nek werden gezet, gaf hij zich gevangen. Zijne bespringers wisten, dat zijne makkers hem niet konden helpen, anders ware de poging, welke hij gedaan had, om hen te waarschuwen, zeker dadelijk het sein geweest tot zijnen dood. Nadat zij hem ontwapend hadden, verlieten zij met hem den muur, en bonden hem aan de houten leuning van de brug vast.

Zoodra dit verrigt was, gelastte VAN DEN BOSCH om op het voorplein hard te schreeuwen, en aan den slotbengel te trekken, waarna hij, gevolgd van de zijnen, hard stampende over de brug, naar het Slot terug liep, en den gang ingaande « *Vive les* « *Geux! Leve de Geuzen!*” riep, hetgeen door de zijnen herhaald werd, en door de gewelven heen klinkende, ANNA en VAN DOORN eerst verschrikken deed, doch daarna gerust stelde, en hopen deed, dat de bespringers van het Slot de overwinning mogten behalen.

Voor de deur van de kamer, waarin de soldaten waren opgesloten, hield hij stil, en hief toen met de zijnen nog eens dien kreet aan, terwijl sommigen der gevangenen bevreesd werden door dit geschreeuw, en anderen vloekten over hunne weerloosheid en

den verrader MEIJER den dood zwoeren, als zij hem ooit in handen mogten krijgen.

VAN DEN BOSCH opende nu een deurtje, hetwelk in de groote deur was, en hield de monden van zijn roer er door, ten einde zijne vijanden den lust te benemen, om de deur te naderen.

Een kreet van woede verhief zich nu in de kamer; maar VAN DEN BOSCH'S stem gebood stilte, en maande hen, om de deur niet te naderen. Doch mogelijk zouden zij zich aan zijn gebod niet gestoord hebben, indien niet hun bevelhebber, die met de armen over elkander geslagen, als hoorde hij het leven, dat om hem was, niet, met eene donderende stem geroepen had: « Terug soldaten!" terwijl hij gramstorig in het rond zag, of er ook een onder hen was, die niet aan zijn bevel gehoorzaamde. Maar toen zij zich allen achter hem schaarden en eene diepe stilte in acht namen, werd zijn gelaat meer opgehelderd. Voldaan over hunne gehoorzaamheid, deed het hem genoegen, dat een enkel woord van hem meer invloed had, dan de bedreigingen van zijnen vijand. Te trotsch echter om dezen zijn verraad te verwijten, keerde hij zich tot hem, en zeide met eene waardigheid, welke men alleen van eenen Spanjaard kon verwachten:

« Nu kunt gij spreken, wat hebt gij te zeggen?"

« Spanjaarden!" dus begon VAN DEN BOSCH « het « lot des oorlogs maakt u tot mijne gevangenen, en « zal u noodzaken de wapens af te geven. Ik heb

« op last van den Prins van *Oranje* dit Slot ingenomen, en D'AVILAR is in mijne magt; ik raad u dus, om u stil te gedragen, de eerste poging tot ontvlugting zoude het sein zijn tot u aller dood; het staat in mijne magt, om u een voor een daar neder te blazen, ik zal dit echter niet doen, als gij er mij niet zelven toe noodzaakt. Op morgen of overmorgen laat ik u vrij, en help u buiten het slot, meer kunt gij niet verlangen. Dappere soldaten vereer ik, al zijn zij mijne vijanden, daarom wil ik u de vrijheid wedergeven, ik beloof dit op mijn krijgsmans woord. Alleen de achting voor uwen moed, is oorzaak, dat ik verkozen heb, u door list te vermeesteren, liever dan mijn pas geligt volk tegen u over te stellen."

« Ik treed in geen gesprek, voordat ik weet, wat er van onze schildwacht geworden is," zeide de *Anspessado* met nadruk.

« Hij is mijn gevangen" antwoordde VAN DEN BOSCH. « Indien gij op uw krijgsmans woord belooft de deur niet te naderen, dan zal ik hem bij u laten."

« Ik geef dat" hernam de andere, aan zijne onderhoorigen bevelende stil te blijven staan.

Waarna VAN DEN BOSCH, na de gevangenen te hebben laten halen, de deur een eind wegs open maakte, en den soldaat binnenliet, die verheugd was, weder bij zijne wapenbroeders te zijn.

« Ik wil gelooven, dat gij uwe belofte vervullen

« zult" zeide de *Anspessado* « wij zullen ons dan
« rustig houden tot dat *Senor* VAN DOORN, welke
« hier gevangen is, ons verzekert, dat wij u kunnen
« vertrouwen; een paar kannen wijn zouden mijn
« volk ondertusschen zeer welkom zijn."

« Zij zullen u geworden," hernam VAN DEN BOSCH, terwijl hij het luikje weder digt sloot, en den Wapensmid belastte om voor de deur post te vatten. Zoodra MEIJER met de twee overigen uit den kelder was terug gekomen, deed hij den wijn met eenige takkebossen naar binnen geven, om den Spanjaarden hun lot zoo dragelijk mogelijk te maken. UILENBURG en den Snijder bezig latende met eene tafel en eene bank bij de kamerdeur te slepen, om daar van hunne zijde op hun gemak te gaan zitten drinken, nam VAN DEN BOSCH eene der lantarens, welke zij uit de keuken hadden medegebragt, en spoedde zich, gevolgd van MEIJER, naar de gevangenis.

Niets stoorde de eenzaamheid van VAN DOORN'S kerker; hij had het gerucht gehoord, dat de soldaten gemaakt hadden, toen zij over de brug gingen, en steeds oplettende, als er iets buitengewoons voorviel, had hij aandachtig geluisterd, niettegenstaande hij zich reeds ter rust had begeven; doch toen hij het veldgeschreeuw hoorde, hetwelk hij reeds zoo dikwerf zelf had aangeheven, herkende hij de stem van VAN DEN BOSCH.

« HERMAN! gij zijt het!" riep hij, opspringende en naar de deur vliegende, als wilde hij zich bij

hem voegen. Doch niet eens vermogt hij de deur, welke door de vochtigheid gezwollen was, te bewegen; en als een leeuw, die te vergeefs getracht heeft zijne kluisters te verbreken, zich al brullende weder ter nederlegt, zoo wierp VAN DOORN zich ook weder op zijne legerstede neder, en hij gevoelde dus, dat zijne krachten nog niet geheel waren terug gekeerd.

Echter niet wetende, dat VAN DEN BOSCH het Slot door list had vermeesterd, kon hij niet begrijpen, waarom alles stil werd, nadat zijne vrienden reeds binnen het Slot waren, en hoe het kwam, dat er niet werd gevochten. Hij kon het dus niet anders uitleggen, dan dat VAN DEN BOSCH, ten gevolge zijner edelmoedige poging om hem te redden, was gevangen genomen, en *Vive les Geux* had geroepen, om zijne vijanden te tergen, of om VAN DOORN van zijne tegenwoordigheid kennis te geven. De gedachte, dat hij, ANNA en HERMAN dus allen gevangen waren, zonder hoop op redding, vervulde hem met droefheid.

Naderende voetstappen braken nu zijne gedachten af; mogelijk, dat men VAN DEN BOSCH bij hem in den kerker zoude werpen; zijne vrienden of zijne vijanden kwamen, dit was zeker, hij was dus op alles voorbereid.

Hard krasten de zware ijzeren grendels, toen zij van de deur werden weggeschoven. Tweemaal werd de sleutel in het verroeste slot omgedraaid,

en telken maal hoorde men het terugspringen der veer van het slot, waarna de deur geopend werd. Een sterke lichtstraal van de geopende lantaarn verlichtte nu het lage vochtige gewelf; doch VAN DOORN aan het licht, dat men hem niet gaf, niet meer gewoon, was genoodzaakt, de hand voor de oogen te brengen, en het was hem onmogelijk zijne bezoekers naauwkeurig op te nemen. Een oogenblik stonden deze stil, waarna VAN DEN BOSCH hem vrolijk toeriep:

« Gij zijt vrij, VAN DOORN! geef mij de hand, en volg mij.''

Door deze woorden geheel gerust gesteld, sprong deze van zijne legerstede op, en zijnen bevrijder hartelijk de hand schuddende, riep hij uit: « De « ware vriend kent men in den nood, ik verwachtte « niets minder van uwe vriendschap, welke alleen in « staat was mij te redden. Heb dank, VAN DEN BOSCH! « en indien gij ooit mijne hulp noodig hebt, zoo is u « deze verworven, al zoude het ook mijn leven kosten.''

« Genoeg'' antwoordde deze « ik deed niets meer « dan ik verpligt was te doen; laat ons dit verblijf « verlaten.'' Terwijl MEIJER aan VAN DOORN berigtte, dat ANNA op hare kamer was opgesloten, verlieten zij den kerker.

« Hoe sterk is de krijgsmagt, met welke gij het « Slot hebt ingenomen, en waar is D'AVILAR?'' vroeg VAN DOORN onder het voortgaan.

« Mijne magt,'' hernam deze lagchende, « be-

« stond uit drie man; maar de list kwam mij te « baat; de Spanjaarden heb ik allen gevangen. Wat « D'AVILAR betreft," vervolgde hij somber, « de « dolk, welken gij mij in het Monnikenhof gegeven « hebt, heb ik dezen nacht getrokken, gij zult « hem niet levend wederzien; in dezen nacht is « een der moordenaars van den vader van uw « meisje gestraft, de andere mag zich gereed hou- « den. Ik zal u nu moeten verzoeken met mij « mede te gaan, de Spanjaarden wenschen u te « zien, en mij niet kennende, verlangen zij, dat « gij borg blijvet voor de belofte, die ik gedaan heb, « om hen los te laten." Dit zeggende waren zij aan de wachtkamer gekomen, terwijl VAN DOORN zeide:

« Ik verzoek u de deur te openen; hunnen be- « velhebber ken ik, ik kan dus gerust naar binnen « gaan." VAN DEN BOSCH voldeed nu aan zijn verlangen, en schoof de grendels weg, en VAN DOORN het rapier, dat UILENBURG hem wilde geven, van de hand wijzende, trad ongewapend binnen.

De *Anspessado*, welke zich had nedergezet, stond op, toen hij VAN DOORN zag, en zij groetten elkander door het afnemen der hoeden.

« Gij hebt uw verlangen te kennen gegeven, om « mij te zien, mijn heer!" zeide VAN DOORN beleefd.

« Dit is zoo, *Senor!*" antwoordde de Spanjaard

deftig, « het doet ons steeds genoegen, iemand te « zien, welken men hoogacht, vooral als het geluk « ons niet begunstigt." Hier hield hij op met spreken, waarom VAN DOORN vervolgde:

« De kans des oorlogs is dezen nacht tegen u « geweest; doch zij geeft mij de vrijheid. Den man, « welke het Slot heeft bemagtigd, kunt gij volko- « men vertrouwen, hij is bij onze opperhoofden « zeer gezien, ik blijf met goed en leven borg « voor hem; want hij is mijn vriend, en verpand « mijne eer, dat hij u en uwe soldaten op morgen « of overmorgen in vrijheid zal stellen, mits dat « zij hunne wapenen afgeven."

« Uw woord is mij genoeg, jongman!" hernam de andere, « ik geef mij gevangen; maar zal de « slotvoogd mede uittrekken?"

« Dat geloof ik niet" antwoordde VAN DOORN, na zich een oogenblik bedacht te hebben, « ik denk, « dat hij voor alsnog op het Slot zal blijven."

« De Italiaan heeft ook niets gemeens met mij, of « mijne soldaten," hernam deze, waarna hij zich tot zijne soldaten keerende, met eene forsche stem riep:

« Soldaten! rigt u!" zij schaarden zich dadelijk in orde.

« Soldaten! legt uw zijdgeweer af!" zij namen hunne stootdegens uit hunne draagbanden.

« Soldaten! geeft uwe wapens over!" Deze gewoon om aan de stem, welke tot hen sprak, te gehoorzamen, bragten een voor een hunne degens naar

de deur, en gaven dezelve aan hunne vijanden over, ofschoon men zien kon, dat het hun veel kostte om er van te scheiden.

Nadat zij ontwapend weder in het gelid waren terug getreden, riep hun bevelhebber, ofschoon minder forsch dan te voren:

« Soldaten! gij zijt gevangen, ik dank u voor de « gehoorzaamheid aan mijne bevelen. Terwijl zij zich weder nederzetteden, vervolgde hij:

« Nu heb ik slechts mij zelven nog te ontwape- « nen, en dan zijn wij uwe gevangenen in naam en « inderdaad.” Dit zeggende nam hij den degen van zijne zijde, en gaf hem VAN DOORN over; doch deze beseffende hoe pijnlijk zulk een oogenblik voor den krijgsman is, nam denzelven niet aan, maar zich buigende, zeide hij:

« Vergeef mij, mijn heer! hij is in goede handen, « uw woord is ons genoeg, geef mij uwe hand”

De Spanjaard reikte hem die, en hem dezelve hartelijk drukkende, zeide hij: « Vaarwel!” en riep terwijl VAN DOORN hem groetende, het vertrek verliet: « Waar zijn de tijden, toen ik onder « EGMOND bij *St. Quintin* de Franschen hielp « verslaan. Helaas! waarom vecht de Leeuw met « den Kastilliaan niet meer onder eene banier?”

Toen VAN DOORN bij VAN DEN BOSCH kwam, zeide deze: « Maar het wordt tijd, mijn vriend! dat « gij uwe schoone Jonkvrouw gaat verlossen, ik heb « dit met opzet voor u overgelaten, daar gij beter

« zult weten dan ik, waar gij haar zoeken moet." Dit zeggende, gaf hij hem eenen der sleutels, welke hij bij zich had gestoken, reikte hem de lantaarn, en verwijderde zich snel, terwijl hij hem nog lagchende nariep: « Maak het niet te lang, ik verwacht « u spoedig beneden met de Jonkvrouw, welke ik « benieuwd ben om te zien; want de monstering van « mijne bezetting zal mij niet lang bezig houden."

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Ook ANNA had het gerucht gehoord, ook zij had reeds bijna alle hoop op redding opgegeven; zij wist niet, dat de dankbaarheid en het vertrouwen, dat de Spanjaarden in hem stelden, VAN DOORN verhinderden, om aan de stem der liefde, welke hem naar haar toedreef, dadelijk gehoor te geven.

Zoodra zij door het geweld gewekt werd, stond zij op, kleedde zich, zoo goed zij zulks in het donkere doen kon, aan, en wachtte met ongeduld op het openen der deur; doch toen alles weer stil werd, riep zij:

« D'AVILAR overwint VAN DOORN, wij zijn verlo-
« ren!" en zich op haren bidstoel nederwerpende voor de plaats, waar zij gewoon was de hulp des Allerhoogsten af te smeeken, bleef zij geknield, met het hoofd op hare beide handen rustende, door smart overwonnen, onbewegelijk liggen, terwijl het

verdriet haar ongevoelig maakte voor hetgeen om haar voorviel.

Zachtjes naderde VAN DOORN het vertrek, en draaide den sleutel in het slot om, opende de deur, en trad behoedzaam binnen, om ANNA niet te verschrikken. Sterk klopte zijn hart; want nog nooit was het hem toegestaan geworden om dit heiligdom te betreden. Zoekend drong zijn blik door het vertrek, terwijl hij de lantaarn boven zijn hoofd verhief; doch hij zag, noch hoorde zijne geliefde. Zacht naderde hij dus het rustbed, van welke de gordijnen digt toegeslagen waren. Reeds stak hij de hand uit, om het nijdige behangsel weg te schuiven, dat hem belette om ANNA te zien; doch de gedachte, dat het onvoegelijk, en zij er mogelijk over verstoord zoude zijn, deed hem besluiten, om haar te roepen; maar het genoegen van het geliefde meisje, dat hij in zoo lang niet gezien had, in den slaap te beschouwen, kwam hem voor als het grootste geluk, hetwelk hem te beurt kon vallen. Vergeefs zocht hij zijn verlangen te bedwingen; de liefde behield de bovenhand, en het licht op den grond plaatsende, opdat het de slapende niet in de oogen zoude schijnen, sloeg hij de gordijnen op. Doch het bed was ledig, het open geslagen dekkleed verried echter, dat het beslapen was geworden.

Door deze teleurstelling ter neder geslagen, liet hij de gordijn nedervallen, en riep luid: « ANNA!

« ANNA! waar zijt gij?" Doch niemand antwoordde hem. In eens rees in hem de gedachte op, of misschien PEREA zich reeds van haar had meester gemaakt, en hij stampte woedend met den voet; doch MEIJER's verzekering, dat ANNA op hare kamer was, stelde hem gerust, en deed hem besluiten alle hoeken naauwkeurig na te zien.

In den hoek van het vertrek achter het rustbed, ontdekte hij nu spoedig haar, naar wie hij tot nog toe te vergeefs gezocht had.

« ANNA! ik ben vrij, ik ben hier!" riep hij naar haar toesnellende; doch zij antwoordde niet, als dood lag zij daar. Naast haar neder te knielen, en haar in zijne armen te nemen, was het werk van een oogenblik; doch zij was van zich zelve gevallen. Hij stak dus zijne hand in het wijwatersbakje aan den muur, en besprengde haar bleek gelaat met het koude water; het was datzelfde van gezondheid bloeijende meisje niet meer, dat hij weleer gekend had; doch ofschoon door de droefheid ter neder gedrukt, bleef zij nog aanbiddelijk schoon. De fraaije en dikwijls prachtige kleeding, in welke hij haar meest gezien had, kon echter hare schoonheid niet opluisteren; neen het eenvoudig wit nachtgewaad, dat zij aanhad, maakte haar bevalliger in zijn oog, en liet hem het gezigt vrij van bekoorlijkheden, welke hij tot nog toe slechts had kunnen gissen, terwijl hare zachte leden door geen ijzeren keurslijf zijne omarming terug wees.

Het koude water deed haar bijkomen, eene ligte vertrekking van het schoone gelaat verkondigde hem, dat haar bewustzijn terug keerde; een zachte gloed kleurde hare wangen, hare oogen openden zich gedeeltelijk, terwijl zij door hare ooghaaren ziende, vragende in het rond zag.

« KAREL! zijt gij het?" lispelde zij zacht; doch deze, welke de verandering met alle opmerkzaamheid en in stille verrukking had aangezien, verhinderde haar om voort te gaan, daar hij haar aan zijn hart klemmende, eenen kus op hare lippen drukte. Een hoogrood kleurde hare wangen en haren hals; doch zij wees hem niet terug, ook zij gevoelde in dit oogenblik het geluk haren minnaar weder te zien en in zijne armen te rusten. Maar toen VAN DOORN voortging haar met kussen te bedekken, ontwond zij zich zacht uit zijne armen, terwijl zij met hare kleine zachte hand zijne liefdeblijken afwees.

« Laat af, KAREL!" zoo sprak zij, het gevaar van hare standplaats door hare maagdelijke beschroomdheid beseffende, terwijl zij door hem geholpen, opstond, en op eenen leuningstoel zitten ging, « uwe « liefde is mij bekend, waarom de oogenblikken « dat wij elkander wederzien, niet beter gebezigd?"

« En hoe zoude ik zulks beter kunnen doen, dan « ik gedaan heb, lieve ANNA!" antwoordde VAN DOORN, terwijl hij zich naast haar nederzette, hare lange haarlokken, welke losgegaan waren met zijne

hand van haar voorhoofd wegstrijkende, en haar met van liefde fonkelende oogen aanziende, zoodat zij zijnen blik niet kunnende verdragen, de hare blozend nedersloeg.

Doch waarom hier langer vertoefd? waarom langer het minnende paar bespied, hetwelk elkander hun wedervaren en den angst, door hen uitgestaan, mededeelde, en zeker VAN DEN BOSCH en zijn verzoek zoude vergeten, en tot den morgen in elkanders bijzijn gelukkig, hier zoude vertoefd hebben, hadde niet de stem van MEIJER, die, gevolgd van BRIGITTA het vertrek binnentrad, VAN DOORN aan zijne belofte herinnerd. VAN DOORN begaf zich nu met ANNA naar beneden, terwijl hij MEIJER met het wijf, hetwelk met nijdige oogen de opgeruimdheid der jonge lieden aanzag, in het vertrek achterliet.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

« Schoone jonkvrouw!" dus begon VAN DEN BOSCH, nadat VAN DOORN ANNA aan hem had voorgesteld, en zij met opmerkzaamheid haren redder had gadegeslagen, « vergeef mij, dat ik u « door MEIJER heb laten roepen, ofschoon mijn « vriend zeker zijnen tijd niet aangenamer zal kunnen « doorbrengen, zal hij hem echter nuttiger kunnen « gebruiken; wees zoo goed mij aandachtig aan te « hooren."

Zij gingen zitten, terwijl ANNA tusschenbeide angstig naar eenen hoek van het vertrek zag, in welken een mantel op den grond uitgespreid lag, en onder welken zij vermoedde, dat het lijk van haren voogd verborgen was; want ofschoon VAN DOORN diens dood had verborgen gehouden, zoo zeide haar een geheim voorgevoel, dat zij voor altijd van zijne voogdij was ontslagen.

« VAN DOORN!" zeide VAN DEN BOSCH, hem

eenen beker wijn toereikende, « nu ik het meisje « gezien heb, dat gij wenscht te trouwen, en het- « welk, ofschoon ik geen fijn kenner der schoonheid « ben, toch de bevalligste vrouw is, welke ik ooit « zag," hier sloeg ANNA hare oogen neder, terwijl VAN DOORN hare hand aan zijne lippen drukte, « kan ik u niet van dwaasheid beschuldigen door u « roekeloos in gevaar te hebben gesteld; neen! uwe « begeerte om haar te zien, komt mij natuur- « lijk voor. Om u en haar te redden, ben ik hier « gekomen; doch dit voornemen is nog slechts « half ten uitvoer gebragt, gij moet nog beiden in « dezen nacht van hier; wat mij betreft, ik blijf op « *Loevestein*."

« En waarom gaat gij niet mede?" vroeg VAN DOORN verwonderd, « wat kan u bewegen om hier « te blijven?"

« Hoor," zeide VAN DEN BOSCH, « zoodra ik « uwen brief ontving, begaf ik mij naar Graaf VAN « DEN BERG, welke mij reeds lang gelast had, om, « indien er zich de gelegenheid toe aanbood, mij « van *Loevestein* meester te maken; ik bewoog « hem nu, om dit niet langer uit te stellen, hem « zeggende, dat er zich nooit zulk eene schoone « gelegenheid meer zoude opdoen. In het eerst « had hij er geene ooren naar, het vergevorderde « jaargetijde schrikte hem af; doch de noodzake- « lijkheid, welke ik gevoelde u te redden, voordat « PEREA terug kwam, maakte mij welsprekend.

« In één woord, hij besloot om aan mijn verzoek « gehoor te geven, en heeft beloofd om mij spoedig « met een genoegzaam aantal krijgsvolk te onder- « steunen, terwijl ik aannam, om het Slot bij ver- « rassing in te nemen. Ik verwacht nu alle oogen- « blikken hulp van buiten, dus is het mij niet « mogelijk om te gaan, ik moet het krijgsvolk ont- « vangen en het Slot voor den Prins bewaren; « op die wijs heb ik u gered en een vast punt « voor het vaderland gewonnen, met hetwelk ik « meester ben van de rivier, en *Gorkum* en *Woer-* « *kum*, binnen welke steden ik door behulp van « den gewezenen burgemeester VAN DEN HEUVEL, « eene uitgebreide verstandhouding heb, in be- « dwang kan houden,"

« Hadt gij geweten, dat uwe list gelukken zoude," zeide VAN DOORN, « zoo hadt gij hen niet noodig « gehad, gij zoudt nu kunnen gaan, waar gij het « goedvondt, en waarom zulks nog niet gedaan?"

« Omdat mijn woord mij heilig is," hernam VAN DEN BOSCH, « indien men mij niet had binnenge- « laten, had ik gezocht het Slot met geweld in te « nemen, of u op eene andere wijze getracht te « bevrijden, zij waren mij daartoe noodig, voor het « overige is het mijn vast besluit."

« Dan blijf ik ook hier," hernam VAN DOORN, « er zal zich wel eene gelegenheid opdoen, om « ANNA in veiligheid te brengen, ik laat u met uwe « zwakke magt hier niet alleen achter."

« Is dat dan de dankbaarheid voor hetgeen ik « in dezen nacht voor u deed," zeide VAN DEN BOSCH op eenen scherpen toon, « vergeet gij uwe « wonden, of hebt gij zoo veel verbeelding van « uwe krachten, dat gij alleen denkt dit gebouw « te kunnen bevrijden voor gevaar. Indien men het « Slot met storm vermeestert, sterft gij met mij, « indien het krijgsvolk komt, heb ik uwen arm niet « noodig. Weet, dat ik morgen uit *Gorkum* en « het omliggende land voorloopig eenige hulp kan « krijgen tot het krijgsvolk hier komt. Gij offert « dan uw meisje, dat zeker zonder u niet zal ver- « trekken, moedwillig op, en stelt haar aan het « gevaar van eene belegering te moeten verduren, « bloot. Jonker VAN DOORN!" vervolgde hij bit- terlijk, « is dit uwe vriendschap, is dit liefde?"

« Ik ga niet alleen," zeide ANNA, door VAN DEN BOSCH's reden opmerkzaam gemaakt, welke met opzet die snaar had aangeroerd, terwijl zij VAN DOORN's hand nemende, en hem met tranen in de oogen aanziende, vervolgde: « Hoor naar de reden van « uwen vriend, en stel mij en u aan geen onnoodig « gevaar bloot, of wilt gij mij in PEREA's handen « overleveren? zoo blijf dan hier."

Nog was VAN DOORN besluiteloos, nog kon AN-NA's smeeken en VAN DEN BOSCH's verstoordheid niet opwegen tegen de stem der vriendschap, welke hem noopte om te blijven. Doch de gedachte, dat hij even als VAN DEN BOSCH zoude gehandeld

hebben, deed hem zijn besluit nemen, en hem de hand toestekende, zeide hij: « Met u te overwin-« nen of met u te vergaan, zoude mijn grootste « wensch geweest zijn, mijn vriend! indien gij « echter wilt, dat ik gaan zal, welaan ik zal aan « uw verlangen voldoen."

« Ik verwachtte niets minder van u," hernam deze, en « het doet mij genoegen, dat gij aan de « rede gehoor geeft. Verneem dan nu ook iets, « hetwelk weldra geen geheim meer zijn zal," vervolgde hij opstaande, en den stormhoed, welke op de tafel lag, op zijn hoofd drukkende, « ik ben « de Boodschapper!"

« *El Emissario*" herhaalde ANNA zacht, en wierp terug tredende, eenen vreesachtigen blik op den man, van wien zij zoo veel gehoord had, terwijl VAN DOORN op nieuw zijne hand vattende, uitriep:

« Ik had dit reeds lang vermoed, mijn vriend!" en ANNA aanziende, vervolgde hij: « Zijt gij bang « ANNA?" Deze beschaamd over hare vrees, trad naar VAN DEN BOSCH toe, en hem blozende hare hand reikende, zeide zij:

« O, neen, KAREL! uw vriend en mijn redder « boezemt mij geene vrees in."

« Het is wel, mijne kinderen! het is te veel" vervolgde VAN DEN BOSCH, zijne beide handen, welke zij vasthielden, terug trekkende, om eenen traan van aandoening, welke zijn mannelijk oog ontrolde,

weg te vegen, « het kost mij veel van u te scheiden; « doch laat ons gaan, MEIJER wacht ons reeds bui- « ten aan de rivier, het weder is een weinig be- « daard, gij kunt u dus zonder schroom op het « water wagen, de vorst zal echter spoedig het be- « varen er van onmogelijk maken."

VAN DEN BOSCH ging vooraan, terwijl ANNA nog eens haar oog op den mantel, welke in den hoek lag, latende vallen, op VAN DOORN'S arm leunde, en hem volgde. In den gang gekomen zijnde, gebood VAN DEN BOSCH aan UILENBURG hen te volgen, en hen de poort uit te laten.

Over de brug getreden zijnde, bleven ANNA en VAN DOORN werktuigelijk stil staan, toen zij over den Leeuwenstein traden; het oogenblik zijner gevangenneming kwam hem voor den geest, terwijl hij de lafheid van den schipper vervloekte, welke oorzaak van hun ongeluk was geweest, en ANNA dankende haar oog ten hemel slaande, zeide: « Heilige moeder Gods! gij hebt aan mijne gebeden « gehoor gegeven."

VAN DEN BOSCH hunne schreden niet meer hoorende, bleef stil staan, en denkende, dat zij over het weer raadpleegden, zeide: « Het is goed, « dat de hagel en de sneeuw niet meer vallen, de « oostewind mag u een weinig hinderen; maar des « te eerder zult gij de plaats uwer bestemming « bereiken."

Toen zij de poort uittraden, gaf UILENBURG

VAN DOORN de hand, en zeide: « Goede reis, « mijn heer!"

« Vaarwel, vriend!" hernam deze, en zij gingen naar den *Waal*-kant.

Hier lag de boot, welke gewoonlijk gebruikt werd, om van de stad het benoodigde voor het Slot te halen, bij welke MEIJER de wacht hield. Toen zij deze genaderd waren, zeide VAN DEN BOSCH:

« Ik heb door MEIJER de noodigste kleederen « der jonkvrouw in de boot laten brengen; in den « lederen zak, welken gij er mede onder zult vin- « den, zijn de papieren, welke ik uit D'AVILAR'S « schrijflade genomen heb, en onder welke MEIJER « denkt, dat er vele zijn, die de bezittingen van « de jonkvrouw raken. Terwijl ik haar in de boot « help, verzoek ik u om de wapens aan te nemen, « welke MEIJER voor u gereed houdt."

Hierna hielp hij ANNA in de schuit, sloeg haar eenen grooten mantel om, en plaatste haar zoo gemakkelijk mogelijk, terwijl hij zacht tot haar zeide:

« ANNA! mijn verblijf op het Slot is gevaarlijker « dan ik gezegd heb, VAN DOORN weet dit zeer « goed, en zal mogelijk trachten mij spoedig te « hulp te komen. Zijne tegenwoordigheid kan ech- « ter het onweder, dat weldra boven mijn hoofd « te zamen zal trekken, niet verdrijven; ik verzoek « u dan, om van uw vermogen op hem gebruik te « maken, en hem zoo lang mogelijk bij u te hou-

« den. Ja, indien ik iets over u te zeggen had, « zoude ik het u bevelen, ik zie u waarschijnlijk « voor het laatst; gij zult mij mijne laatste bede « niet weigeren."

« Gij bedroeft mij," antwoordde ANNA aangedaan, hem hare hand reikende, « ik zal « trachten te doen, hetgeen gij van mij verlangt; « doch hij zal naar mijne stem, zoo ik vrees, niet « lang luisteren."

« Ik dank u," hernam VAN DEN BOSCH, terwijl hij hare zachte hand aan zijnen gebaarden mond drukte, « een paar dagen vertoevens kunnen hem « redden, maak mijnen vriend gelukkig."

VAN DOORN trad nu met eenen degen op zijde mede in de boot, zijne zinkroeren voorzigtig op de voorbank nederleggende, en een vuurroer met een zakje met lood en kruid onder de banken verbergende.

« Vaarwel, vriend!" zeide VAN DEN BOSCH, zijne hand met beide handen drukkende, « onze « vriendschap heeft maar kort bestaan, maar was « daarom niet minder warm. Wanneer gij RUYK-« HAVER ziet, zoo breng hem de groetenis van den « Boodschapper, het zal zeker de laatste zijn," vervolgde hij zoo zacht, dat VAN DOORN hem niet kon verstaan.

« Vaarwel, dan HERMAN! vaarwel!" zeide deze, « mijn hart is te vol, ik kan niet spreken; ik bid u « laat mij bij u blijven."

« Dat kan niet" antwoordde deze, terwijl hij

zich van hem losscheurende, op den wal sprong, en de boot, welke MEIJER reeds had losgemaakt, toen hij zich aan het roer plaatste, met den voet van denzelven afstiet.

« Waar vind ik u dan weder, vriend?" vroeg VAN DOORN. « Op *Loevestein*," antwoordde VAN DEN BOSCH, terwijl zij reeds door den stroom werden medegevoerd.

« En waar, als de Spanjaarden trachten het Slot « te vermeesteren en de hulptroepen niet komen?" vroeg VAN DOORN somber.

Toen klonk de stem van den Boodschapper, welke bijna niet zigtbaar meer was, over het water hen tegen, het woord « *Loevestein*" herhalende.

« Dan zie ik hem niet weder" riep VAN DOORN, terwijl hij zich met de hand voor het hoofd slaande, geheel ontmoedigd naast ANNA nederwierp.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Terwijl zij dus den Boodschapper achterlieten, dreef de stroom hen snel de rivier af. Voorbij het Slot gekomen, gaf de vereeniging der *Maas* met de *Waal* aan dezelve nog meer kracht, en deed *Loevestein* in het duister al spoedig minder zigtbaar blijven, tot het zich eindelijk geheel in den nacht verloor, terwijl MEIJER met behoedzaamheid de boot achterom den Galgenwaard heen stuurde. Toen zij den in de rivier vooruitspringenden toren *Bourgondië* van *Gorinchem* en ook de stad achter den rug hadden, en de schildwachten, die op de wallen geplaatst waren, hen gelukkig niet bemerkten, vroeg VAN DOORN aan MEIJER:

« Waar voert gij ons heen?"

« De krijgsman, die u gered en het Slot vermeesterd « heeft, mijn heer!" dus antwoordde deze, « heeft mij « gelast, om u naar *Papendrecht* te brengen, van « daar zal het u gemakkelijk zijn, om de Jonkvrouw

« in eene der groote steden van *Zuid-Holland* te « brengen, en zoo hij mij zeide, waart gij dan ook « digt bij de plaats van uwe bestemming."

Hierna verzonk VAN DOORN weder in zijn somber stilzwijgen, boog zich voorover, en verborg zijn gelaat in zijnen mantel. ANNA zijne droefheid eerbiedigende, rekende zich niet beleedigd, dat hij niet tot haar sprak, en dat hij meer smart scheen te gevoelen, om zijnen krijgsmakker te moeten achterlaten, dan verheugd was haar bijzijn te genieten.

Eenigen tijd daarna rigtte VAN DOORN het hoofd op, en zeide: « ANNA! ofschoon de tegenwoordig« heid eener aangebedene vrouw meest altijd in staat « is, om den man zijn leed te doen vergeten, zoo « zijn er echter toch ook oogenblikken, waarin de « schoonheid en de liefde hare kracht verliezen, dit « was met mij het geval; doch daar de man steeds « zich zelven moet gelijk blijven, zoo zal ik dit ook « doen, en mijne zwakheid is geweken. Hij ver« langde, dat ik vertrekken zoude; ik heb het ge« daan, mij voorbehoudende om terug te keeren, « zijn moed en zijne stoutheid geven mij nog hoop. « Maar als hij valt, als het noodlot het wilde en het « ook Gods wil was, dat mijn vriend zijne laatste « zending verrigt had, wee hen dan, die zulks zullen « veroorzaken! want zegevierend zal de Boodschap« per vergaan, het klooster en de *Peel* zijn mij daar« voor borg." Hierop zijnen arm om haar heenslaande, vervolgde hij: « Maar nu, ANNA! dienen wij om

« u te denken. Zeg mij of gij in *Dordrecht* of « *Gouda* ook iemand kent, bij wien ik u in veilig- « heid zoude kunnen brengen.

Anna antwoordde: « Helaas! neen, mijne moeder, « welke, zoo als gij weet, van *Utrecht* geboortig was, « heb ik reeds jong verloren; doch nimmer heb ik « gehoord, dat zij hier of daar betrekkingen had. « Ik heb dus niemand in de wereld dan u, mijn « vriend! bij u bevind ik mij zoo gelukkig, bij u « wil ik steeds blijven."

« Dat kan niet, ANNA!" zeide VAN DOORN, « al « ware het, dat een duurgezworen eed mij niet ver- « hinderde, om u, zoo lang als PEREA leeft, mijne « hand aan te bieden, zoo zoude het werkzaam le- « ven, dat ik ben ingetreden, het mij toch onmo- « gelijk maken, hoe gaarne ik het ook wenschte, om « u bij mij te houden. Indien het u dus welgevallig « is, zal ik u naar *Leyden* brengen, gij kunt daar « stil en verborgen leven bij eenen vriend mijns « vaders, bij wien ik mijn vermogen en mijn paard « geborgen heb, en die mij zelfs aangeboden en « verzocht heeft, u bij hem te brengen. Door zijne « vrouw zult gij met liefde ontvangen worden, gij « zijt daar voor PEREA's aanslagen veilig, en nie- « mand dan ik, zal in u diegene herkennen, welke « zoo lang onder D'AVILAR's voogdij heeft gebukt « gegaan."

Anna antwoordde hem niet, maar drukte zijne hand, toen MEIJER zeide:

« Wij zullen er spoediger zijn dan ik gedacht « had, de sterke oostewind komt ons bijzonder « te stade, en als ik mij niet bedrieg, gaat er de- « zen nacht eene sterke eb; doch ik zal u nu moe- « ten verzoeken, mijn heer! om het roer in de hand « te nemen, terwijl ik de riemen zal opnemen."

« Geef mij slechts een paar roeispanen," antwoordde deze, « en blijf op uwe plaats, gij kunt « met het roer beter omgaan dan ik."

« Toch niet, mijn heer!" zeide MEIJER, terwijl hij ging verzitten, « voor uwe pas genezene wonden « zoude die inspanning niet goed zijn; wat mij « aangaat, ik ben er aan gewoon." Nadat VAN DOORN het roer in handen had genomen, verzocht MEIJER hem, om zoo digt mogelijk langs den *Alblasserwaard* heen te houden, terwijl hij aan den anderen kant uit al zijne magt roeijende, voortvoer: « Ofschoon ik met dit vaarwater bij- « zonder goed bekend ben, zoo is de togt niet « zonder gevaar. Hier, nu wij aan *Hardinxveld* « reeds gekomen zijn, zoude de stroom ons ligt « door de *Oude Wiel* in den *Biesbosch* kunnen « slepen, en dan waren wij verloren; onze boot « zoude daar tegen den golfslag niet bestand zijn."

Gelukkig ontweken zij echter dit gevaar; MEIJER hernam zijne plaats weder aan het roer, en VAN DOORN ANNA's mantel digt om haar heenslaande, om haar voor den snijdenden wind, welke over het lage land aan de linkerzijde onbelemmerd van de

wijde watervlakte heenblies, te beschermen, zette zich weder naast haar neder. Zacht en rustig vervolgden zij hunnen togt, tot eindelijk de lang gewenschte dag, na den onrustigen bangen nacht, begon aan te breken. De lichtstralen verlichtten nu spoedig flaauw de muren en kanteelen van een oud gebouw, hetwelk zich midden in het water verhief, en reeds jaren in puinhoop scheen te liggen; terwijl het licht, even als in eenen spiegel, door het verglaassel, dat op de steenen zat, werd terug gekaatst, ofschoon het onderste gedeelte en het omliggende land nog in het duister lagen, welk gebouw VAN DOORN ANNA als het huis *te Merwede* deed kennen. Hetzelve voorbij varende, ontdekten zij het oude *Dordrecht*, welks stompe kerktoren mede door den aanbrekenden dag verlicht werd, en kwamen gelukkig bij *Papendrecht* aan den wal.

MEIJER bezorgde hun spoedig eene overdekte Brabandsche kar, waarop de goederen werden geladen, en zij zelven plaats namen, terwijl zij de boot, waarmede zij zich gered hadden, aan den stroom overgaven. Hun stuurman thans de teugels opnemende, sloeg den weg naar *Alblasserdam* in, die ten gevolge der overstrooming, welke in den nacht voor Allerheiligendag had plaats gehad, bijna geheel, even als de *Alblasserwaard*, onder water stond, en eerst toen VAN DOORN, met ANNA aan zijne zijde, zich door de paarden voelde voortgetrokken, rekende hij haar voor behouden.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Verscheidene dagen had PEREA noodig gehad, om zijnen last te volvoeren; doch hij hoopte dien nu ook naar het genoegen des Hertogs vervuld te hebben, en door de gedachten aangespoord, dat hoe eerder hij aankwam, hoe eerder hij ANNA de zijne zoude kunnen noemen, schroomde hij niet, om zijn paard de sporen te doen gevoelen.

Niet ver echter van *'s Hertogenbosch* stortte het paard, en de ruiter was genoodzaakt, om met hetzelve aan de hand te voet de stad binnen te komen. Zoodra hij aan het huis, alwaar hij zijnen intrek had genomen, aangekomen was, gaf hem zijn knecht twee brieven over, welke tijdens zijne reis waren gekomen.

De eene was van den Hertog, de andere van D'AVILAR, en dezen opende hij het eerst.

« Ha!" riep hij met vreugde uit, nadat hij hem gelezen had, « de Geus is dan gevangen, de vogel

« door het aas gelokt, is van zelf in den val gekomen, en de trotsche *Senora* zal aan mijne voeten kruipende, mij bidden hare hand aan te nemen, en om het leven van haren geliefde smeeken. Maar," vervolgde hij woest lagchende, « de te lang versmade LORENZO zal alsdan doof zijn, de beminde CARLOS wordt aan DE VARGAS overgeleverd, en het *ad patibulum* door JAKOB HESSELS slapende uitgesproken, zal mij zeker voor altijd van hem verlossen."

In den brief van den Hertog, welke nog pas dienzelfden dag geschreven was, was het bevel vervat, om de stukken, welke hij zoude medebrengen, dadelijk bij zijne aankomst door eenen vertrouwden persoon aan dezen te doen bezorgen, en eerst wat uit te rusten, voordat hij zich naar hem toe begaf, opdat hij den tijd zoude hebben de papieren vooraf in te zien.

Hij haastte zich, om aan dit bevel te voldoen, dat hem op nieuw van de welwillende gezindheid des Hertogs verzekerde, wierp daarna zijne reiskleederen af, en plaatste zich bij het vuur, om over D'AVILAR's brief na te denken.

Spoedig werd hij in zijne rust en gedachten gestoord, daar men hem berigtte, dat een Edelknaap des Hertogs hem wenschte te spreken.

« Wat heeft de Hertog te bevelen, DA SILVA ?" vroeg PEREA aan den binnentredende, terwijl hij hem de hand reikte.

« Zijne Excellentie wenscht u dadelijk te spreken « over zaken van hoog gewigt, *Senor!* Doch gij zijt « te *Brussel* geweest, indien het niet te veel ge- « vergd was, zoude ik u vragen, of gij mijnen oom « ook gezien hebt."

Ofschoon rank en lang van gestalte, verried echter zijn jeugdig gelaat en ongebaarde mond, dat hij nog zeer jong was, en toen hij naar zijnen oom vroeg, kleurde zich zijne wangen. PEREA schudde met zijn hoofd, als wilde hij zeggen: ik heb hem niet gezien; doch toen hij de teleurstelling van den Jonker zag, welke deze vergeefs zocht te verbergen, zeide hij lagchende: « Op mijne eer, DA SILVA! ik « heb hem niet gezien, doch iemand gesproken, « naar wien ik verwacht had, dat gij mij reeds « zoudet gevraagd hebben, ik meen zijne dochter; zij « heeft mij, van uwe onhoffelijkheid onbewust, eenen « brief voor u medegegeven; doch nu kan ik hem « u niet overhandigen, des Hertogs dienst gaat « voor."

« Gij hebt INES dan gezien?" riep de Jonker verheugd uit, « ik dank u, *Senor!* voor uwe goed- « heid; ik hoop dus, dat gij mij mijne bede niet « zult weigeren, om den eersten keer, dat gij in het « veld trekt, met u mede te mogen gaan."

« Dat hangt niet van mij af," antwoordde PEREA, « doch ga nu den Hertog berigten, dat ik « dadelijk zal komen, en ik beloof u, dat ik er met « zijne Excellentie over spreken zal."

« Ik dank u, *Senor!*" zeide DA SILVA, zijnen hoed opzettende en de kamer verlatende, « ik « spoed mij naar het Stadhuis."

PEREA luisterde eenige oogenblikken naar het geraas, dat de Jonker maakte, terwijl hij zingende den gang doorging.

« Gelukkige," zeide PEREA luid, « jong en van « goede geboorte lacht u alles toe; het meisje, dat « gij bemint, is u genegen. Gij behoeft haren vader, « als hij op reis gaat, niet te gemoet te rijden," vervolgde hij bitter, « om hare hand te verwerven. « Dwaas! wat verlangt gij meer, waarom knaagt de « roemzucht ook reeds aan uw hart, dwaas! wat « zoekt gij in den krijg?"

Zijn dienaar, welke binnentrad om hem te helpen aankleeden, maakte aan zijne reden een einde, doch niet aan zijne gedachten, en de jongeling, die nooit zijne plannen had gedwarsboomd, en wien hij te nietig oordeelde, om hem te schaden, niet ongenegen zijnde, en om zijnen moed beminnende, was hij eerst voornemens den Hertog niets van diens verlangen te zeggen; doch inziende, dat DA SILVA toch, hetzij vroeg of laat, zijne eerste wapenfeiten zoude moeten verrigten, dacht hij: eens moet het eerst wezen, en zelf het gevaar verachtende, besloot hij aan zijne belofte te voldoen.

Aangekleed zijnde, verliet hij zijne woning, zijne linkerhand rustte op den greep van zijnen degen, en drukte de punt van de scheede, welke uit zijnen

mantel te voorschijn kwam, in de hoogte, terwijl zijn hoed, door groote vederen overschaduwd, trotsch op zijn hoofd rustte.

Zoo stapte hij door de *Hintemerstraat;* ieder, welke hem voorbij kwam, groette den gunsteling van den tiran onderdanig, hetgeen deze echter niet scheen te willen opmerken; slechts enkele malen, als hem iemand van eenen hoogen rang voorbij kwam, sloeg hij zijne hand aan den hoed. De vrouwen daarentegen groette hij vriendelijk, en knikte haar lagchende toe; doch de meesten harer, over zijne vrijpostigheid gebelgd, en zijnen onbeschaamden blik niet kunnende verdragen, zagen voor zich neder, of verwijderden zich van het venster.

De Gevangenpoort doortredende, stapte hij met verhaasten tred naar het Stadhuis, waar Duc D'ALVA voor den korten tijd, dien hij in *den Bosch* doorbragt, zijn verblijf hield. Doch onder het schavot willende doorgaan, werwaarts hij hoop had VAN DOORN spoedig te zien brengen, vielen hem onderscheidene paarden van den Hertog in het oog, die voor het Vleeschhuis geschaard stonden. Het eene was nog al fraaijer dan het andere, en dit voor een goed ruiter zeer aangenaam gezigt, niet onopgemerkt kunnende voorbij laten gaan, bezag hij het eene na het andere, terwijl een bruin, dat juist door een geoefend ridmeester terug gebragt werd, vooral zijner aandacht niet ontging. Eenen blik naar den gevel van het Stadhuis slaande, en

zijn oog vestigende op de beeldjes, die door het raderwerk van het klokkenspel, hetwelk begon te spelen, werden in beweging gebragt, kwam het hem voor alsof ALVA voor een der ramen stond. Hij nam zijnen hoed af, stapte, terwijl de schildwacht hem de militaire eer bewees, de trappen op, welke naar het Stadhuis en tegelijk ook naar de strafplaats den toegang verschafte. De vaste galg, tegen welke eene dubbele ladder stond, en waaraan een strop hing, was gereed om gebruikt te worden, terwijl de Scherpregter, met zijne armen op de borstwering leunende, op de markt zag.

Aan eenen Edelknaap verzocht hebbende, hem aan te dienen, zeide deze: dat de Hertog order gegeven had, hem dadelijk binnen te laten, waarop PEREA zich spoedde, om aan het verlangen van ALVA te voldoen. Een drager der groene roede hield aan de kamerdeur de wacht, en maakte deze voor hem open.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Toen PEREA binnentrad, stond zijn meester aan het raam, in de beschouwing zijner paarden, waarvan hij een groot kenner en liefhebber was, verdiept.

Hij was niet lang doch schraal, en de zwart fluweelen Spaansche kleeding, welke hij droeg, was niet geschikt, om hem meer gezet te doen voorkomen. De eene hand had hij op het gevest van zijnen langen degen, terwijl hij met de andere in de vensterbank leunde. Zijn gezigt was bleek en gestreng; zijn voorhoofd, dat nu niet gerimpeld was, zoo als anders, en eene goede luim verried, was hoog; zijn haar stond steil in de hoogte, was dun, doch scheen met zorg opgekamd te zijn; de lange grijze knevel en puntige baard, welken hij op eene eigenaardige manier droeg, gevoegd bij zijnen grooten krommen adelaarsneus en holle vurig schitterende oogen, door zware grijze wenkbraauwen over-

schaduwd, gaven aan zijn geheel gelaat een ernstig en gestreng aanzien. Op zijn geheel uiterlijk en zijne houding, zoude men hem al dadelijk voor een groot krijgsman hebben aangezien; doch niet voor hem, die door het Nederlandsche volk algemeen en te regt voor eenen dwingeland en bloedhond werd uitgemaakt, noch voor den schranderen en hoofschen Spanjaard, die door zijne aardige gezegden en zijn onderhoudend gesprek zeer bij de vrouwen gezien was.

Daar stond hij dan die FERDINAND ALVARES DE TOLEDO, Hertog van *Alva*, Ridder van onderscheidene orden, een der grootste veldheeren van zijnen tijd, die bij de wapenen opgevoed, door de oude krijgsknechten van zijnen vorigen meester alleen waardig werd gekeurd om hen aan te voeren. Daar stond hij, die de schoone *Nederlanden* met zijne ijzeren roede dreigde te verwoesten; doch juist door zijne gestrengheid den grond legde tot de vrijheid en den bloei, welke jaren daarna op den vaderlandschen grond ontloken. Hadde hij toch menschelijker gedacht; zoo zoude hij de burgers niet door de vrees voor straf genoodzaakt hebben, om tegen den Koning van *Spanje* op te staan, zoo als nu het geval was, en hen door zijne onverbiddelijkheid gedwongen hebben, om zich bij de Edelen te voegen, welke zich van het lastige juk der Spaansche heerschappij wenschten te ontslaan, en in plaats van nederige dienaars van een groot

en magtig vorst te zijn, liever zelven wenschten te heerschen, en het gezag te hernemen, dat 's lands Graven uit het Bourgondisch huis in de laatste jaren vermeesterd hadden.

Tot ongeluk der slagtoffers zijner wreedheid, kwam hij in het land met zijne keurbenden, en niets scheen dezen ijzeren stroom te kunnen weerstand bieden; doch de vaderlandsliefde van dat kleine vrijheidslievende volk weerstond zijne magt, en terwijl hunne hoofden hen verlieten, of op het schavot den dood vonden, gordden zij het zwaard, en zwoeren den duren eed, te overwinnen of te vergaan.

Ook tot zijn eigen ongeluk kwam hij hier; want ware hij nooit Gouverneur der *Nederlanden* geweest, hij zoude steeds onder die helden geschaard staan, welke door het nageslacht om hunne wapenfeiten worden geëerd en geächt; zijn naam zoude niet, gelijk nu, met bloedige letters op ieder blad onzer Historie zijn aangeteekend, en zoude niet nog ten huidige dage met afschrik door elken Nederlander worden uitgesproken.

Was iemand in staat, om door kundigheid, gestrengheid, beleid en geoefende legerbenden de beginselen van vrijheidliefde, elken mensch aangeboren, te onderdrukken, dan was hij het voorwaar. Maar hij vermogt dit niet, het bate hem niets of hij zijns vijands legers versloeg, of zijne beulen dagen achtereen deed werken, de vrijheid verrees telkens

uit hare asch, en kwam heerlijker en magtiger dan voorheen te voorschijn, en toen FILIPS argwaan tot geluk van het land den ijzeren arm terug riep, welke haar belette, zich in al hare kracht te vertoonen, was het Hollandsche volk gered, en FILIPS was geen heer der zeven nu vrije landen meer.

Getrouwer dienaar van zijnen meester of ijveriger Katholijk bestond er zeker niet, het vaste, doch verkeerde denkbeeld, dat de volken daar zijn, om te gehoorzamen aan de bevelen van hunnen Vorst, die hun door God gegeven is, en dat het Roomsche geloof het eenige waarachtige is, was te vast bij hem ingeworteld, dan dat hij den opstand tegen de vorsten en de verwerping van het Roomsche geloof, hetgeen in die dagen hoe langer hoe meer veld won en alle landen beroerde, zoude hebben kunnen goedkeuren. Zijn bestuur en zijn gedrag is steeds op deze beginselen gegrond geweest, en hij dacht den goeden weg te volgen, toen hij met zijnen ijzeren wil en met het onwrikbaar besluit om voort te gaan, op het bloedige dwaalspoor voortholde, waarop hij duizenden onschuldigen vertrad.

Het vertrek, waarin de Hertog zich bevond, was niet groot, doch gemakkelijk. Onder den schoorsteenmantel brandde een groot hout- en turfvuur; de muren waren met onderscheidene schilderijen en teekeningen der stad behangen, en de deur werd op de Spaansche wijze door een tapijt bedekt.

Een langwerpig smal kastje met glas aan de voor-

zijde, en uit kostbaar hout bewerkt, stond tegenover den schoorsteen; een fraaije hoed met edelgesteenten bezet, en een massief gouden zwaard, voor welke dingen hetkastje scheen gemaakt te zijn, waren achter het glas verborgen. Deze hoed en dit zwaard door den legaat EBOLI uit naam van Paus SIXTUS den Vijfden, in het vorige jaar te *Brussel* aan ALVA, als verdediger des geloofs overhandigd, waren door dezen met eerbied ontvangen, en door dit geschenk zeer gestreeld, voerde hij het, wanneer hij ergens voor eenen tijd naar toe ging, steeds met zich mede.

Op de tafel stond eene zilveren kan en schenkbord, waarop een glas met water stond en een paar sneden brood lagen, daar de Hertog zeer sober van aard zijnde, slechts zelden iets anders dan dit, buiten zijn middagmaal gebruikte.

Onderscheidene papieren lagen door elkander op de tafel, welke met pennen en eenen inktkoker voorzien was, terwijl de plannen van aan te leggen kasteelen, hem door zijnen vestingbouwmeester FRANCISCUS PACIËCO, Graaf van *Montefabro*, te *Urbino* geboren, overhandigd, de ongelukkige bewoners van die steden met een ijzeren juk bedreigde. Boven op deze teekeningen lag die van het kasteel van *Antwerpen*, ofschoon het toen reeds voltooid was. Waarschijnlijk had de Hertog het gebruikt, om tegen de andere te vergelijken; op hetzelve had hij met eigene hand de vijf bol-

werken gedoopt, en vier er van naar hem *Ernando Toledo, Duc Alba* genoemd. In het vijfde bolwerk stond de naam *Philippus*; doch deze was doorgehaald, en met dien van *Paciëco* verwisseld; hetzij dat de Hertog gedacht had, dat de vestingbouwmeester, zijn bloedverwant, meer regt had, om zijnen naam aan hetzelve te geven, hetzij dat hij niet raadzaam geoordeeld had, om zijnen naam met dien des Konings te vermengen, hetgeen zijne vijanden in *Madrid* ook niet onopgemerkt zouden gelaten hebben.

Een rozenkrans van fraai agaatsteen en met gouden beeldwerk versierd, welke mede op de tafel lag, getuigde, dat ALVA zelfs onder zijne bezigheden zijne Godsdienst niet vergat.

« Zijt gij het, *Senor* LORENZO?" vroeg de Hertog, zonder zich om te keeren, aan dezen, welke, na het tapijt, dat voor de deur hing, te hebben laten vallen, was blijven staan, tot het zijnen meester zoude behagen zijne tegenwoordigheid op te merken.

« Om u te dienen, *Excelencia*!" antwoordde PEREA.

« Zoo treed dan nader," vervolgde ALVA, zonder dat hij omzag.

« Ik heb u zoo even in de beschouwing mijner
« paarden verdiept gezien, gij zijt ook een lief-
« hebber van die moedige dieren, welke door God
« voor den krijgsman schijnen geschapen te zijn."

« Zie," dus vervolgde hij, terwijl hij met zijne hand naar buiten wees, tot PEREA, welke zich eerbiedig voor het andere vensterraam geplaatst had, « met dien hengst kunnen zij niet klaar komen, « een vurig dier niet waar? *Hassan* kent zijne « eigene krachten, en wil aan niemand hunner ge- « hoorzamen."

« Hij erkent in hen zijnen meester niet," antwoordde PEREA op eenen hoofschen toon, « wanneer gij het goedvindt hem te bestijgen, *Exce-* « *lencia!* kan men zijne omstuimigheid niet mer- « ken; zich tegen uwen wil te verzetten durft hij « niet wagen, *Hassan* heeft alsdan zijnen man ge- « vonden."

« Gij vleit, *Senor!*" zeide ALVA, terwijl hij met zijne hand over zijnen baard streek.

« Vergeef mij, *Excelencia!*" hernam PEREA schielijk, terwijl hij zich boog, « ik zoude daaraan « niet durven denken, hetgeen ik zeide, is het ge- « voelen van al uw krijgslieden en *Capitanes* (*), « ja zelfs dat uwer vijanden."

Hier ging ALVA voort, even alsof hij dit niet gehoord had.

« Gij hebt ook niet geheel en al ongelijk; doch hetgeen een ander niet kan, is voor mij gemakke- « lijk; van jongs af aan, heb ik steeds een genoe-

(*) Bevelhebbers.

« gen gevonden, om de ontembaarste paarden te « rijden en te breidelen; alles is slechts eene ge- « woonte, doch mijn *Hassan* is bijzonder wild. « Mogelijk heb ik u reeds verhaald, waarvan hij af- « stamt,” zeide hij vragend, en ofschoon PEREA het wel wist, zeide hij, des Hertogs zwak voor dat paard kennende:

« Vergeef mij, *Excelencia!* zoo ik geloof, hebt « gij het in *Italië* gekocht.”

« Toch niet,” zeide de Hertog vergenoegd, « het « is door eene Arabische merrie geworpen, welke « de Keizer, mijn meester, van HASSAN, Bei van « *Tunis* ten geschenk gekregen had, en daar de « Koning mij een paard beloofd had, gaf hij mij « dit, toen ik naar de *Nederlanden* vertrok, en ik « heb het naar den Bei, *Hassan* genoemd.”

« Maar toen gij beneden waart, heb ik u den « *Corredor* (1), dat bruine paard, met aandacht zien « beschouwen; het is een *Andaluziër*, welken ik « ook zelf heb aangefokt, hij heeft veel overeen- « komst met uw bruin, ofschoon die het in het « loopen niet winnen kan van den *Corredor*. Maar « hoe maakt het uw paard, *Senor!* gij hebt het « zeker niet mede gehad?”

« Mijn getrouwe medgezel in den strijd, is in « eenen slechten staat, *Excelencia!*” antwoordde

---

(1) Hardlooper.

PEREA, « ik ben met hem heen en weder naar « *Brussel* gereden, en dat zal zeker zijn laatste rid « geweest zijn?"

« Dat hadt gij niet moeten doen; maar wat is er « dan met hem gebeurd?" vroeg ALVA op eenen deelnemenden toon, terwijl hij, die naar het leven van eenen mensch niet zag, begaan was met het lijden van een dier.

« Het is mijne gewoonte, gelijk het u bekend is, « *Excelencia!*" dus begon PEREA, « om alles voor « de dienst des Konings en die van uwe *Excelencia* « op te offeren. De paarden, die men onderweg « krijgt, zijn zoo slecht; ik stond dus ook niet « in beraad, om mijn paard ten beste te geven; « het is, toen ik de stad naderde, gestort," en daar hij ALVA's zwak kende, vervolgde hij: « en indien « het niet te stout was, zoude ik uwe *Excelentia* « verzoeken, om mij te raden, wat aan mijn ros « moet gedaan worden."

Hierna beschreef hij hem naauwkeurig hetgeen er gebeurd was, er bijvoegende: « *Excelencia*! uwe « bekende kunde geeft mij alleen nog hoop op het « behoud van mijn arm paard."

De Hertog aandachtig toeluisterende, vroeg hem nu nog eenige bijzonderheden, waarna hij het paard als niet meer bruikbaar beschouwde, terwijl hij PEREA echter eenige middelen aan de hand gaf, om aan te wenden.

Terwijl deze nederig voor den raad bedankte,

zette de Hertog zijnen langen degen, tegen wiens scheede een fraaije dolk aanstak, in eenen hoek van het vertrek, en PEREA gelastende te gaan zitten, zette hij zich in zijnen zetel neder, waardoor deze verhinderd werd, om zoo als hij voornemens was, van de goede luim des Hertogs gebruik te maken, door hem zijne toestemming tot zijn huwelijk te verzoeken en hem verlof te vragen, om voor eenige dagen naar *Loevestein* te gaan.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

« *Senor* PEREA!" dus begon de Hertog, zijn voorhoofd sterk rimpelende, « heb ik u niet meermalen « van eenen zekeren Italiaan, ANTONIO D'AVILAR « genaamd, hooren spreken?"

« Gij bedoelt zeker den *Castellano* van *Loeve-* « *stein*, *Excelencia!*" hernam PEREA, over de vraag des Hertogs en diens strakken blik een weinig onthutst.

« Dien bedoel ik juist," zeide ALVA.

« In dat geval heb ik de eer u te berigten, *Ex-* « *celencia!*" zeide PEREA zich buigende, door het vriendelijk onderhoud des Hertogs bemoedigd, en voornemende, om zich door stoutheid van alle blaam te zuiveren, indien de Hertog door den *Emissario* van zijne misdaad verwittigd was, « dat « ik *Loevestein* meermalen bezocht heb, en dat ik « den slotvoogd zeer goed ken. Hij is voogd over « de dochter van eenen mijner vrienden, welke mij

« hare hand had toegezegd; doch op eene reis « omgekomen zijnde, heb ik mij verpligt geacht, « ofschoon hij er niet meer was, om mij mijne « gelofte te herinneren, en dezelve te vervullen, te « meer daar het meisje mij bevalt. Tot nog toe « heeft zij echter uit genegenheid voor eenen slech- « ten knaap, die onder de Watergeuzen te huis « behoort, geweigerd, om mij hare hand te rei- « ken; doch ik heb hoop, dat zij nu haar belang « beter zal inzien, en wilde juist aan uwe *Excelen-* « *cia* verzoeken, om eenen keer naar *Loevestein* « te doen, en tevens de toestemming tot mijn hu- « welijk te geven."

« Gij zijt dus met de gelegenheid van het Slot « en al wat daartoe behoort, goed bekend?" vroeg de Hertog, die aandachtig geluisterd had.

« Volkomen, *Excelencia!*" hernam PEREA over deze vraag verwonderd.

« Zoo luister aandachtig naar hetgeen ik u zal « verhalen," voer de Hertog voort, zich in zijnen stoel uitstrekkende en zijn eene been over het andere heenslaande, terwijl de beweging van hetzelve aanduidde, dat niettegenstaande zijn gelaat bedaard was, hij toch innerlijk scheen verstoord te zijn. « Dezen middag heb ik berigt van *Gorkum* ontvan- « gen," dus begon hij, « dat het eergisteren nacht « aan de muiters gelukt is, om *Loevestein* in te « nemen."

Hier had PEREA werk om zijne verwondering en

woede te bedwingen, en riep: « Is het mogelijk, « *Excelencia?*"

Doch ALVA scheen zijn gezegde niet op te merken, en vervolgde bedaard: « Op uw verzoek liet « ik den Italiaan op het Slot als Kastelein, ofschoon « hij mij voor dien post niet geschikt voorkwam, « zij zijn meest te verwijfd en niet geschikt tot ge- « trouwheid en moedige daden; doch in deze zaak « is alleen zijne dwaze menschlievendheid strafwaar- « dig, hij heeft zich door de kleeding van zijne « vijanden, welke in monnikskappen gedoken, « zijn binnengeslopen, laten verschalken. Een be- « velhebber, welke eene sterkte voor zijnen meester « bewaart, is daar niet om herberg te houden en « reizigers en landloopers te ontvangen, neen, dit « moet hij voor de kroegen en kloosters overlaten; « hij heeft dus zijnen grootsten pligt, de waakzaam- « heid, verzuimd, en op mijne eer! voor zijne « onvoorzigtigheid den dood verdiend."

Ofschoon PEREA, indien het een' ander gegolden had, zeker niets zoude gezegd hebben, zoo deden echter de voorzigtigheid, D'AVILAR's hem bekende lafhartigheid en zijne natuurlijke stoutheid hem besluiten, om den slotvoogd te verdedigen, weinig denkende, dat het vonnis reeds aan dezen voltrokken was, en dat hij zich in zijne laatste oogenblikken nog bezig had gehouden met plannen tot zijn verderf te ontwerpen. Het woord opvattende, zeide hij:

« De slotvoogd is schuldig aan pligtverzuim, ik « ontken het niet, *Excelencia!* maar zijne onvoor- « zigtigheid is echter te vergeven, de bezetting van « het Slot was zeer zwak, en het is mijne schuld, « *Excelencia!* dat ik niet gezorgd heb, om dezelve « vóór den winter te doen versterken, gelijk hij mij « verzocht had."

« Uwe vriendschap doet u aldus spreken, LOREN- « ZO!" zeide de Hertog vriendelijk, waarna hij trotsch vervolgde: « ik spreek u vrij van alle blaam; alleen « omdat ik het zoo goedvond, en nergens anders « om, bleef hij op het Slot, en dus zal ook na den « slotvoogd niemand de schuld krijgen wegens dit « ongeluk, dan ik."

PEREA boog zich, en zeide: « *Excelencia!* zijn « u ook eenige nadere bijzonderheden bekend?"

« Neen," antwoordde ALVA, « D'AVILAR schij- « nen zij gevangen te hebben gehouden, de be- « zetting hebben zij echter op vrije voeten gesteld, « waarschijnlijk, om hunne levensmiddelen te sparen. « Maar wien denkt gij, dat men verdacht houdt « de aanvoeder der Geuzen te zijn?"

« Wien anders dan onzen aartsvijand, den *Emis- « sario*, *Excelencia!*" riep PEREA uit.

« Juist," hernam ALVA, « naar alle gedachten « moet het die verwenschte spion zijn, welke ons « hier weder eene vlieg heeft afgevangen; doch het « gelukken van zijn plan zal mogelijk zijnen val « veroorzaken."

« Hoor," dus vervolgde hij op eenen vasten toon, « ik had besloten een ander naar *Loevestein* te « zenden; doch uwe tijdige terugkomst en uwe be- « kendheid met de gelegenheid van hetzelve, doen « mij u daartoe bij voorkeur verkiezen. Alles is « reeds gereed tot uw vertrek; nog dezen avond ver- « laat gij de stad, en neemt VELASQUEZ met hon- « derd vijftig vuurroeren mede. Veel paardenvolk « hebt gij niet noodig, de ligging van het Slot maakt, « dat gij er geene dienst van zoudt hebben; eenigen « uwer Speerruiters zullen genoegzaam zijn, om de « eene of andere order over te brengen, of zoo het « noodig was, eene veldontdekking te doen. De « Grootmeester van het geschut, DE CERBELLON, « heeft reeds bevel gekregen, om u het noodige « grof geschut en zoo veel werklieden, als gij begee- « ren mogt, van *Gorkum* te beschikken, en daar « het niet mogelijk is, een genoegzaam aantal Spaan- « sche busschieters spoedig genoeg op dit punt « bijeen te brengen, uit de naburige steden zoo veel « inlanders, die het geschut kunnen bedienen, te « ligten, als gij noodig zoudt kunnen hebben. Ik « vertrouw, dat gij u dus als naar gewoonte van « uwen last zult kwijten; den grootsten spoed moet ik « u echter ten sterkste aanbevelen, daar het bezit van « *Loevestein* mij van de getrouwheid van *Gorkum* « en *Woerkum* verzekert, en noodzakelijk voor mij « is, indien ik genoodzaakt werd, om mijn krijgs- « volk in het hart van *Holland* te doen binnenruk-

« ken. Indien men de muiters den tijd liet, om « het Slot te versterken en te bezetten, zoo zouden « wij genoodzaakt zijn, om dit gewigtige punt tot « het volgende jaar in hunne handen te laten. Nu « is het, nog slechts door weinig en bij elkander « geraapt volk bezet, gemakkelijk te overwinnen, de « zamenspanningen, welke in stilte in *Gorkum* en « *Woerkum* tegen het gezag van mijnen meester « worden voortgezet, zijn mij bekend, en maken « mij ongerust."

Dit zeggende, zweeg hij en stond op, waarna PEREA insgelijks opstaande en zijnen stoel tegen den muur gezet hebbende, met vuur uitriep:

« *Excelencia!* uw vertrouwen zal u niet bedrie- « gen, de *Emissario* heeft zijn laatste feit ver- « rigt, of gij ziet PEREA niet weder, dat beloof « ik u op mijne eer," waarna hij vervolgde: « de « *Abanderado* (1) uwer onoverwinnelijken is buiten « staat mij te volgen; zoude uwe *Excelencia* mij « veroorloven, den jongen DA SILVA in zijne plaats « mede te nemen."

« Hij is nog zoo jong, *Senor!*" antwoordde de Hertog, « en ofschoon dit hier wel niet het geval « wezen zal, zoo zoude ik toch niet gaarne zien, dat « onze banier zich niet onverschrokken in het vuur « vertoonde, of dat hij, hetgeen God verhoede, werd « verloren."

(1) Vaandrig.

« Voor dat laatste blijf ik u borg, *Excelencia!*" hernam PEREA, « wat zijne jeugd aanbetreft, op « zijne jaren gevoelde ik ook eene onweerstaanbare « drift, om mij te onderscheiden; uwe *Excelencia* « zelve snelde, slechts zestien jaren zijnde, naar « het leger voor *Fontarabia*, ik bid u, sta mij « mijn verzoek goedgunstig toe."

Toen PEREA uitgesproken had, lachte ALVA eenige oogenblikken, en streek genoegelijk zijnen baard, waarna hij zeide: « Nu dan, LORENZO! « neem hem mede, ik wil den jongeling niet ver- « hinderen, mij de blijken te geven van zijnen « moed; gij ziet, dat ik een gemakkelijker meester « ben, dan mijn grootvader, die mij noodzaakte in « stilte naar het leger te vertrekken. Hetgeen TO- « LEDO en u goed gelukte, kan hem echter slecht « bekomen; doch *Quien no se aventura, no pasa* « *la mar!* (1) het vaandel worde dan door hem « gedragen."

Hierop stak hij aan PEREA, als teeken van bijzondere genade, zijne lange dorre hand toe, welk gunstbewijs deze met eerbied ontving, waarna ALVA vervolgde:

« Ofschoon ik nog geenen tijd gehad heb, om de « stukken, welke gij van *Brussel* medegebragt heb, « geheel door te zien, zoo twijfel ik niet, na hetgeen

---

(1) Die niets waagt, die niets gewint.

« ik er van nagezien heb, of gij hebt volkomen aan « mijn verlangen voldaan. Bij gelegenheid zal ik « niet nalaten, om Zijne Majesteit van uwe diensten te verwittigen, en zeg u in zijnen naam dank « voor den spoed en het doorzigt, hetwelk gij in « deze zaak aan den dag hebt gelegd.

« De kwade raadslieden, welke het vertrouwen « van mijnen meester niet verdienen, zijn oorzaak, « dat niettegenstaande de groote behoefte, welke ik « aan gereede penningen heb, mij bijna niets uit « *Spanje* wordt overgezonden; men belooft mij « veel, maar men komt niets na. Daar mijne vij-« anden niets op mijn gedrag weten te zeggen, « zoeken zij mij door gebrek aan onderstand van « hier te verdrijven, en mij in het oog des Ko-« nings als eenen onbekwamen landvoogd te doen « voorkomen; zij vergeten, dat het niet voor de « eerste maal is, dat ik de zaak mijns meesters uit « mijne eigene middelen voortzet, en dat ik bereid « ben, om steeds al wat ik bezit voor de dienst « van den Koning op te offeren, zij zullen dus « hun oogmerk niet bereiken."

« Neen," vervolgde hij met trotschheid, « zij « zullen noch het genoegen hebben, mij het ver-« trouwen des Konings te doen verliezen, noch zoo « gelukkig zijn, om den Hertog van *Alva* aan hun-« ne voeten om onderstand en hulp te zien smeeken."

« Intusschen, *Senor* PEREA! ofschoon Zijne Ma-« jesteit mij niet in de gelegenheid stelt, om uwe

« verdiensten naar waarde te beloonen, zoo is ALVA « echter toch in staat, om u zijne tevredenheid over « uw gedrag te doen kennen."

« Gij hebt uw paard in mijne dienst bedorven, « het is dus mijn pligt u dit verlies te vergoeden; « de *Andaluziër*, van welken wij zoo even spraken, « verzelle u naar *Loevestein*, ik schenk hem u, en « zal mijnen stalmeester last geven, den *Corredor* « dadelijk aan uw kwartier te laten brengen."

« *Excelencia*! gij kent mijnen ijver voor uwe « dienst," antwoordde PEREA, zich diep buigende, « en dit nieuwe geschenk uit de hand mijns mees- « ters, zal dezelve zoo het mogelijk is, nog doen « aanwakkeren. De berijder van uw paard zal zich « uwe goedheid en uw vertrouwen waardig maken, « en steeds bereid zijn, om derwaarts te snellen, « waar het u zal welgevallen mij te zenden."

Terwijl hij zich oprigtte, den hoed in de linkerhand houdende, sloeg hij met de regterhand op zijn rapier, en vroeg:

« *Excelencia*! hebt gij verder nog iets te be- « velen?"

« Neen, LORENZO!" antwoordde ALVA, terwijl hij hem met de hand wenkte om te gaan, « voor « het tegenwoordige niet. De bevelen en opeisching, « door mij geteekend, zullen u voor uw vertrek ge- « worden; gij zult daaruit zien, dat ik gelast heb « den Italiaan gevangen herwaarts te brengen; ik « zie u voor het overige spoedig weder. Vaarwel!"

Perea boog zich nog eens, en verliet toen, het tapijt opligtende, het vertrek.

Onderscheidene Edellieden, die zich in het voorvertrek vermaakten met spelen en drinken, zochten hem over te halen om zich bij hen te voegen; doch voorwendende geenen tijd te hebben, verliet hij hen, en wilde zich haasten om den trap af te snellen; doch JAN DE VARGAS, President van den Raad van Beroerte, onder aan denzelven ziende, wilde hij wachten tot deze zoude bovengekomen zijn. Deze hem bemerkende, trad, ofschoon hij reeds zijnen voet op de onderste trede gezet had, terug, en scheen te verwachten, dat PEREA naar beneden zoude komen; toen hij evenwel zag, dat deze nog besluiteloos was, wat hij zoude doen, zeide hij:

« Geef u de moeite om af te stijgen, *Senor*! « gij hebt zeker meer haast, dan ik, en ik zal nog « tijds genoeg bij den Hertog komen, ofschoon ik « eenen vriend eene kleine hoffelijkheid bewijs.

« Vriend!" zeide PEREA zacht bij zich zelven, terwijl hij eenen verachtelijken blik op DE VARGAS wierp, hetgeen deze met een spottend gelach beantwoordde. Perea aan dit gesprek een einde wenschende te maken, snelde den trap af, en wilde DE VARGAS voorbijgaan; doch deze trad hem in den weg, en zeide:

« Zoo ziet men weder, dat vrienden elkander « tusschenbeiden noodig hebben. Uw vriend D'A- « VILAR zal ook reeds op u zitten wachten, ten

« minste als gij naar *Loevestein* gaat, om hem te « helpen, zoo als de spraak gaat.” Doch toen hij zag, dat PEREA geenen lust scheen te hebben, om een gesprek aan te knoopen, zeide hij: « Ik wil u « niet ophouden, veel geluk op uwe onderneming,” en klom haastig den trap op.

PEREA bleef staan en mompelde iets, dat eenen afscheidsgroet moest beduiden, doch meer had van eene verwensching, en herhaalde, toen DE VARGAS uit zijn oog verdwenen was, het woord « Vriend” terwijl hij bij zich zelven dacht: « PEREA! hoe « ver is het met u gekomen, dat gij zulk eenen « ellendeling ontzien, en ongestraft zijne spotter-« nijen afwachten moet.” Doch op eens werd hij in zijne mijmering gestoord door de stem van den voorzitter, welke op het portaal bij den trap was blijven staan, dezen uitroep gehoord had en op eenen helschen toon vroeg:

« Wat is er van uwe dienst, *Senor Caballero*?”(1)

« Niets,” riep PEREA woedend, terwijl hij den trap afsnelde, om zijnen geheimen vijand, die zich, even als een zwarte geest des ongeluks, boven aan denzelven vertoonde, niet meer te zien, en eer hij nog het Stadhuis verlaten had, had de wraakzuchtige Spanjaard reeds besloten, om na zijne terugkomst zich op de eene of andere wijze van dezen lastigen breidel te ontslaan.

---

(1) Ridder.

Aan zijne woning gekomen zijnde, kon hij eerst bedaard nadenken over het gebeurde op *Loevestein.* Op het oogenblik, dat hij waande VAN DOORN in zijne magt te hebben en aan ANNA de wet te kunnen voorschrijven, verging zijne hoop in rook. VAN DOORN en ANNA, ofschoon niet voor altijd bevrijd voor zijne woede, bevonden zich echter voor het tegenwoordige buiten zijn bereik; alleen de flaauwe hoop, om hen nog op *Loevestein* te vinden, en hen met den gehaten *Emissario* gevangen te nemen, vertroostte hem, en deden hem bedacht zijn, om zoo spoedig mogelijk het Slot te trachten te bereiken.

Nog eer de avond viel, reed PEREA, op het geschenk des Hertogs gezeten, de *St. Jans*-poort uit, aan het hoofd van zijne speerruiters, terwijl PEDRILLO de trompet stekende, voor een oogenblik het doffe gerommel der trommen verdoofde, welke met de schalmeispelers, de Spaansche vuurroeren en hunnen hoofdman VELASQUEZ, die te paard gezeten was, vooraf gingen.

Toen PEREA, aan zijne ruiters bevel gevende om voort te rijden, bij de brug met zijn steigerend ros bleef stilstaan, zwaaide DA SILVA, die het vaandel droeg, met hetzelve, en riep: « *Vive el rey!* (1)" hetgeen door de soldaten met vuur herhaald werd.

(1) Leve de Koning!

De burgers echter, welke de soldaten zagen uittrekken, herhaalden dien kreet niet, een somber stilzwijgen gaf hunne vrees, zoo niet hunne misnoegdheid te kennen. De musketiers trokken in rotten hem met hunne lange musketten voorbij, op welker blaauwe loopen de avondzon eenen rooden gloed wierp, en PEREA het bruine en krijgshaftige gelaat der onoverwinnelijken met welgevallen beschouwende, wenschte zich reeds bij voorraad geluk met de vermeestering van *Loevestein*.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Nog lang nadat VAN DOORN met ANNA was afgevaren, stond de Boodschapper in gedachten verzonken, met de armen over elkander geslagen, aan den oever van de rivier, en zag in de duisternis. Door de schoonheid van het meisje getroffen, door het bloedig tooneel, dat zoo even op *Loevestein* had plaats gehad, aangedaan, kon hij niet scheiden van de plek, waarop hij zijnen vriend voor het laatst, (hij kon het zich niet ontveinzen), de hand gedrukt had; want ofschoon hij VAN DOORN slechts weinig gezien had, achtte hij hem om zijne braafheid hoog, en met een ouderlijk hart hing hij aan den moedigen jongeling, die op zijne roepstem zich voor zijn vaderland opofferde; om die reden had hij zich verpligt gevoeld hem te redden, zelfs met gevaar van zijn eigen leven.

Lang stond hij daar, en de koude rivierwind, welke zijnen mantel om hem deed wapperen, en zijne grijze haren en zijnen baard door elkander deed waaijen, noch het geraas van den stroom, welke aan zijne voeten, tegen de vorst, die zijne vaart wilde ketenen, kampende, daarheen snelde, konde hem uit zijn diep gepeins doen ontwaken.

Aan de vriendschap had hij voldaan, zijn woord, om MANILLA'S dood te wreken, had hij gehouden, en D'AVILAR'S bloed bezwaarde zijn geweten niet; doch het vaderland riep hem om nu ook jegens hetzelve zijne pligten te vervullen; want *Loevesteins* vermeestering moest ook voor hetzelve nuttig zijn, en dit alleen was in staat, om hem tot zich zelven te doen komen.

« Vaarwel, vriend!" riep hij uit, « vaarwel! « Gods almagt brenge u, na het doorworstelen van « vele gevaren, in eene veilige haven, rust dan zacht « in de armen van uwe beminde vrouw; maar « HERMAN zal uw geluk niet beleven. Ik heb u « voor het laatst gezien," vervolgde hij weemoedig, en de hand aan zijn gelaat brengende, veegde hij misschien eenen traan uit zijn oog, en stapte met groote stappen naar het Slot. — Het vaderland riep hem.

Zich te verzekeren, dat zijne gevangenen geene pogingen deden om te ontsnappen, was zijn eerste werk, waarna hij zich met UILENBURG in eene der kamers op een bed nederwierp, om wat uit

te rusten, en in staat te zijn, om tegen den anderen morgen zijne twee medgezellen in het bewaken der gevangene Spanjaarden af te lossen.

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Den volgenden morgen vroegtijdig, werd UILENBURG naar *Gorinchem* gezonden, om levensmiddelen in te koopen, en hunne vrienden aldaar van de vermeestering van het Slot kennis te geven. Hij keerde na een paar uren verwijl met dezelve terug, en twee mannen, welke reeds dadelijk zich bereid getoond hadden, om den Boodschapper te helpen; waarna deze zich spoedde, om het geheele gebouw te doorzoeken, de gelegenheid van hetzelve in oogenschouw te nemen, en te zien hoe groot de voorraad van wapenen en krijgsbehoeften was, die er zich in bevond.

Reeds hadden zij het geheele voorhof en de benedenkamers van het eigenlijke Slot doorzocht, toen een hard gelui aan de poortklok hen verschrikt deed stilstaan, en veroorzaakte, dat zij spoedig naar de poort snelden. Door een raampje ziende, hetwelk in den muur van de wachtkamer was, zagen zij een' oud man van een deftig voorkomen, die in

eenen ouden afgesleten zwarten mantel gehuld en een kastje onder den arm houdende, voor de poort driftig heen en weder stapte, en ongeduldig scheen, dat hem niet werd open gemaakt. Eene schuit met twee roeijers had hem gebragt, en deze hadden zich, op de terugkomst van hunnen meester wachtende, op den grond van het vaartuig nedergezet, en spraken, door de koude ineengekrompen, bedaard over het weder.

UILENBURG nam dadelijk eenen hoed van den muur, en eenen mantel omwerpende, greep hij een musket, en zeide tot den Boodschapper:

« Ik zal eens gaan zien, HERMAN! wat of die
« zwarte raaf hier verrigten moet, en hem spoedig
« terug wijzen; die kerel luidt de klok, alsof hij
« zakken met goud onder zijnen kalen mantel draagt,"

Terwijl nu de heelmeester, die voor het laatst nog eens naar VAN DOORN kwam zien, eer het digt gaan der rivier hem zulks beletten zoude, over de koude morde, en zijnen zieke, den slotvoogd en al de bewoners van het oude huis verwenschte en binnens monds eenige Latijnsche woorden mompelde, opende UILENBURG, welke nu volkomen op eenen Spaanschen Krijgsman geleek, de poort, en vroeg op eenen norschen toon in gebroken Hollandsch:

« *Senor Abate* (1) wat voert u hier heen?"

---

(1) Abt.

De wondheeler wilde, zoodra de poort geopend werd, dezelve binnen ijlen, en riep: « Houd mij « niet op.” Doch UILENBURG wees hem met zijne vuist terug, zoodat hij werk had om op de been te blijven, en zijn musket forsch voor hem neder zettende, zeide hij:

« *Deten-tu!* (1)” en belette hem den verderen doorgang

HELLEBORIUS over het onbeschoft gedrag van den Soldaat verontwaardigd, riep binnens monds: « Lompe hond! ik ben *Medicussum* (2), de « wondheeler van *Gorkum*.” Doch toen hij dezen zijne knevels zag opstrijken, werd hij bevreesd, dat de Spanjaard hem verstaan mogt hebben, en zeide: « Het verwondert mij, Krijgsman! dat gij « mij niet kent, ik kom om den gevangen Geus te « verbinden. *Senor* D'AVILAR is mijn vriend, en « heeft mij ontboden, gij moet wel zeer gezond « zijn, dat gij de hulp van meester HELLEBORIUS « nog nooit hebt noodig gehad.” Dit zeggende, zag hij met droefheid den sterken ligchaamsbouw van den soldaat, hij wanhoopte dus om hem ooit onder handen te krijgen; doch dacht bij zich zelven: als dit eenmaal gebeurt, zijn de kaarten vergeven, en dan zal het mijne beurt wezen.

« De Geus is gisteren reeds vervoerd,” bromde UILENBURG « de *Castellano* heeft eene verre reis

(1) Sta. (2) Geneesheer.

« ondernomen, *Maldito Barbarillo!* (1) houd mij
« niet op."

Doch ofschoon de toon, op welken dit gezegd werd, niet geschikt was om hem gerust te stellen, zoo wilde HELLEBORIUS toch binnen dringen, om in spijt van den soldaat zijn bezoek af te leggen, en de belooning, welke hem toegezegd was, niet te ontgaan, en zocht MEIJER of iemand anders gewaar te worden, die hem kende, en hem van dezen ongemakkelijken portier ontslaan kon.

Doch UILENBURG, die moeite had om zijnen lachlust te bedwingen, en wien deze vertooning reeds begon te vervelen, haalde zijnen degen een eind wegs uit, en graauwde hem op eenen harden toon toe, terwijl hij hem vreesselijk aanzag:

« Terug, lapzalver, of *nombre de Dios* (2)! ik zal
« u met mijn *lamana* (3) knoopsgaten in den buik
« maken, welke gij niet genezen kunt; *Carajo* (4)!"

Daar meester HELLEBORIUS beducht was, dat hij zijn woord gestand zoude doen, nam hij de vlugt, liet zijne kast vallen, en meer dood dan levend in de schuit springende, riep hij door de vrees vermeesterd uit:

« Roeit in Gods naam spoedig voort, mijne
« vrienden! eer die bezetene ons ontzielt," waarna

---

(1) Vervloekte Baardschraper. (2) Bij den naam van God. (3) Kling. (4) Eene Spaansche verwensching.

hij, om zijne vlugt te verontschuldigen, vervolgde: « *Quid Quid agis prudentor agas.* (1)"

Uilenburg had intusschen het kastje opgenomen en de poort digt geworpen, en zeide lagchende tot den Boodschapper, terwijl hij zijnen mantel afwierp:

« Bij mijne ziel! die kerel was lastig, gelukkig
« dat ik nog een paar woorden Spaansch onthouden
« had van den tijd, toen ik onder de haakschut-
« ters te paard gediend heb, anders hadde ik hem
« niet weggekregen.

Zoodra dit lastige bezoek afgeloopen was, begaven zij zich weder aan hun onderzoek, en bezochten de hoogere verdiepingen. Ammunitie, blanke wapenen en klein geweer waren er in genoegzaam aantal voorhanden; doch geschut vonden zij, even als MEIJER hun reeds onderrigt had, niet, en dit was juist het moeijelijkst te bekomen, vooral in den korten tijd, welke hun nog voorhanden was, eer hunne vijanden berigt kregen van hun bedrijf.

Op een afgeschoten gedeelte van den zolder vonden zij allerhande soorten van oud wapentuig, het meestendeel was echter door den roest bedorven of door de uitvinding van het buskruid in onbruik geraakt; vele der wapenen schenen zelfs afkomstig te zijn van den tijd, toen het Slot door den Graaf VAN OOSTERVANT werd ingenomen, ten minste zij

---

(1) Al wat gij doet, doet zulks voorzigtig.

zochten dikwijls te vergeefs te raden op welke wijze men ze gebruikt had.

« Zie daar eenen goeden degen voor u," zeide de Boodschapper tot UILENBURG, op een zwaard wijzende, dat ofschoon geroest zijnde, nog zeer goed in orde was, en gemaakt was, om met twee handen gebruikt te worden. UILENBURG nam het op, bezag het; doch toen hij het eenigen tijd in zijne hand gehouden had, wierp hij het verstoord weg, zeggende:

« Verdoemd, HERMAN! zijt gij dwaas, dat is geen « zwaard voor mij, het is te zwaar; die dat gebruikt « heeft, is zeker een halve duivel geweest."

Doch de Boodschapper raapte het zwaard op, en het met beide handen aanvattende, slingerde hij het zelfs boven zijn hoofd rond, en verpletterde er een paar oude harnassen en helmen mede, welke op den grond lagen.

« Gij ziet, dat dit staal nog goed is" zeide de Boodschapper, waarna hij lagchende vervolgde: « het « is ook zoo zwaar niet, als gij gelooft, en ik zal « het medenemen, om in tijd van nood te gebrui- « ken." Nu een ijzer nemende, dat op den grond lag, krabde hij den roest bij het gevest wat af, om eenige oude letters te lezen, welke er in gegraveerd waren.

« Dat ding zal zeker aan ROELAND of een' ander « van die oude heeren hebben toebehoord," zeide UILENBURG, « en gij moogt onzen Wapensmid er « den roest wel wat laten afslijpen."

« Gij vergist u" hernam de Boodschapper « vol-
« gens deze letters heeft het aan eenen zekeren OTH
« VAN DRIEL toegekomen; doch wie hij geweest is,
« weet ik niet. Wat de roestigheid aanbetreft, die
« zal ik er op de koppen der Spanjaarden wel afslij-
« pen, ten minste die sinjeurs hebben den naam
« van zeer hardhoofdig te zijn."

Met eenen der sleutels, welke bij den kastelein gevonden waren, openden zij nu ook een klein vertrekje op den zolder, en stonden verbaasd over het aantal boeken, beschreven papieren, smeltkroezen en uit koper vervaardigde werktuigen, welke zij er in aantroffen.

« Voor den Duivel!" zeide UILENBURG lagchende, een glazen helm aan stuk schoppende « ik begin te
« bemerken, dat de Italiaansche hond zich ook be-
« zig hield met sterrekijkerij; het verwondert mij
« daarom, dat hij zijnen dood niet heeft kunnen
« vooruitzien.

« Dwaasheid!" antwoordde de Boodschapper « uit
« de sterren valt voor den mensch niets te leeren,
« alleen de zeeman kan, wanneer hij in de sterre-
« kunde ervaren is, er zijnen weg naar rigten, en
« daardoor dikwijls het gebrek van den zeilsteen
« vergoeden. Doch naar al wat ik hier zie," vervolgde hij eene rol beschreven parkement in de hand nemende, « geloof ik, dat de slotvoogd zich meer
« met het goud zoeken, dan met het sterrekijken
« heeft bezig gehouden."

Na de rol ingezien te hebben, wierp hij dezelve, daar hij vergeefs getracht had te ontdekken, in welke taal het geschrift was opgesteld, en waartoe de figuren dienden, welke er in waren afgeteekend, achteloos in eenen hoek op eenige houtskolen, weinig denkende, dat dit geschrift door D'AVILAR te *Venetië* voor eene groote som in gouden speciën gekocht was van den vader des beruchten MAMUGNI van *Cyprus*, in de hoop van daardoor in staat te zijn de grootste rijkdommen voort te brengen.

Na het eene en andere bezigtigd te hebben, sloot de Boodschapper de deur weder digt, terwijl hij den ledigen kroes even als D'AVILAR dien op het fornuis gezet had, onaangeroerd tusschen de houtskolen in den ring liet staan. Dus hun onderzoek verrigt hebbende, keerden zij naar de benedengedeelten van het Slot terug, terwijl de Boodschapper in het voorbijgaan nog de deur van de kapel sloot, ten einde zijnen onderhoorigen te verhinderen, om dezelve te vernielen, en zich daardoor gelijk te stellen met het geboefte, dat door hunne onzinnige verniel- en roofzucht, de zaak van de *Nederlanders* bij vele bedaarde lieden had doen verafschuwen.

Den geheelen dag bragten zij door met het Slot zoo veel mogelijk te versterken, de groote poort van het voorhof werd digt gemaakt en bevestigd; de kleinste alleen werd, als gemakkelijker te verdedigen, voor den uitgang open gehouden; de vensters werden, voor zoo ver zij niet met ijzeren traliën

bezet waren, met planken digt gespijkerd, en alleen kleine openingen om door te schieten, er in bewaard.

Gaarne hadde de Boodschapper het gebouw geheel in het rond met schietgaten laten doorbreken; doch de dikke muren weerstonden de kracht des beitels, en het cement, waarmede de steenen aan elkander gehecht waren, was, ofschoon er reeds eeuwen sedert de stichting van het gebouw verloopen waren, nog zoo vast, alsof hetzelve nog pas onlangs was opgemetseld; op de noodigste plaatsen alleen werd er dus mede voortgegaan, tot dat de nacht zijnen sluijer over het aardrijk wierp, en dus ook op *Loevestein* een einde maakte aan het werk.

Toen riep de Boodschapper zijne manschappen bijeen, en nadat zij zich allen van het hoofd tot de voeten gewapend hadden, ging hij naar de deur van de wachtkamer, waar de soldaten waren opgesloten. Hij opende het venstertje in de deur, en zeide:

« Soldaten! het uur van uwe bevrijding is daar,
« gij kunt gaan; drie van u kunnen tegelijk dit
« vertrek verlaten, de overblijvenden zullen mij
« telkens voor het gedrag der bevrijdwordenden
« borg blijven."

De deur werd geopend, de monden der roeren met brandende lonten en ontsloten pan, dreigden hem, die het gegeven bevel zoude willen overschrij-

den, met den dood; doch de Spanjaarden bleven op hunne plaats stilstaan en blikten hunne vijanden onbevreesd aan.

Op bevel van hunnen hoofdman traden er drie de deur uit, waarna dezelve weder gesloten werd, en zoo vervolgens. Hij zelf ging het laatst; getrouw aan zijnen pligt, was hij gewoon het eerst het gevaar te zoeken, en hetzelve het laatst te verlaten.

Terwijl hij de poort uittrad en de Snijder zich gereed maakte, om de deur achter hem digt te werpen, bewees de Wapensmid, welke aan dezelve de wacht hield, hem de militaire eer, waarop de *Anspessado* zeide:

« Dit oogenblik bewijst mij, dat rebellen ook « hun woord nakomen; maar waarlijk, *Senores!* « gij bewijst mij en mijnen soldaten te veel eer. « Spoedig hoop ik een bezoek bij u af te leggen, « ik twijfel niet, of gij zult ons goed ontvangen, « tot weerziens dan." Zich bij de Spanjaarden voegende, die hem op eenen afstand wachtten, verloor hij zich in het duistere van den nacht.

Ofschoon van het gevaar bewust, dat hen allen bedreigde, liet de Boodschapper zulks niet merken; maar gaf den zijnen goeden moed, en beloofde hun, dat de hulp, hem door den Graaf VAN DEN BERG toegezegd, spoedig zoude komen. Helaas! hij begon er zelf aan te wanhopen; want toen hij, nadat hij alles had nagezien, het Slot beklom, om den wind en het weder naauwkeurig waar te nemen,

woei de snijdende oostewind hem scherp in het aangezigt, en voorspelde hem eene sterke vorst; de slotgracht was reeds met eene ijskorst overdekt, het leed geen twijfel of alle binnenwateren zouden spoedig digt gevroren zijn, en de manschappen, welke hem beloofd waren, zouden niet in tijds kunnen komen.

Maar verre was het van hem, die geen gevaar vreesde, om zich te laten ontmoedigen; bij het stijgen van den nood, rees ook zijn moed, en toen hij zich op zijn rustbed nederwierp, beval hij zich en de zijnen in de handen van Hem, die weer en wind beveelt, en de hoop, dat de wind, gedurende den nacht in het westen zoude loopen, hem opbeurende, troostte hij zich met de gedachte, dat, ofschoon het niet in zijne magt was om te overwinnen, het aan hem lag, om met roem te vergaan.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Den anderen dag ontving VAN DEN BOSCH door hulp van hunnen vriend, den herbergier in *den Paradijsvogel*, nog eenige levensmiddelen; doch dit was ook het laatst, dat hij hun die kon doen toekomen.

Van tijd tot tijd raakten er onderscheidene hunner geloofs- en partijgenooten, hetzij langs de rivier of door den *Bommelerwaard*, binnen het Slot. Deze berigtten hun, dat de ontvangst van den heelmeester op *Loevestein* reeds eenige achterdocht verwekt had, welke maar al te spoedig door de gevangen geweest zijnde Spanjaarden in zekerheid was veranderd, en dat reeds in den verloopen nacht twee renboden naar *'s Hertogenbosch* waren afgezonden, om ALVA van de overrompeling kennis te geven, om welke reden de Boodschapper geraden vond, om een jong, doch vertrouwd persoon met het paard van den Slotvoogd door den *Bommelerwaard* af te zenden, en ernstig om hulp te verzoeken.

Den geheelen dag heerschte er eene ongewone drukte te *Gorinchem* aan de kaai; op de wallen en langs den dijk naar *Dalem* wemelde het van nieuwsgierigen, welke het Slot aangaapten, en te vergeefs iets bijzonders er aan trachtten op te merken. Ook menig regtgeäard Hollander bevond zich onder hen, en zag weemoedig naar het doodsche gebouw, dat als uitgestorven daar lag. De toonen van de trompet, het roeren der trommen, noch het vrolijk gejuich eener talrijke bezetting streelde zijne ooren; geen geluid, neen, zelfs geen enkele klank stelde zijn vaderlandslievend hart gerust, en ofschoon hij voor het tegenwoordige zich nog niet bij zijne broeders bevond, haakte hij naar het oogenblik, waarin hij ook eens op zijne beurt voor het land, dat hem had zien geboren worden, en hem gevoed had, de wapens zoude kunnen opvatten en hetzelve helpen bevrijden van vreemden dwang, of voor hetzelve zijn leven opofferen.

Zoo verliep ook deze dag, in wiens avond de bezetting van *Gorinchem* versterkt werd door eenige soldaten, die van *Utrecht* kwamen, en toen de volgende aanbrak, was hun toestand nog dezelfde; het weer had zich nog niet ontlaten, en de hulp was nog niet gekomen.

Tegen den middag riep de Boodschapper zijne manschappen in de zaal bijeen, in welke de slotvoogd gestorven was; even als toen brandde er een groot vuur onder den schoorsteen, en de tafel was

met glazen bedekt, het geheele vertrek was vol met wapentuig, daar deze kamer zeer geschikt was, om al het noodige tot de verdediging bij de hand te hebben.

Op zijn bevel schaarden zij zich in orde; doch hun aantal was niet groot, zij waren slechts vier-en twintig koppen sterk, en hunne onderscheidene grootte en kleeding gaven hun eerder het aanzien van eenen hoop straatroovers, dan van mannen, welke naar eene gevaarlijke plaats gesneld waren uit liefde voor hun vaderland.

« Mannen," dus sprak de Boodschapper hen aan, terwijl hij voor hen trad, « gij, die op mijne stem « u herwaarts hebt begeven, hier, waar het vader-« land u riep, zijt welkom op *Loevestein*, en hoort « aandachtig naar hetgeen ik u zal voorhouden.

« Toen ik, mij van eenen heiligen pligt kwijtende, « het Slot innam, waren mij stellig de noodige « manschappen toegezegd om hetzelve te verdedigen; « doch de vorst belet dezelve te komen, en mijn « voornemen, om de beide steden in den naam van « 's Konings Gouverneur, den Prins van *Oranje* « te bezetten, zal nu welligt niet meer mogelijk zijn. « Ik ontveins u dus niet, dat onze post gevaarlijk « is, ja ik wanhoop aan ontzet. Gij allen, man-« nen! ofschoon ik weet, dat gij den dood niet « vreest, kunt mogelijk niet genegen zijn, om uw « leven voor eene bijna hopelooze zaak ten beste te « geven; hij, die dus het Slot wil verlaten, spreke

« slechts, het staat hem vrij, nu nog kan het ge-
« schieden, wie weet of het morgen mogelijk zal
« zijn; want reeds dan verwacht ik aangevallen te
« worden. De lange rust, welke zij ons laten, is
« onheilspellend, en onze vijanden wachten onge-
« twijfeld slechts naar het oogenblik, waarin zij ons
« zeker kunnen vernietigen. Spreek nu vrij, een
« elk waagt zijn leven, een elk heeft dus regt
« van spreken."

Niemand echter wilde zijn gevoelen zeggen; slechts de drie mannen, welke met hem het Slot hadden overrompeld, wisten wie de Boodschapper, met wien zij sinds lang vertrouwelijk omgingen, was; de overigen wisten dit echter niet. Met ontzag beschouwden zij den man, welke hun gelast had op het Slot te komen, en in de tegenwoordigheid van den door de Spanjaarden zoo gevreesden *Emissario*, waagden zij het niet het eerst te spreken.

UILENBURG echter het stilzwijgen afbrekende, zeide op eenen vrolijken toon:

« Op mijn woord, ik heb er niets tegen om het
« Slot te verlaten, ik bemin het leven, de dood
« komt altijd tijds genoeg, men behoeft hem niet
« met geweld te zoeken; maar indien wij het
« oude nest ontruimen, waar gaat gij dan heen,
« HERMAN?"

« Ik verlaat hetzelve niet, mijn vriend!" antwoordde deze, « ik heb beloofd hetzelve te bewa-
« ren voor den Prins, en heb vast besloten, mij

« onder de puinhoopen van hetzelve te begraven."

« Dán spreekt het van zelf, dat ik blijf," hernam de andere op eenen levendigen toon, « zoo waar « als er een God leeft, de UIL zal u niet verlaten, « slechts wanneer het nacht is, dan leeft hij, en « degeen, die hem in zijne sluiphoeken zal durven « opzoeken, zal beven, zijn laatste toon zal het « hart der braafsten doen sidderen, en midden « onder de lijken van onze vijanden, zal ik naast « u begraven worden. Dit is mijne stem!"

« Blijf liever leven om mij te wreken," zeide de Boodschapper, door zijne woorden aangedaan, « uw « leven is nuttiger voor uw vaderland dan uw « dood, gij hebt geene gelofte afgelegd."

« Dat heb ik wel, HERMAN!" zeide UILENBURG, hem de hand gevende, en uitroepende: « Ik heb « met u gestaan, zamen zullen wij vergaan," waarna hij zich tot de overigen wendende, vervolgde:

« Niet waar, knapen! wij vreezen geen gevaar, « en zullen pal staan in den nood, en stervende « zullen de Spanjaarden ons nog met vrees aan« schouwen. Wij zullen hun leeren, dat de moed « en de goede wil in staat zijn, om het gemis aan « kunde in den wapenhandel dapper te vergoeden, « en die trotsche snorrebaarden, die oude Spaan« sche vuurvreters zullen beven, als zij ons Hol« landsche jongens zullen zien; niet waar, de vlugt « zult gij niet nemen? En gij, jonge en sterke « borsten! zult u niet door ons oude lieden laten

« beschamen. Zijt niet bevreesd, de duivel is « zoo zwart niet, als hij er uitziet, ik zelf heb « voorheen onder de Spagnolen gediend, en « hunne bruine huid is niet ondoordringbaar voor « een goed schot of eenen forschen stoot. Deze « hand," dit zeggende strekte hij zijnen regterarm regtuit, « zoude u daarvan wel wat vertellen « kunnen."

« De dood zal mij welkom zijn," zeide de Snijder somber, « te vergeefs heb ik denzelven dikwijls « gezocht, zij, die mij van mijne haardstede ver- « dreven en mijnen zoon vermoord hebben, mogen « ook dit ligchaam slopen. — Ik blijf!"

« Weg met DUC D'ALV! Dood voor de Spaan- « sche beulen!" riepen de overigen nu allen als uit eenen mond, « wij blijven hier!"

De Snijder nu zijne hand aan zijn zwaard brengende, riep uit:

« HERMAN! gij hoort het, wij zijn u allen ge- « trouw tot in den dood," waarna hij woedend vervolgde: « Vervloekt zij hij, die wankelt in het « midden van het gevaar! vervloekt zij hij, die « spreekt van overgaaf; want dit staal zal hem ter « helle doen varen."

« Vrienden!" zeide de Boodschapper, « ik ben « aangedaan over uw voornemen; maar het verwon- « dert mij niet, en ik dank u voor uw vertrouwen; « door uwen moed, door uwe hulp ondersteund, « wanhoop ik nog niet aan ons behoud, in allen

« gevalle, broeders! zullen wij te zamen sterven of « overwinnen!"

Daarna schonk hij de kroezen en glazen vol, de bekers stieten zich tegen elkander, en de kreten van « *Vive les Geux!* weg met de Papen! weg met « onze beulen!" klonken door het hooge vertrek, zelfs BRIGITTA hoorde met angst het geschreeuw der Ketters, zij kruiste en zegende zich, en dacht, dat haar laatste uur gekomen was.

Nadat deze geestdrift een weinig bedaard was, zeide de Boodschapper: « De rust, welke men ons « laat, moet ons echter niet tot zorgeloosheid doen « overhellen." Zich nu tot UILENBURG keerende, vervolgde hij: « ik draag u de zorg op, om op het « bewaken van het Slot te passen, wij kunnen niet « te voorzigtig zijn."

UILENBURG haastte zich, om aan het bevel te voldoen, en bragt eenen man op het voorhof, terwijl hij een ander op de bovenste verdieping van het gebouw beval te blijven, en van tijd tot tijd naar alle zijden door de vensters uit te zien, om naauwkeurig gade te slaan hetgeen naar den kant van *Gorinchem* of *Woudrichem* gebeuren mogt.

De overige verdedigers vermaakten zich ondertusschen met praten en drinken; doch de Snijder zich met den Wapensmid afzonderende, plaatste zich in eenen hoek van het vertrek, en van het gevaar, dat hen bedreigde, ten volle overtuigd, namen

zij aan de, gelijk zij oordeelden, ontijdige vreugde van hunne makkers geen deel.

De Boodschapper ondertusschen nam een stuk witte stof, hetwelk in eenen hoek van het vertrek lag en een beddelaken scheen te zijn; hij sneed er met een mes een stuk af, waarna hij eenen pot met zwartsel of verw krijgende, met eene kwast groote letters op het doek begon te schilderen, zonder dat zijne onderhoorigen, welke met nieuwsgierige blikken zijn doen beschouwden, het waagde, om hem te vragen wat hij deed.

Zoo verliep ook de derde dag, dien zij op het Slot doorbragten; het avondeten, dat door BRIGITTA bereid was, werd met graagte verslonden, en menig hartelijk woord werd nog door den Boodschapper gebezigd, om de zijnen een hart onder den riem te steken. Voor het eerst weergalmde nu binnen de muren van dit Kasteel het lied van WILLEM VAN ORANJE, van wien het Vaderland zijne redding verwachtte, en het *Wilhelmus* gezamenlijk en met luider stemme aanheffende, gaven zij te kennen, dat zij het gevaar, dat hen bedreigde, verachtten. De Boodschapper ried hun echter, nadat de avondmaaltijd was afgeloopen, om zich vroegtijdig ter rust te begeven, goed op het aflossen der schildwachten te passen, en zich tegen den anderen morgen gereed te houden, om den kamp te doorstaan.

Aan zijne stem gehoor gevende, verliet het volkje spoedig het vertrek, zoodat hij eindelijk alleen met

UILENBURG achterbleef. Terwijl deze het vuur wat bij elkander haalde, en nog een paar stukken hout op hetzelve wierp, nam de Boodschapper het stuk linnen, hetwelk hij beschilderd had, en eenen dikken langen stok krijgende, welke in eenen hoek van de kamer stond, bond hij het doek zoo goed mogelijk aan denzelven vast, en plaatste toen het eene en andere weder tegen den wand.

Een oogenblik zaten zij sprakeloos over elkander, terwijl UILENBURG nu en dan de wijnkan wel eens aansprak, waarna hij aan zijn zwijgen een einde makende, zeide:

« Die Italiaan hield er, bij mijne ziel! goeden wijn « op na. Kom aan, HERMAN! drink ook eens mede, « waarom staart gij zoo somber in het vuur?" Dit zeggende schonk hij hem een glas in.

« Gij hebt gelijk, vriend!" hernam HERMAN, zijn glas uitdrinkende, « doch ik geloof, dat gij spoedig « geenen wijn meer zult drinken, het loopt met ons « ten einde. Met vreugde heb ik," dus vervolgde hij op eenen droevigen toon, « dezen dag een nieuw « bewijs ontvangen van uwe gehechtheid aan mijnen « persoon, en van den goeden geest, welke er on- « der onze mannen heerscht; de dood is nu hunne « eigene verkiezing en," vervolgde hij somber « is « niet voor mijne rekening; maar voor die mijner « vijanden of van hen, welke ons niet te hulp ko- « men, volgens hunne belofte. Gerust kan ik dus « dit leven verlaten, en hun lijden zal mij in mijne

« laatste oogenblikken niet bezwaren.” Hier hield hij op.

« Zoo is het,” zeide UILENBURG.

Hierop vervolgde de Boodschapper: « Alles is « nu gereed, wij hebben al gedaan, wat mogelijk « was, om ons te versterken; het overige berust « in hooger hand. Voor ééne zaak echter heb ik « nog niet gezorgd, dat is namelijk” zeide hij, zijne hand krampachtig aan zijn zwaard slaande « om als « het staal onzen verlamden arm ontvalt, toch vrij « te blijven, onverwonnen dit leven te verlaten, en « juist door onzen val over onze vijanden te zege- « vieren en,” vervolgde hij, woedend opspringende, « de Spanjaarden voor het laatst te bewijzen, dat « de Boodschapper stervend nog zijne vijanden « verplettert.”

UILENBURG, welke hem met aandacht had aangehoord, knikte hem beamend met zijn hoofd toe, en zeide: « Laat ons gaan!”

Dezelfde gedachte bezielde deze twee mannen; de vaderlandsliefde was hun gemeen, even als de haat tot de Spanjaarden; geene lange reden behoefden zij te wisselen, één woord, één wenk slechts, en de andere begreep dadelijk hetgeen zijn vriend bedoelde. UILENBURG had nu den Boodschapper volkomen begrepen. Slechts te midden van het gevaar leert men zijne vrienden kennen, helaas! waarom wordt deze band dikwerf zoo spoedig verbroken?

Zwijgend gingen zij het werk verrigten, dat hen redden moest; geen woord werd er bij gewisseld, toen zij, terwijl hunne lotgenooten reeds ter rust waren gegaan, naar de benedenkamers van het Slot afdaalden. Terwijl UILENBURG met de lantaarn bijlichtte, rolde de Boodschapper een vaatje, dat hij uit een kamertje gekregen had, tot zij in een vertrek kwamen, dat boven den wijnkelder was. Langs den keldertrap werd hetzelve afgewenteld, en aan het einde van denzelven geplaatst. Het licht, dat de hoornen lantaarn gaf, verspreidde over het geheele tooneel een twijfelachtig licht, en wierp lange schaduwen tegen den muur en op de wijnvaten, terwijl hij, die in het holst van den nacht deze twee zwijgende mannen had gadegeslagen, zeker door de vrees overmeesterd, de vlugt zoude genomen en hen voor booze geesten gehouden hebben, die te middernacht de schatten in het aardrijk verbergen, naar welke de slotvoogd zijn geheele leven te vergeefs gezocht had.

Meer dan een vaatje werd door hen in den kelder geplaatst; toen werd de grond van denzelven de trap en ook de vloer van de kamer met iets bestrooid, dat de Boodschapper in eene gebrokene wijnkan had. Daarna sloot deze de kamerdeur, den sleutel aan UILENBURG gevende, mogelijk omdat het volk zich aan geene zwelgerij zoude schuldig maken, zeker om ongelukken voor te komen.

Toen zij van elkander scheidden, gaven zij elkander

de hand. Eene zekere opgeruimdheid vertoonde zich op hun gelaat, het « slaap wel, tot morgen," dat zij elkander toeriepen, en dat door het gewelf en de gangen van het Slot heen klonk, brak alleen de doodelijke stilte af, welke hier heerschte, en de gedachte, dat zij hunne bevrijding hadden voorbereid, deed hun gedurende den nacht eenen gerusten slaap genieten.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

« Sta op, HERMAN!" zeide UILENBURG tot den Boodschapper, den anderen morgen in het vertrek tredende, in hetwelk deze zich op een rustbed had nedergeworpen, om zijne krachten door eenige uren slaaps te verkwikken, « sta op; want ik « geloof, dat het er dezen dag warm zal toegaan, « en op mijn woord, ik verzeker u, dat wij het « vuur niet zullen behoeven te stoken, om aan het « zweeten te geraken."

« Wat is er dan gebeurt?" vraagde de Boodschapper zich snel oprigtende.

« Nog niets," hernam de andere « maar ik geloof, « dat het Slot wel spoedig zal aangetast worden, ga « maar eens met mij naar boven, de Spanjaarden « zijn in aantogt; doch de luije moffen zie ik in « geene velden of wegen."

De Boodschapper greep zijn zwaard, dat ontbloot naast hem lag, en hetzelve opstekende, hielp UILEN-

BURG hem om zijne wapenrusting aan te doen, waarna zij het vertrek verlieten, en zich door den donkeren gang en langs den naauwen trap naar boven begaven.

Zoodra zij op den zolder waren gekomen, wierp UILENBURG een venster aan de west- of achterzijde van het Slot open.

De hoogte, waarop zij geplaatst waren, stelde hen in staat, om de geheele landstreek te overzien. Nog was de wind oost, en de vorst hield steeds aan, ofschoon aan den gezigteinder in het westen graauwe wolken schenen zamen te pakken. Hoewel de verte en de duisternis beletteden alles duidelijk te zien, zoo kenmerkte toch alles, dat er eene ongewone beweging te *Woudrichem* plaats had; aan het veer lagen meer vaartuigen dan anders, van *Gorinchem* voer men ook over, terwijl UILENBURG eenen der hengsten naauwkeurig gadeslaande, uitriep:

« Dat de Satan de Spanjaarden hale, die zeilpont « gaat diep. Ik geloof waarachtig, dat zij bezig « zijn om geschut over te brengen, die lafaards « durven zeker ons zonder dat niet aanranden."

« En zij doen verstandig," viel de Boodschapper hem in de reden, « zonder dat zouden zij ook niet « spoedig met ons klaar komen; wij zelven zouden « immers, indien wij in hunne plaats waren, ook « zoo handelen; maar wie of hun aanvoerder is?"

« Dat mag de Duivel weten," hernam UILENBURG

driftig, « indien ALVA's gunsteling niet naar *Brussel* « ware vertrokken, zoude die het zeker zijn, ik « had de Spanjaarden echter dezen dag nog niet « verwacht, het moest ook juist treffen, dat de « Spaansche Tiran zich tegenwoordig in *den Bosch* « ophoudt, en zoo ik wel zie, zijn zij met wagens « vervoerd, uit vrees van te laat te komen."

De Boodschapper antwoordde hem niet, maar zag, zijne hand boven de oogen houdende, met opmerkzaamheid naar het hoofd te *Woudrichem*.

« Daar gaan zij scheep," riep hij, « zie," dit zeggende, wees hij met zijnen vinger naar de plaats, naar welke hij zag, « die zullen zeker het eerst « den overtogt beproeven; hun aanvoerder houdt « de anderen terug, hij wil zeker het vaartuig niet « te veel overladen, er zijn er ook wel reeds een « dertigtal in. Hoe fraai staat het geregeld krijgs-« volk toch, die gele liverei, en groote zwarte hoe-« den en schitterende borstharnassen staan goed; « zie zij rusten op de trompen van hunne musket-« ten, die kerels zullen het ons nog boos genoeg « maken."

« Daar gaat reeds eene tweede schuit heen," zeide UILENBURG « maar daar zijn er veel minder in. « Ziet eens, welk eenen haast die knapen hebben, « zij zelven grijpen de riemen, en roeijen het eerste « vaartuig voorbij; het schijnen Italiaansche speer-« ruiters te zijn, hoor zij begroeten het trage voet-« volk met een luid gejuich. Wij hebben nu al geschut

« voetvolk en paardenvolk, zij zijn zeker bang, dat « wij het ontloopen zullen; maar laat hen voorzig- « tig zijn, dat UILENBURG geen paard in handen « krijgt; want dan zoude het te bezien staan, wie « het vastst in den zadel zoude zitten.

« Gij vergist u, oude Haakschutter!" hernam de Boodschapper, het venster digt slaande, « zij zou- « den dan hunne paarden wel medegebragt hebben; « maar het wordt tijd om naar beneden te gaan."

Beneden op het Slot was alles in beweging, ieder- een had zich goed van wapens voorzien, en wachtte op het voorhof op nader order, terwijl zij, toen de Boodschapper uit de poorten over de brug trad, op de brandende lonten hunner musketten wezen, en uitriepen: « Wij zijn slagvaardig."

De Boodschapper bezag man voor man, toonde zijn welgevallen over hunnen moed en hunne hou- ding, en gaf aan eenen hunner bevel om de oude BRIGITTA dadelijk in de keuken op te sluiten, haar te belasten het middagmaal te behoorlijker tijd ge- reed te maken, en op doodstraf te verbieden, de keukenvensters en luiken te openen, of door de- zelve te roepen. Daarna vroeg hij den zijnen of zij reeds wat gegeten hadden, hun aanradende, om gedurende het gevecht zich niet in den drank te buiten te gaan, waarna hij vervolgde:

« Mannen! het uur des gevaars is nu daar; doch « uit uwe gelaatstrekken lees ik, dat onze vijanden « ten minste nog dezen dag niet op ons zullen

« zegevieren. Gedraagt u moedig en stout, doch niet « roekeloos, wees gehoorzaam aan mijn bevel; daar, « waar de tucht vergeten wordt, loopt alles in het « riet. Laat u door het aantal uwer vijanden niet « verschrikken, in dit huis en door deszelfs dikke « muren beschut, kunnen wij eene tienvoudige magt « weerstaan. Gaat met zorg met uwe wapens om, « niet allen zijt gij gewend dezelve te behandelen, « en de onbedachtzaamheid zoude tot nadeel van u « zelven uitvallen.

« Het vele schieten doet niets af, en doet meer « kwaad dan goed; goede wisse schoten, zie daar « wat ik van u verlang. Bij voorkeur moet uw lood « de hoofdlieden treffen; zoodra de bevelhebbers « weg zijn, zijn de anderen niet gevaarlijk. Denk « voor het overige, dat alle hoop op behoud van « ons leven thans afhangt van eene lange verdedi- « ging, indien onze hulptroepen komen, of dat de « Spanjaarden opgeven, om het Slot te bemagtigen, « zijn wij gered; doch ook anders niet. Aan overgaaf « is niet te denken, wij hebben te veel gedaan, om « het leven te behouden, geen middelweg is ons « meer over, wij moeten kiezen om met roem te « sterven, te overwinnen, of het moordschavot te « betreden. Neen," vervolgde hij vol vuur, « neen « ik weet het, uwe keus is reeds beslist. Wij zullen « met krijgsmanseer vergaan — of op den Spanjaard « zegevieren!"

« Dat de helft van u zich naar het Slot begeve,

« en zich aan de vensters en schietgaten plaatse; « ik verbiede u echter te schieten, voordat de « Spanjaarden begonnen zijn, of dat gij een schot « van het voorhof gehoord hebt. De Wapensmid en « de Snijder zullen met u gaan en het vuur be- « sturen."

Deze twee mannen, van twaalf hunner medgezellen gevolgd, begaven zich nu over de brug in het Slot, en plaatsten zich op de hun aangewezene plaatsen.

Ofschoon niet eenerlei, waren de Geuzen allen goed gewapend met degens, zwaarden en musketten. De Boodschapper droeg eene geheele wapenrusting; een stormhoed van den slotvoogd met eenen witten vederbos dekte zijn hoofd. Voor het overige waren de harnassen der soldaten en die, welke men op eenen der zolders gevonden had, zoo gelijk mogelijk verdeeld; de eene droeg eenen stormhoed, welke uit één stuk gegoten was of van een vierkantig fatsoen, lomp van ijzeren platen bewerkt, en uit de tijden en oorlogen met de Vlamingen afkomstig was. Deze droeg een harnas van ijzeren ringen zamengesteld, een ander droeg een geschubd harnas, even als de Parthen. Sommigen hadden kolders aan, op welke ijzeren repen waren vastgehecht; doch daar het leder bijna geheel vergaan was, beschermden zij hem, die ze aanhad, niet veel. Alleen de Wapensmid was van het hoofd tot de voeten gewapend, en droeg eenen helm met een

vizier, hetzij er maar een zoodanige gevonden was, of dat hij de eenigste was, die dit lastig hoofddeksel meer gezien of gedragen had, en miste slechts eene speer en een schild, om voor eenen der ridders van de ronde tafel te kunnen doorgaan.

UILENBURG, welke met den Boodschapper was achtergebleven, klom nu tegen eenen trap van den muur aan de *Waal*-zijde op, en zag over denzelven heen.

« Voor den Duivel!" riep hij uit, « HERMAN! « daar zijn de ruiters reeds aan den wal. Zie," vervolgde hij tegen dezen, die zijnen uitroep hoorende, mede over den muur zag, « daar stapt de « laatste uit de schuit; zij steken hunne speren in « den grond, daar begint de trompetter te blazen."

Op hetzelfde oogenblik klonk de Spaansche marsch hun in de ooren; de zuivere toonen van het metaal deden zich fraai over het water hooren, en werden door het roeren der trommen te *Woudrichem* beantwoord.

« Bij mijne ziel! die kerel blaast goed," zeide UILENBURG, « maar wij zullen daaraan wel spoedig « een einde maken."

« Komt aan, mannen!" riep hij, zijnen langen degen trekkende en den muur verlatende, « naar « buiten, om die Spaansche snorkers in de rivier te « werpen."

Allen toonden zich bereid om hem te volgen, en spoedden zich reeds naar de poort, terwijl zij

hunne stormhoeden onder de kin vastgespten. Doch het donderende « sta!" dat de Boodschapper hun toeriep, deed hen terug treden, terwijl deze vervolgde:

« Dwazen! wat gaat gij beginnen, of denkt gij, « dat het een kinderspel is, om uw leven zoo voor « niets te wagen, er zal nog genoeg te vechten « vallen, blijf hier! de eerste, die het hart heeft, « om de poort te openen, zal ik ter neder sabelen. « Gesteld, dat gij die ruiters verjoegt, wat hadt gij « dan nog? Of ziet gij niet, dat de musketiers « spoedig aan wal zullen stappen, en u reeds uit « het water als muizen zouden ter neder blazen?"

« UILENBURG! UILENBURG!" vervolgde hij, « zijt « gij een oud soldaat, ik had u voor wijzer aan- « gezien." De overigen over deze bestraffing, van welke zij de noodzakelijkheid gevoelden, getroffen, hielden zich achterwaarts, en zeiden niets; maar UILENBURG, die hun dit op den hals had gehaald, zeide:

« Gij hebt gelijk, HERMAN! ik heb alleen schuld; « maar het is voor een oud trompetter ook te veel, « om een' ander hier te hooren kraaijen, en zelfs « geenen toon te kunnen laten hooren."

De Spanjaard blies bij het aankomen van het voetvolk weder, hetgeen UILENBURG's woede op nieuw opwekte, zoodat hij een musket grijpende, hetzelve over den rand van den muur legde, de lont bezag en begon te mikken; doch

op hetzelfde oogenblik, dat de Boodschapper, die zijn doen bedaard had gadegeslagen, den Spanjaard, welke geen kwaad vermoedde, in het oog hield, en dacht hem te zien nedertuimelen, wierp UILENBURG het musket weg, terwijl hij zich verwijderende, uitriep:

« Het zoude jammer van den kerel wezen, mo-
« gelijk zal ik hem wel eens in het gevecht ontmoe-
« ten, dan staat de kans gelijk; ik zal nu andere
« wapens halen."

Een oogenblik daarna kwam hij terug met eene oude gebulte trompet, welke hij reeds vroeger in het Slot had opgemerkt, en den muur beklimmende, begon hij den Geuzen-marsch te blazen.

De Spaansche trompetter zette nu zijn speeltuig weder aan den mond, en blies den Spaanschen krijgsmarsch. Een oogenblik was het twijfelachtig, wiens toon de bovenhand zoude behouden; doch spoedig was het dit niet meer, en UILENBURG door de snerpende toonen van het goede metaal, in hetwelk de Spanjaard met sterke longen blies, overstemd, wierp vloekend zijn gebrekkig speeltuig tegen den muur aan stukken.

De Spaansche vaandeldrager trad nu aan land, en plantte de groene zijden gekruiste Koningsvlag met het wapen van *Castilië* aan den oever. Zoodra had UILENBURG dit niet gezien, of hij zag den Boodschapper vragend aan, en terwijl deze met zijne hand naar het dak van *Loevestein*

wees, snelde UILENBURG over de brug in het Slot.

De oogen van des Boodschappers volk waren nu naar het Slot gerigt, en spoedig trad UILENBURG, de vlag, welke de Boodschapper vervaardigd had, en op welke de Geuzenleus met groote zwarte letters te lezen stond, in de hand houdende, een dakvenster uit, en als eene kat langs de looden randen het leijen dak beklimmende, liep hij over den nok van het achtergebouw. Hier stond hij een oogenblik stil, om adem te scheppen, en toen de vlag in zijne gespierde vuist klemmende, slingerde hij dezelve eenen keer of drie onder het geroep van « *Vive les Geux!*" over zijn hoofd, en stak die toen tusschen de steenen in.

Zoodra was hun veldteeken niet geplant, of het volk op het voorhof beantwoordde zijn geroep met luid denzelfden wapenkreet te herhalen, terwijl de Spaansche vaandrig met buitengewone behendigheid de groote koninklijke banier boven zijn hoofd rondzwaaide, en de Spanjaarden hunne vlag met luide kreten van « *Viva el rey*" begroetten.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Gedurende dat dit gebeurde, waren er nog onderscheidene schuiten en hengsten met Spanjaarden afgevaren, en weinig tijds nadat UILENBURG was terug gekeerd, traden zij aan land. Hunne aanvoerders waren mede overgekomen, en ordenden hunne soldaten, gedurende dat eene menigte arbeiders zich onledig hielden, om geschut en krijgsbehoeften aan den wal te brengen. Schanskorven, om bij de stukken te plaatsen, waren niet vergeten, en men had eene menigte teenen horden medegenomen, ten einde de soldaten voor het musketvuur te beveiligen, en op het lage dijkje te plaatsen, dat de slotgracht binnen hare oevers hield.

« Weet gij nu wie hun aanvoerder is?" zeide UILENBURG tot den Boodschapper.

Doch deze schudde met het hoofd, en antwoordde: « Neen, ik zie wel, dat het soldaten van het « Siciliaansche regement van ROMERO en wel van

« het groene vendel zijn, maar wie de Hopman « is, weet ik niet."

« Het is DIEGO DE VELASQUEZ," hernam de andere, « een wakker krijgsman, zoo als er een onder de « Spanjaarden is, en zoo waar ik UILENBURG heet, « zoo wilde ik door geenen anderen dan dezen den « doodsteek ontvangen, indien het zoo zijn moest."

« Gij schijnt hem dus te kennen," zeide de Boodschapper. « Ja," antwoordde UILENBURG, « dat is « zoo, en indien hij niet het hoofd van onze vijan- « den ware, zoo zoude hij gerust onder het bereik « van mijn roer kunnen komen, zonder dat ik de « hand aan de lont zoude brengen, de uil ver- « geet eene bewezene weldaad niet; doch indien wij « elkander tegenkwamen, zoude het geluk en de « kracht beslissen moeten."

« Indien dit zoo is, vriend!" zeide de Boodschapper bedaard, « dan zal hij door u niet neder- « geblazen worden; want hij schijnt het opperbevel « niet te hebben. Zie daar dien Spanjaard met « zijnen grooten hoed, die ons belet zijne gelaats- « trekken te zien, en daarom in het Spaansch met « regt *Sombrero* (1) genoemd wordt. Let eens op, « hoe hij alles nagaat, en zijne orders geeft, zelfs « aan VELASQUEZ, kunt gij raden wie hij is? ik « niet."

---

(1) Hoed met breede randen.

« Neen," zeide UILENBURG nadenkende, « aan « zijne gestalte zoude ik zeggen, dat het de minnaar « van de jonkvrouw is, die zeker nu reeds op de « plaats van hare bestemming is. Zie eens hoe hij « de werklieden afgraauwt, zij gaan zeker niet spoe- « dig genoeg te werk naar zijnen zin."

« Verdoemd! het moet voor eenen Hollandschen « borst wat te zeggen wezen, om zoo naar de pijpen « van eenen vreemden kerel te moeten dansen, « indien ik er bij ware, zoude ik hem gaarne eens « een paar handbreedten van mijnen degen tusschen « de korte ribben jagen."

« PEREA kan het niet zijn," zeide de Boodschapper, « en indien gij bij de arbeiders behoordet, zoud « gij het verstandigst doen, om niets te doen."

Hierna verlieten zij den muur, en begaven zich naar hunne manschappen, terwijl UILENBURG, door eenigen geholpen, onderzocht of de valbrug wel kon opgetrokken worden, hetgeen echter, ofschoon de brug door de vorst gezwollen was, vrij gemakkelijk ging.

De arbeiders hadden nu de stukken ontscheept gekregen, hetgeen nog al moeijelijk was geweest, doordien men dezelve over den dijk had moeten heenbrengen, welke aan de rivier belette om het land rondom het Slot te overstroomen, en binnen welken in lateren tijd de schans, waarin het Slot nu ligt, is opgerigt; toen de stukken eens zoo ver waren, kon men ze gemakkelijker vooruit brengen,

ofschoon de ongelijkheid van den grond hetzelve nu en dan bezwaarlijk genoeg maakte.

Een musketschot ver van het voorhof liet men de stukken staan, waarna de arbeiders zich op gegeven bevel verwijderden. Nu gaf de aanvoerder een teeken, waarop de trommen begonnen te roffelen en de schalmeispelers zich vaardig maakten tot groote ergernis van die op het Slot, welke niets hadden om daar op te antwoorden, dan een paar trommen van de verjaagde bezetting. Onder het spelen van den Spaanschen krijgsmarsch trokken de Spanjaarden, met het vaandel aan het hoofd, in rotten voorwaarts, tot zij aan de stukken kwamen. Achter dezelve schaarden zij zich, op bevel van hunnen aanvoerder, in orde, met hunne muzijk op den hoek en de banier in het midden; de soldaten, die op het Slot gevangen geweest waren, en de weinige ruiters, welke achter het voetvolk waren opgetrokken, plaatsten zich op eene lijn met hetzelve.

Toen zagen zij van het voorhof, hoe de bevelhebber een papier te voorschijn haalde, en hetzelve aan VELASQUEZ overgaf, die, nadat hij den trompetter scheen gelast te hebben, om hem te volgen, van dezen vergezeld naar de hoofdpoort van het voorhof stapte, en op tien treden afstands van dezelve staan bleef.

Op een teeken van VELASQUEZ blies de trompetter op zijne trompet, waarop de Boodschapper tot UILENBURG zeide: « Volg mij en laat ons eens

« hooren wat of zij te zeggen hebben." Nu beklom hij den muur, en vertoonde zich boven de poort. Den Spanjaard met de hand groetende, zeide hij:

« Ik ben bevelhebber van het Slot, mijn heer! « waarom wappert 's Konings vlag bij de serpentijnen, « welke vijandig tegen deze muren geplant zijn; « wat begeert gij van mij?"

Waarop VELASQUEZ, zeker niet willende achterblijven in beleefdheid, de hand aan den rand van zijnen hoed bragt, en het volgende met eene forsche stem begon te lezen:

« In naam des Konings." Dit zeggende nam hij zijnen hoed af, waarna hij vervolgde: « Op last van « DON ALVAREZ DE TOLEDO, Hertog van *Alba*, « Markgraaf van *Corien*, Graaf van *Salvaterre*, « Ridder der orde van het Gulden Vlies, Stad-« houder, Gouverneur en Kapitein-Generaal van « wege den Koning, onzen genadigen Lijfsheer in « den lande van herwaarts over enz. enz. Verklaar « ik, LORENZO PEREA DE HENARES, Ridder van « de orde van *Calatrava*, Bevelhebber der Italiaan-« sche Speerruiters, u schuldig aan rebellie en schen-« nis van gekwetste majesteit tegen den Koning, « uwen natuurlijken Prins en Souverein; hebbende « gij, niet achtende den pligt van gehoorzaamheid « welken gij als vassaal verschuldigd waart, u onder-« staan om in naam van den Prins van *Oranje*, « rebel zijner Koninklijke Majesteit, door schande-« lijke praktijk u meester te maken van eene sterkte

« van uwen natuurlijken Heer en Koning, u niet
« ontzien, zijn krijgsvolk door list gevangen te ne-
« men, gelijk gij nog op dit oogenblik den eenigen
« wettigen bevelhebber van dit Slot wederregtelijk ge-
« vangen houdt; waarom hij PEREA DE HENARES,
« in naam van ALVARES DE TOLEDO, Hertog van
« *Alba*, voornoemd, u gelast, een einde makende
« aan uwe rebellie, het Slot met al deszelfs wa-
« penen en krijgsbehoeften dadelijk aan hem in te
« ruimen, den standaard des oproers neder te halen,
« den Slotvoogd over te leveren, en u zelven zonder
« voorwaarde, in zijne handen te stellen, zijnde
« dit het eenige middel tot verkrijging van lijfsgena-
« de. Edoch indien het onverhoopt mogt gebeuren,
« dat gij in uwe rebellie en boosheid volhardende,
« het wagen durfdet, om de poort van het huis van
« *Loevestein*, behoorende aan Zijne Majesteit, uwen
« eenigen, wettigen heer en meester voor zijn krijgs-
« volk gesloten te houden, zoo is hij PEREA DE
« HENARES voorzien van een genoegzaam aantal
« soldaten en geschut, om u met Gods hulp te
« dwingen en het Slot te bezetten, en zult gij,
« overgelatende wordende aan de gestrengheid der
« wetten, gestraft worden met den dood zonder
« aanspraak op genade."

Hier hield de Spanjaard op. De Boodschapper, welke deze reeks van beschuldigingen en dreigementen, ofschoon zij van PEREA kwamen, vrij bedaard had aangehoord, antwoordde met eene forsche stem,

zoodat hij door de Spaansche soldaten verstaan kon worden.

« In naam van WILLEM VAN NASSAU, Prins van « *Oranje*, Stadhouder over *Holland*, *Zeeland*, « *Utrecht*, *West-Vriesland*, *Voorne* en *den* « *Briel*, Ridder van het Gulden Vlies enz. enz. « In naam des Konings, eenigen wettigen gezagvoer- « der in deze landen, en in den naam van 's lands « staten." Dit zeggende bragt hij de hand aan den rand van zijnen stormhoed, « ben ik bevelheb- « ber van dit Slot, en heb ik mij van hetzelve door « krijgslist meester gemaakt en gezuiverd van vreemde « huurlingen. Uit dien hoofde ben ik verwonderd, « dat LORENZO DE PEREA, dien ik hier openlijk « en voor de geheele wereld beschuldig van bega- « nen moord aan den persoon van zijnen vriend, « en dus onwaardig om de wapenen te dragen, de « stoutheid heeft, om met verkrachting der Privile- « giën des lands, zich met vreemd krijgsvolk en ge- « schut te vertoonen voor de muren van dit Slot, « behoorende onder den lande van *Holland*. En « verklaar ik hetzelve met Gods hulp te willen ver- « dedigen tegen ieder en een iegelijk, die het zoude « durven aanvallen, sommerende hem, PEREA DE « HENARES, of zoo als hij heeten moge, om nog « dadelijk en op staande voet zich van hier te ver- « wijderen, zullende ik mij anders genoodzaakt zien, « hem met kracht van wapenen te verdrijven."

Nadat de Boodschapper voleindigd had, zeide

VELASQUEZ, welke hem met Spaansche deftigheid had aangehoord:

« Krijgsman! of wie gij ook zijt, ik laak en beklaag « uwe ongehoorzaamheid, terwijl uwe stoutheid mij « verwondert; doch geef aan de rede gehoor, uwe « zwakke magt zal u beletten met vrucht weerstand « te bieden; wanneer er een schot gevallen is, is « het te laat, bedenk dit wel, nu nog hebt gij en « uwe makkers hoop op de genade des Hertogs."

« Het is mogelijk, VELESQUEZ!" antwoordde de Boodschapper bitter, « dat gij gelooft, wat gij zegt; « ik echter, ik ken den Hertog, alleen op het rad « leert men zijne genade kennen. Voor het overige," vervolgde hij schamper lagchende, « het is mogelijk, « dat een Spanjaard gewoon is vergiffenis af te be- « delen, een Hollander doet dit niet. Ga nu aan « hem, die u zendt, zeggen, dat hij zijn geschut « laat aanrukken; want wij zullen ons tot het ui- « terste verdedigen, en mijn volk is ongeduldig om « te beginnen."

« Een Spanjaard, rebel," hernam VELASQUEZ trotsch, « doet nimmer iets, dat niet met den pligt « eens edelmans overeenstemt, en dat een Hollan- « der niet gaarne zoude wenschen gedaan te heb- « ben; voor het overige, hebt gij nog tijd van « beraad, eerst na de derde opeisching begint de « aanval." Dit zeggende gaf hij eenen wenk met de hand aan PEDRILLO om te blazen.

« Vertrek, Spanjaard!" riep de Boodschapper

driftig, met zijnen ijzeren handschoen op den muur slaande, « pak u van hier, ik wil geen woord meer « hooren, of bij God! ik zal u eenen kogel in het « lijf zenden, welke u in *Holland* het spreken ver- « leeren zal." Dit zeggende greep hij en UILENBURG elk een musket, en legden beiden op de Spanjaarden aan. Zonderling noodzaakte het toeval UILENBURG, om den trompetter, welken hij te voren gespaard had, neder te blazen, indien VELASQUEZ niet aan des Boodschappers bevel gehoorzaamde, en den eenigsten Spanjaard, dien hij niet haatte, door de hand zijns vriends te zien sneuvelen.

Doch hunne vijanden bleven onverschrokken staan, terwijl VELASQUEZ bedaard zeide:

« Doe wat gij verkiest, ik volvoer mijnen pligt," waarna hij zich tot PEDRILLO keerende, vervolgde: « steek de trompet, Trompetter!"

Deze zette hierop onverschrokken de trompet aan zijnen mond, en zoude hebben gaan blazen; doch terwijl de Geuzen hunne oogen langs de loopen hunner musketten lieten gaan, om de plaats te zoeken, waar hunne vijanden het zekerste te treffen waren, merkte PEREA wat er gaande was. Met woede had hij de beschuldiging van den Boodschapper gehoord, en gelukkig voordat nog een toon van het metalen speeltuig het teeken had gegeven tot de losbranding der musketten, riep hij met eene forsche stem:

« Kom terug, *Senor* VELESQUEZ! het is genoeg,

« het geschut zal deze verstokte rebellen wel tot re-
« de brengen," terwijl hij tot dezen, nadat hij terug
was gekomen, zeide: « Waarom, *Senor!* zoudt
« gij u bloot stellen, om door deze oproerlingen,
« die niet ontzien mij en mijne eer aan te randen,
« en die even als een ongeloovige hond de heilig-
« heid van eenen onderhandelaar niet eerbiedigen,
« zonder roem doodgeschoten te worden."

UILENBURG en de Boodschapper verwijderden zich nu van den muur, terwijl de laatste innerlijk verheugd, dat PEREA VELASQUEZ had terug geroepen, en als willende hij zijne oploopendheid verontschuldigen, zeide:

« Is het wel te verwonderen, dat men zijne be-
« daardheid verliest, als men zich in zijn eigen land
« door zulk vreemd gespuis hoort bedreigen, en
« waarom gebruikte hij ook het woord vassaal, de
« beteekenis van hetzelve is den Hollander onbekend,
« en bij God! de tijden zijn nog ver, dat hij
« hetzelve geduldig zal leeren dragen."

« Gij hebt gelijk," antwoordde UILENBURG, « en
« vooral als de boodschap komt van eenen snaak als
« PEREA; ik geloof, dat hij het voornamelijk op u
« gemunt heeft, laat hem maar toezien, dat de
« belegering van *Loevestein* zijn laatste veldtogt
« niet worde; want tusschen ons en de Spanjaarden
« valt veel af te doen, en ik geloof, dat vele, die
« hier thans de wapenen dragen, het nieuwe jaar niet
« beleven zullen; maar toen ik zoo even op den

« muur was, scheen het mij toe, alsof de wind « een weinig gedraaid is, de lucht wordt zoo graauw, « dat ik geloof, dat wij sneeuw zullen krijgen."

Zij bevonden zich nu bij hunne strijdmakkers, terwijl de Boodschapper op UILENBURG's gezegde naar de lucht zag, en op het drijven der wolken en de windwijzers van het Slot acht gaf, waarna hij zeide:

« Ik geloof, dat gij gelijk hebt, indien er sneeuw « valt, zullen wij groot voordeel hebben op den « Spanjaard, welke in het open veld staat. Komt « aan, mannen!" vervolgde hij vrolijk, « een ieder « zoeke de plaats uit, van waar hij denkt het meeste « kwaad te kunnen doen, en als gij het sein om te « beginnen gehoord hebt, blaast gij er in Gods « naam maar onder, dat de lappen er afvliegen, de « Koning betaalt toch alles."

Vrolijk begaven zijne onderhoorigen zich op hunne posten. Deze plaatste zich voor een venster, en zocht reeds eenen onder zijne vijanden uit, om hem ter neder te schieten; een ander zag door een schietgat, dat in den muur gebroken was, en bragt daarna bedaard zijn musket in orde, deed nieuw kruid op de pan, en ging al fluitende op eenen steen zitten, terwijl hij nu en dan zijne lont aanblies, en aan zijne vrienden of ouders dacht, welke hij had achtergelaten; doch hield steeds zijne ooren gespitst naar het schot, dat ten teeken van den aanval moest verstrekken.

De Boodschapper stond naast de groote poort, en zag door een schietgat, toen UILENBURG aankomende, hem toeriep:

« Ik geloof, dat zij hun geschut verplaatsen, het « zal mij benieuwen, waar zij met hetzelve zullen « post vatten."

Doch deze antwoordde hem niet, maar vroeg schielijk: « Hebt gij uw musket bij u, UILENBURG?"

« Ja," antwoordde deze, « wat wilt gij daarmede « zeggen?"

« Plaats u dan hier," hernam de andere, « en nadat UILENBURG zich naast hem voor een schietgat geplaatst had, vervolgde hij: « Is die kerel dan « zijn leven moede, of denkt hij, bij God! dat « er geen mensch in het Slot is. Zie eens hoe « hij daar met de eene knie op den kant van de « slotgracht ligt, en de diepte der gracht, de brug « en het voorhof van achteren bespiedt, het is een « van die Italiaansche ruiters. Mij dunkt, ik zie den « Snijder reeds met geopende pan en de hand aan de « lont op hem loeren, hoe komt hij dezen dag « toch zoo gehoorzaam, hij stoort zich anders aan « mijne orders niet, en wacht zoo lang niet als er « Spaansch bloed te drinken valt."

« Zie daar rigt de vervloekte vent zich geheel en « al op," riep UILENBURG, « ik geloof, dat hij gek is, « of denkt, dat wij geene vuurwapenen hebben."

« Dat zal hij anders ondervinden," riep de Boodschapper, « Blaas hem neer, UILENBURG!"

Deze liet zich dit geen tweemaal zeggen en legde aan; doch toen hij de hand aan de lont bragt, liet hij het musket weder zakken, en zeide mistroostig: « De leepe vogel heeft den tromp van mijn musket « gezien, ofschoon het geene hand breed buiten den « muur uitstak; hij ligt achter die hoogte verborgen, « ik zie niets dan een gedeelte van zijn hoofd."

« Schiet toch maar toe!" riep de Boodschapper driftig, « er moet toch een begin aan de zaak gemaakt « worden, schiet, al ware het in de lucht."

UILENBURG gaf hierop ten antwoord: « Dan zal « ik naar die zijde schieten; ofschoon zij veraf staan, « heb ik hoop toch wat te treffen, het eerste schot « moet raken, anders is de geheele dag ongelukkig." Dit zeggende liep hij snel naar de andere zijde van de poort, en door een schietgat op de Spaansche soldaten aanleggende, welke nog geschaard stonden, gaf hij vuur.

De Boodschapper echter bleef waar hij was, en hield den ruiter in het oog. Pas was het schot van UILENBURG gevallen, of eene kleine rookwolk vertoonde zich aan een der benedenvensters van het Slot, een vuurstraal volgde en daarna het geluid van een schot. De ruiter rigtte zich nu snel in de hoogte, bewoog zich eenige oogenblikken dan voor-, dan achterwaarts, even als iemand, die door den wijn bevangen is; doch eindelijk verloor hij zijn evenwigt, en viel voorover in de slotgracht, en door

zijne zwaarte door de dunne ijskorst heen, welke over het water lag.

« Goed getroffen, Snijder!" riep de Boodschapper, terwijl UILENBURG bij hem terug keerende en door een schietgat ziende, zeide:

« Wij hebben nu weder het bewijs gezien, dat
« de Spanjaarden gek geweest zijn, toen zij onzen
« meester Snijder van de tafel hebben afgejaagd;
« ook mijn schot is niet voor niet geweest, er heeft
« eenige beweging in de gelederen plaats gehad,
« en een hunner is denkelijk gekwetst achterwaarts
« gedragen."

Hierop opende zich het vuur van het voorhof, en van tijd tot tijd viel er een schot uit het Slot.

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Een oogenblik, nadat VELASQUEZ was terug gekeerd, bedacht PEREA zich, waar hij den aanval zoude beginnen, waarna hij aan de werklieden beval, om twee der stukken geschut tot tegenover het Slot voort te slepen, terwijl hij voor zijne soldaten tredende, hen aldus aansprak:

« Soldaten! de Hertog heeft mij belast met de « inneming van het Slot, de muiters verwerpen « zijne lijfsgenade, het is dus aan ons, om hen « met geweld tot de overgaaf te dwingen. Soldaten! « ruiters! en gij brave VELASQUEZ en verdere « hoofdlieden! ik reken op uwen moed, gij zijt « nog dezelfde, die onder des Hertogs oog de « rebellen bij *Jemmingen* versloegt, en u aan de « *Geete* den naam van onoverwinnelijken waardig « maaktet; de genade des Hertogs verkoos u en « mij, om dit land en het huis van *Loevestein* te « hernemen, wij zullen ons zijn vertrouwen waardig « maken, dit zweren wij. Leve de Koning!"

« *Viva el Rey!*" riepen de soldaten, hunne

musketten in de hoogte werpende en behendig weder vangende, terwijl de hoofdlieden hunne degens dreigend boven hun hoofd heen en weder zwaaiden, de ruiters hunne speren drilden, de vaandrig met het vaandel wapperde, en de krijgsmuzijk, door de trompet van PEDRILLO ondersteund, den Spaanschen marsch aanhief.

Hierna beval PEREA aan VELASQUEZ, om met een vijftigtal zijner soldaten de twee stukken te volgen, en met zijne musketiers de werklieden en busschieters te beschermen, welke het geschut zouden in gereedheid brengen en bedienen. PEREA was overal tegenwoordig, en twee treden van hem af verbrijzelde UILENBURG'S schot eenen zijner soldaten den arm, waarna hij aan deze bevel gaf, om zich achter de ongelijkheden des gronds verbergende, steeds te schieten op de vensters en de gaten, waaruit gevuurd werd; hij zelf scheen echter het vijandelijk vuur te verachten, en vertoonde zich op de gevaarlijkste plaatsen.

Twee der lange slangstukken liet hij plaatsen tegen het voorhof. Doch niet voor de groote poort, welke door eenen uitstekenden hoek gedekt en door het Slot bestreken wordende, het gemakkelijkst te verdedigen was. Maar bij den kleinen ingang, welken hij dus met zijne stukken in bedwang hield, terwijl zijne kanonniers hier geen gevaar uit te staan hadden dan van de openingen, welke hier en daar in den muur en in den ronden toren waren, het

voorhof hen dekkende, hadden zij op deze plaats van het vuur uit het Slot niets te vreezen.

De twee andere kanonstukken werden gesteld tegen het Slot, digt tegenover de gracht, welke tusschen het Slot en het voorhof in was. Hierdoor kon hij in het Slot bres schieten, het was in zijne magt om de brug te vernielen en eenen uitval door de groote poort te verhinderen, ja hij kon zelfs door de opening bij de brug, de kogels achter in het voorhof schieten. Hier stond VELASQUEZ.

Doch menig soldaat en arbeider werd gekwetst of doodgeschoten, eer dat de stukken goed geplaatst waren, ofschoon PEREA dit laatste opzettelijk door de arbeiders, die Hollanders waren, had laten verrigten; droevig gevolg van den Burger- en religieoorlog, waarin men op bevel van eenen vreemden dwingeland dikwijls zijne medeburgers helpt verdelgen.

« *Anspessado!*" zeide VELASQUEZ tot hem, die op het Slot gevangen was geweest, « ik geloof, dat « die knapen meer van den oorlog weten, dan wij « wel denken; hun vuur wordt goed onderhouden, « en op mijne eer! het zijn geene schoten in de « lucht."

« Gij hebt gelijk, *Senor!*" antwoordde deze, « vier hunner, welke ik gezien heb, komen mij als « zeer gevaarlijk voor, zij schijnen voorgenomen te « hebben om te sterven of te overwinnen, en eene « zekere droefgeestige beradenheid was in hun geheel

« gedrag te lezen; indien de Koning, dat God ver-
« hoede! de *Nederlanden* verliest, zal hij bra-
« ve soldaten verliezen, geloof mij, die het u zegt,
« ik ken dezen landaard.”

« Goed zoo!” zeide VELASQUEZ tot de arbeiders, toen zij de stukken geplant hadden, « plaatst nu « de schanskorven, welke gij medegenomen hebt, « voor de stukken. Zoo, zet nu de horden bezij- « den de schanskorven, en werkt er van binnen « aarde tegen aan.” Deze haastten zich om zulks te doen, ten einde zich voor het vuur uit het Slot te dekken, ofschoon het opdelven van den harden grond met vele moeijelijkheden vergezeld ging, waarna VELASQUEZ zich tot den *Anspessado* keerende, vervolgde:

« Het is nog zoo ver niet, als gij denkt, de Ko- « ning heeft nog magt genoeg, al verloor hij dit land; « maar het verwondert mij, u dus te hooren spre- « ken, gij keurt hunnen opstand toch immers niet « goed?”

« De Heilige Maagd zij mij genadig! neen, « *Senor!*” antwoordde deze schielijk; « den opstand « tegen mijnen koning kan ik als Spanjaard niet « goedkeuren; maar zij, die daar die vlag geplant « hebben, zijn Hollanders; gij vergeet, *Senor!* dat « een uwer voorzaten zelf de Banier van *Castilië* « heeft helpen planten op de muren van ons *Gre-* « *nada*, en toch had hij jaren onder het gebied van « MULEY-ABEN-HASSAN geleefd, en al hebben de

« Mooren ook al eens den tienden penning gevorderd, « de inkwisitie was bij hen onbekend. Geloof mij, « *Senor!* voor niet hield Keizer KAREL hen zoo niet « in waarde."

« Hetgeen gij zegt, is helaas! waar," antwoordde VELASQUEZ, « God geve! dat gij ongelijk hebt, « en dat de Koning spoedig zijn graafschap komt « bezoeken," waarna hij hard vervolgde: « Soldaten! « let toch op het Slot, dekt de arbeiders, zeg ik u, « en geeft blijken, dat ROMERO ook niet voor den « eersten keer het musket in handen heeft."

Weinige oogenblikken daarna begon het geschut bij het voorhof reeds te spelen, en door dit geluid aangemoedigd en aangespoord, voltooiden zij spoedig de borstwering, waarna de stukken geladen en afgestoken werden, en door hun gebulder hunne makkers antwoordden. Sissend vloog het ijzer uit de den dood verspreidende monden van de metalen monsters tegen den ouden muur van het Slot, doch viel magteloos van dezelve terug springende, weder in de gracht.

Toen de kruiddamp opgetrokken was, hoorde men eenen kreet van woede in het Slot opgaan; maar door de dikke muren klonk dezelve even als uit een graf, en eene algemeene ontbranding der musketten antwoordde op het kanonvuur. De Spanjaarden, door het verlies van eenen hunner verwoed, beantwoordden dit met hunne musketten tegen de ramen en gaten, uit welke gevuurd werd,

af te schieten, waarna de slangstukken hun donder weder tegen den muur uitbraakten.

« Het komt mij voor, *Capitano!*" zeide de *Anspessado* tegen VELASQUEZ, « dat het geschut bijzon-« der goed is, het zijn vier fraaije stukken, en zoo « ik mij niet bedrieg, worden zij heden voor het « eerst gebruikt."

« Gij hebt het juist geraden," antwoordde deze, « zij zijn nog dit jaar te *Antwerpen* gegoten, « onder opzigt van den Duitschen geschutgieter « JACOB JONGELINK, ik bevond mij toen toevallig « in die stad; deze vier stukken zijn nog geheel nieuw, « en dragen de vier letters van des Hertogs naam." Dit zeggende wees hij met eenen lontstok op eene vergulde A, welke achter het laadgat op het stuk stond, waarna hij vervolgde: « Op de andere ser-« pentijn staat eene L, de slangstukken, welke « bij *Senor* PEREA zijn, dragen de letters B en A, « en men zoude dus kunnen zeggen, dat de harde « woorden, welke uit den mond van ALBA zullen « komen, de rebellen spoedig tot rede zullen bren-« gen."

Hetgeen VELASQUEZ door bedaardheid verkreeg, was aan PEREA gelukt door dreigen en razen spoediger gedaan te krijgen, en zijne stukken, welke met hunne achtereinden naar het Monnikenland gekeerd stonden, hadden het eerste vuur gegeven, echter niet zonder dat ook bij hem eenige mannen gevallen waren; men hoorde zijne stem boven alles uit.

« Laadt, kanonniers!" riep hij « haalt de stukken « terug. Kerels! vuurt voor den Duivel!" klonk het, « bij *San Jago!* musketiers! kunt gij dan het vuur « uit dat oude gat niet tot zwijgen brengen, of ver- « geet gij om kogels op uwe loopen te doen?" Hierop bezijden de stukken omgaande, begaf hij zich naar het voorhof, om door den rook niet verhinderd te worden, om te zien of het geschut reeds op den muur gewerkt had. Dit ten uitvoer brengende, vielen hem de Geuzenvlag, welke goed uitwaaide en de woorden « *Vive les Geux*" welke er met groote zwarte letters op geschilderd waren, weder in het oog, en deed hem naar DA SILVA omzien.

Voor het eerst van zijn leven een gevecht bijwonende, had de jongeling zich zonder het te weten, en uit eene den mensch aangeborene eigenschap om op zijn zelfbehoud bedacht te zijn, achter de soldaten geplaatst, waar hij dus voor het vuur gedekt was.

Zoodra had PEREA hem echter niet gezien, of hij riep, nog een weinig vooruitgaande met eene forsche stem: « *Abenderado! Abenderado!*"

De vaandrig hoorde de stem van zijnen gebieder, en ofschoon hij hem door den kruiddamp, welke door den wind werd afgedreven, niet zien kon, zoo ging hij op het geluid der stem af, en PEREA op zijde tredende, vroeg hij, de hand aan zijnen hoed brengende, terwijl het vaandel met den stok op zijnen linkerschouder rustte:

« Hier ben ik, *Senor!*" wat hebt gij . . . . doch PEREA liet hem niet uitspreken; maar hem met dreigende blikken aanziende, zeide hij, barsch:

« Indien de Hertog geweten had, dat gij u achter « anderen verschuilen zoudt in het gevecht, zoude « hij u, zoo waar als God leeft! de banier niet te « dragen gegeven hebben; de slechste soldaat of « trosjongen van het leger zoude zich door de eer « zijner Majesteits vaandel te mogen dragen, nog « opgewekt gevoelen en zich onverschrokken ver- « toonen; maar gij gevoelt de waarde van het u « aanvertrouwde onderpand niet, en bij *San Jago!* « ik weet niet, of het nog niet raadzaam is, om « eenen anderen *Abenderado* aan te stellen?"

Zoodra PEREA's blik den jongeling getroffen had en hij begon te spreken, liet deze zijn hoofd zakken. Eene doodelijke bleekheid vertoonde zich op zijn gelaat, terwijl hij zijne regterhand ontmoedigd bij zijn lijf liet nederhangen. PEREA zijne houding merkende, was met de wanhoop, welke op DA SILVA's gelaat te lezen stond, begaan, waarom hij op eenen minder gestrengen toon vervolgde:

« DA SILVA! wat zal ik aan INES zeggen, als « zij mij naar uw gedrag vragen zal? bedenkt dit « wel!"

Een hoog rood bedekte nu het gelaat van den *Abenderado*, een traan ontglipte zijn oog, en viel op het gevest van zijnen degen, aan hetwelk een zijden strik, misschien een geschenk van zijne ge-

liefde, was vastgehecht; doch hij antwoordde niet, maar bleef als vernietigd staan, waarna PEREA bijna vriendelijk vervolgde:

« Gij ziet, DA SILVA! dat het soldatenleven « niet gemakkelijk is, en zonder moed is in den « krijg geen roem te behalen; volg mij!" Dit zeggende, trad hij naar het voorhof toe, en bleef op twintig voeten afstands van den muur staan, waarna hij vervolgde: « Wapper nu met de banier, jong- « man! opdat de Geuzen niet zouden kunnen zeggen, dat zij zich niet heeft durven vertoonen."

DA SILVA deed zoo als hem gelast werd, en zwaaide de banier heen en weder.

« Zoo, nu is het genoeg," vervolgde PEREA, « zij hebben ons reeds gezien, let op, dat was op « mij gemunt." Dit zeggende nam hij zijnen hoed af, en rukte eene veder van denzelven, welke door eenen musketkogel geknakt was. « Deze was « voor u bestemd, DA SILVA!" zeide hij op een gat wijzende, dat even boven het hoofd des vaandrigs in de vlag was geschoten, « gij ziet zij schie- « ten te hoog, een schot veroorzaakt meestentijds « meer gerucht dan kwaad. Ga nu naar VELASQUEZ, « vertoon daar ook uwe vlag, bedenk dat de plaats, « waar het gevaar het grootst is, ook de plaats van « eer is, en onthoud, dat een zot het gevaar zoekt, « zonder noodzakelijkheid, de lafaard het steeds « ontwijkt; doch dat de verstandige man noch het « eene, noch het andere doet.

« Gij keurt mij dus nog waardig het vaandel te « blijven dragen, *Senor?*" vroeg DA SILVA, door PEREA's woorden weder gerust gesteld.

« Ja, jongman!" antwoordde deze, « de soldaten « hebben nog niets van uwe kleinmoedigheid be- « merkt, ga nu heen en reken op mijne vriend- « schap."

« Ik dank u, *Senor!* en zal mij dezelve waardig « maken," riep DA SILVA, terwijl hij zich om zijne vijanden te tarten, met het ontrolde vaandel digt langs den muur van het voorhof en langs de slotgracht naar VELASQUEZ spoedde.

« Van dien knaap wordt nog iets goeds," zeide PEREA bij zich zelven, toen hij naar zijne soldaten terug keerde, « men moet de jonge lieden, even « als een strijdpaard, eerst aan het vuur gewennen; « wat mij aangaat, het was mij van begin af aan « niet vreemd, en nog is de kogel niet gegoten, die « PEREA zal nederwerpen."

Toen ging het weder: « Laadt, mannen! spoedi- « ger, zet de lading beter aan. Zoo, vuur nu!" en de muur van het voorhof werd gewaar, dat de aanvoerder der Spanjaarden weder bij hen was. Donderend en als om strijd beukten de slangstukken het Slot en het voorhof; de metalen ondieren handhaafden de kunde van hem, die dezelve gegoten had, en den naam van het monster, naar hetwelk zij gedoopt waren.

Ten einde de aandacht der belegerden van de

batterijen af te trekken, daar zijne kanonniers nu en dan, niettegenstaande de teenen horden, welke hij uit voorzorg van de dijken bij *Woudrichem* had laten medenemen, veel van het goed gerigte musketvuur te lijden hadden, besloot hij om eenige zijner soldaten af te zenden, om het Slot van alle zijden te laten beschieten, en door het werpen van ladders in de gracht de Geuzen in de gedachten te brengen, dat men dezelve zoude trachten te overschrijden.

Terwijl zich dus op zijn bevel een ieder bezig hield, om het Slot te bestoken, liet zich van tijd tot tijd de trom en de schalmei hooren, om door hare krijgshaftige toonen de soldaten aan te moedigen; doch op het Slot heerschte eene doodsche stilte, en geene vrolijke krijgsmuzijk deed zich daar hooren. Nu en dan blies PEDRILLO op zijne trompet, en vervulde de musketiers en vooral de ruiters met eenen onbeschrijfelijken lust, om het voorhof te beladderen; doch geen hunner waagde het, om zonder PEREA's bevel zulks aan te vangen, daar een gewisse dood zeker het gevolg van die overtreding zoude geweest zijn; de ruiters hielden zich dus onledig met nu en dan het geschut te helpen bedienen.

Alles dus geregeld hebbende, verzonk PEREA in gedachten, terwijl hij tegen eenen hoop rijs en takkebossen leunde. Waar waren de tijden, dat hij op zijn gemak *Loevestein* en ANNA bezoeken

kon; was VAN DOORN, was ANNA nog op het Slot? Dit raadsel zocht hij vergeefs op te lossen; want noch te *Gorinchem*, noch te *Woudrichem*, had men hem eenig berigt van hen kunnen geven, en geen vaartuig was in de laatste dagen van *Loevestein* gekomen, dan eene boot om levensmiddelen in te koopen.

Hij hoopte dus, dat de twee wezens, welke hij op aarde het meest beminde en haatte, nog op het Slot waren. De *Emissario* was er, dit wist hij, met woede had hij dien gehaten muiter gezien; doch de man, die nevens dezen zich boven de poort vertoond had, kende hij niet. VAN DOORN hadde zich tijdens de opeisching aan de zijde van zijnen vriend moeten bevinden, indien hij op het Slot was, hij gevoelde dit; alleen de gedachte, dat deze zich in dit oogenblik misschien bij ANNA had bevonden, gaf hem nog hoop den medeminnaar te zullen zien, doch vervulde hem tevens met woede. Hij had dan nu dien *Emissario* op zijn gemak kunnen beschouwen. Zeer bekend was des Boodschappers gelaat hem voorgekomen, hij had hem meer gezien, dat was zeker; maar waar of wanneer, dit wist hij niet. Die gehate, naar wiens bloed hij zoo lang gedorst had, bevond zich nu in den val, de dood zijner ruiters in den *Peel* en in het Monnikkenhof, zoude dan gewroken worden; want ofschoon hij zijn leven eenen dag, mogelijk twee dagen door zijnen wederstand

kon rekken, zoo moest toch de dood het einde zijn, dit stelde hij zeker.

Een oogenblik zweeg het vuur zijner slangstukken door eenig oponthoud in het aanbrengen der ammunitie; dit deed hem weder tot zich zelven komen.

« Ellendelingen!" schreeuwde hij, « luiaards! haast « u, of bij *San Jago!* mijne vuist zal u leeren de « stukken te bedienen. Ellendige Hollanders! zijt gij « bevreesd om de muiters te benadeelen, of zijt gij « zelven misschien reeds met dat kwaad besmet? « Geef vuur, zeg ik, voor den duivel!"

Een ieder zich haastende, om aan het bevel van dezen woesteling, voor wien niets heilig was, te gehoorzamen, raakte alles spoedig weder in orde. De ruiters snelden mede toe, PEDRILLO greep den lontstok, en het kanon brulde weder op nieuw.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

In het Slot werd het vuur met bedaardheid onderhouden, en de Snijder en de Wapensmid, het vuur der hunnen besturende, gaven hun het voorbeeld in het juiste treffen; zoodra de stukken, welke tegen het Slot geplant waren, slechts afgeschoten waren, namen zij het oogenblik te baat, dat de kruiddamp opgetrokken was, om hetzij de kanonniers of de musketiers, welke hier en daar verspreid waren, te bestoken. De Snijder deed dikwijls eene verkenning in het Slot, en zich aan elk venster of schietgat een weinig ophoudende, sloeg hij de handelingen zijner vijanden gade, en hield hen met zijn musket op eenen behoorlijken afstand. Het wel gerigte vuur der soldaten verdreef hen echter dikwerf van het eene of andere venster of schietgat, en had reeds zelfs eenigen der verdedigers door het afspringen der steenschilfers gekwetst.

Terwijl de Wapensmid zich onledig hield, om een musket, dat door eenen zijner makkers in den haast en de verwarring dubbeld geladen was, weder af te trekken, en deze eenige lessen gaf in het behandelen van het schietgeweer, riep de Snijder op eens uit: « Ziet mij daar nu dien jongen trotschen paauw « eens aan, gelooft hij dan, dat hij onkwetstbaar is, « of dat een Hollander hem niet kan treffen?" Dit zeggende, laadde hij zijn musket, en de Wapensmid het weder in orde gebragte roer aan hem, die het hem gegeven had, ter hand stellende, keek nieuwsgierig door een der schietgaten, ten einde de oorzaak van des Snijders uitroep gewaar te worden. Hij zag nu eenen jongen Spanjaard de eene hand op den knop van zijnen degen houdende, op het dijkje, dat langs de gracht liep heen en weder stappen, terwijl hij met de andere eene Spaansche vlag vasthield, welke met den stok, in zijne zijde rustte. Hij droeg eenen zwarten hoed met witte vederen, was in geel laken gekleed en met een fraai gewerkt borstharnas gedekt, over hetwelk een sluijer hing. Zich een eind wegs bezijden de batterij bevindende, had hij van het kanon niets, doch van het Slot alles te vreezen, en de Wapensmid kon niet begrijpen, waarom de vaandeldrager zoo roekeloos zijn leven waagde.

« Geef acht!" riep de Snijder, zijn musket aanleggende, « zoodra hij weder dezen weg opkomt, « zult gij hem zien vallen."

Op het oogenblik, dat hij met zijn oog over den loop zag, en zijne hand aan den trekker bragt, om vuur te geven, hield de Wapensmid zijne hand vast, en zeide schielijk:

« Ik verzoek genade voor hem, wat kan zijn « dood ons helpen?"

« Neem uwe hand weg," riep de Snijder barsch, terwijl de genoegelijke trek, welke een oogenblik te voren zijn voorhoofd ontrimpeld had, snel verdween, « met uwe malle grillen houdt gij mij maar « op, indien gij mij niet gestoord had, ware hij er « nu reeds geweest; mijn kogel zoude hem juist in « het hoofd geraakt hebben."

« Zijt gij vergeten, Snijder!" zeide de Wapensmid koel, « dat ik uwen zoon en uwe vrouw met « levensgevaar bij mij aan huis verborgen heb ge- « houden, toen de Spanjaarden haar zochten; « waren dat ook grillen? Of denkt gij, dat zijn « leven dat van een kind niet waardig is?"

« Neen, ik heb dat niet vergeten," antwoordde de Snijder, zijn musket terug halende! « Mijn zoon « reeds lang geleden heeft het Spaansche lood u « getroffen, en uw vader leeft nog," vervolgde hij droevig, « maar zeg mij, waarom stelt gij belang « in den vaandrig; want indien gij denkt, dat zijn « dood ons geen voordeel kan aanbrengen, zoo « zal zijn leven zulks ons nog veel minder doen."

« Omdat hij," hernam de Wapensmid, « mij, « nu omtrent drie weken geleden, door zijne voor-

« spraak, in *den Bosch* de poort heeft doen « openen, ofschoon eenige soldaten mij wilden aan- « houden; de eene dienst is de andere waard.”

« Het is zoo,” zeide de Snijder, « ofschoon ik « niet weet, of gij hem eene groote dienst gedaan « hebt; hij hadde anders zijne laatste reis reeds « ondernomen, zonder tijd van beraad gehad te « te hebben; doch nu moet gij u niet meer met « mijn doen bemoeijen, en deze zal voor den door « u beschermd wordende betalen.” Dit zeggende, legde hij op eenen Spaanschen hoofdman aan, welke tegen den vaandrig sprak, en kwetste hem aan den arm, waarop hij gemelijk uitriep: « dat « verdoemde volk staat nooit stil, zijn hart had ik « gedacht te treffen, en hij zal nog een schot kruid « noodig hebben.”

Terwijl men dus in het Slot al het mogelijke deed om de Spanjaarden afbreuk te doen, zat men op het voorhof ook niet stil; en daar het gevaar aan die zijde het nijpendste was, was de wederstand er ook het hevigste.

« De muur is in eenen slechten staat, HERMAN!” berigtte UILENBURG aan dezen, welke bezig was zijn musket te laden, « de bres zal juist in het « open vak komen, dat tusschen de wachtkamer en « den stal is. Het poortdeurtje houdt zich alsof het « van steen ware, het dakwerk boven die twee ge- « bouwen is ook reeds weggeschoten, en de zijmu-

« ren, welke niet dik zijn, zijn sterk gescheurd; « doch dat is niets, maar de buitenmuur wordt « wrak, dat is erger. Zoo even viel een geheel brok « van denzelven met eenen harden slag naar binnen; « hij zal het evenwel nog wel wat uithouden."

« Hun geschut schiet veeltijds te hoog," antwoordde de Boodschapper, « veel kogels gaan over « het voorhof heen, en vliegen tegen den slotmuur « aan, het schijnt mij alsof de kanonniers hun werk « met geen goed hart verrigten, dit is trouwens « ook onmogelijk. Het is gelukkig, dat de deur van « het poortje zoo dik en met ijzer beslagen is, an- « ders lage hij reeds lang onder den voet, en de « balken, waarmede wij hem gestut hebben, zetten « hem ook nog wat sterkte bij. Maar hoe gaat het « met het weer?" vroeg hij, nadat hij zijn musket had afgeschoten.

« Dat kon niet beter, de wind is vlak west," hernam UILENBURG, « de sneeuw begint te vallen, « en zal het musketvuur daar buiten spoedig doen « ophouden."

Daarna zette hij eene kan met wijn aan den mond, en plaatste zich, nadat hij gedronken had, nevens den Boodschapper en begon te schieten.

Het geschiedde even als UILENBURG gezegd had; de fijne, natte sneeuw, welke weldra digt begon te vallen, deed het vuur van de Spaansche musketiers hoe langer hoe minder worden, tot het

eindelijk geheel en al ophield. Hun kanon deed zich echter steeds hooren, en werd door die van het Slot, welke voor de sneeuw beschut waren, en bedaard hunnen gang gingen, levendig beantwoord.

TWEE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

« Hoe gaat het, *Senor* VELASQUEZ?" vroeg PEREA aan dezen, hem op zijde tredende. « Maar « ik zie, gij zijt gekwetst," vervolgde hij, op diens linker arm wijzende, om welken een doek gebonden was.

« Zeer goed, *Senor!*" antwoordde deze, « de « wonde aan mijnen arm heeft niet veel te bedui- « den, mijn regterarm is nog zeer goed in staat, om den « degen te voeren, indien het noodzakelijk ware."

« En heeft het geschut reeds goed gewerkt?" vroeg PEREA, « gij ziet ik ben gelukkiger geweest, « dan gij, men heeft mij nog niet getroffen.

« Dat gaat wel," hernam VELASQUEZ, « maar « de muren van dit gebouw zijn bijzonder dik en « sterk, zij herinneren mij aan de overblijfselen der « oude Moorsche sterkten, welke men bij ons dik- « werf in het gebergte aantreft, en op deze plaats « schijnen juist een paar knapen in het Slot te zijn, « welke oogen als valken hebben."

« Zoo gaat het bij mij ook," antwoordde PEREA,

« ofschoon ik hen niet gezien heb, zoo word ik « toch steeds gewaar als zij vuur geven; want het « is zelden voor niets, de aanvoerder der rebellen « houdt zich zeker daar op, en ik heb gezien, dat « gij ook al reeds menig man verloren hebt."

« Ja, *Senor!*" zeide VELASQUEZ, nadat PEREA geëindigd had, « en het verwondert mij, dat hun « getal niet sinds lang met een' vermeerderd is; ik « verzoek u om onzen *Abenderado* toch terug te « roepen; die jongeling blijft halsstarrig en voor niets « zich aan het vuur van het Slot blootstellen. God « weet hoe het komt, dat hij nog leeft, hij zegt « daar te staan op uw bevel. Ziet daar wandelt hij « weêr heen en weder langs de Slotgracht."

PEREA zag nu den vaandrig met het ontrolde vaandel heen en weder gaan; hij begreep al dadelijk, dat dit het gevolg was van zijne bestraffing, en naar hem toetredende, riep hij:

« DA SILVA! kom hier, wat doet gij daar aan de « gracht?" De vaandrig kwam dadelijk naar hem toe, terwijl een hoogrood zijn gelaat bedekte, en vroeg:

« Wat hebt gij te bevelen, *Senor Capitan?*"

« Waarom staat gij daar aan het water onder het « vuur van het Slot, *Abenderado?*" vroeg PEREA vriendelijk, terwijl hij hem als teeken van goedkeuring met de hand op den schouder klopte.

« Ik dacht, *Senor!* dat het vaandel op de plaats « van Eer staan moest," antwoordde DA SILVA.

« Dat is zoo, jongman!" hernam PEREA « maar

« hoe kwam het u in de gedachten, om die juist « daar te zoeken?"

« Omdat gij mij gezegd hebt, *Senor*!" antwoordde de vaandrig, « dat die steeds was op het punt, waar « het meeste gevaar is."

« Gij hebt gelijk, DA SILVA!" zeide PEREA vriendelijk, waarna hij echter trotsch vervolgde: « er is echter een groote afstand tusschen roeke- « loosheid en lafheid; gij schijnt dit vergeten te « hebben, *Senor!* ik heb gaarne, dat men mijne « bevelen nakomt, zonder dezelve echter te over- « drijven. Ga nu naar de andere batterij; doch « plaats u achter en niet voor dezelve; verstaat gij « mij, *Abenderado!* ik beveel u dit."

DA SILVA boog zich en vertrok, nu echter zijnen weg niet langs de gracht nemende.

« Hoe veel kerels denkt gij wel, dat er in het « Slot zijn?" vroeg PEREA aan VELASQUEZ, welke den vaandrig navolgde.

« Ik denk een twintigtal, *Senor!*" antwoord- « de deze.

« Op het voorhof kunnen er ook zoo veel zijn," zeide PEREA « zij zullen dus met hun veer- « tigen niet bestand zijn, als wij storm loopen; want « zoodra de bres bruikbaar is, wil ik het voorhof « zoeken te bezetten. Ik wenschte echter, dat die « verdoemde sneeuw maar ophield, onze soldaten « zijn niet gehard tegen de koude, en de werkeloos- « heid deugt niet voor hen."

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Tegen den middag gelukte het eindelijk aan de Spanjaarden, om de bres wijd genoeg te maken; een groot gat wel ter breedte van twaalf voeten had het geschut in den muur gemaakt, en de steenbrokken nu binnen dan weder buitenwaarts doen tuimelen.

De kortheid der dagen was oorzaak, dat PEREA dadelijk besloot zich den tijd ten nutte te maken, en eer de avond viel, zich van het voorhof te verzekeren.

Op zijn bevel werd dus het kanonvuur gestaakt, en de arbeiders en soldaten haastten zich, om de drooge gracht, welke het voorhof omgaf, met rijs en takkebossen te vullen. Dit ging echter niet gemakkelijk, en menigéen van hen werd gekwetst, of vond voor de bres zijnen dood, kunnende noch het kanon, dat niet gebruikt kon worden, noch de musketiers, wier wapenen door de steeds vallende sneeuw zeer nat geworden waren, hen beschermen

voor het vuur der musketten van de verdedigers des voorhofs, welke zich nu allen, zelfs door eenige hunner makkers uit het Slot ondersteund, op het bedreigd wordende punt vereenigd hadden.

Toen dit verrigt was, en de gracht tot aan den grond gelijk was digt geworpen, liet PEREA het kanon weder spelen, en hij stond eenige oogenblikken in beraad, of hij de brug niet, voordat de storm begon, zoude laten wegschieten, en daardoor al degenen, die zich op het voorhof bevonden, den terugtred afsnijden; doch in de gedachte, dat hij zich dan ook zelven den toegang tot het Slot zoude benemen, liet hij de brug in zijn geheel, hopende met de vlugtende verdedigers van het voorhof tegelijk het Slot zelf binnen te dringen.

« Rigt u, soldaten! en maakt u tot den storm « vaardig," beval PEREA aan eenen onderhopman, gelastende vijftig man in tien gelederen te plaatsen en de musketten te doen laden.

Nog eens gaven de stukken vuur, en zonden de kogels tot diep achter in het voorhof door de bres; toen sloegen de trommen den stormmarsch, de trompet blies den aanval, en PEREA op een der stukken springende, riep:

« Voorwaarts, soldaten! valt aan!"

In den kruiddamp gehuld, snelden deze met het musket met geopende pan en brandende lont in de hand, naar het voorhof en over het rijs, dat in de gracht lag, in de bres.

Het vuur uit het voorhof had met het laatste kanonschot gezwegen; doch toen de Spanjaarden, welke door hunne snelle voorwaartsche beweging den rook van het geschut voor hen uitdreven, en daardoor en door de sneeuw niet vooruit konden zien, onder een luid geroep van: « *Espana! Es-* « *pana! Viva el Rey!*" (1) den voet in de bres zette, riep iemand met eene forsche mannelijke stem, zoodat PEREA, niettegenstaande het kanonvuur aan de andere zijde van het Slot, het duidelijk kon verstaan: « Vuur!"

Dadelijk werden de Spanjaarden, door een moorddadig vuur uit eenige dubbele haakbussen, welke met gekapt lood zwaar geladen waren, begroet.

« Staat, Soldaten! geeft vuur!" riep de Spaansche hopman, welke met den degen in de hand naast het voorste gelid stond, toen hij de verwarring, welke onder zijne soldaten plaats greep, gemerkt had. Deze aan zijne stem gehoor gevende, sloten, over de ligchamen hunner gevallene krijgsmakkers heen stappende, weder de gelederen, en gaven vuur; doch zonder goed gevolg terwijl hunne lonten als te lang aan de sneeuw bloot gesteld geweest zijnde, meest uitgedoofd waren.

« Met blank geweer dan voorwaarts!" riep de

---

(1) *Spanje! Spanje!* leve de koning!

Hopman, en de musketten wegwerpende, trokken de soldaten hunne houwdegens.

Hetgeen wij hier beschreven hebben, geschiedde zoo snel, dat tusschen het bevel en de uitvoering bijna geen tijd verliep.

Twee gelederen waren de bres reeds binnengetreden, en ontijdig hieven zij het geroep van « *Victoria!*" (1) aan; want op hetzelfde oogenblik werden zij door de verdedigers van het voorhof aangevallen. Ofschoon veel sterker in getal, hadden de Spanjaarden veel tegen, doordien zij alleen borstharnassen droegen, terwijl de Geuzen veel zwaarder gewapend en met stormhoeden en helmen gedekt waren.

Vreesselijk werd er van wederzijde gevochten; een der Geuzen vooral, welke een ontzettend zwaar slagzwaard zwaaide, maaide daarmede vreesselijk in het rond; het was de Boodschapper. De sneeuw, welke viel, hinderde de strijdenden zeer, maakte, dat men niet vaststond, en deed telkens hunne voeten op de natte steenen uitglijden.

De Hopman oordeelende, dat, indien hij zijne vijanden kon terug drijven van tusschen den stal en de wachtkamer, hij zijne manschappen zoude kunnen uitbreiden, riep:

« Bij het leven des konings, soldaten! voorwaarts, « voorwaarts, valt aan."

---

(1) Zege!

Door zijne stem en door de toonen van PEDRILLO's trompet aangevuurd, snelden zij, den dood verachtende, vooruit. Reeds verloren de brave verdedigers eenige duimen gronds, en reeds zag de Hopman het oogenblik geboren worden, dat hij hen zoude kunnen omvleugelen, toen een hevig vuur, dat uit de gescheurde muren van de helendende gebouwen kwam, midden onder zijne soldaten eene vreesselijke verwoesting maakte, en de achterste in verwarring de bres deed verlaten.

Eene korte poos hield de Hopman met de dapperen, welke bij hem waren, nog stand; doch toen hij de onmogelijkheid inzag om de bres te behouden, riep hij droevig:

« Achterwaarts, soldaten!"

Voet voor voet verliet hij het voorhof, terwijl hij zijne vijanden, die hem volgden, nog steeds in ontzag hield. Aan de bres staakten de belegerden hunne vervolging, en hieven toen den luiden kreet van *Vive les Geux!*" aan.

« Laadt!" schreeuwde PEREA tot zijne kanonniers, van het stuk, waarop hij gestaan had, afspringende, toen hij zijne soldaten de wijk zag nemen. De eerste, dien hij tegenkwam den degen uit de hand rukkende, wierp hij denzelven op den grond, en trapte het staal met zijne voeten.

« Vuur!" riep hij woedend, toen de Hopman met hen, die hem getrouw bijgestaan hadden, bijna allen min of meer gewond bij hem was

terug gekeerd, terwijl de kogels in de bres vlogen, welke zoo even pas door die van het Slot gelukkig was verlaten.

De trommen en de trompet zwegen, en PEREA den Hopman de hand gevende, zeide:

« *Senor!* gij hebt u als een man van eer gedragen, « ik ben over u en hen, die u volgen, volkomen vol- « daan." Doch tegen de soldaten, welke het eerst geweken waren, sprak hij geen woord, en keerden hun den rug toe.

VIER EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

« Deze storm is door Gods hulp gelukkig afge-« loopen," zeide de Boodschapper tot UILENBURG, terwijl zij bezig waren om de haakbussen te laden.

« Ja, dat is hij," antwoordde UILENBURG « maar « het was dan een moeijelijk vechten in dien gang, « en die verdoemde sneeuw maakte, dat wij er zoo « wit uitzagen als duiven." « Zeg liever als gieren, « welke te midden van sneeuw en ijs boven op het « gebergte zich onderling de bloedige prooi betwis-« ten," hernam de Boodschapper. « Ofschoon nog « levend, droegen wij reeds allen ons doodkleed, « ook zal de hand van eenen vriend of bloedver-« want ons hetzelve niet aandoen als wij vallen," vervolgde hij somber, « indien iemand ons lijk be-« handelt, zal het zeker de scherpregter wezen.

« Gij hebt gelijk, HERMAN!" zeide UILENBURG, « doch dat oogenblik is nog ver af, en nog menig « Spanjaard hoop ik vooruit te zenden, eer ik zelf

« de groote reis aanneem, van welke nog niemand « is terug gekeerd. Maar het schijnt mij toe, dat « gij voorgenomen hebt, de Spagnolen nu allen op « eens neder te schieten. Als de bussen dat maar « verdragen kunnen," vervolgde hij, toen hij den Boodschapper bezig zag om eene derzelver bijna geheel met gekapt lood en klein ijzerwerk te laden.

« Het heeft geen nood, UILENBURG!" hernam de andere, « de Wapensmid heeft mij gezegd, dat « dit zeer goed geschieden kon, als men de lading « maar niet te zwaar maakte."

Nu riep hij: « wakker gevuurd, mannen! goed « zoo, laat de Spanjaarden het Hollandsche ijzer « maar proeven."

« Ik geloof, dat het lood velen hunner nog zwaar « in het lijf ligt," zeide UILENBURG lagchende, terwijl hij twee bekers wijn inschonk, « het verwon- « dert mij echter, dat PEREA zich achteraf heeft « gehouden, ik dacht, dat het een heel andere ke- « rel was."

« Laat hem maar blijven, waar hij is," hernam de Boodschapper drinkende, « hij is gevaarlijker dan « gij denkt, en ik vrees, dat als zij weder aanvallen, « wij er zoo goed niet zullen afkomen; de arme « jongen, die van onze zijde gevallen is, was reeds « dood, toen ik hem uit de bres sleepte, hij is ons « voorgegaan." Hier zweeg hij.

« Dat ik dien verdoemden Hopman niet heb kun- « nen nederslaan, toen hij hem den doodsteek gaf,

« zal mij nog lang berouwen," zeide UILENBURG, « die laatste Spanjaarden stonden pal, en het deert « mij, als ik denk, dat eenigen hunner, nog niet « dood zijnde, door hunne eigene kogels aan flente- « ren worden geschoten.

« Zoodra wij den doorgang verlaten hadden, « zag ik er eenen op handen en voeten, niettegen- « staande zijne wonden, naar buiten kruipen; doch « toen hij in de bres was, en zich naar buiten « wilde voortslepen, nam een kanonskogel hem het « hoofd weg."

Zoo spraken zij eenen geruimen tijd, terwijl zij gedurig hunne musketten op de batterij afvuurden, hunne makkers aanmoedigden en onder de hand een stuk brood aten.

Reeds begon de avond te vallen, en reeds dachten de belegerden, dat de Spanjaarden zich door den slechten uitslag van hunnen aanval hadden laten afschrikken, toen zij wederom hun kanonvuur staakten, en de stormmarsch zich op nieuw liet hooren.

« Daar begint de storm, mannen!" riep de Boodschapper « volgt mij naar buiten; maar vertoont u « niet voor de bres, voordat de Spanjaarden er in « zijn, het mogt eens eene krijgslist zijn."

Aan wederzijden van den doorgang, stond UILENBURG en de Boodschapper, elk met zes man bij zich, met haakbussen en musketten gewapend

en de lont en geopende pan zorgvuldig onder hunne armen voor de sneeuw bedekkende, welke echter op dit oogenblik al minder begon te vallen.

« Valt aan, soldaten!" riep nu eene krachtige stem onder aan den muur, en zij hoorden het volk zich in beweging zetten; hun gang was echter vast en bedaard, en hun aanval, ofschoon niet zoo onstuimig als den vorigen keer, scheen echter hardnekkiger volgehouden te zullen worden.

De rook was veel minder dan te voren, en daar de sneeuw niet meer viel, zagen zij de Spanjaarden reeds, toen zij hunnen voet in de bres zetteden. Het eerste gelid uit zes man bestaande, betrad het voorhof; doch daar zij den vorigen keer de slechte uitwerking hunner vuurwapenen gezien hadden, welke zij meerendeels verloren hadden, zoo hadden zij dezelve achtergelaten en alleen hunne houwdegens in de hand.

Nu vertoonden zich de verdedigers insgelijks, en stelden zich tegenover hunne vijanden, de haakbussen in de hand houdende, en hunne vorken tusschen de steenen plantende. Toen het derde gelid op den muur stond, en dus eenigzins boven het eerste en tweede uitstak, brak de Boodschapper het stilzwijgen af, dat tot nog toe van wederzijde bewaard was, en riep:

« Vuur, mannen!" en degene, die bij hem stonden, schoten hunne wapenen af, terwijl zij daarop

dadelijk hunne zwaarden trokken. Ofschoon vele der Spanjaarden vielen, zoo vulden zij de openingen aan, denkende het vuur te hebben doorgestaan; doch toen zij in den rook, welke tusschen de muren hangen bleef, wilden voortgaan, riep UILENBURG:

« Vuur, jongens! vuur!" en menig Spanjaard geraakte daardoor buiten gevecht, en weinig had het gescheeld, of zij hadden de bres verlaten, indien niet de achtersten al voortdringende, zulks belet hadden, en zij voor PEREA's woede, die luid « Bij « *San Jago!* voorwaarts, soldaten!" riep, bevreesd waren geweest.

Onder het geschreeuw van « val aan, ROMERO! « val aan!" dat de Spanjaarden aanhieven, en van: « *Holland* en de Geuzen," dat de Boodschapper en de zijnen deden hooren, kwamen zij aan elkander. Het gevecht begon.

Hadden de Spanjaarden vast voorgenomen, dezen keer niet terug te gaan, maar het voorhof te bezetten, zoo hadden de belegerden het besluit genomen, om het kostte wat het wilde, de bres te verdedigen, en hunnen hulptroepen den toegang tot het Slot niet te laten benemen.

Gedurende dat PEREA het oog gehad had op zijn volk, was DA SILVA achter hem omgegaan, en had zich aan de andere zijde der soldaten geplaatst, het vaandel laag bij den grond houdende, opdat het zijne tegenwoordigheid aan zijnen bevelhebber niet

verraden zoude. De jongeling, nog diep gegriefd door zijne zwakheid, welke door PEREA was opgemerkt geworden, had vast voorgenomen, om zich door het eene of andere stout stuk verdienstelijk te maken, en de achting van zijnen bevelhebber, welke hij dacht verloren te hebben, het kostte wat het wilde, te herwinnen.

Aan INES dacht hij niet, zij was niet daar om hem terug te houden en hem te verzekeren, dat, hadde hij de achting van zijnen gebieder verloren, hij toch altijd op hare liefde rekenen kon. Neen! hij dacht alleen aan de eer; eenmaal het vuur doorgestaan, eenmaal een gevecht gezien hebbende, was alle schroom voor den dood geweken, en even als een strijdpaard, dat als het de trompet hoort steken, snuift, en van ongeduld met de pooten krabt en trappelt, even zoo rees ook in hem eene onweerstaanbare drift op, om aan het gevecht deel te nemen, en hoe ongaarne wij het ook zeggen, en hoe vernederend het voor de menschheid ook zij, hij gevoelde eene zekere behoefte om bloed te vergieten.

Vergeefs zocht hij mede in de bres te dringen; het eene gelid voor het andere stond gereed, en de opening was overkropt met soldaten, welke zijn ongeduld spotachtig opmerkten, verwonderd, dat een jongeling zonder baard hen vooruit wilde gaan.

Een oogenblik stond hij ontmoedigd; doch zijn oog langs den muur latende gaan, zag hij, dat het

gat in den muur naar boven wat binnenwaarts liep, en hij oordeelde, dat het niet onmogelijk zoude zijn, om tegen denzelven op te klimmen.

Het vaandel in de linkerhand houdende, ving hij het aan; zich met de handen in de spleten des muurs vasthoudende en zijne voeten op uitstekende steenen zettende, verrigtte hij iets, dat voor elk ander onmogelijk zoude geweest zijn.

Door geestdrift opgewonden, jong, sterk en zeer buigzaam van leden zijnde, raakte hij al hooger en hooger, en in zijn vaderland gewoon den vluggen reebok op het steile gebergte op te zoeken, bereikte hij spoedig, trots den besten *Escalador* (1), het boveneinde des muurs, sprong op den zolder van de wachtkamer, welke door het kanonvuur van zijn dak beroofd was, en ging te midden der gebroken sparren en door de sneeuw voorwaarts.

Het vaandel in de regterhand nemende, slingerde en zwaaide hij het boven de hoofden zijner landgenooten heen en weder onder den uitroep van:

« *Espana! Espana! Viva el Rey!*"

De Spanjaarden door dit geroep aangemoedigd, en hun veldteeken boven hun hoofd gewaarwordende, dachten, dat hunne makkers reeds op eene ande-

(1) Soldaten, welke in *Spanje* in de gebergten gebruikt worden.

re plaats den muur beklommen hadden, en deel aan de overwinning willende hebben, riepen zij juichende:

« *Victoria*, ROMERO! *Victoria!*" en hieuwen nog feller dan te voren er op in, terwijl PEREA met angst het bedrijf van den *Abenderado* aanziende: riep:

« Voorwaarts, Soldaten! dekt het vaandel."

Toen DA SILVA het gevecht aan zijne voeten gadesloeg, hinderde het hem, dat hij er geen deel aan konde nemen, en hij zag naar de gelegenheid om, ten einde zich bij zijne landgenooten te voegen, of hunne vijanden in den rug aan te vallen.

Helaas! niet tevreden met de vlag op het voorhof geplant te hebben, verlangde hij nog meer, niet denkende, dat aan zijnen strijdlust zoo spoedig zoude voldaan worden.

Niet ver van hem af hoorde hij een geritsel, de sparren en pannen werden door eene onzigtbare hand verschoven, en eindelijk vertoonde zich te midden van het gebroken en gevallen dakwerk, het hoofd eens krijgsmans, die naar alle zijden omzag; zijn stormhoed, waarop eenige gebrokene vederen staken, was met sneeuw, welke van de zoldering gevallen was, bedekt; zijn baard en haar was grijs, zijn oog dreigend. Het was de Boodschapper.

Het vaandel gezien hebbende, en den indruk vreezende, welke hetzelve op zijne lieden en op de soldaten natuurlijk maken moest, had hij zich voor

een oogenblik aan het gevecht onttrokken, was eenen steilen steektrap in de wachtkamer opgeklommen, en stond weldra met het geduchte zwaard in de hand, en vertoonde zich in zijne geheele lengte tegenover den vaandrig.

« *Spanje! Spanje!*" riep deze, zijnen degen trekkende, terwijl hij het vaandel op zijnen linkerschouder met den stok latende rusten, zich ter verdediging gereed maakte.

« Vermetele jongeling! waarom blijft gij, of kent « gij den Boodschapper niet. dwaas! weet gij niet, « dat in den strijd tusschen hem en u de uitslag niet « lang onbeslist kan blijven? helaas! waarom treedt gij « niet terug; nog is het tijd, om u naar uwe land- « genooten te spoeden, of ziet gij niet, dat uw vijand « uwe jeugd met medelijden beschouwende, en weder « in het gevecht wenschende terug te keeren, « hoopt, dat gij met het vaandel het veld zult « ruimen."

DA SILVA zijnen vijand ziende stilstaan, trad naar hem toe, en riep gebiedend:

« Geef u over, rebel! leg de wapens neder, of « ik steek u overhoop!"

Een droevige grimlach trok zich om des Boodschappers mond zamen, en met weerzin het zwaard opheffende, zeide hij:

« Knaap! geef hier de vlag, ik verlang uw leven « niet."

Doch zich door den vaandrig aangevallen ziende,

welke niet antwoordde dan door « *Viva el Reij*," te roepen, begon het gevecht.

Niet lang stond de kans gelijk, het was een strijd tusschen eenen man en een kind, tusschen eenen reus en eenen dwerg; alleen DA SILVA's vlugheid en handigheid met den degen voorkwam, dat zijn vijand, ofschoon hij door het gevecht in de bres reeds vermoeid was, hem niet reeds met de eerste slagen nedervelde.

Het gevaar ziende, waarin hij zich en zijne banier roekeloos gewaagd had, wilde de vaandrig terug treden, en besloot het vaandel zijnen landgenooten toe te werpen, en dan van dezen last bevrijd, het gevecht met meer hevigheid door te zetten, het vaandel te behouden, en zelf daar hij reeds alle hoop op behoud van zijn leven opgegeven had, ten minste op het bed van eer te sneuvelen.

Doch de Boodschapper zijn voornemen radende, verdubbelde zijne slagen, daar het hem niet om het leven zijns vijands, maar om de banier te doen was. De *Abenderado* echter steeds terug tredende, zoude eindelijk toch zijn voornemen hebben kunnen ten uitvoer brengen; doch de wind het ontrolde vaandel heen en weder doende wapperen, veroorzaakte, dat het den Boodschapper gelukte, eene punt van hetzelve te grijpen, en terwijl hij nu met de regterhand het zwaard voerde, deed hij hevige rukken aan het vaandel, zoodat DA SILVA hetzelve met de eene hand niet sterk genoeg kunnende vast-

houden, het oogenblik zag aankomen, dat het veldteeken hem ontrukt zoude worden. Hij moest dus besluiten, om of het vaandel, of zijnen degen in den loop te laten; den eed, welken hij in PEREA's handen had afgelegd, om nimmer, onder welk voorwendsel ook, het vaandel uit de hand te geven, wilde hij stipt nakomen. Zijne keus was dus spoedig gedaan; tusschen de schande en de eer was dezelve niet moeijelijk, hij wierp zijnen degen weg, vatte het vaandel met beide handen en riep:

« Staat bij, Spanjaarden! staat bij! redt het vaandel," tevens het laatste tot eigenbehoud aanwendende, en op zijnen vijand inloopende, om onder diens armen dringende niet aan het slagzwaard blootgesteld te zijn. Doch eer het hem gelukte, en eer hij zijnen vijand bij het lijf kon aangrijpen, gaf deze hem met den knop van zijn zwaard eenen stoot tegen het borstharnas, zoodat hij achteruit deinzende, zich met moeite op de been hield.

Nog hield hij het vaandel vast, nog stond zijn vijand besluiteloos wat te doen, toen op dit oogenblik de Spanjaarden hunnen aanval verdubbelden. Dit veroorzaakte zijnen val; want de Boodschapper het zwaard opheffende, bragt hem eenen vreesselijken houw in het hoofd toe, hetwelk niet dan door eenen vilten hoed gedekt was.

Zoo viel de moedige jongeling, terwijl zijne lippen zich nog bewogen, terwijl hij den naam van haar, welke hem zoo dierbaar was, te vergeefs trachtte

uit te spreken. De Boodschapper poogde nu den vaandelstok aan zijne stervende handen te ontwringen; doch dit gelukte niet, getrouw had hij het vaandel bij zijn leven bewaakt, nog na zijnen dood hield hij het vast. Met eene sterke hand scheurde de Boodschapper dus de vlag van den stok, knoopte de twee einden aan elkander, en hing haar over zijne schouders.

In dit oogenblik hoorde hij digt bij zich eenen Spaanschen vloek uitspreken, een musketkogel sprong tegen zijn harnas af, en eene ijzeren gedaante vertoonde zich halverwege boven den muur; doch de Boodschapper lachte honend, zwaaide het zwaard, en wilde zich weder langs den trap, welken hij opgeklommen was, verwijderen. UILENBURG's stem echter, welke luid: HERMAN! HERMAN! riep, deed hem naar de zijde van de bres snellen, terwijl hij de pannen vertrad, en eenige sparren, welke nog in de hoogte staken en hem in het voortgaan hinderden, aan stukken hieuw.

Aan den rand van den zijmuur der wachtkamer gekomen, zag hij het gevecht onder zich; het gevloek der strijdenden en het gejammer der stervenden en gekwetsten werd verdoofd door het gekletter der degens en het gebeuk op harnas en stormhoed.

Nog hield UILENBURG stand met zijne dapperen aan het einde van den doorgang, en hield er zich als vastgeworsteld staande; doch des Boodschappers arm ondersteunde hunnen tegenstand niet, en de

Spanjaarden digt in elkander gesloten, voortrukkende, stuwden de achtersten de voorsten dikwijls zelfs tegen hunne eigene verkiezing voorwaarts; een oogenblik nog en de zonen van *Hiberië* zegevierden op BATO's nakroost.

« Vuur! vuur!" riep de Boodschapper met eene donderende stem, terwijl hij even als een geest van verwoesting boven de strijdenden zweefde, en met den voet stampende zijn zwaard opstak. Dadelijk, even als bij den vorigen keer, schoten zijne lieden, welke nu slechts naar zijn bevel wachtten, door de scheuren in de zijmuren, midden onder de Spanjaarden, hunne vuurwapenen af. Gedurende dat deze door de verwarring, welke daardoor ontstond, zich slechts bezig hielden, om de gelederen weder aan te sluiten, sloeg de Boodschapper zijne handen aan de looden goot, welke langs de wachtkamer liep, en liet zich bij den muur neder. Een voet of vijf hing hij nu van den grond, toen hij zijne handen losliet, en door de hoogte en de zwaarte zijner wapenrusting bijna op zijne kniën en te midden van den kruiddamp en zijne vijanden nederviel.

Doch dadelijk rigtte hij zich op, en terwijl hij met eene forsche stem: « *Vive les Geux!* sla dood! val aan!" riep, trok hij zijn zwaard, en viel te midden der verwarring, welke in den schemeravond in den naauwen doorgang plaats vond, op de Spanjaarden aan, die hem op eenmaal, even als door eenen tooverslag, in hunne gelederen gewaarwerden.

« Leve de Boodschapper," riepen de Geuzen, welke de stem van hunnen aanvoerder herkend hadden, en schoon zij hem niet zagen, zijne slagen hoorden. Met vertwijfeling herhaalden de Spanjaarden dezen gevreesden naam, en met angst zagen zij het bliksemende staal in de ijzeren vuist gevat, boven hunne hoofden rondzwieren; vergeefs zochten zij in den doodsangst hetzelve op hunne houw- of stootdegens op te vangen, zijne bovennatuurlijke kracht overwon allen tegenstand, zijn harnas wees elken stoot terug, en nadat de musketten nog eens het doodelijk lood in de digte drommen hadden uitgebraakt, nam de Spanjaard, door eenen Panischen schrik bevangen, al brullende de wijk.

Weder zegevierden de Hollanders, weder hadden zij hunnen ouden roem gehandhaafd, en ofschoon met wonden bedekt, verzamelden zij zich weder juichende om den Boodschapper; doch zij staakten hun geroep van: « Leve het vaderland! leve de Boodschapper!" toen zij op diens bevel vier hunner doode wapenbroeders uit de bres droegen.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

Zinstorende Drukfouten.

Bl. 6	reg. 2 v. b.	staat	hem,	lees hen
— 10	— 7 v. o.	——	doek	— wolk
— 11	— 15 v. b.	——	eene vijandin	— vijanden
— 12	— 6 v. b.	——	Kuiksche	— Keizers.
— 13	— 4 v. o.	——	antwoord	— het woord.
— 15	— 3 v. b.	——	bekkens	— bekken
— 17	— 14 v. o.	——	degen	— dagge
— 24	— 3 v. o.	——	*Grootmeester ont-houd dit wel*	— *Grootmeester!* ont-houd dit wel
— 26	— 14 v. b.	——	*Oeveren*	— *Doeveren*
— id.	— 13 v. o.	——	*Garderen*	— Genderen
— id.	— 8 v. o.	——	*Drongeren*	— *Drongelen*
— 33	— 9 v. o.	——	kunstige	— kantige
— 49	— 6 v. b.	——	beveelt hem aan	— beveelt hem
— 71	— 1 v. o.	——	hem	— hen
— 83	— 15 v. o.	——	verbrand	— verbrast
— 35	— 5 v. b.	——	veerweg	— veenweg
— 109	— 14 v. b.	——	mannelijk	— meermalen
— 125	— 4 v. b.	——	*Dalburg.*	— *Aalburg*
— 132	— 12 v. o.	——	*Castellano*	— *Castellan*
— 182	— 1 v. o.	——	Kruishaven	— Kruisheeren
— 223	— 10 v. b.	——	van *Gorinchem*	— van het Slot van *Gorinchem.*
— 262	— 11 v. b.	——	ik ben *Medicussum*	— *Medicus sum*, ik ben
— id. in de noot(2)		——	Geneesheer	—. Ik ben geneesheer.

Andere min zinstorende drukfouten zal de goedgunstige lezer wel gelieven te verbeteren.

GETTY CENTER LIBRARY
3 3125 00956 0091

